

Bundel van de Commissie MO van 24 juni 2019

Agenda bijlagen

Agenda openbare rc MO d.d. 2019-06-24 (G19-001545)

- 01 Opening en mededelingen
- 02 Mededelingen wethouder(s)
- 03 Vaststelling agenda
- 04 Spreekrecht voor burgers
- 05 Besluitenlijst rc MO d.d. 27 mei 2019
Concept besluitenlijst rc MO d.d. 2019-05-27 (G19-001535)
- 06 Toezeggingenlijst
De memo's die bij dit agendapunt zijn gevoegd, zullen niet inhoudelijk behandeld worden maar ontvangt u ter informatie. Indien een commissielid een memo inhoudelijk wenst te behandelen, kunt u dit bij de commissiegriffier aangeven (met een motivatie), zodat dit geagendeerd kan worden in de volgende vergadering.
Concept toezeggingenlijst rc MO d.d. 24 juni 2019 (G19-001534)
memo wethouder Vreugdenhil inzake beantwoording schriftelijke vragen D66 inzake Meerjarenplan 'Regenboogstad Westland 2019-2022' (19-0143862)
memo wethouder Vreugdenhil nav vragen inzake agendapunt 13 van de rc MO d.d. 27-05-2019 (19-0154117)
memo wethouder Zwinkels inzake Invalide toiletten (19-0144994)
Activiteitenprogramma Alcohol- en drugspreventie 2018-2019 (G19-001576)
- 07 Lange Termijn Agenda
Concept LTA rc MO d.d. 24 juni 2019 (G19-001526)
- 08 Lijst ingekomen stukken
- 08.01 Schrijven college d.d. 29-05-19 inzake herijking programma doelgroepenvervoer Haaglanden
Motivatief fractie WV:
Waarom worden de suggesties van de ASDW niet overgenomen?
getekende raadsinformatiebrief (19-0108326)
- 08.02 Schrijven college d.d. 29-05-19 inzake kostenbeheersing jeugd
Motivatief fractie WV:
Waar is de bijlage van onderzoeksbureau Kurtosis?
Wat zijn tot nog toe de gevolgen van de resultaatsturing en kan dat financieel al vertaald worden?
In de Voorjaarsnota en ook in allerlei andere uitingen van het College blijkt dat in 2019 wederom een forse overschrijding verwacht wordt. Is dit in lijn met hetgeen in deze brief gesteld wordt?
In de brief wordt een uitbreiding van het SKT voorzien en voorts wordt gestuurd op het voorkomen van afwenteleffecten vanuit andere beleidsdomeinen. Is dit laatste niet gewoon het verplaatsen van het probleem?
Ook wordt aangegeven dat het toezicht op de declaraties versterkt wordt. Was dat tot nog toe dan niet in orde?
Voorstel: Voorstel_44641.docx
Schrijven college d.d. 29-05-19 inzake kostenbeheersing jeugd (19-0133954)
kurtosisonderzoek managementsamenvatting jeugd kosten (19-0134779)
Kurtosisonderzoek kosten jeugd (19-0134774)
- 08.03 Schrijven college d.d. 04-06-19 inzake woondeal zuidelijke Randstad
Motivatief fractie WV:
Hoe ver staat het overleg met de Provincie en het ministerie en wat zijn de voordelen voor Westland van de woondeal?
getekende raadsinformatiebrief (19-0100065)
Woondeal zuidelijke Randstad (19-0145262)
- 09 Beantwoording artikel 42 vraag GBW inzake verkoop woningbezit Vestia in Westland

Motivatie fractie GBW:

Het vorige college heeft in de begroting extra menskracht en middelen geregeld om de regie te nemen op het dossier 'overname woningbezit Vestia in Westland'. Uit de beantwoording begrijpen wij nu echter dat de wethouder in het Vestia-dossier een afwachter houding inneemt en passief afwacht welke bevindingen de heer Karakus (door het ministerie van BZK aangestelde bestuurlijk regisseur in het Vestia-dossier) in juni aan de minister gaat aanbieden. Dit brengt ons tot de volgende vragen aan de wethouder:

- Is het niet zo dat Vestia de gemeente Westland rechtstreeks heeft uitgenodigd voor een overleg over de verkoop van het woningbezit in Westland?*
- Is gemeente Westland ingegaan op die uitnodiging? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat is het resultaat van het overleg?*
- Heeft de wethouder overleg met de Westlandse woningcorporaties over het aanbod van Vestia tot overname van het woningbezit?*
- Waar baseert de wethouder zijn stellige bewering op dat indien de Westlandse corporaties er niet in slagen het volledige woningbezit te verkrijgen 'Vestia in dat geval verkoopt aan een corporatie buiten Westland'? Sluit de wethouder daarmee uit dat in dat geval Vestia wellicht het woningbezit in Westland geheel of deels verkoopt aan een particuliere belegger?*

Beantwoording artikel 42 vragen GBW verkoop woningbezit Vestia in Westland (19-0141940)

GBW inzake verkoop woningbezit Vestia in Westland (G19-001265)

- 10 Beantwoording artikel 42 vraag fractie GBW inzake woonruimteverdeling en prestatieafspraken 2019

Motivatie fractie GBW:

Wij hebben onze vraag gesteld in december 2018; het antwoord is 5 juni 2019 gegeven. Daarmee zijn de gestelde termijnen voor beantwoording van onze op het eerste gezicht toch eenvoudig te beantwoorden vraag, ruimschoots overschreden.

- Kan de wethouder aangeven wat de complexiteit in onze vraag is dat het antwoord zo lang op zich heeft laten wachten?*

In onze vraag verzoeken wij het college de (half)jaarlijkse rapportages die door SVH worden opgemaakt over de woonruimteverdeling actief met de raad te delen.

- Moeten wij nu uit het antwoord begrijpen dat u dat te veel moeite vindt?*
- Waar leest de wethouder overigens dat wij 'extra geïnformeerd' willen worden'?*

Uit de beantwoording van onze vraag blijft dat de Westlandse corporaties de kosten voor de bedrijfsvoering en automatiseringsperikelen aanvoeren als motief voor het niet optimaal benutten van de mogelijkheden van Lokaal Maatwerk. Uit het vervolg van de beantwoording begrijpen wij dat de wethouder begrip ervoor heeft dat de corporaties hun zakelijk belang stellen boven het belang van de Westlandse woningzoekenden.

- Wij willen de wethouder daarom nogmaals vragen met de corporaties SMART-geformuleerde en vooral niet-vrijblijvende afspraken te maken over het optimaal benutten van Lokaal Maatwerk.*

Beantwoording artikel 42 vragen GBW woonruimteverdeling en prestatieafspraken 2019 (19-0103963)

GBW inzake woonruimteverdeling en prestatieafspraken 2019 (G18-003476) (G18-003476)

GBW bijlage 1 Woonruimteverdeling en prestatieafspraken (G18-003477) (G18-003477)

GBW bijlage 2 Woonruimteverdeling en prestatieafspraken (G18-003478) (G18-003478)

GBW bijlage 3 Woonruimteverdeling en prestatieafspraken (G18-003479) (G18-003479)

- 11 Voorstel tot vaststelling plan van scholen 2020-2023

1. In het plan van scholen 2020-2023 met als startjaar 2020 op te nemen een door de Islamitische Stichting Nederland voor Onderwijs en Opvoeding-ISNO Yunus Emre te stichten basisschool op islamitische grondslag.

2. Het plan van scholen 2020-2023 vast te stellen.

Voorstel: Voorstel_44056.docx

- 12 Voorstel tot vaststelling van de nota Cultuurkoers 2030

1. De nota Cultuurkoers 2030 als richtinggevend document vast te stellen.

2. Bijlage 3 Ontwikkelagenda als genoemd in de Cultuurkoers 2030 als informatief aan te merken.

3. De financiële middelen die noodzakelijk zijn om de Cultuurkoers en de ontwikkelagenda's uit te kunnen werken in de komende jaren te betrekken bij de afwegingen die worden gemaakt in het kader van de P&C cyclus.

Voorstel: Voorstel_44057.docx

Cultuurkoers 2030

- 13 Voorstel tot aanpassing van de Verordening Jeugdhulp Westland 2015

1. De toevoeging van artikel 11a aan de verordening jeugd 2015 vast te stellen.

Voorstel: Voorstel_44023.docx

advies ASDW verordening jeugdhulp 2019 (19-0106548)

reactie college op het advies asdw

verordening jeugdhulp 2015

- 14 Rondvraag

Rondvraag 1 fractie GBW en fractie LPF Westland inzake Vestia (G19-001555)

Rondvraag 2 fractie VVD inzake wachtlijsten scholen en kinderopvang (G19-001577)

- 15 Sluiting

Aan de leden van de raadscommissie MO
Aan wethouder van der Stee, wethouder Varekamp
en wethouder Vreugdenhil

Postadres:
 Postbus 150
 2670 AD NAALDWIJK
 Bezoekadres:
 Laan van de Glazen Stad 1,
 2672 TA Naaldwijk
 (0174) 673 037
 (0174) 673 600
 griffie@gemeentewestland.nl
 www.gemeentewestland.nl

DATUM	UW BRIEF	UW KENMERK	ONS KENMERK	BIJLAGE(N)
14 juni 2019	--	--	G19-001545	diverse
COMMISSIEGRIFFIER		AFDELING/TEAM		DOORKIESNUMMER
C. Wortelboer		Griffie		(0174) 67 3047
ONDERWERP				DATUM VERZONDEN
				14 JUNI 2019

Agenda raadscommissie MO
maandag 24 juni 2019 om 19.00 uur

Hierbij ontvangt u de agenda voor de **OPENBARE** vergadering van de raadscommissie MO van **maandag 24 juni 2019, aanvang 19.30 uur, in de Raadzaal, Verdilaan 7 te Naaldwijk.**

	Agendapunt	Stukken	Aard agendapunt/nadere informatie
1.	Opening en mededelingen		Opening door de voorzitter en mondelinge mededelingen van de voorzitter en leden van de raadscommissie MO.
2.	Mededelingen wethouder(s)		Mondelinge mededelingen van de wethouder(s).
3.	Vaststelling agenda	Bijgevoegd	Ter vaststelling
4.	Spreekrecht voor burgers	Bijgevoegd	Er is gelegenheid tot het benutten van het spreekrecht m.b.t. de vastgestelde vermelde agendapunten.
5.	Besluitenlijst raadscommissie MO 27 mei 2019	Bijgevoegd	Ter vaststelling De besluitenlijst wordt ter vaststelling voorgelegd.
6.	Toezeggingenlijst	Bijgevoegd	Ter vaststelling en bespreking van de voortgang De toezeggingenlijst wordt ter vaststelling en ter bespreking van de voortgang in deze voorgelegd.
7.	Lange Termijn Agenda	Bijgevoegd	Ter vaststelling en bespreking van de voortgang De LTA wordt ter vaststelling en ter bespreking van de voortgang in deze voorgelegd.

	Agendapunt	Stukken	Aard agendapunt/nadere informatie
8.	Bespreken ingekomen en uitgaande stukken	Bijgevoegd	Ter bespreking De volgende stukken zijn geagendeerd door de fracties naar aanleiding van de Lijst Ingekomen Stukken en de Lijst Uitgaande Stukken van de Raad van 21 mei 2019. 1. Schrijven college d.d. 29-05-19 inzake herijking programma doelgroepenvervoer Haaglanden <u>Geagendeerd door fractie WV</u> Waarom worden de suggesties van de ASDW niet overgenomen? Wethouder Varekamp is uitgenodigd om bij dit agendapunt aanwezig te zijn. 2. Schrijven college d.d. 29-05-19 inzake kostenbeheersing jeugd <u>Geagendeerd door fractie WV</u> Waar is de bijlage van onderzoeksbureau Kurtosis? Wat zijn tot nog toe de gevolgen van de resultaatsturing en kan dat financieel al vertaald worden? In de Voorjaarsnota en ook in allerlei andere uitingen van het College blijkt dat in 2019 wederom een forse overschrijding verwacht wordt. Is dit in lijn met hetgeen in deze brief gesteld wordt? In de brief wordt een uitbreiding van het SKT voorzien en voorts wordt gestuurd op het voorkomen van afwenteleffecten vanuit andere beleidsdomeinen. Is dit laatste niet gewoon het verplaatsen van het probleem? Ook wordt aangegeven dat het toezicht op de declaraties versterkt wordt. Was dat tot nog toe dan niet in orde? Wethouder Vreugdenhil is uitgenodigd om bij dit agendapunt aanwezig te zijn. 3. Schrijven college d.d. 04-06-19 inzake woondeal zuidelijke Randstad <u>Geagendeerd door fractie WV</u> Hoe ver staat het overleg met de Provincie en het ministerie en wat zijn de voordelen voor Westland van de woondeal? Wethouder van der Stee is uitgenodigd om bij dit agendapunt aanwezig te zijn. Na afloop van de behandeling in de raadscommissie zal de voorzitter vaststellen wat het vervolgtraject zal zijn. De commissie heeft vier mogelijkheden: • de commissie zal een concept-reactie opstellen • de commissie geeft aan dat de brief voldoende is behandeld (behandeladvies 1) • de commissie zal de brief alsnog in handen stellen van het college voor verdere afhandeling (behandeladvies 3) • de commissie zal de brief alsnog in handen stellen van het college ter voorbereiding van een raadsvoorstel (behandeladvies 4)

	Agendapunt	Stukken	Aard agendapunt/nadere informatie
9.	Beantwoording artikel 42 vraag GBW inzake verkoop woningbezit Vestia in Westland		Ter bespreking <u>Geagendeerd door fractie GBW</u> Het vorige college heeft in de begroting extra menskracht en middelen geregeld om de regie te nemen op het dossier 'overname woningbezit Vestia in Westland'. Uit de beantwoording begrijpen wij nu echter dat de wethouder in het Vestia-dossier een afwachter houding inneemt en passief afwacht welke bevindingen de heer Karakus (door het ministerie van BZK aangestelde bestuurlijk regisseur in het Vestia-dossier) in juni aan de minister gaat aanbieden. Dit brengt ons tot de volgende vragen aan de wethouder: • Is het niet zo dat Vestia de gemeente Westland rechtstreeks heeft uitgenodigd voor een overleg over de verkoop van het woningbezit in Westland? • Is gemeente Westland ingegaan op die uitnodiging? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat is het resultaat van het overleg? • Heeft de wethouder overleg met de Westlandse woningcorporaties over het aanbod van Vestia tot overname van het woningbezit? • Waar baseert de wethouder zijn stellige bewering op dat indien de Westlandse corporaties er niet in slagen het volledige woningbezit te verkrijgen 'Vestia in dat geval verkoopt aan een corporatie buiten Westland'? Sluit de wethouder daarmee uit dat in dat geval Vestia wellicht het woningbezit in Westland geheel of deels verkoopt aan een particuliere belegger? Wethouder van der Stee is uitgenodigd om bij dit agendapunt aanwezig te zijn.
10.	Beantwoording artikel 42-vraag GBW inzake woonruimteverdeling en prestatieafspraken 2019		Ter bespreking <u>Geagendeerd door fractie GBW</u> Wij hebben onze vraag gesteld in december 2018; het antwoord is 5 juni 2019 gegeven. Daarmee zijn de gestelde termijnen voor beantwoording van onze op het eerste gezicht toch eenvoudig te beantwoorden vraag, ruimschoots overschreden. • Kan de wethouder aangeven wat de complexiteit in onze vraag is dat het antwoord zo lang op zich heeft laten wachten? In onze vraag verzoeken wij het college de (half)jaarlijkse rapportages die door SVH worden opgemaakt over de woonruimteverdeling actief met de raad te delen. • Moeten wij nu uit het antwoord begrijpen dat u dat te veel moeite vindt? • Waar leest de wethouder overigens dat wij 'extra geïnformeerd' willen worden? Uit de beantwoording van onze vraag blijft dat de Westlandse corporaties de kosten voor de bedrijfsvoering en automatiseringsperikelen aanvoeren als motief voor het niet optimaal benutten van de mogelijkheden van Lokaal Maatwerk. Uit het vervolg van de beantwoording begrijpen wij dat de wethouder begrip ervoor heeft dat de corporaties hun zakelijk belang stellen boven het belang van de Westlandse woningzoekenden. • Wij willen de wethouder daarom nogmaals vragen met de corporaties SMART-geformuleerde en vooral niet-vrijblijvende afspraken te maken over het optimaal benutten van Lokaal Maatwerk. Wethouder van der Stee is uitgenodigd om bij dit agendapunt aanwezig te zijn.

	Agendapunt	Stukken	Aard agendapunt/nadere informatie
11.	Voorstel tot vaststelling plan van scholen 2020-2023	Bijgevoegd	Ter advisering m.b.t. besluitvorming in de Raad 1. In het plan van scholen 2020-2023 met als startjaar 2020 op te nemen een door de Islamitische Stichting Nederland voor Onderwijs en Opvoeding-ISNO Yunus Emre te stichten basisschool op islamitische grondslag. 2. Het plan van scholen 2020-2023 vast te stellen. Wethouder van der Stee is uitgenodigd om bij dit agendapunt aanwezig te zijn.
12.	Voorstel tot vaststelling van de nota Cultuurkoers 2030	Bijgevoegd	Ter advisering m.b.t. besluitvorming in de Raad 1. De nota Cultuurkoers 2030 als richtinggevend document vast te stellen. 2. Bijlage 3 Ontwikkelagenda als genoemd in de Cultuurkoers 2030 als informatief aan te merken. 3. De financiële middelen die noodzakelijk zijn om de Cultuurkoers en de ontwikkelagenda's uit te kunnen werken in de komende jaren te betrekken bij de afwegingen die worden gemaakt in het kader van de P&C cyclus. Wethouder Vreugdenhil is uitgenodigd om bij dit agendapunt aanwezig te zijn.
13.	Voorstel tot vaststelling van de Verordening Jeugdhulp Westland 2015	Bijgevoegd	Ter advisering m.b.t. besluitvorming in de Raad 1. De toevoeging van artikel 11a aan de verordening jeugd 2015 vast te stellen. Wethouder Vreugdenhil is uitgenodigd om bij dit agendapunt aanwezig te zijn.
14.	Rondvraag	Eventuele vragen ontvangt u gescheiden	Tijdens de raadscommissievergadering kunnen leden van de raadscommissie politiek-actuele, technische, informatieve vragen stellen. De fractievoorzitters en het Presidium hebben de zorg voor het beheersbaar houden van het aantal vragen in de vragenrondes. De deadline voor het indienen van vragen voor de raadscommissie MO is op vrijdagmiddag 12:00 uur, voorafgaand aan de maandag, waarop 's-avonds de raadscommissie MO vergadert.
15.	Sluiting		

Hoogachtend,
C.Y. van Staalduinen,
voorzitter van de raadscommissie MO

CONCEPT-BESLUITENLIJST

VERGADERING VAN DE RAADSCOMMISSIE MAATSCHAPPELIJKE OMGEVING,

GEHOUDEN OP MAANDAG 27 MEI 2019

(CONCEPT) BESLUITENLIJST

van de vergadering van de raadscommissie Maatschappelijke Omgeving van de gemeente Westland, gehouden op 27 mei 2019, aanvang 19.00 uur, locatie Raadzaal gemeentekantoor, Verdilaan 7 in Naaldwijk.

Aanwezig zijn als

Voorzitter: mevr. C.Y. van Staalduinen
Commissiegriffier: mevr. C. Wortelboer
Commissieleden : dhr. P.J.L.J. Duijsens (plv. voorzitter), mevr. C. Huisman, mevr. R. van der Giessen, dhr. A.B. Tabben, dhr. A.P. van der Meer, mevr. J.G.M. Suijker-van Wingerden, dhr. H.C. van Velden, mevr. K.M. van Rijn-van Tol, mevr. M.D. van der Stelt, dhr. G.B. Voois, mevr. G.W.C. van der Knaap, dhr. A. de Bloeme, mevr. J. Muilwijk-van der Hoeven, dhr. U.M. Spaans, dhr. M. van Ooijen, mevr. E.M.J. Daalhof, dhr. B. Mohcin en mevr. H. Belhaddad
Portefeuillehouder(s): wethouders B.P.M van der Stee en P.A. Vreugdenhil
Afwezig met bericht van kennisgeving: dhr. A.J. van den Berg en mevr. O.M.L. Strik-van der Ende
Verder aanwezig: dhr. J.J. van Rossum, dhr. L.G. Bokestijn en dhr. B. Verkade

	Onderwerp	Besluit
1.	Opening en mededelingen	De voorzitter opent de vergadering om 19.00 uur. De voorzitter heeft 3 mededelingen. • Er is een bericht van verhindering ontvangen van dhr. A.J. van den Berg en mevr. O.M.L. Strik-van der Ende. • Rondvraag 1 van fractie D66 Westland inzake problemen Waterster, wordt morgen beantwoord in de raadscommissie Ruimte. • Agendapunt 8.1 wordt schriftelijk beantwoord door wethouder Vreugdenhil.
2.	Mededelingen wethouder(s)	Er zijn geen mededelingen van de wethouders.
3.	Vaststelling agenda	De agenda wordt vastgesteld.
4.	Spreekrecht voor burgers	Er zijn geen sprekers.
5.	Besluitenlijst raadscommissie MO van 13 mei 2019	De besluitenlijst van 13 mei 2019 wordt vastgesteld.
6.	Toezeggingenlijst	Wethouder Vreugdenhil heeft 2 opmerkingen. • TZ221MO: kan mogelijk niet gerealiseerd worden in Q3 2019. • TZ223MO: wethouder Vreugdenhil heeft geconstateerd dat de website van Vitis voor hem toegankelijk is.

		Fractie PvdA en wethouder Vreugdenhil stemmen onderling af wat de problemen van de website van Vitis zijn. Afgesproken wordt om de PM posten te specificeren. De toezeggingenlijst wordt vastgesteld.
7.	Lange Termijn Agenda	De Lange Termijn Agenda wordt vastgesteld.
8.	Bespreken Ingekomen Stukken	1. Schrijven college regenboogstad Westland Agenderingsverzoek fractie D66 Westland In overeenstemming met fractie D66 Westland wordt dit agenderingsverzoek schriftelijk beantwoord door wethouder Vreugdenhil. TZ226MO 2. Schrijven college aan PZH d.d. 04-04-19 inzake verantwoording Huisvesting Vergunninghouders 2018 Naar aanleiding van het agenderingsverzoek van de fractie WV verwijst wethouder van der Stee naar bijlage 2, 3 en 5 en geeft aan dat de doelstelling wordt gehaald. De achterstand van verleden jaar is ingelopen. In tegenstelling tot eerdere berichten wordt er door gemeente Westland geen motie ingediend op de komende ALV van het VNG. Er wordt een lobby traject ingezet bij de andere gemeenten om een betere verdeling te verkrijgen op woongebied. Er zijn geen extra personele kosten gemaakt. Fractie GBW geeft aan zij nog geen antwoord hebben gehad inzake de door de fractie GBW gestelde artikel 43 vraag over dit onderwerp. Wethouder van der Stee zoekt dit uit. TZ227MO 3. Schrijven college aan inwoner d.d. 17-04-19 inzake verstrekking voedselbank Naar aanleiding van het agenderingsverzoek van de fractie WV bevestigt wethouder Vreugdenhil dat het klopt dat verstrekking van voedselpakketten na 3 jaar stopt. Het is een eigenstandige bevoegdheid van de voedselbank. De gemeente gaat niet over inkomensbeleid. 4. Schrijven Vitis Welzijn d.d. 18-04-19 inzake jaarverslag Naar aanleiding van het agenderingsverzoek van de fractie WV geeft wethouder Vreugdenhil aan dat de subsidie is verkregen door externe partijen en de gemeente Westland. De stijging van de subsidie zal niet doorzetten in 2019.

		De betaling aan de sociaal makelaars wordt nog steeds voor 40% door het rijk betaald, de gemeente betaalt 60%. 5. Schrijven St. petitie d.d. 25-04-19 inzake Westlanders zeggen NEE tegen islamitische school Naar aanleiding van het agenderingsverzoek van de fractie WV geeft wethouder van der Stee het volgende aan. Uiterlijk 1 juli 2019 moet de gemeenteraad het plan van scholen 2020-2023 vaststellen. Voor 1 januari 2020 dient de minister de aanvraag goed te keuren. Het schoolbestuur dient voor 1 maart 2020 een aanvraag in te dienen bij het college. Daarna gaat de gemeentelijke huisvestingsprocedure lopen. Het college beslist uiterlijk 31 december 2020 over alle ingediende huisvestingsaanvragen van de scholen. Er zijn op dit moment geen inhoudelijke afspraken met het schoolbestuur van de islamitische school gemaakt. <i>Noot: Wethouder van der Stee gaf aan het eind van de vergadering aan dat vaststelling plan van scholen 2020-2023 door de gemeenteraad, uiterlijk 1 augustus 2019 moet plaatsvinden in tegenstelling tot de eerder genoemde datum van 1 juli 2019.</i> 6. Schrijven college d.d. 06-05-19 inzake intentieovereenkomst herontwikkeling terrein de Naaldhorst te Naaldwijk Naar aanleiding van het agenderingsverzoek van de fractie WV geeft wethouder Vreugdenhil aan dat komende maand gestart wordt met de haalbaarheidsfase, in het bijzonder de plandefinitie. Het ligt in de bedoeling dat realisatie van het plan, 4 jaar in beslag zal nemen. 7. Schrijven college d.d. 09-05-19 inzake addendum voortgangsrapportage Sociaal Beleidskader Kernachtig Sociaal 2018 Geagendeerd door fractie WV en fractie VVD Naar aanleiding van het agenderingsverzoek van de fractie WV beantwoordt wethouder Vreugdenhil de gestelde vragen. De verschillen in aantallen klanten is ontstaan door een andere manier van meten. De overige vragen van fractie WV zijn te laat aangeleverd. Deze vragen zullen schriftelijk worden beantwoord. TZ228MO Naar aanleiding van het agenderingsverzoek van de fractie VVD beantwoordt wethouder Vreugdenhil de
--	--	--

		gestelde vragen. De toezichthouder rechtmatigheid Wmo is een ambtenaar van de gemeente Westland, een zogenaamde kwaliteitstoetser. (blz 3). Geen eigen bijdrage huishoudelijke hulp geldt voor mensen met een inkomen lager dan 130% van het minimum loon (blz 3). De stijging in zorg in natura 2015-2018 is gestegen door een aantal oorzaken. Eerdere signalering, cliënten kunnen zelf kiezen (invulling PGB)(blz 3). Op dit moment een verklaring geven is te speculatief (blz 4). De analyses van het inkoopbureau inzake overschrijding van het jeugdzorgbudget zijn gebaseerd op kostenstijging. Binnenkort komt er een rapport en een raadsinformatiebrief naar de Raad (blz 6). Een van de doelstellingen, afname van jeugd GGZ klanten, is gerealiseerd. Er is een verschuiving te zien van jeugd GGZ naar ambulante hulp. Voor wat betreft laaggeletterdheid meldt de wethouder dat in 2016 gestart is met het taalhuis. Dit project loopt in 2020 af. Alle mensen met taalproblemen op diverse gebieden kunnen hier terecht. Bibliotheek Westland, belast met de uitvoering, boekt samen met diverse partners, positieve resultaten. Inzake de talentontwikkeling wordt tussendoor gemonitord. Er is niet 1 totale monitor. De monitoring levert niet direct kwantiteit maar kwaliteit op. De wethouder zegt toe dat hij een rapportage zal aanleveren om inzicht te krijgen in de monitoring die bij de talentontwikkeling is gebruikt. TZ229MO De Eerste Westlandse Montessori school (EWM) heeft geen licentie om een middelbare montessori school op te richten. De EWM juicht het initiatief van het ISW toe. Fractie VVD geeft aan andere informatie te hebben dan de wethouder aangeeft. De fractie CU/SGP heeft een vraag inzake het bouwbesluit plus. De wethouder komt hierop terug. TZ230MO
9.	Voorstel tot vaststelling Huisvestingsverordening Westland 2019	De raadscommissie adviseert om het raadsvoorstel als BESPREEKSTUK te plaatsen op de agenda voor de raadsvergadering van 18 juni 2019. Fractie D66 Westland verzoekt de wethouder om het experiment in 2 gemeenten in Nederland inzake doorstroming met behoud van inschrijftijd te onderzoeken. De wethouder zegt toe dat hij middels een memo de raad op de hoogte stelt. TZ231MO

10.	Motie WV inzake doorstroom ouders naar geschikte woningen	Wethouder van der Stee beantwoordt technische vragen van de fracties. De motie zal door de fractie intern besproken worden. De motie wordt vooralsnog aangehouden.
11.	Motie D66-PvdA-GBW-GL inzake doorstroom sociale huur	Wethouder van der Stee beantwoordt technische vragen van de fracties. De motie zal door de fracties intern besproken worden. De motie wordt vooralsnog aangehouden.
12.	Voorstel tot vaststelling van de zienswijze op de begroting 2020 Inkoopbureau H-10	De raadscommissie adviseert om het raadsvoorstel als BESPREEKSTUK te plaatsen op de agenda voor de raadsvergadering van 18 juni 2019.
13.	Voorstel tot vaststelling Begrotingsstukken 2020 en Begrotingswijziging 2019 van de GR GGD-VT Haaglanden	De raadscommissie adviseert om het raadsvoorstel als HAMERSTUK te plaatsen op de agenda voor de raadsvergadering van 18 juni 2019.
14.	Rondvraag	Er zijn geen rondvragen.
15.	Sluiting	De voorzitter sluit de vergadering om 20.54 uur.

Toezeggingenlijst Raadscommissie MO		Documentnr. G19-001534	
Beleidssterreinen commissie Maatschappelijke Omgeving Sport, Jeugd- en jongerenwerk, Zorg en welzijn (WMO en ouderen), Volksgezondheid, Sociale zaken (Werk en inkomen), Onderwijs en kinderopvang, Kunst, Cultuur en historisch erfgoed.			
Nr.	Actie	Ingebracht	Wanneer gereed
TZ210MO	De wethouder komt met een plan van aanpak inzake meer openbare en opgestelde toiletten. Wethouder Vreugdenhil	18-06-2018 rc MO	Q4 2019 Rc MO 27-05-2019 wethouder geeft aan dat Q3 ws niet gehaald wordt
TZ217MO	De wethouder houdt de commissie leden op de hoogte van de gang van zaken betreffende de 2 ^e Pilot inzake integraal PGB. Wethouder Vreugdenhil	04-03-2019 rc MO	PM (Indien er informatie wordt aangeleverd)
TZ220MO	De wethouder geeft inzicht in de aantallen casussen van opschaling van Veilig Thuis Haaglanden naar de veiligheidstafel en hoger. Wethouder Vreugdenhil	01-04-2019 rc MO	27-05-2019 memo wethouder Vreugdenhil
TZ221MO	De wethouder stuurt een lijst met activiteiten die in 2018 hebben plaatsgevonden op het gebied van alcoholpreventie. Wethouder Vreugdenhil	01-04-2019 rc MO	20-06-2019 Overzicht van Westlands Veiligheidsbeleid/ alcoholpreventiebeleid.
TZ222MO	De wethouder onderzoekt de mogelijkheden om een Westland pas gratis te verstrekken aan mantelzorgers. Wethouder Vreugdenhil	01-04-2019 rc MO	Q3 2019
TZ223MO	Onderzoek naar de gebruikersvriendelijkheid van de website van Vitis. Wethouder Vreugdenhil	01-04-2019 rc MO	PM Rc MO 27-05-2019 fractie PvdA en wethouder stemmen af
TZ224MO	Evaluatie inzake beleid handhaving kinderopvang. Wethouder Vreugdenhil	01-04-2019 rc MO	Q3 2019
TZ225MO	De wethouder komt met een memo inzake het aantal overtredingen in 2018 door de invoering van de nieuwe eisen met betrekking tot handhaving kinderopvang. Wethouder Vreugdenhil	01-04-2019 rc MO	PM
TZ226MO	Schriftelijk beantwoorden agenderingsverzoek D66 Westland inzake schrijven college regenboogstad. Wethouder Vreugdenhil	27-05-2019 rc MO	03-06-2019 memo wethouder Vreugdenhil

TZ227MO	Beantwoorden vraag ambtelijke bijstand ingediend door fractie GBW inzake het aantal statushouders die het afgelopen jaar (per maand) gevestigd zijn. Wethouder van der Stee	27-05-2019 rc MO	03-06-2019 Raadsinformatiebrief
TZ228MO	Beantwoorden van te laat aangeleverde vragen door fractie WV, inzake agenda punt 8.7, schrijven college d.d. 09-05-19 inzake addendum voortgangsrapportage Sociaal Beleidskader Kernsachtig Sociaal 2018. Wethouder van der Stee	27-05-2019 rc MO	13-06-2019 memo wethouder Vreugdenhil
TZ229MO	Inzicht te krijgen in de monitoring die bij de talentontwikkeling is gebruikt. Wethouder van der Stee	27-05-2019 rc MO	Q4 2019
TZ230MO	Bouwbesluit plus van de voortgangsrapportage Wethouder Vreugdenhil	27-05-2019 rc MO	PM
TZ231MO	Fractie D66 Westland verzoekt de wethouder om het experiment in 2 gemeenten in Nederland inzake doorstroming met behoud van inschrijftijd te onderzoeken. De wethouder komt met een memo ter beantwoording. Wethouder van der Stee	27-05-2019 rc MO	Q4 2019

Memo | Beleid

AAN : leden van de commissie MO
VAN : Wethouder P.A. Vreugdenhil
C.C. :
DATUM : 3 juni 2019
BETREFT : Beantwoording schriftelijke vragen D66 inzake Meerjarenplan 'Regenboogstad Westland 2019-2022'

Geachte leden van de commissie MO,

Tijdens de commissie MO van 27 mei 2019 is afgesproken dat de schriftelijke vragen van de fractie van D66 Westland op de het Meerjarenplan 'Regenboogstad Westland 2019-2022' schriftelijk worden beantwoord. In deze memo treft u de beantwoording aan.

Samenwerking

Vraag: In hoeverre is er contact met of samenwerking met de kleinere buurgemeenten (Midden-Delfland), Rijswijk) over het opstellen van een LHBTI-beleid zoals door de Minister gewenst?

Antwoord: Het overleg met de regiogemeenten is inmiddels uitgebreid met de gemeenten Midden-Delfland, Rijswijk, Wassenaar en Pijnacker-Nootdorp. Ook de Provincie Zuid-Holland is aangesloten bij het overleg. We delen o.a. informatie met betrekking tot het opstellen van beleid met de nieuw aangesloten gemeenten.

Vraag: Wordt er ook gekeken naar de manier waarop in andere Regenboogsteden wordt gewerkt, zoals bijvoorbeeld met de subsidietafel in Leidschendam-Voorburg?

Antwoord: Het delen van goede voorbeelden van werkwijze en activiteiten is ook een onderdeel van dit overleg.

Vraag: Heeft het college kennisgenomen van deze handreiking? Welke maatregelen zijn al ingevoerd? Welke gaat het college nog invoeren? Van welke maatregelen wordt afgezien?

Antwoord: Ja. Op de meeste aanbevelingen wordt geacteerd (voorbeelden: hijsen regenboogvlag, overleg in regionaal verband, activiteiten voor lhbt's door zorgaanbieder, voorlichting en advies op scholen, ondersteuning van Movisie, ondersteuning aan sportverenigingen). Sommige aanbevelingen worden voorbereid (voorbeelden: onderwerp adresseren via BOLOK, onderzoek naar effectmeting). De gemeentelijke website geeft echter weinig ruimte voor beeld en hierbij wordt uitgegaan van toptaken. Wel wordt het plaatsen van informatie via de website Sociaal Plein Westland voorbereid.

Koers 2019-2022 'Intensiveren'

Vraag: Hoe wordt er gemeten of sociale acceptatie toeneemt? Is er een nulmeting over de bovenstaande uitspraken gedaan? Neemt de GGD in Westland vragenlijsten af waarin specifiek naar LHBTI-gerelateerde onderwerpen wordt gevraagd?

Antwoord: Er is weinig informatie met betrekking tot lokale metingen. In najaar 2015 heeft GGD Haaglanden een Jongerenenquête uitgevoerd en daarin een aantal vragen mbt sociale acceptatie homoseksualiteit. Deze zijn verwerkt in het rapport 'Gezondheid en leefstijl jongeren Westland 2016'. In het regionaal overleg worden de mogelijkheden voor meer effectmetingen besproken. Movisie wordt hierbij betrokken.

Vraag: Wanneer wordt de afgebladderde verf van het Regenboogzebrapad bijgewerkt?

Antwoord: 12 juni a.s. bij droog weer. Onderhoud van het regenboogzebrapad is opgenomen in het jaarwerk.

Resultaten

Vraag: Op hoeveel scholen en in hoeveel klassen wordt er voorlichting gegeven?

Antwoord: In 2019 worden 32 lesuren gegeven t.b.v. gastlessen. Op vier scholen worden voorlichting en deskundigheidsbevordering aan professionals in het onderwijs gegeven.

Vraag: Kan er bij de maatregelen, bijvoorbeeld het uitbreiden van het aantal GSA's, meer concreet worden aangegeven hoe het resultaat bereikt moet worden?

Antwoord: In 2019 wordt door COC Haaglanden op vier scholen advies en training over GSA's gegeven. Ook wordt de bestaande GSA gevraagd hierin een (voorbeeld)rol te spelen. Daarnaast hebben het onderwijs en GGD Haaglanden een rol mbt signaleren en faciliteren.

Focus

Vraag: Wat is de concrete aandacht die er in het beleid wordt gegeven aan die doelgroepen. anders dan de opsomming ervan?

Antwoord: Met de lokale partners zoals Vitis Welzijn, GGD-Haaglanden en Bibliotheken Westland en COC Haaglanden worden activiteiten besproken en uitgevoerd die gericht zijn op deze doelgroepen. Hierbij kan men denken aan een presentatie door een schrijver van een boek met een LHBTI thema, ondersteuning breed vanuit Vitis Welzijn aan de sportverenigingen, het aanbieden van een theatervoorstelling met een LHBTI-thema aan scholen, een workshop aan sportverenigingen door de John Blankenstein Foundation. Alle partners hebben een signalerende, informerende en faciliterende functie.

Gemeentelijk beleidskader

Vraag: Welke activiteiten worden hier concreet bedoeld?

Antwoord: De gemeenteraad wordt binnenkort met een informatiebrief geïnformeerd over de uitwerking van het project 'Erbij horen en meedoen'.

Activiteiten en begroting

Vraag: Op grond van welke resultaten binnen Westland is besloten om de eerder ondernomen activiteiten ook in deze beleidsperiode uit te voeren?

Antwoord: De ondersteuning door COC Haaglanden aan jongeren en het onderwijs is essentieel in het kader van preventie. Bij de jeugd inzet plegen op o.a. bewustwording geeft op langere termijn rendement met betrekking tot een inclusieve samenleving. Ook de ondersteuning aan het oprichten van GSA's draagt bij aan een betere acceptatie van seksuele diversiteit op scholen. De voorlichtingen en deskundigheidsbevordering aan de zorg- en welzijnsorganisaties zijn een belangrijke basis om de juiste zorg en aandacht te geven aan de lhbt-ouderen.

Uiteraard worden binnen het beschikbare budget 'nieuwe activiteiten' uitgevoerd die bijdragen aan het doel: het verbeteren van de sociale acceptatie en sociale veiligheid van de lhbt-doelgroep, in samenwerking met onze partners.

Vraag: Komt het geïnvesteerde geld geheel of voor een aanzienlijk deel 'terug' in Westland?

Antwoord: Het geïnvesteerde geld komt geheel 'terug' in Westland.

Vraag: Zijn deze centrale activiteiten van de afgelopen vier jaar geëvalueerd? Is daarbij gekeken wat het effect was buiten Den Haag, met name op de lhbt-doelgroep en de media?

Antwoord: De centrale activiteiten van de afgelopen jaren worden besproken in het regionale overleg en meegenomen om te komen tot een effectief programma voor Coming out Day 2019. Er is hiervan geen effectmeting.

Vraag: Over welk bedrag en welke activiteiten gaat het hier?

Antwoord: Het betreft een bedrag van circa € 1.000 dat wordt ingezet voor aanvullende activiteiten die in de loop van het jaar worden georganiseerd of gefaciliteerd. Voorbeeld hiervan is het aanbieden van een thema toneelvoorstelling aan de voortgezet onderwijs scholen.

Vraag: Wat doen wij in Westland, als gemeente en lokale organisaties, nu zélf zodat alle LHBTI-inwoners mee kunnen doen in de samenleving waarin de sociale acceptatie en sociale veiligheid verbeterd is?

Antwoord: In Westland werken gemeente en de partners in het sociaal domein samen om op het thema LHBTI te komen tot verbetering van de sociale acceptatie van seksuele diversiteit. Signaleren, faciliteren, organiseren en informeren zijn werkvormen die hieraan bijdragen. COC Haaglanden werkt hierbij samen met onze lokale partners zoals Vitis Welzijn, GGD Haaglanden, JGZ, Bibliotheek Westland en zorgorganisaties. Deze partners komen een aantal keer per jaar samen voor overleg.

Memo

AAN : de leden van de commissie MO

VAN : wethouder P.A. Vreugdenhil

C.C. :

DATUM : 14 juni 2019

BETREFT : Overhead GGD en Veilig Thuis

Tijdens de commissie MO van 27 mei 2019 zijn bij agendapunt 13. *“Voorstel tot vaststelling Begrotingsstukken 2020 en Begrotingswijziging 2019 van de GR GGD-VT Haaglanden”* vragen gesteld over de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing en overheadpercentages bij GGD en Veilig Thuis door de fractie CDA. Met deze memo worden deze vragen beantwoord.

Vraag 1: Wat is de reden van de hoogte van de overheadpercentages van 28% en 39% voor GGD respectievelijk VT.

De percentages die worden genoemd zijn berekend op basis van de overheadlasten als aandeel van de programmalasten. Gebruikelijk en correcter is echter om het aandeel overhead als aandeel van de totale lasten te berekenen. Op correcte wijze berekend zijn de percentages minder hoog, zoals in onderstaande tabel te zien is.

Overzicht volgens tabel GR 1 (bedragen X 1.000)	GGD	VT
Programmalasten	€ 14.464	€ 10.491
Overheadlasten	€ 4.185	€ 4.242
Totaal	€ 18.649	€ 14.733
Overhead % van totaal (prog+overhead)	22,4%	28,8%

Er is dan nog wel een verschil tussen GGD en VT. Dat heeft te maken met de wijze van kosten-doorberekeningen. Samenvattend kan worden gesteld, dat de wijze waarop voor GGD resp VT de overheadkosten zijn berekend nog niet is geharmoniseerd en geüniformeerd. Zo worden bepaalde kosten bij GGD niet als overhead gepresenteerd en bij VT wel, er zit interpretatieruimte in het Besluit begrotingsverantwoording (BBV) maar de wijze van interpreteren is niet nog uniform. Dat de harmonisatie moet plaatsvinden is in de begroting ook aangegeven, waarbij is toegezegd (en in de zienswijzen nogmaals gevraagd) om dit op te lossen.

Er zijn geen benchmarkgegevens beschikbaar van andere Veilig Thuis organisaties. Het betreft organisaties in opbouw en daarnaast is het de vraag of gegevens goed vergelijkbaar zijn, omdat er verschillende manieren van berekenen zijn.

Vraag 2: De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing (pag. 41 - 45) bevat een groot aantal risico's met hoge kans, zonder zicht op de financiële impact en zonder maatregelen. Dit baart zorgen. Hoe gaan we hiermee om?

Deze zorg kan worden gedeeld. Het risicoprofiel is nog niet uitgewerkt in termen van omvang van en kans op financiële impact. Om dat te kunnen doen moesten eerst de begrotingsaannames en ramingsonderbouwingen helder worden gemaakt. Bij de opstelling van de begroting 2020 is hier dan ook hoge prioriteit aan gegeven en veel tijd in geïnvesteerd. De noodzakelijke vervolgstap is

Memo

het kwantificeren van het risicoprofiel. Met het oog op tijdige begrotingsaanbieding kon die vervolgstap nog niet worden gemaakt, maar er is nu wel een basis gelegd om die stap voor de volgende begroting te zetten. Het risicoprofiel moet overigens ook worden uitgewerkt om te kunnen bepalen wat de benodigde weerstandscapaciteit is en of eventueel een weerstandsvermogen moet worden gevormd.

Intussen zijn in de begroting wel degelijk maatregelen genomen om de risico's te beheersen, zoals het vooraf begroten en budgetteren van de flexibele schil, en afspraken over monitoring. Inmiddels is met de gemeente Den Haag ook afgesproken om nog voor het AB van juli een tussenrapportage op te leveren over de voortgang en prognose van de productie en de uitputting van budgetten. De GR kan zodoende tijdig bijsturen.

Vraag 3: Op pagina 41 staat dat de gemeente Den Haag en de GR overleggen over de wijze waarop (c.q. door wie) de kostenoverschrijding wordt gedragen. Beslist Den Haag hierover?

Nee, als Den Haag een begrotingsoverschrijding wil laten gebeuren voor rekening van de gemeenschappelijke regeling (GR), dan vergt dat vooraf toestemming van de GR. Daartoe moet overleg worden gevoerd, omdat het mede afhangt van gedeeld inzicht in de oorzaak en noodzaak van overschrijding. De bedoeling is dus dat Den Haag tijdig aan de GR meldt dat er mogelijk een begrotingsoverschrijding aan zit te komen als er niet wordt bijgestuurd. Den Haag en GR bespreken dan of, hoe en door wie die overschrijding nog kan worden *voorkomen* en, als voorkomen niet mogelijk is, *wie de overschrijding gaat betalen*.

Memo

AAN : Aan de commissies EFO, MO en Ruimte
VAN : Wethouder C.C.M. Zwinkels-de Jong
C.C. :
DATUM : 14 juni 2019
BETREFT : Invalidetoiletvoorziening kust

Naar aanleiding van vragen van Westland Verstandig is er onderzoek geweest naar het plaatsen van toiletten op het strand voor mensen met een beperking. Deze groep mensen kunnen wanneer zij op het strand zijn geen gebruik maken van de huidige openbare toiletvoorzieningen. Bij slag Vlughtenburg is een park met huisjes voor mensen met een beperking. Mensen met een beperking die daar verblijven en bij Vlughtenburg het strand bezoeken, ervaren het gemis aan een toiletvoorziening voor mindervaliden het meest.

Door het plaatsen van een invalidetoilet naast de reeds bestaande toiletvoorziening kunnen mensen met een beperking zonder zorgen genieten van het strand.

In de commissie MO van 4 maart is door wethouder Zwinkels toegezegd, naar aanleiding van de gestelde vragen, de leden van de commissie te informeren over het plaatsen van een invalidetoilet nabij de strandslagen Vlughtenburg en Beukel. Meer specifiek zou daarbij worden ingaan op de kosten.

Ambtelijk is overleg geweest met verschillende afdelingen over de kosten van het plaatsen van een invalidetoilet en wat nog mogelijk is binnen de huidige uitvoeringsbudgetten die bestemd zijn voor de kwaliteitsverbetering van de strandslagen.

Hieruit kwam het volgende kostenplaatje.

Eenmalige kosten € 24.515,-

Bestaande uit:

Aanschaf € 19.200,-

Plaatsen en aansluiten € 5.315,-

Alle prijzen excl. 21% BTW

Voor slag Vlughtenburg worden de installatiekosten ad. € 5.315,- in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen gedragen door verschillende ondernemers, waardoor de feitelijke kosten voor het plaatsen van een gehandicaptentoiletvoorziening bij dit slag uitkomt op € 19.200,-

Voor slag Beukel, welke ook in de vraagstelling werd genoemd, is echter geen budget meer beschikbaar.

Jaarlijkse beheerkosten, welke bestaan uit klein onderhoud, water en elektra, verplaatsingskosten en opslag bedragen ongeveer € 6.000,- Het verplaatsen en de opslagkosten worden gecombineerd met alle andere voor de winter te verplaatsen gebouwen. Kosten voor water en elektra zijn afhankelijk van het weer en het gebruik.

Het plaatsen van de voorziening past goed binnen het beleid van de gemeente om de openbare ruimte, en in dit geval ons kustgebied, beter toegankelijk te maken voor mindervaliden. Daarom is gekozen om vanuit de bestaande budgetten voor de kwaliteitsverbetering van de kust over te

gaan tot plaatsen van de toiletvoorziening bij slag Vlugtenburg.

Naar verwachting zal de voorziening in de tweede helft van juni geplaatst worden, zodat er nog deze zomer gebruik van kan worden gemaakt. Hiermee laat de Gemeente Westland zien dat zij haar maatschappelijke verantwoording neemt voor mensen met een beperking.

Activiteitenprogramma 2018-2019 Alcohol- en drugspreventie

Algemeen

Activiteit	Doel	Doelgroep	Partners
Spreekuur	Spreekuur op verzoek 2x per maand	Jongeren	Brijder Alle betrokken partners kunnen doorverwijzen naar dit spreekuur
Signalering alcohol gebruik	Uitvoeren van individueel gezondheidsonderzoek op indicatie	Jongeren	Brijder + JGZ ZHW
Advies Begeleiding Consultatie-gesprekken	In gesprek gaan met jongeren over hun alcoholgebruik en advies op maat geven	Jongeren	Brijder Alle betrokken partners kunnen doorverwijzen
Advies Begeleiding Consultatie-gesprekken	Vragenuur voor leerlingen	Jongeren	Alcoholpoli RdGG
Signalering en advies gesprek	kort ambulant traject gericht op gedragsverandering, evt. doorverwijzen	Jongeren	JGZ ZHW
Training alcohol een lastige keuze (7 bijeen- komsten)	Gericht op gedragsverandering, bewustwording en gezonde keuzes leren maken.	Jongeren Ouders	Brijder , Jeugdformaat
Ouders voor ouders	Met ouders in gesprek over thema alcohol	Ouders	Vitis Welzijn
Cursusprogram- ma ouders	Cursussen	Ouders van jongeren die verslaafd zijn of een ander psychisch probleem	Brijder DOEL Preventie, JGZ ZHW, Sociaal Kern Team (SKT)

Scholen

Activiteit	Doel	Doelgroep	Partners
Adviesgesprek Gezonde School	Advies en ondersteuning Bij schooldirecties en op verzoek bij MR/OR draagvlak creëren voor uitvoering op signaleren, educatie, omgeving en beleid.	Directie scholen Medezeggenschapsraad Ouderraad	GGD HL JGZ ZHW, Brijder, Vitis Welzijn

		Ten behoeve van alle leerlingen op school	
Alcohol preventie in schoolplannen	Structurele aanpak alcohol preventie	Directie	GGD HL, Brijder
Vignet Gezonde School thema genotmiddelen	Toetsen van kwaliteit voor school en profilering	Scholen	School i.s.m. GGD HL, JGZ ZHW
Deelname aan Zorgteam	Vragen/ problemen bespreken in een zorgteam op school en z.n. doorverwijzen	Leerlingen	JGZ ZHW, Jeugdformaat Brijder (op verzoek school)
Spreekuur op verzoek	Via een open spreekuur worden vragen beantwoord en leerlingen en/of docenten doorverwezen	Leerlingen School-personeel	JGZ ZHW Jeugdformaat, Brijder
Individueel gezondheids-onderzoek	Signaleren en bespreken van vragen en/of problemen (kan ook in gezin)	Jongeren Leerlingen groep 7	JGZ ZHW
Digitale lesprogramma Gezonde school genot middelen	School kiest programma naar keuze waarbij advies uitgaat naar digitale lesprogramma als basis educatie	Docenten Leerlingen Ouders	Brijder GGD HL
Cool choice incl. training signalering personeel en voorlichting ouders	Leerlingen raken meer bewust van keuzes die ze maken en leren kiezen voor een gezonde keuze	Docenten/ mentoren Leerlingen Ouders	Brijder GGD Haaglanden, JGZ ZHW, Vitis Welzijn
Ouderavond	Voorlichting, kennis vergroten, bewustwording, waarden en normen ter discussie stellen	Ouders	Brijder GGD HL, JGZ ZHW, Vitis Welzijn, Jeugdformaat
Puber Carrousel	Bewustwording, Informatie over werking puberbrein i.r.t. verleidingen, genotmiddelen, gamen etc.	Ouders van kinderen van groep 7 en 8	JGZ ZHW, GGDHL, Brijder
Alcohol vrije schoolfeesten	Signaleren, voorlichten	Leerlingen	Brijder, JGZ ZHW

(Sport)verenigingen			
Activiteit	Doel	Doelgroep	Partners
Behoeft onderzoek verenigingen	Behoeft inventarisatie op het gebied van voorlichting, ondersteuning beleid, opvoeding	(Sport)verenigingen, Scouting, Sociëteiten	Vitis Welzijn Brijder, Sportief Advies
Instructie verantwoord alcohol gebruik (IVA)	Barpersoneel kantine van para commerciële instellingen krijgen instructie verantwoord alcoholgebruik	Vrijwilligers achter de bar van sportclubs en andere verenigingen	Brijder Vitis Welzijn, Sportief Advies
Verdiepende gesprekken met besturen	Aanpassing huidig beleid en aanreiken tips m.b.t. gezond beleid rond alcohol gebruik	Bestuursleden van sportverenigingen	Sportief Advies Vitis Welzijn, Brijder,
Informatie bijeenkomst alcohol bewuste vereniging	Bewustwording gewijzigde wet- en regelgeving op de hele sportvereniging (naleving DHW). Hoe ga je om met de praktijk	Jeugd/ Kantinecie. Trainers, Jeugdleiders, Barmedewerkers Ouders van pupillen/jeugd leden	Sportief Advies Vitis Welzijn, Brijder, Alcoholpoli RdGZ NOC*NSF
Evenementen			
Activiteit	Doel	Doelgroep	
Westland Kros Braderieën/Zomerfeesten: - 's-Gravenzande - Monster - Wateringen - De Lier - Naaldwijk - Maasdijk - Poeldijk	Met jongeren in gesprek gaan over (veilig) alcohol gebruik i.r.t. NIX18 en hen naar informatieve website leiden d.m.v. foto's	Jongeren Ouders	Brijder Organisatie evenementen, Vitis Welzijn, JGZ ZHW, Gemeente GGD HL

Communicatie				
Activiteit	Doel	Doelgroep	Partners	
Advertenties, persberichten, interviews, verwijzingen naar informatieve websites en artikelen in regionale media.	Inwoners van gemeente Westland via media en op openbare plaatsen informeren over alcohol en drugsgebruik i.r.t. gezondheid/NIX18	Jongeren en hun ouders/Volwassenen	Afdelingen communicatie alle partners	
Informatie/portal/website/ boeken	Verspreiding boeken 'Onze kinderen en Alcohol' en 'De Alcoholvrije puber'	Jongeren Ouders	Alle partners	

Lange Termijnagenda Raadscommissie Maatschappelijke Omgeving

Nummer	Aktie	Ingebracht	Datum gereed
LTA213MO	Raad 2 x per jaar informeren inzake stand van zaken wat betreft de Gemeenschappelijke Regeling en begroting 2018 GGD en VT Haaglanden Wethouder Vreugdenhil	Rc MO 27-11-2017	September 2019
LTA217MO <i>Voorheen</i> LTA164EFO	Accommodatiebeleid verzelfstandiging exploitatie Hofboerderij Wethouder Vreugdenhil	LTA Raadstukken	Juni 2019 Maakt deel uit van deelvise
LTA219MO	Evaluatie van de resultaten van het kindpakket Wethouder Vreugdenhil	Rc MO 04-02-2019	Juli 2019
LTA222MO	Eigendom schoolgebouwen Het besluiten over de meest geschikte eigendomsvorm voor brede scholen, waarin zowel de schoolbesturen als gemeente (verhuur aan kinderopvang) eigenaar zijn. Wethouder van der Stee	LTA	Q4 2019 Raadsinformatiebrief
LTA223MO	Meerjarenplan regenboogsteden 2019-2022 Wethouder Vreugdenhil	LTA	April 2019 Raadsinformatiebrief
LTA224MO	Lokaal Educatieve Agenda Wethouder van der Stee	LTA	Q4 2019 Raadsinformatiebrief
LTA225MO	Advies kunstcollectie Wethouder Vreugdenhil	LTA	September 2019 Raadsvoorstel
LTA226MO	Verordening Jeugd Aanpassen verordening Wethouder Vreugdenhil	LTA	Rc MO d.d. 24 juni 2019 Raad 9 juli 2019 Raadsvoorstel
LTA227MO	Plan van aanpak bestrijding eenzaamheid Met plan van aanpak wordt uitvoering gegeven aan motie 869 Wethouder Vreugdenhil	LTA	September 2019 Raadsinformatiebrief, mogelijk in combinatie met RIA
LTA228MO	Zienswijze begroting inkoopbureau H10 Wethouder Vreugdenhil	LTA	Rc MO 27 mei 2019 Raad 18 juni 2019 Raadsvoorstel
LTA229MO	Actieplan Armoedebeleid Wethouder Vreugdenhil	LTA	Q3 2019 Raadsinformatiebrief
LTA230MO	Beschermde wonen Wethouder Vreugdenhil	LTA	PM Raadsinformatiebrief
LTA231MO	Jaaroverzicht 2018 Toezichthouder kwaliteit WMO Wethouder Vreugdenhil	LTA	Q2 2019 Raadsinformatiebrief
LTA232MO	Nota Cultuurkoers 2030 Wethouder Vreugdenhil	LTA	Rc MO d.d. 24 juni 2019 Raad 9 juli 2019 Raadsvoorstel

LTA233MO	Verordening Wmo 2020 Verordening n.a.v. wetswijziging en actualisatie Wethouder Vreugdenhil	LTA	Q4 2019
LTA234MO	Inkoop GI's 2020-2024 Stand van zaken inkoop GI's 2020-2024 Wethouder Vreugdenhil	LTA	Q3 2019 Raadsinformatiebrief
LTA235MO	Nieuwe wet inburgering met ingang van 1-1-2021 Voortgang aanpak Westland Wethouder Vreugdenhil	LTA	Q4 2019 Raadsinformatiebrief
LTA236MO	Persoonsgebonden budget - Het Portaal en integraal Pgb Afdoening motie integraal Pgb aangevuld met het gebruik portaal Pgb Wethouder Vreugdenhil	LTA	Q4 2019

OPENSTAANDE MOTIES						
ID nummer	Raad d.d.	Indiener	Omschrijving (beknopt)	Bestuurder	Afdeling	Status
470	10-11-15	GBW/CU-SGP	Vestia	Wethouder van der Stee	Beleid	Tegen het scheidingsvoorstel is beroep bij de rechtbank aangetekend. Datum behandeling is nog niet bekend. De gemeente oefent verder politieke druk uit bij o.a. BZK en Provincie om Vestia te bewegen in gesprek te gaan met onze lokale woningcorporaties betreffende overname van het bezit. De verwachting is dat dit proces niet voor het einde van 2018 zal kunnen worden afgerond.
507	26-01-16	GBW/CDA/PW	Stimuleringsmaatregel doorstroming; rapporteren aan raad wat de uitkomst van gesprek met corporaties is	Wethouder van der Stee	Beleid	De seniorenmakelaar is ingezet en het effect is gemonitord. Resultaten seniorenmakelaar vanuit Sociale Verhuurders Haaglanden is tot dusver beperkt. Sinds dit jaar ook inzet op doorstroming middels inzet wooncoach van Vitis. Met corporaties worden dit najaar ambtelijk verdere mogelijkheden

						voor doorstroming verkend.
574	08-11-16	CDA/GBW/ GL/VVD	Stimuleringsfonds bouwbesluit +	Wethouder van der Stee	Beleid	Op dit moment wordt Bouwbesluit + verder uitgewerkt. De inzet is om hierbij het landelijke Woonkeur-label te hanteren. Hierop wordt al ingezet bij nieuwe woningbouwprojecten. Planning is verder om voorjaar 2019 de raad te informeren over de uitwerking (o.a. met aanpak bepaalde complexen van corporaties om deze bij renovatie levensloopgeschikt(er) te maken). Het onderwerp "levensloopgeschikt bouwen en renoveren" is ook onderdeel van het bij het Westlandprogramma behorende uitvoeringsprogramma (maatregel 17).
575	08-11-16	CDA/GBW/ GL/VVD/ PvdA	De toekomst van De Naald	Wethouder Vreugdenhil	Ruimte	Op korte termijn zal de staat waarin de 'De Naald' verkeert in kaart worden gebracht. De uitkomsten worden vastgelegd in een overdrachtdossier voor het nieuwe gemeentebestuur. (wordt april 2019)
662	21-03-17	PvdA/GL	Aanmelden bij een website, bereken uw recht	Wethouder Vreugdenhil	Beleid	Er dient nader onderzoek te worden gedaan of deze website past binnen het masterplan van ICT. Uitkomsten hiervan worden meegenomen in de verbetering van de dienstverlening. Over de haalbaarheid zal de raad t.z.t. geïnformeerd worden.
707	07-11-17	CU- SGP/CDA/ GBW/GL/D 66/PvdA	Betaalbare koopwoningen in Westland	Wethouder van der Stee	Beleid	Inzet op "betaalbare woningen"(en op hoofdlijnen mogelijkheden hierop te sturen) is onderdeel van het bij het Westlandprogramma behorende uitvoeringsprogramma (maatregel 15)
708	07-11-17	CDA/GBW/ GL	Sportcomplex De Lier	Wethouder Varekamp	Ruimte	Met enkele verenigingen is oriënterend gesproken over de opzet van het onderzoek en welke onderwerpen aan de orde moeten komen. Er zijn ondertussen offertes ontvangen. Deze maand zal de opdracht voor het onderzoek worden verstrekt. Wij verwachten dan uiterlijk november de uitkomsten.
778	20-02-18	CDA/D66/ CU-SGP/ GL/PvdA/ WV/VVD	Pauzewoningen voor urgente woningzoekenden	Wethouder van der Stee	Beleid	Een inventarisatie van beschikbaar gemeentelijk vastgoed is uitgevoerd. In derde kwartaal 2018 zal de Raad worden geïnformeerd over de realisatie. Een structurele oplossing wordt meegenomen in ons Uitvoeringsprogramma: maatregel 14 deelvisie wonen.

						(wordt Q2 2019)
783	20-02-18	GBW/LPF/ PvdA/WV/ GL/D66	Dagopvang mensen met Parkinson	Wethouder Vreugdenhil	Beleid	
816	16-10-18	WV/GBW	Samenwerking H10	Wethouder Vreugdenhil	Beleid	De raad zal tijdig voor de besluitvorming over de GR betrokken worden en regelmatig updates ontvangen over de inkoopsamenwerking en de implementatie van de inkoopstrategie 2020.
835	06-11-18	CDA/LPF/ D66/GBW/ WV/PvdA	Creëren van de sportfaciliteit calisthenics voor jongeren in de buitenruimte van de gemeente Westland	Wethouder Varekamp	Ruimte	De uitwerking van deze motie is in voorbereiding. Hierbij nemen we ook het kostenaspect mee. Inzet is om het project te starten in de eerste helft van 2019
862	06-11-18	WV/LPF/G BW/PvdA	Oproep medegebruikers Hofboerderij betrekken in plannen	Wethouder Vreugdenhil	Ruimte	In november wordt een overleg ingepland tussen alle gebruikers van de Hofboerderij en de leden van de beheersstichting i.o
866	06-11-18	LPG/CDA/ GBW	Aanpak woningnood	Wethouder van der Stee	Beleid	Komt terug in de deelvisie wonen. Q3 2019
868	06-11-18	GBW/D66/ PvdA/WV	Projecten 'verzorgd wonen/groepswonen ouderen'	Wethouder Vreugdenhil	Beleid	Wordt meegenomen in de her- prioritering binnen het SBK en de herijking die in 2019 plaatsvindt.
869	06-11-18	GBW/PvdA /WV/CDA/ GL/D66	Voorkomen en tegengaan van eenzaamheid	Wethouder Vreugdenhil	Beleid	Over het plan van aanpak voor de bestrijding van eenzaamheid wordt u begin 2e kwartaal 2019 geïnformeerd
920	22-01-19	GBW/WV/ GL	Woningbouwprogram- mering in control	Wethouder van der Stee	Beleid/ Ruimte	
921	22-01-19	GBW/VVD/ WV/CU- SGP/PvdA /CDA/GL/ D66	Faciliteren middenhuursegment	Wethouder van der Stee	Beleid	

Postadres:
Postbus 150
2670 AD Naaldwijk
Bezoekadres:
Laan van de Glazen Stad 1
2672 TA Naaldwijk
T 14 0174
F (0174) 673 600
E info@gemeentewestland.nl
I www.gemeentewestland.nl

Aan de raad van de gemeente Westland

UW BRIEF	UW KENMERK	ZAAK-/PROJECTNR.	DOCUMENTNR.	BIJLAGE(N)
			19-0108326	1
CONTACTPERSOON		CLUSTER	TELEFOONNUMMER	DATUM VERZONDEN
C.H.L. Rovers		Beleid	(0174) 672 413	29 MEI 2019
ONDERWERP				
Herijking Programma Doelgroepenvervoer Haaglanden				

Geachte raad,

Met deze raadsbrief wordt u geïnformeerd over de herijking van het Programma Doelgroepenvervoer Haaglanden.

Voorgeschiedenis

In 2015 hebben acht samenwerkende gemeenten ¹ samen met de MRDH (Metropoolregio Rotterdam Den Haag) een contourenplan Doelgroepenvervoer opgesteld.

Het implementatieplan Doelgroepenvervoer bevatte negen maatregelen. De focus van het plan was te komen tot een efficiënt doelgroepenvervoer.

De maatregelen waren:

A. Bevorderen zelfredzaamheid

1. Acties ter versterking van eigen kracht
2. Protocol om 'op maat' te indiceren voor vervoer

B. Kleinschalig openbaar vervoer

3. Verbeteren 'toegankelijkheid' van openbare vervoersvoorzieningen
4. Meer mobiliteitsoplossingen zoals buurtbussen en ander kleinschalig OV
5. De rol van de gemeente in het vrijwilligers- en professioneel vervoer

C. Vervoer bundelen

6. Opdrachtgeverschap voor het vervoer naar de dagbesteding;
7. Aanvang- en eindtijden dagbesteding variëren;
8. Bundelen samenhangende vervoersstromen

D. Intensiveren samenwerking

9. Regionale organisatie voor de inkoop, beheer en de regie op het vervoer

¹ De gemeenten Delft, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland, Zoetermeer

Binnen het samenwerkingsverband ontstond in 2017 onenigheid over de afdwingbaarheid van de maatregelen. Het gevolg van de verschillende visies binnen het samenwerkingsverband heeft toen gezorgd voor een tijdelijke stopzetting van het project.

T.a.v. onderdelen van het programma zijn resultaten opgeleverd. Zo ligt er een handreiking voor consultants om op maat te indiceren en een blauwdruk voor activiteiten ter bevordering "zelfredzaamheid in het vervoer". Westland heeft dit laatste opgepakt m.b.t. het leerlingenvervoer. Er ligt tevens een voorstel over het vervoer in de dagbesteding. Daarnaast hebben enkele onderzoeken inzicht verschaft in bijv. de "witte vlekken" (plekken met weinig of geen OV) in de regio.

Herijkt programma Doelgroepenvervoer

In maart 2018 is in het directeurenoverleg besloten om het project doelgroepenvervoer weer op te starten en te komen met herijkte maatregelen en duidelijke beginselen waar iedere gemeente zich in kon vinden.

Stond in het oorspronkelijke programma de efficiency van het vervoer nog centraal, in het nieuwe herijkte programma staat, zonder de efficiency uit het oog te verliezen, de kwaliteit van dienstverlening aan de gebruikers van het doelgroepenvervoer centraal.

Ook is bij de bepaling van de nieuwe maatregelen uitdrukkelijk rekening gehouden met de maatschappelijke en technologische ontwikkelingen die van invloed (kunnen) zijn op doelgroepenvervoer.

De nieuwe maatregelen die in plaats komen van de negen bovengenoemde maatregelen zijn:

- 1. Stimuleren van verdere integratie tussen OV en Regiotaxi**
 - a. OV-chipkaart gebruik in de Regiotaxi;
 - b. Stimuleren Regiotaxi door OV-reizigers;
- 2. Stimuleren gebruik OV**
 - a. Opzetten regionale pool voor begeleiding in OV
 - b. OV-ambassadeur;
- 3. Bundeling**
 - a. Inkoop en beheer doelgroepenvervoer;
 - b. Bundeling van regie doelgroepenvervoer.

Belangrijk beginsel is dat alle maatregelen *optioneel* zijn en er geen verplichting is om aan alle maatregelen mee te doen. De gemeente Westland werkt mee aan de maatregelen 1 a-b en 3a. Verdere integratie tussen OV en regiotaxi (maatregelen 1a – 1b) is van belang, vanwege de zo geheten "witte vlekken" in Westland waar geen of weinig OV is. De regiotaxi kan een rol spelen in het bieden van maatwerk-OV, aanvullend op het doelgroepenvervoer. De OV-chipkaart-mogelijkheid wordt verkend. De OV-chipkaart heeft de functionaliteiten van automatisch betalen, automatisch opladen én toegang tot OV-gebruik en geeft daarmee gebruiksgemak voor de reiziger.

Met Platform Gehandicapten Westland is enkele jaren reeds significante inzet gepleegd op een pool van "OV-maatjes". Er kwam echter vanuit reizigers maar weinig vraag hiervoor. Daarom doet de gemeente Westland vooralsnog niet mee met de maatregelen 2a en 2 b. Vanuit de dit jaar op te stellen Mobiliteitsvisie Westland 2030 (doorkijk 2040) zal nog gekeken worden naar mogelijkheden tot versterking van de connectie tussen openbaar vervoer en doelgroepenvervoer. We zullen daarbij onze deelname aan met name maatregel 2 b nog overwegen. Maatregel 3a leidt tot

minder aanbestedingskosten en biedt mogelijkheid tot bundeling van bovengemeentelijke vervoersstromen. Maatregel 3 b wordt vooralsnog niet uitgevoerd, omdat gemeenten in beginsel graag een bepaalde mate van regie zelf willen behouden.

Advies participatieraden

Het herijkte programma is op 21 januari 2019 voorgelegd aan leden van de adviesraden Sociaal Domein van de acht deelnemende gemeenten, waaronder de Adviesraad Sociaal Domein Westland (ASDW).

De ASDW is van mening dat de ideeën van de verschillende adviesraden te zeer uiteenlopen om via deze adviesraden tot een gezamenlijk advies te komen. De ASDW heeft daarom op 20 maart per separate brief richting de gemeente gereageerd op de herijking van het programma.

De ASDW doet verschillende suggesties of heeft opmerkingen over o.a. het melden van klachten, de (regionale) kostenverdeling, aanhaking van leerlingenvervoer, aansluiting Regiotaxi op OV en de toegankelijkheid van het OV.

Vervolgproces

De (uitvoering van de) herijking van het Programma Doelgroepenvervoer Haaglanden zal plaatsvinden in de jaren 2019-2021. Het advies van de ASDW wordt meegenomen in deze uitvoering.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Westland,
de secretaris, de burgemeester,

A.C. Spindler

B.R. Arends

BEHANDELD DOOR	
afdeling/team	BE/GA
documentnr	19-0133954

VOORBLAD COMMISSIE

ONDERWERP EN BEHANDELING	
onderwerp	Schrijven college d.d. 29-05-19 inzake kostenbeheersing jeugd
vertrouwelijk	<i>Nee</i>
portefeuillehouder	Wethouder Vreugdenhil, P.A.
bijlagen	Voorstel: Voorstel_44641.docx Schrijven college d.d. 29-05-19 inzake kostenbeheersing jeugd (19-0133954) kurtosisonderzoek managementsamenvatting jeugd kosten (19-0134779) Kurtosisonderzoek kosten jeugd (19-0134774)
agendapunt	08.02.

VOORGESTELD BESLUIT RAAD

ARGUMENTEN EN RISICO'S (RAAD)

Postadres:
Postbus 150
2670 AD Naaldwijk
Bezoekadres:
Stokdijkkade 2
2671 GW Naaldwijk
T 14 0174
F (0174) 673 600
E info@gemeentewestland.nl
I www.gemeentewestland.nl

Aan de raad van de gemeente Westland

UW BRIEF	UW KENMERK	ZAAK-/PROJECTNR.	DOCUMENTNR.	BIJLAGE(N)
			19-0133954	
CONTACTPERSOON		AFDELING/TEAM	DOORKIESNUMMER	DATUM VERZONDEN
M. Veldhoven		Beleid/Gamma	(0174) 67 3352	29 MEI 2019
ONDERWERP				
Kosten jeugdhulp				

Geachte raad,

Sinds de decentralisatie van de jeugdhulp naar gemeenten is er sprake van een landelijke tendens van kostenstijging. Ook de gemeente Westland heeft een toename van de uitgaven en daarmee een tekort op het budget voor de jeugdhulp. De gemeente wil dit tekort terugdringen en heeft in het Uitvoeringsprogramma 2019 aangegeven met een actieprogramma aan de slag te gaan voor een financiële ombuiging (maatregel 27).

In de bijlage treft u een verkenning aan welke onderzoeksbureau Kurtosis in opdracht van de gemeente heeft uitgevoerd.

Er zijn verschillende analyses (door Gemeente Westland en het Inkoopbureau H10) gemaakt waaruit blijkt dat er vier hoofdredenen zijn voor de kostenstijging namelijk:

1. Tarief harmonisering
2. Toename van de hoeveelheid ingezette eenheden per cliënt (de "Q")
3. Verschuiving naar duurdere zorgproducten
4. Toename van het aantal jeugdigen in zorg

Hierbij dient te worden opgemerkt dat er een combinatie van redenen per cliënt kan plaatsvinden.

Op bovengenoemde oorzaken kan lokaal gestuurd worden door te sturen op instroom, doorstroom en uitstroom van cliënten. Immers: hoe beter wij erin slagen om met preventieve middelen de instroom te voorkomen dat kinderen in de jeugdhulp komen (of blijven), des te minder kosten wij maken aan duurdere en zwaardere zorg. Dit bepleit daarnaast ook het in ons sociaal beleidkader onderstreepte belang van (professionele) ondersteuning dicht bij de inwoner van Westland.

Gelijktijdig met de voorbereidingen voor de implementatie van de resultaatsturing zetten we in op een aantal verbeteringen en/of doorontwikkelingen van onze aanpak. We pakken nu die zaken op die ook helpend zijn bij de implementatie en straks de uitvoering van de resultaatsturing.

Voorbeelden van zaken die we nu met voorrang oppakken zijn:

1. Door meer hulp zelf te bieden vanuit het SKT kunnen we het aantal kinderen in de tweedelijns jeugdhulp terugbrengen. SKT is dit aan het voorbereiden door werkprocessen hiervoor in te richten en medewerkers aan te trekken waarmee dit mogelijk gemaakt kan worden.
2. Het terugbrengen van de instroom van het aantal kinderen in de tweedelijns jeugdhulp door huisartsen te ondersteunen bij patiënten met een (psychosociale) hulpvraag. Huisartsen erkennen dat zij minder expertise hebben en onvoldoende tijd voor de intake op psychosociaal gebied. Zij verwijzen daarom vaak en onnodig door naar te (dure) gespecialiseerde jeugdzorg of jeugd ggz. Huisartsen willen zich meer richten op hun eigen (medische) expertise en willen daarom graag de samenwerking met het SKT aangaan. Er is een pilot ingezet om deze samenwerking te verstevigen, waarbij expertise van het SKT beschikbaar is op locatie van de huisartsenpraktijk.
3. Sturen op het voorkomen van mogelijke afwenteleffecten vanuit andere beleidsdomeinen zoals Wet Langdurige Zorg WLZ), Zorg Verzekeringswet (ZVW) en Passend Onderwijs op de jeugdhulp. Deskundigheidsbevordering met betrekking tot voorliggende voorzieningen maar ook meer afstemming tussen de voorliggende voorzieningen en het SKT zal bijdragen aan het inzetten van de juiste hulp op de juiste plaats waarmee wordt gestuurd op terugdringing naar dure jeugdhulp (bijvoorbeeld afbakening Jeugdwet/WLZ en jeugdwet/Passend Onderwijs).
4. We versterken het toezicht op de declaraties van aanbieders, we kijken naar rechtmatigheid en kwantiteit van ingezette voorzieningen. Hiervoor herinrichten we een aantal werkprocessen en herbeleggen we zo nodig de taken m.b.t. toezicht en handhaving.

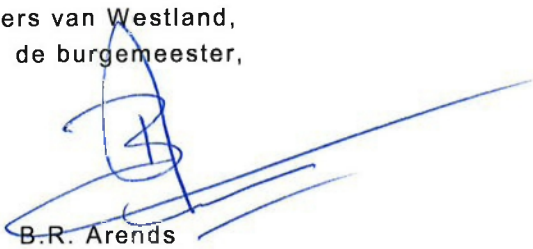
We verwachten met het inzetten van deze activiteiten de juiste jeugdhulp te kunnen leveren met goede kwaliteit maar ook de uitgaven beter te kunnen beheersen.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Westland,
de secretaris, de burgemeester,

A.C. Spindler

B.R. Arends

Postadres:
Postbus 150
2670 AD Naaldwijk
Bezoekadres:
Stokdijkkade 2
2671 GW Naaldwijk
T 14 0174
F (0174) 673 600
E info@gemeentewestland.nl
I www.gemeentewestland.nl

Aan de raad van de gemeente Westland

UW BRIEF	UW KENMERK	ZAAK-/PROJECTNR.	DOCUMENTNR.	BIJLAGE(N)
			19-0133954	
CONTACTPERSOON		AFDELING/TEAM	DOORKIESNUMMER	DATUM VERZONDEN
M. Veldhoven		Beleid/Gamma	(0174) 67 3352	29 MEI 2019
ONDERWERP				
Kosten jeugdhulp				

Geachte raad,

Sinds de decentralisatie van de jeugdhulp naar gemeenten is er sprake van een landelijke tendens van kostenstijging. Ook de gemeente Westland heeft een toename van de uitgaven en daarmee een tekort op het budget voor de jeugdhulp. De gemeente wil dit tekort terugdringen en heeft in het Uitvoeringsprogramma 2019 aangegeven met een actieprogramma aan de slag te gaan voor een financiële ombuiging (maatregel 27).

In de bijlage treft u een verkenning aan welke onderzoeksbureau Kurtosis in opdracht van de gemeente heeft uitgevoerd.

Er zijn verschillende analyses (door Gemeente Westland en het Inkoopbureau H10) gemaakt waaruit blijkt dat er vier hoofdredenen zijn voor de kostenstijging namelijk:

1. Tarief harmonisering
2. Toename van de hoeveelheid ingezette eenheden per cliënt (de "Q")
3. Verschuiving naar duurdere zorgproducten
4. Toename van het aantal jeugdigen in zorg

Hierbij dient te worden opgemerkt dat er een combinatie van redenen per cliënt kan plaatsvinden.

Op bovengenoemde oorzaken kan lokaal gestuurd worden door te sturen op instroom, doorstroom en uitstroom van cliënten. Immers: hoe beter wij erin slagen om met preventieve middelen de instroom te voorkomen dat kinderen in de jeugdhulp komen (of blijven), des te minder kosten wij maken aan duurdere en zwaardere zorg. Dit bepleit daarnaast ook het in ons sociaal beleidskader onderstreepte belang van (professionele) ondersteuning dicht bij de inwoner van Westland.

Gelijktijdig met de voorbereidingen voor de implementatie van de resultaatsturing zetten we in op een aantal verbeteringen en/of doorontwikkelingen van onze aanpak. We pakken nu die zaken op die ook helpend zijn bij de implementatie en straks de uitvoering van de resultaatsturing.

Voorbeelden van zaken die we nu met voorrang oppakken zijn:

1. Door meer hulp zelf te bieden vanuit het SKT kunnen we het aantal kinderen in de tweedelijns jeugdhulp terugbrengen. SKT is dit aan het voorbereiden door werkprocessen hiervoor in te richten en medewerkers aan te trekken waarmee dit mogelijk gemaakt kan worden.
2. Het terugbrengen van de instroom van het aantal kinderen in de tweedelijns jeugdhulp door huisartsen te ondersteunen bij patiënten met een (psychosociale) hulpvraag. Huisartsen erkennen dat zij minder expertise hebben en onvoldoende tijd voor de intake op psychosociaal gebied. Zij verwijzen daarom vaak en onnodig door naar te (dure) gespecialiseerde jeugdzorg of jeugd ggz. Huisartsen willen zich meer richten op hun eigen (medische) expertise en willen daarom graag de samenwerking met het SKT aangaan. Er is een pilot ingezet om deze samenwerking te verstevigen, waarbij expertise van het SKT beschikbaar is op locatie van de huisartsenpraktijk.
3. Sturen op het voorkomen van mogelijke afwenteleffecten vanuit andere beleidsdomeinen zoals Wet Langdurige Zorg WLZ), Zorg Verzekeringswet (ZVW) en Passend Onderwijs op de jeugdhulp. Deskundigheidsbevordering met betrekking tot voorliggende voorzieningen maar ook meer afstemming tussen de voorliggende voorzieningen en het SKT zal bijdragen aan het inzetten van de juiste hulp op de juiste plaats waarmee wordt gestuurd op terugdringing naar dure jeugdhulp (bijvoorbeeld afbakening Jeugdwet/WLZ en jeugdwet/Passend Onderwijs).
4. We versterken het toezicht op de declaraties van aanbieders, we kijken naar rechtmatigheid en kwantiteit van ingezette voorzieningen. Hiervoor herinrichten we een aantal werkprocessen en herbeleggen we zo nodig de taken m.b.t. toezicht en handhaving.

We verwachten met het inzetten van deze activiteiten de juiste jeugdhulp te kunnen leveren met goede kwaliteit maar ook de uitgaven beter te kunnen beheersen.

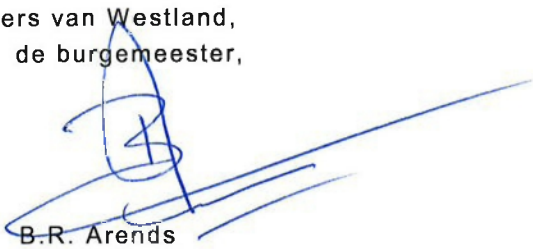
Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Westland,
de secretaris,

de burgemeester,

A.C. Spindler

B.R. Arends

Onderzoek uitgaven specialistische jeugdhulp 2018

Managementsamenvatting

"It takes a community to raise a child"

1. Aanleiding

In het tweede kwartaal 2018 heeft Kurtosis in opdracht van de gemeente Westland onderzoek verricht naar de uitgavenstijging van specialistische jeugdhulp in de gemeente Westland. Aanleiding voor dit onderzoek was de (onevenredige) mate van stijging bij de gemeente Westland ten opzichte van de andere H10 gemeenten. Om tot een verdieping op deze centrale vraag te komen zijn de volgende aspecten onderzocht:

- ✓ Intergemeentelijke vergelijking kosten jeugdhulp;
- ✓ Inzicht in oorzaken en trends van kostenstijging;
- ✓ Onderzoek en analyse aanwezigheid boeggolfeffect;
- ✓ Scenario's om bij te sturen.

De volledige resultaten van het onderzoek op deze aspecten zijn na te lezen in hoofdstuk 2 t/m 5 in het rapport "Onderzoek uitgaven specialistische jeugdhulp" d.d. 9 juli 2018.

Aanvullend aan dit onderzoek is Kurtosis gevraagd om op een aantal uitkomsten uit de tussenrapportage en de spiegelsessies nader in te zoomen. Hierbij gaat het om de volgende drie punten:

1. Welke kansen biedt integraal werken (ontschotting) in de context van Westland?
2. In hoeverre kan resultaatgerichte financiering als vliegwiel worden gebruikt om cultuurverandering tot stand te brengen?
3. Op welke vormen van preventie en vroegsignalering kan naast de bestaande vormen nog worden ingezet en welk effect zouden deze kunnen hebben?

2. Context en samenvatting

2.1 Context decentralisatie- en transformatieopgave

Voor 1 januari 2015, het moment van de decentralisatie van de (jeugd)taken van het Rijk naar de gemeenten, had de gemeente vooral een preventieve, coördinerende en verwijzende rol. Vanaf het moment van de decentralisatie kreeg de gemeente echter niet alleen te maken met veranderende bevoegdheden en verplichtingen, maar kreeg de gemeente ook een andere, meer sturende, rol. Daarnaast kwam de zelfredzaamheid van burgers (leefwereld) centraal te staan. Hierbij deed "het in eigen kracht staan" z'n intrede en werd niet alleen de rol van gemeenten anders, maar kregen burgers en ook aan aanbieders (hulpverleners) een andere rol. Deze wijzigingen stellen doorlopend eisen aan de vorm van sturing, niet alleen binnen de ambtelijke organisatie maar ook aan die van de bestuurlijke organen en aan het onderhouden van contacten met partners en burgers.

In het Sociaal beleidskader Kernachtig Sociaal gemeente Westland¹ (SBK), is helder uiteengezet dat het bij deze omslag gaat om sturing geven aan de veranderde rol, de veranderende omgeving en het veranderde perspectief (van systeemwereld naar leefwereld).

Al deze wijzigingen plaatst de gemeente Westland voor een complexe opgave. Enerzijds het oplossen van organisatorische vraagstukken (aansturing, kwaliteiten van medewerkers en bestuur, samenwerking intern/extern, loketfunctie etc.) in het sociale domein. Anderzijds het handen en voeten

¹ Sociaal beleidskader Kernachtig Sociaal gemeente Westland, november 2016

geven aan de inhoudelijke ambitie (van inzicht in eigen vakgebied naar overzicht totale sociale domein, van alleen aan de tekentafel naar samenwerking in de keten en extern gerichtheid, van regelen hulpverlening bij zorgvraag naar luisteren naar behoeften van cliënt etc.): *“licht waar het kan en zwaar waar het moet”*. Bij het realiseren van deze ambitie uit het SBK heeft de gemeente Westland aangegeven rekening te houden met de draagkracht van burgers.

2.2 Samenvatting onderzoeksrapport

Het onderzoek laat in de periode 2015-2017 een toename van het aantal jeugdigen in gespecialiseerde jeugdhulp zien. Een deel van de uitgavenstijging is hiermee verklaard. Een andere oorzaak is gelegen in het declaratiegedrag; in 2017 zijn nog declaraties uit 2015 betaald. Verdere mogelijke oorzaken van de stijging zijn: wijze van indiceren en het ontbreken van een prikkel om zo efficiënt mogelijk tot resultaten te komen. Daarnaast zijn er verschuivingen te zien van grote naar relatief kleine aanbieders (dit verschijnsel neemt toe) en tussen wetten (van WLZ naar Jeugd) en geldstromen. Opvallend is dat een relatief klein deel van de inwoners zorgt voor een grote mate van zorgconsumptie (> € 50.000 p/inwoner).

Verder is er een oorzakelijk verband tussen het tekort op het budget voor Jeugdhulp in Westland en het objectief verdeelmodel zoals dat nu als grondslag onder de rijksfinanciering ligt. Dit is overigens bij meer gemeenten met een ontoereikend budget het geval. Inmiddels is bekend geworden dat het Interbestuurlijk Programma (IBP)² is bekrachtigd en dat het rijk openstaat voor gesprekken om de tekorten op het sociaal domein te dichten.

De toename van een zware vorm van hulpverlening als de specialistische Jeugdhulp staat haaks op de ambitie van de gemeente om meer hulp en ondersteuning in het voorveld te verlenen. Een afvlakking, zoals deze op landelijk niveau al is ingezet, treedt in Westland later op. Als mogelijke verklaring hiervoor wordt de gesloten cultuur in het Westland genoemd; men zoekt niet zo snel hulp met als gevolg dat problematiek verergerd. De gemeente en het SKT hebben veel energie gestoken in het realiseren van de transformatiedoelstellingen, o.a. door intensivering van preventie/vroegsignalering en samenwerking in de keten. Deze investeringen gaan ongetwijfeld renderen en tot afvlakking leiden. Het is wel belangrijk om te blijven investeren in integraal en domein overstijgend werken en de effecten hiervan periodiek te gaan meten middels het beschikbare monitoringsmodel.

Het is nog te vroeg om de conclusie te kunnen trekken dat er sprake is van een boeggolfeffect. Er zijn echter wel sterke aanwijzingen voor; er komen meer jongeren eerder in beeld. Binnen de cliëntenpopulatie zijn twee groepen te onderscheiden: een kleine oudere groep jeugdigen met zware ondersteuning en een grotere groep jongeren, waarvan veel nieuwe cliënten, met lichte ondersteuning.

Vanuit deze voorlopige conclusie over het boeggolfeffect zijn er twee scenario's mogelijk:

1. Er is een inhaalslag gaande vanwege de gesloten cultuur en de afvlakking is een stabilisatie naar het niveau van de zorgbehoefte van voor de transitie. Hiermee volgt Westland, weliswaar met enige vertraging, de landelijke trend.

² In het IBP zijn afspraken vastgelegd over samenwerking tussen overheden aan de grote opgave waar ons land de komende jaren voor staat; zie <https://vng.nl/onderwerpenindex/bestuur/interbestuurlijk-programma>

2. Het boeggolfeffect is in volle gang en de investeringen beginnen te renderen. Jeugdigen komen eerder in lichtere zorg en de groep ouderen met zwaardere zorg stromen uit. Er treedt eerst een afvlakking op die op termijn omslaat in een afname.

Op beide scenario's worden aanbevelingen gedaan en maatregelen voorgesteld om bij te gaan sturen. Deze zijn opgenomen in hoofdstuk 5 van het rapport. Dit varieert van afwachten en monitoren tot actief beïnvloeden van het gewenste boeggolfeffect (versnellen) door continuering van inzet op preventie en versterken inzet op integraal en domein overstijgend werken.

Het onderzoek en de aansluitend hieraan gehouden spiegelsessies hebben nog een aantal interessante inzichten / kansen opgeleverd. Deze hebben wij samengebracht onder hoofdstuk 6 "Kansen voor bijsturing". Op een aantal onderdelen heeft de gemeente Westland ons gevraagd om in deze management-samenvatting nader in te gaan. Zie hiervoor hoofdstuk 3.

3. Uitkomsten onderzoek en spiegelsessies nader beschouwd

De gemeente heeft ons gevraagd om op de volgende onderdelen een nader onderzoek/advies te geven. Deze werken we in punt 3.1 t/m 3.3 nader uit op basis van eigen kennis en ervaring en voorbeelden uit den lande.

3.1 Welke kansen biedt integraal werken (ontschotting) in de context van Westland?

Niet alleen integraal werken vanuit de keten, maar juist ook domein overstijgend werken is van belang bij een goede dienstverlening aan klanten en uiteindelijk ook voor het onder controle krijgen van de kosten in het sociaal domein. De gemeente Westland en het SKT hebben hierin zeker al de nodige stappen gezet, maar onderkennen (zie ook verslag Spiegelsessie 07-06 bij het rapport) dat hierin nog verbeteringen mogelijk zijn. Dit past ook in de huidige tijdgeest waarin we continue in beweging zijn en verbeteringen nastreven. De onderstaande adviezen dienen dan ook in deze context gelezen te worden.

- a) *Bestaande patronen en werk- c.q. zienswijzen die niet ondersteunend zijn aan het leveren van maatwerk aan inwoners moeten doorbroken worden.*

Het SKT geeft aan slagen gemaakt te hebben op het gebied van integraal samenwerken in de keten en hier fors op te hebben geïnvesteerd. Dit kan op basis van dit onderzoek niet één op één zichtbaar worden gemaakt, maar is wel aannemelijk als we kijken naar het verwijsgedrag. Er blijven echter hardnekkige beelden bestaan over het wederzijds functioneren. Overigens is dit niet uniek voor Westland en zie je dit terug in andere gemeenten en ook sectoren waar rollen/taken drastisch wijzigen en er nieuwe verhoudingen ontstaan.

Maak samen een volgende stap door naar elkaar uit te spreken waar de schoen wringt, zodat er vanuit vertrouwen verder gebouwd kan worden aan ondersteuning van de inwoners. De gemeente als regievoerder is hiervoor aan zet.

- b) *Belemmeringen om samen te werken ontstaan vaak door uiteenlopende visies op en het benutten van ruimte in wet- en regelgeving.*

Dit soort belemmeringen leiden tot verkramping en stagnering in de (keten)samenwerking. In het geval van de decentralisatie leidt het tot het uitblijven van het behalen van de transformatiedoelstellingen, zoals domein overstijgend werken. In de praktijk ontstaat het gevoel dat men geen gehoor krijgt bij de ander met als gevolg dat men zich terugtrekt in de eigen koker (afdeling of organisatie) en zelf het probleem maar gaat oplossen. Het schuiven met budgetten (zoals uit ons onderzoek paragraaf 3.2.) naar voren komt en de onbekendheid met elkaar en elkaars werk(terrein) (zie verslag spiegelsessie 07-06) kan duiden op het zich terugtrekken in de eigen koker. Als dit soort ervaringen herhaaldelijk optreden dan is men geneigd om zich bij een volgende keer (als reflectie op eerdere ervaringen) maar meteen terug te trekken. Dit is een herkenbare menselijke reactie als er geen bijval of hulp komt. Met het oprichten van het verbindingsoverleg waarin casuïstiek wordt besproken is er een eerste stap gemaakt richting meer onderlinge samenwerking en begrip voor elkaars uitgangspositie (wettelijke grondslag voor handelen/adviseren). Daarnaast loopt het project ketensamenwerking waarin vernieuwende ideeën vormkrijgen en vanuit operationeel, tactisch en strategisch perspectief worden benaderd en ook vormgegeven. Dit zijn belangrijke stappen die breed gedeeld en gemonitord moeten worden, zodat de opbrengst voor een ieder zichtbaar is en men de voordelen ervan ziet. De ervaring leert dat als duidelijk wordt gemaakt wat de opbrengst is, men eerder is geneigd om te investeren in samenwerking. Een goede monitoring die binnen korte termijn wordt uitgevoerd kan zorgen voor die duidelijkheid. Integraal en domein overstijgend samenwerken dienen een plek te krijgen binnen de reguliere werkwijze. Om hier een impuls aan te geven kan er een (tijdelijke) hulpstructuur worden ingericht.

Richt een programmateam Sociaal Domein op met een duidelijk aanspreekpunt en eindverantwoordelijke voor het verder vormgeven van de transformatie en zorg voor een heldere opdracht.

c) *Een veilige leeromgeving om te kunnen experimenteren en geduld*

Ieder verandertraject en daar is de transformatie van het Sociaal Domein niet uniek in vraagt om een veilige omgeving waarin geëxperimenteerd kan worden en er stappen worden genomen. Soms vooruit, maar soms ook achteruit. Er fouten mogen worden gemaakt, waar vervolgens lering uit wordt getrokken. Het Uitvoeringsprogramma 2016-2020 gemeente Westland straalt veel ambitie uit als het gaat om het handen en voeten geven van het Beleidskader. De financiële randvoorwaarden zijn geschapen. Het vraagt echter ook om de nodige (organisatorische- en personele) randvoorwaarden om een dergelijk programma succesvol uit te kunnen voeren.

En last, but not least is geduld nodig. Een verandertraject van deze omvang vraagt doorgaans 3 – 5 jaar. De eerste jaren zijn volgens de tussenevaluatie Jeugdwet vooral opgegaan aan het bieden van zorgcontinuïteit en het inrichten van het lokale (jeugd)zorgstelsel. De daadwerkelijke transformatie is dus pas in gang gezet en vraagt nu om oefenruimte en inbedding in de reguliere organisatie(s).

Zorg voor samenhang in de doorontwikkeling van het sociale domein en een goede monitoring (en nul-meting) op alle lopende projecten in het Uitvoeringsprogramma. Gebruik de uitkomst hiervan als input voor de opdracht aan het programmateam Sociaal Domein.

3.2 In hoeverre kan resultaatgerichte financiering als vliegwiel worden gebruikt om cultuurverandering tot stand te brengen?

Het invoeren van resultaatgerichte financiering van Jeugdhulp is in Westland in volle gang. Dit vraagt naast een gedegen voorbereiding op inhoud ook een cultuuromslag. Zo ligt b.v. de vraag voor wie gaat beoordelen of er passende hulpverlening is ingezet. Nu is dit nog als vanzelfsprekend degene die de declaratie accordeert (toetsende rol vanachter bureau). In sommige gemeenten wordt de driehoek van aanbieder, cliënt en gemeente genoemd. Deze driehoek blijkt in de praktijk echter lastig uitvoerbaar te zijn, omdat er vanuit verschillende belangen en perspectieven overeenstemming moet worden bereikt; aanbieders hebben ook bij resultaatgerichte financiering nog steeds een financiële prikkel, cliënten zijn het niet altijd eens met de inzet van in potentie zeer doeltreffende ondersteuning en niet alle toetsers beschikken over de kwaliteiten en flexibiliteit om dit soort lastige trajecten te begeleiden en een nieuwe werkwijze te omarmen.

Alle reden dus om van tevoren een goede operationalisatie op te stellen van criteria waarop de outcome-monitoring plaatsvindt, de organisatorische consequenties in beeld te brengen en hier overeenstemming over te bereiken met aanbieders en vertegenwoordigers van cliënten en medewerkers.

Op het organisatorische deel en meer in het bijzonder op het cultuuraspect dient bij het maken van de plannen voor de operationalisatie goed worden nagedacht over een goede kwalitatieve bezetting en een juiste instelling (houding/gedrag) bij medewerkers om inhoud en vorm te geven aan een dergelijke omslag in werken. Medewerkers die niet aan het gewenste profiel (kunnen) voldoen moeten om- of bijscholen. Indien dat niet mogelijk is, is het aan het management om hiervoor de binnen de gemeente Westland gebruikelijke procedure te bewandelen.

Breng de wederzijdse verwachtingen goed in beeld (gemeente en aanbieders) en betrek in een vroegtijdig stadium het adviesorgaan namens cliënten en medewerkers om ook hun perspectief in te brengen in de operationalisatie. Zorg dat de organisatie(s), zowel intern gemeente als extern bij aanbieders, zijn toegerust op deze nieuwe werkwijze en de vereiste omslag in houding en gedrag kunnen waarmaken.

3.3 Op welke vormen van preventie en vroegsignalering kan naast de bestaande vormen nog worden ingezet en welk effect zouden deze kunnen hebben?

In de gemeente Westland loopt al een groot aantal initiatieven, op allerlei beleidsdomeinen. Daarnaast ontplooit het SKT allerlei initiatieven om vindplaatsen te betrekken in de ketensamenwerking om de beweging naar het voorveld te maken. Daarnaast zien wij de volgende kansen voor Westland:

- a) *Preventie op het ene domein kan een belangrijke bijdrage leveren aan het voorkomen van problemen op een ander terrein.*

Op schuldenproblematiek is een voorlopige maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) gemaakt³. Hierin wordt zichtbaar wat het maatschappelijke en financiële effect van schulden is. Voor de totale breedte van het sociaal domein zijn er nog geen voorbeelden beschikbaar. Er zijn wel deelonderzoeken

³ "Een onbemand probleem"

http://www.effectieveschuldhelp.nl/files/3214/7980/2748/Rapport_maatschappelijke_kosten-batenanalyse_schuldenproblematiek_november_2016.pdf

op verschillende beleidsterrein, maar deze zijn niet in relatie tot elkaar en in relatie tot de transformatiedoelstellingen (beweging naar preventie) gebracht.

Stel in samenhang met de doorontwikkeling (om zicht/grip te krijgen op de kosten/opbrengsten) over het totale sociaal domein heen een MKBA op.

b) Aansluiten bij Nationaal Preventieakkoord

Het Ministerie van VWS heeft begin 2018 met stakeholders uit diverse geledingen gesprekken gevoerd over een Nationaal Preventieakkoord. Terugkerende thema's zijn: overgewicht, roken en alcohol. Het Preventieakkoord wordt in oktober ondertekend en beoogd om bestaande aanpakken te versterken c.q. te verbreden en best practices voor het voetlicht te brengen. Het is niet de bedoeling om nieuwe aanpakken te gaan bedenken.

Vertaal het Preventieakkoord naar het Uitvoeringsprogramma (o.a. Preventieplan "Voorkomen is beter") en zorg dat de activiteiten van de GGD hierbij (gaan) aansluiten. Sluit zorgkantoren en zorgverzekeraars aan op deze vertaalslag zodat de financiële prikkel op het voorkomen van ziektes / problemen komt te liggen en niet op het bestrijden ervan. En om te zorgen dat het rendement op de juiste plek neerdaalt.

c) Mobility Mentoring inzetten voor domein overstijgend werken aan preventie

Het adagium van zelfredzaamheid is de afgelopen jaren onder vuur komen liggen en daarmee de zelfredzaamheidsmatrix. Mobility Mentoring is ontstaan uit wetenschappelijk onderzoek naar het functioneren van hersenen in stresssituaties. Door het in de dagelijkse praktijk hanteren van de tools (brug en actieplan) uit Mobility Mentoring wordt bij de periodieke gesprekken met cliënten de hele situatie, samen met de cliënt, domein overstijgend in beeld gebracht. en gemonitord. De cliënt is en blijft bij het gebruik van deze instrumenten zelf verantwoordelijk voor het uitvoeren van de afspraken uit het gezamenlijk opgestelde actieplan.

Verken de toepasbaarheid van Mobility Mentoring in Westland als alternatief voor de zelfredzaamheidsmatrix.

d) Preventie en vroegsignalering bij Armoede

Een belangrijke trigger voor problemen op allerlei leefgebieden is armoede. De armoede neemt landelijk af, maar degenen die in armoede leven komen steeds moeilijker uit deze situatie. Dit wordt steeds meer onderkend en als antwoordt hierop worden in veel gemeenten (of regio's) gezamenlijke initiatieven ontplooid om de neergaande spiraal positief te beïnvloeden. Zo kent Almelo het "Armoedepact" en is in de achterhoek de Sallandse Dialoog opgericht. Hierbij gaan professionals van gemeente, breed maatschappelijk middenveld en vrijwilligersorganisaties met elkaar in gesprek over actuele thema's rondom armoede (gezondheid, laaggeletterdheid, schulden etc.). Primaire doel hiervan is verbinding creëren en van elkaar leren (eigenlijk een "levende sociale kaart"). Daarnaast zijn er lokale agenda's, waarvan de realisatie gezamenlijk wordt opgepakt. De vormen waarin men zich organiseert verschilt; soms is de gemeente trekker en eigenaar en in andere gevallen richten leden een coöperatie op.

Leg de ontwikkeling van een gezamenlijke aanpak van armoede naast het Landelijke Preventieakkoord en het Uitvoeringsprogramma, zodat er een integrale aanpak ontstaat op alle leefgebieden.

e) Vroegsignalering bij schulden

Hiervoor wordt steeds vaker data-analyse ingezet. Hierbij worden voorbeelden als “Vroeg erop af” uit Amsterdam of het model “Nijmegen” gevolgd. Er is een landelijke kopgroep actief die zich bezighoudt met vroegsignalering van schulden en regelmatig landelijke bijeenkomsten houdt om kennis te delen. Daarnaast bepleit deze kopgroep bij het Ministerie om vroegsignalering in de wet vast te leggen, zodat gegevensuitwisseling gericht en met een wettelijke grondslag plaats kan vinden. “Vroeg erop af” richt zich op samenwerking tussen gemeente en woningcorporaties. Het model Nijmegen betreft daarnaast ook landelijke partners op het gebied van de vaste lasten (zorgverzekeraars en leveranciers gas, water en elektra e.d.).

Onderzoek of het voor Westland interessant is om aansluiting te zoeken op landelijke voorbeelden voor vroegsignalering van schulden. Ons netwerk om kennis en ervaringen te delen zetten we hier graag voor in.

4. Resumerend

Domein overstijgend en integraal werken zijn van belang om meer zicht en grip te krijgen op de financiële situatie in het sociaal domein en de oneigenlijke doorverwijzing of boekingen op bepaalde posten. In de spiegelsessie van 7 juni jl. bleek dat ondanks alle goede bedoelingen en randvoorwaarden centrale sturing op ontwikkeling integraal en domein overstijgend werken niet goed van de grond komt. Overigens is Westland hier niet uniek in. Blijkens de tussenevaluatie van de Jeugdwet en ook op basis van onze eigen waarnemingen in andere gemeenten duurt de transitie langer dan verwacht en is de transformatie nog niet voldoende van de grond gekomen.

Meerdere gemeenten hebben in navolging van een ontschotter begroting voor het sociaal domein ook ontschotting in de sturing aangebracht. De vormen hiervoor verschillen nogal, van een projectleider tot een programmadirecteur. Belangrijk bij de keuze voor de vorm van sturing is dat er zowel op inhoud als op proces voldoende mandaat en doorzettingsmacht wordt georganiseerd.

Kurtosis

DATA | ONDERZOEK | ADVIES

Onderzoek uitgaven specialistische jeugdhulp 2018

Een exploratief en verklarend onderzoek naar de uitgavenstijging van de gespecialiseerde jeugdhulp in de gemeente Westland.

Eindrapport

Colofon

Datum	9 juli 2018
Titel	Onderzoek uitgaven specialistische jeugdhulp 2018
Ondertitel	Een exploratief en verklarend onderzoek naar de uitgavenstijging van de gespecialiseerde jeugdhulp in de gemeente Westland.
Opdrachtgever	Gemeente Westland
Auteur(s)	Marijke Elfadly, Yorick van Rijthoven, Gerard Costermans & Naomi Meys
© Copyright	Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de gemeente Westland of Kurtosis. Bij publicatie is bronvermelding een voorwaarde.

Bezoekadres

Brenkmanweg 8
4105DH Culemborg
Nederland

Contactgegevens

info@kurtosis.nl
www.kurtosis.nl
+31(0)85-1301521

KvK 64421279

© Kurtosis, juli 2018

Inhoudsopgave

Colofon	1
1. Inleiding	4
1.1 Probleemstelling	4
1.2 Resultaat	5
1.3 Methodiek	5
1.4 Leeswijzer	6
2. Intergemeentelijke vergelijking uitgaven jeugdhulp	7
2.1 Top 5 landelijke knelpunten uit eerste evaluatie Jeugdwet	7
2.2 Aantal jeugdigen met jeugdhulp; landelijk	8
2.3 Uitgavenstijging in regionaal perspectief	10
2.4 Ontwikkelingen in gemeente Westland	10
2.4.1 Jeugdhulpgebruik in gemeente Westland	12
2.5 Vergelijking van bekostiging jeugdhulp op basis van verdeelmodel	12
2.5.1 Samenhangende factoren	13
2.6 Deelconclusies en aanbevelingen	14
2.6.1 Afvlakking specialistische jeugdhulp	15
2.6.2 Ontoereikend budget	15
3. Inzicht in oorzaken en trends van kostenstijging	16
3.1 Declaratiegedrag	16
3.2 Verschuiving in uitgaven	17
3.2.1 Toename aantal begeleidingstrajecten en voorliggende ondersteuning	18
3.2.2 Toename uitgaven intensieve zorg	19
3.2.3 Groeiend cliëntenbestand (bestaande en nieuwe aanbieders)	20
3.3 Instroom	21
3.3.1 Samenwerking ketenpartners	21
3.3.2 Verwijsgedrag	23
3.4 Toegang tot specialistische hulp	23
3.4.1 Aanwezigheid van aanbod	23
3.4.2 Trajectduur	23
3.4.3 Wachtlijsten	24
3.4.4 Indiceren op basis van toewijzingscodes	24
3.5 Deelconclusies en aanbevelingen	25
3.5.1 Oorzaken van uitgavenstijging	25
3.5.2 Samenwerking in de keten	25
4. Boeggolfeffect	26

4.1 Meer zorg- en hulpvragen in beeld (1)	26
4.2 Hulpvragers komen eerder in beeld (2).....	26
4.3 Stapeling van cliëntengroepen (3).....	27
4.4 Randvoorwaarden indicatiestelling	28
4.4.1 Kennis en vaardigheden	28
4.4.2 Samenwerking in de keten	28
4.4.3 Integraal productaanbod voor complexe casuïstiek	28
4.5 Deelconclusie.....	29
4.5.1 Aanwijzingen voor een boeggolfeffect	29
5. Eindconclusies en aanbevelingen	30
5.1 Eindconclusie	30
5.1.1 Afvlakking specialistische jeugdhulp	30
5.1.2 Ontoereikend budget	30
5.1.3 Oorzaken van uitgavenstijging	30
5.1.4 Samenwerking in de keten	31
5.1.5 Aanwijzingen voor een boeggolfeffect	31
5.2 Scenario's	31
5.3 Aanbevelingen en concrete maatregelen per scenario.....	32
6. Kansen voor bijsturing	36
6.1 Opbrengsten spiegelsessie	36
Literatuurlijst	38
Bijlagen	40
Bijlage 1. Lijst van geïnterviewde partijen.....	40
Bijlage 2. Vergelijking gebruik gespecialiseerde jeugdhulp naar hulpvorm	41
Bijlage 3. Vergelijking samenhangende factoren gebruik gespecialiseerde jeugdhulp	42
Bijlage 4. Aanbieders in categorieën naar aantal cliënten in zorg.	43
Bijlage 5. Verdeling kosten per cliënt	44
Bijlage 6. Verslag spiegelsessies	45

1. Inleiding

Ruim drie jaar geleden werden gemeenten, door de decentralisatie van rijkstaken, verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdwet. Volgens de Transitie Autoriteit Jeugd (TAJ) hebben gemeenten de eerste jaren gebruikt om de basis op orde te brengen en de randvoorwaarden in te vullen voor de transitie.¹ Hierbij lag de focus vooral op het inbedden van de lokale wijk- buurtteams in de op te zetten zorgstructuur en het bieden van zorgcontinuïteit. Inmiddels is deze focus aan het verschuiven naar het (her)inrichten van het regionale jeugdhulpstelsel en het, ten dienste van monitoring en sturing, ontwikkelen van een passend kwaliteitskader. De transformatie duurt echter langer dan verwacht. De afgelopen jaren zijn in veel gemeenten de reserves aangesproken en in sommige gemeenten zijn deze zelfs al uitgeput. De gemeente Westland kent de afgelopen jaren eveneens een flinke kostenstijging en heeft haar reserves sociaal domein moeten aanspreken om aan haar wettelijke taak te kunnen voldoen.

De gemeente Westland is één van de tien gemeenten die deel uitmaakt van de jeugdhulpregio H10. Deze regio heeft de inkoop en de administratie van specialistische jeugdhulp gezamenlijk georganiseerd. De uitvoering hiervan ligt bij het Inkoopbureau H10. Voor de niet-specialistische jeugdhulp en regie over de zorg kunnen ouders en jeugdigen in het Westland terecht bij het Sociaal Kernteam (SKT).

Het Inkoopbureau H10 beschikt over monitoringsgegevens als het gaat om de uitgaven aan specialistische jeugdhulp. Ook maakt het Inkoopbureau prognoses over de ontwikkeling van de uitgaven. Uit de meest recente cijfers van de monitor medio 2017 blijkt een bovengemiddelde stijging van de kosten voor specialistische jeugdhulp.

1.1 Probleemstelling

In alle gemeenten liggen de geschatte uitgaven in 2017 beduidend hoger dan in 2016. Het is opmerkelijk dat de Gemeente Westland in relatie tot de andere H10 gemeenten er bovenuit steekt wat betreft het toenamepercentage. De geschatte uitgaven voor gespecialiseerde jeugdhulp zijn bij de gemeente Westland in een jaar tijd met bijna 20% gestegen; een toename van € 2.656.993. Deze cijfers zijn afkomstig van de prognose van Inkoopbureau H10 en gebaseerd op de productieverantwoordingen van zorgaanbieders. In het verdere verloop van dit onderzoek maken wij gebruik van de declaratiegegevens van zorgaanbieders en niet de prognoses. De declaratiegegevens geven het meest actuele beeld van bestedingen binnen de jeugdhulp. Tijdens de analyse is echter gebleken dat de declaratiegegevens nog onvolledig zijn. De patronen die wij op basis van de analyses ontdekken zijn daardoor niet minder relevant, maar de uitgaven op basis van declaratiegegevens zijn daardoor wel lager; nog niet alle zorg is immers gedeclareerd. Zie verder ook paragraaf 1.3 waarin we de methodiek van dit onderzoek uiteenzetten.

Om de uitgavenstijging te verklaren zijn door de gemeente een aantal mogelijke oorzaken genoemd. Eén daarvan is de notie dat er sprake is van een boeggolfeffect; dit houdt in dat: door de focus van het huidige beleid op preventie en het inzetten van het netwerk van cliënten gaan jeugdigen op langere termijn een geringer beroep doen op zwaardere ondersteuning. Deze aanname is door de gemeente Westland echter niet onderbouwd en getoetst. Dit betekent dat er geen valide uitgangssituaties is vastgelegd om tot nader onderzoek en (bij)sturing te komen. Voorliggend onderzoek hanteert mede om deze reden de volgende probleemstelling: *“Hoe kan de gemeente Westland sturen op beheersing van de stijging van het beroep op specialistische jeugdhulp?”*. Deze probleemstelling is verder gespecificeerd in de

¹ Transitie Autoriteit Jeugd. (2018). Tussen droom en daad, op weg naar een volwassen jeugdstelsel. Vierde jaarrapportage.

volgende onderzoeksvragen:

1. Wat zijn de oorzaken van de stijging van het beroep op specialistische jeugdhulp?
2. In hoeverre is het aannemelijk dat er sprake is van het zogenaamde boeggolfeffect?
3. Welke aanknopingspunten zijn er om die stijging in te dammen, of zelfs om te buigen?

Naar aanleiding van de spiegelsessies is door middel van een verdiepingsslag nader ingezoomd op het kwaliteitsaspect. De inzichten hieruit zijn meegenomen in het voorliggend rapport en de managementsamenvatting die als oplegger bij dit rapport is gevoegd.

1.2 Resultaat

Om een valide basis te kunnen leggen voor bijsturing moet het kwalitatieve en kwantitatieve onderzoek minimaal antwoord geven op de volgende vragen:

- Hoe presteert Westland in de Intergemeentelijke en landelijke vergelijking van de uitgaven aan specialistische jeugdhulp?
- Welke oorzaken zijn te achterhalen voor de stijging van de uitgaven voor specialistische jeugdhulpverlening in 2017 t.o.v. 2016?
- Klopt de aanname dat er sprake is van een boeggolfeffect? Zo ja, waar bestaat deze uit? Zo nee, welk effect is er dan zichtbaar?
- Zijn er mogelijkheden voor de gemeente Westland om bij te sturen op de uitgavenstijging voor specialistische jeugdhulpverlening? Zo ja, presenteer een aantal scenario's. Zo nee, wie is in staat om bij te sturen en wat kan de gemeente Westland doen om dit te beïnvloeden?

1.3 Methodiek

Voor het uitvoeren van ons onderzoek hebben wij diverse werkwijzen gehanteerd. Hieronder worden deze kort uiteengezet. Een belangrijke basis voor ons onderzoek is de op 30 januari j.l. verschenen 'Eerste evaluatie Jeugdwet'. Deze evaluatie gebruiken wij als meetlat voor de situatie in Westland. In dit rapport wordt er dan ook meermaals naar gerefereerd.

- We zijn gestart met een uitgebreide documentanalyse om het kader van de opdracht helder neer te zetten. In de literatuurlijst zijn de geraadpleegde documenten opgenomen. Daar waar in dit rapport wordt geciteerd uit deze documenten wordt dit in de voettekst aangegeven.
- De documentenanalyse is verrijkt met nieuwe inzichten op basis van data-analyse van vrij toegankelijke (landelijke) gegevensbronnen (open data), in combinatie met informatie over toekenningen van jeugdhulpvoorzieningen en gegevens over de declaraties van zorgaanbieders. De declaraties van zorgaanbieders bieden een gedetailleerd inzicht in de ontwikkeling in uitgaven voor specialistische jeugdhulp. Belangrijk om te vermelden is dat de declaraties van zorgaanbieders op het moment van schrijven van dit rapport nog onvolledig zijn. Ingediende declaraties tot op 29 maart 2018 zijn meegenomen in de analyse. De andere gegevens zijn afkomstig van het CBS, de gemeente Westland en het Inkoopbureau H10. Door middel van de data-analyses zijn verbanden inzichtelijk gemaakt en is een beeld verkregen van de wijze waarop de uitgaven voor specialistische jeugdhulp zich hebben ontwikkeld. Deze uitgaven hebben wij in kaart gebracht om ze te kunnen relateren aan verschuivingen die er plaatsvinden in de toekenningen van jeugdhulp en de ontwikkelingen in de (sociale) demografie binnen de gemeente Westland.
- De kwalitatieve instrumenten waarvoor we hebben gekozen zijn een interviewronde en een tweetal spiegelsessies. De interviews hebben plaatsgevonden met verschillende stakeholders zoals

zorgaanbieders, gemeente Westland, het sociaal kernteam, het Inkoopbureau H10, een aantal zorgaanbieders (waar zich groei voordoet) en verwijzers (bijvoorbeeld huisartsen). In bijlage 1 is een volledig overzicht van de geïnterviewden opgenomen. Tijdens de spiegelsessies van 17 april en 8 juni hebben wij met een afvaardiging van verschillende belanghebbenden van de gemeente de tussentijdse resultaten van de interviewronde en de data-analyses besproken. Het beeld dat uit de spiegelsessies naar voren kwam en de verdiepingsslag (aanvullende documentenanalyse en interviews) hebben we naast de landelijke ontwikkelingen gehouden en meegenomen in de voorliggende eindrapportage.

1.4 Leeswijzer

De hiervoor, in paragraaf 1.2, benoemde gewenste resultaten vormen de rode lijn in de opbouw van dit rapport. In hoofdstuk 2 plaatsen wij de uitgavenstijging van specialistische jeugdhulp in intergemeentelijke context. Daarbij halen we onze documentanalyse aan en doen wij een analyse op gemeentelijke kerncijfers. In hoofdstuk 3 gaan we in op de oorzaken van de uitgavenstijging en zoeken we patronen in de binnengemeentelijke data en bevindingen uit de interviews met stakeholders. In hoofdstuk 4 toetsen wij of binnen de gemeente sprake is van een boeggolfeffect en geven wij een aantal randvoorwaarden aan die nodig zijn om het boeggolfeffect te versnellen. In hoofdstuk 5 bieden wij een conclusie van de bevindingen van ons onderzoek en doen wij een aantal aanbevelingen. Tot slot bieden wij in hoofdstuk 6 een aantal scenario's en sturingsmechanismen aan, waarmee de gemeente meer grip kan krijgen op de uitgaven binnen de specialistische jeugdhulp.

2. Intergemeentelijke vergelijking uitgaven jeugdhulp

In dit hoofdstuk starten we met een beschrijving van de, voor dit onderzoek, meest in het oog springende conclusies in de tussenevaluatie van de Jeugdwet. Vervolgens vergelijken we de stijging van het aantal jeugdigen met jeugdhulp in de gemeente Westland met de landelijke ontwikkeling. We eindigen het hoofdstuk met een intergemeentelijke vergelijking, zowel H10 als demografisch vergelijkbare gemeenten (100.000-120.000 inwoners), van op samenhang duidende indicatoren voor gebruik van jeugdhulp. Hierbij leggen we de focus op 2016-2017.

2.1 Top 5 landelijke knelpunten uit eerste evaluatie Jeugdwet

Drie jaar na de transitie heeft op verzoek van de Tweede Kamer een tussenevaluatie van de Jeugdwet plaatsgevonden.² In de evaluatie wordt aangegeven dat de transformatie langer duurt dan verwacht en dat er een grote druk staat op gespecialiseerde zorg. De kosten voor gespecialiseerde jeugdhulp zijn daardoor voor veel gemeenten sterk gestegen. De overkoepelende conclusie is dat de transformatiedoelstellingen van de Jeugdwet nog niet zijn gerealiseerd en dat er meer tijd nodig is om deze te bereiken.³

De top 5 knelpunten die gemeenten volgens de evaluatie van de Jeugdwet noemen:

1. Het budget is ontoereikend;
2. De leeftijdsgrens 18-/18+;
3. Het is lastig om domein-overstijgend te werken;
4. Direct verwijzen naar specialistische jeugdhulp door artsen;
5. Het woonplaatsbeginsel.

Het grootste knelpunt dat door gemeenten wordt ervaren is dat het budget voor Jeugd ontoereikend is. De reden is volgens de evaluatie een cumulatie van factoren. Enerzijds is dit te wijten aan een onhandige combinatie van fikse bezuinigen vanuit het Rijk en een flinke opgave om te transformeren. Anderzijds gaat het ook om een groter aandeel jeugdigen dat in beeld komt doordat meer wordt ingezet op preventie van zwaardere vormen van jeugdhulp. Dit heeft vanwege de bekendheid van de toegankelijkheid dan weer een aantrekkende werking op jeugdigen die gespecialiseerde hulp nodig hebben. Een bijkomend probleem is dat gemeenten veel casussen te verwerken krijgen die niet direct onder de Jeugdwet vallen, zoals bijvoorbeeld vechtscheidingsproblematiek, maar dat de kosten van deze hulp wel onder de Jeugdwet worden geboekt.

“Als de ouders niet door één deur kunnen, dan wordt er vanuit de Jeugdwet hulp voor de ouders vergoed, terwijl dat eigenlijk vanuit de volwassenen GGZ gefinancierd zou moeten worden.” (Koster, 2018).

Een andere conclusie richt zich op de vraag in hoeverre het lukt om de hulp rondom een jongere te organiseren volgens het principe ‘één gezin, één plan, één regisseur’. De evaluatie geeft aan dat dit uitgangspunt nog onvoldoende van de grond is gekomen. Hiervoor geeft de evaluatie twee redenen:

1. De directe verwijzing naar specialistische jeugdhulp door het medisch domein; door de veelal autonome rol van artsen in verwijzingen ervaren veel gemeenten een beperking om te sturen in de toegang tot jeugdhulp.

² ZonMw. (2018). Eerste evaluatie Jeugdwet. Na de transitie nu de transformatie. Den Haag: ZonMw.

³ Koster, Y.d. (2018). De Jeugdwet langs de meetlat. *Binnenlands Bestuur*, 24-27.

2. Problemen binnen gezinnen worden weliswaar in samenhang bekeken, maar de afstemming tussen hulpverleners ontbreekt soms. Zo liggen er nog voldoende kansen om meer verbinding te leggen tussen jeugdhulp, schuldhulpverlening of het onderwijs. Met name in dossiers waar de problematiek groter is en meerdere hulpverleners gelijktijdig of opeenvolgend betrokken zijn vinden er veel wisselingen plaats in betrokken hulpverleners. Deze wisselingen vragen om een nieuwe vertrouwensrelatie. Het opbouwen van zo'n relatie kost tijd, vervolgens ten koste gaat van daadwerkelijke hulpverlening.

Daarnaast stipt de evaluatie aan dat er een contradictie optreedt als het gaat om de ruimte die gemeenten met de wet is geboden en de ruimte die professionals krijgen binnen de uitvoering van hun takenpakket. Zo is er voor gemeenten sprake van toegenomen diversiteit in administratievormen en inkoopsystematieken, waardoor er voor gemeenten weliswaar meer vrijheid is om de jeugdhulp te organiseren. Zorgaanbieders (die met meerdere gemeenten zakendoen) ervaren dit lang niet altijd zo. Bij hen gaat de administratieve lastendruk ten koste van jeugdhulp.

Volgens het CBS (2018) is er landelijk nog geen sprake van een afname van de duurdere gespecialiseerde jeugdhulp (al dan niet met verblijf) als gevolg van een investering in meer goedkopere zorg dicht bij huis. Deze bewering wordt onderschreven door de tussentijdse evaluatie. Naar aanleiding van de evaluatie is dan ook het actieprogramma "Zorg voor de jeugd" geschreven.⁴ Hierin zijn afspraken gemaakt over verbetering van de (specialistische) jeugdhulp, zoals:

- De aanpak van wachtlijsten en -tijden;
- Een duidelijk landelijk aanbod van (hoog)specialistische hulp;
- Afname van administratieve lastendruk;
- Afname van hoog-specialistisch intramuraal zorgaanbod;
- Toename van ambulant specialistisch aanbod.

Een laatste punt uit de evaluatie dat we hier onder de aandacht brengen is het probleem dat zich voordoet binnen de uitvoering van de Jeugdwet. Een aanbeveling van de evaluatie is om rust te creëren aan de voorkant door voorlopig geen nieuwe wetgeving op te stellen. Om zodoende te kunnen investeren in het verbeteren van de uitvoering en de toegang tot jeugdhulp. Doordat de toegang nog niet in alle gemeenten op orde is weten deze, vaak kwetsbare, groepen die hulp nog niet altijd te vinden.

2.2 Aantal jeugdigen met jeugdhulp; landelijk

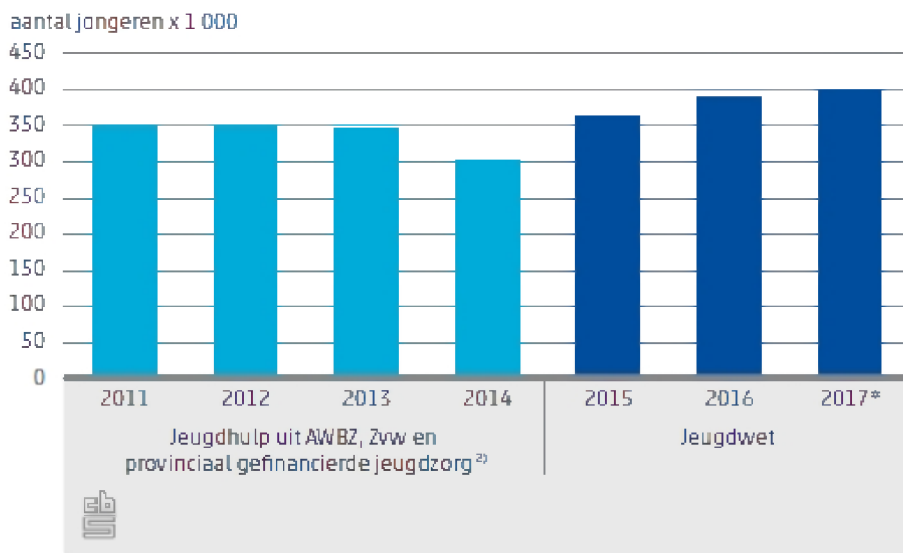
Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is er sinds 2011 een duidelijke landelijke trend te signaleren in het aantal jeugdigen dat jeugdhulp ontvangt. Waar het aantal jeugdigen met jeugdhulp in de periode 2011 tot 2013 relatief stabiel bleef, zien we in 2014 een scherpe daling in het aantal jeugdigen met jeugdhulp (zie figuur 2.1). Deze daling lijkt volgens het CBS te zijn veroorzaakt door administratieve wijzigingen vanwege de transitie en niet doordat er daadwerkelijk minder jeugdigen met jeugdhulp waren. Vanaf 2014 zien we dat na de administratieve conversie weer een stijging plaatsvindt van het aantal jeugdigen met jeugdhulp. Het niveau van 2012 wordt in 2015 licht overschreden en in 2017 kreeg 11,2% van de inwoners tot en met 22 jaar in Nederland jaarlijks één of meer vormen van jeugdhulp.⁵ Volgens de Jeugdmonitor van het CBS vindt er landelijk een toename plaats in het aantal jeugdigen met

⁴ Ministerie van VWS, Ministerie van V&J. (2018). Actieprogramma Zorg voor de Jeugd. Den Haag: Rijksoverheid.

⁵ CBS. (2018). *Jeugdzorg voor en na de Jeugdwet. Overzicht van het gebruik van jeugdzorg 2011-2016*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.

jeugdhulp in 2017 ten opzichte van 2016.⁶ Toch lijkt er over het geheel genomen sprake te zijn van een lichte afvlakking van deze toename in het jaar 2017 ten opzichte van de groei vanaf 2014. De toename in het aantal jeugdigen met jeugdhulp is daarnaast sinds 2016 vooral toe te schrijven aan de toename in hulp vanuit een wijk- of buurtteam (zie figuur 2.2).

Figuur 2.1: Aantal jeugdigen met jeugdhulp in Nederland tussen 2011-2017

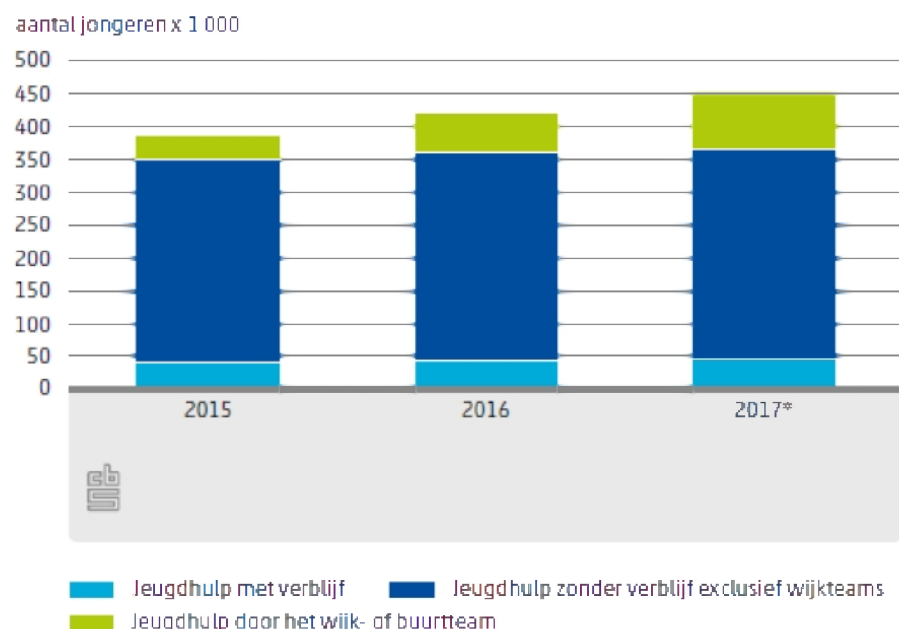

Bron: CBS.

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar.

²⁾ Provinciaal gefinancierde jeugdzorg exclusief jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Figuur 2.2: Jeugdigen met jeugdhulp naar hulpvorm, 2015-2017

Bron: CBS.

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar. Jongeren met meerdere vormen van jeugdhulp komen meerdere malen in de figuur voor.

²⁾ Exclusief personen met een PGB.

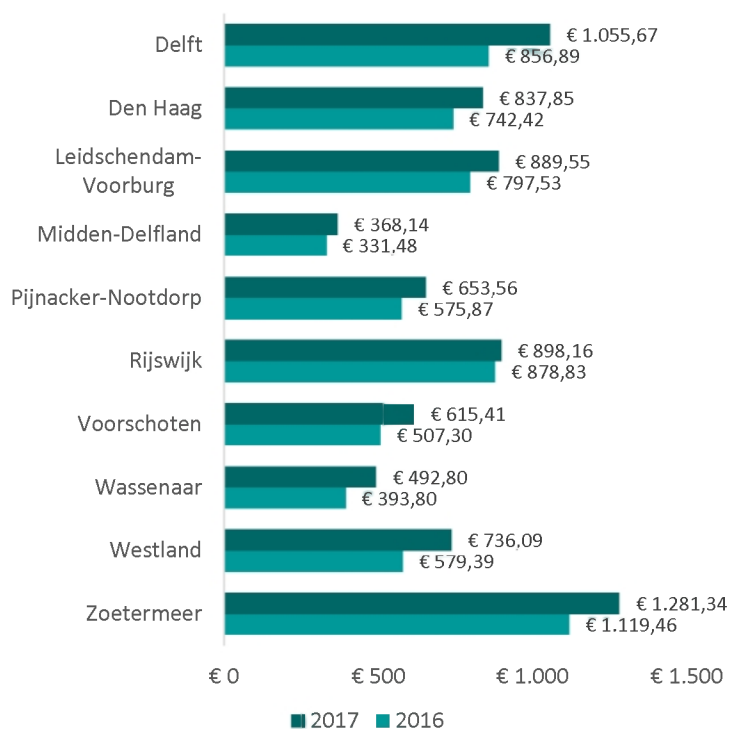
⁶ CBS. (2018). *Jeugdhulp 2017*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.

2.3 Uitgavenstijging in regionaal perspectief

Met een geprognostiseerde stijging van bijna 20% voor 2017 ligt de toename aan uitgaven voor specialistische jeugdhulp in de gemeente Westland een stuk hoger dan het regionaal gemiddelde van de H10 (een toename van 11%).⁷ De geprognostiseerde uitgavenstijging is voor het eerst gepresenteerd medio 2017 in het directeurenoverleg H10. Als we kijken naar de uitgaven jeugdhulp per inwoner tot 18 jaar en we de regiogemeenten hierop sorteren van hoog naar laag zien we dat de gemeente Westland de 6e plaats inneemt ten opzichte van de andere gemeenten (zie figuur 2.3).

Voor wat betreft het percentage inwoners tot 18 jaar dat jeugdhulp ontvangt zit de gemeente Westland in de middenmoot in regionaal verband. Zoomen we in op de declaraties van de percelen waarbinnen zich de voornaamste stijging voordoet dan verschilt Westland niet van de overige H10 gemeente. De toename doet zich voor bij: ambulante jeugdhulp, begeleiding en de voorwaardenscheppende producten (vervoer, pleegzorg, diagnostiek).⁸ Dit beeld wordt bevestigd door de Inkoopprognose Jeugd 2018 en een factsheet vanuit regionaal Inkoopbureau H10.⁹ Uit de interviews blijkt verder dat het aantal toekenningen aan de relatief nieuwe en kleine zorgaanbieders sterk is gestegen. Dit sluit aan op de factsheet van het Inkoopbureau H10, waarin wordt vermeld dat de groei niet te traceren is naar de grootste (F-12) zorgaanbieders.

Figuur 2.3: Uitgaven jeugdhulp per inwoner <18 jaar

2.4 Ontwikkelingen in gemeente Westland

In de gemeente Westland ontvangt in 2017 10,7% van de inwoners tot 18 jaar jeugdhulp. Dit cijfer is daarmee wat lager dan het landelijk gemiddelde (11,2%). Wel is er sprake van een stijging van het aantal jeugdigen met jeugdhulp; in 2015 ontving nog 9,1% van de inwoners tot 18 jaar jeugdhulp.¹⁰ Op basis van deze cijfers zien we een toegenomen bereik van de gemeente naar jeugdigen met een ondersteuningsbehoefte. De gemeente Westland heeft eerder aangegeven bekend te staan als een gesloten gemeenschap met inwoners die problemen graag binnenskamers houden en dus minder geneigd zijn hulp van 'buitenaf' te accepteren. Dit zou een verklaring kunnen zijn voor de relatief lagere hulpvraag

⁷ Regio Haaglanden. (2018). *Factsheet regio Haaglanden ter voorbereiding op de leertafels Tellen & Vertellen op 23 maart 2018*.

⁸ Inkoopbureau H10. (2018). *Analyse stijging lasten jeugdhulp H10*.

⁹ Gemeente Westland. (2017). *Inkoop Wmo & Jeugd 2018. Terugblik en prognose*.

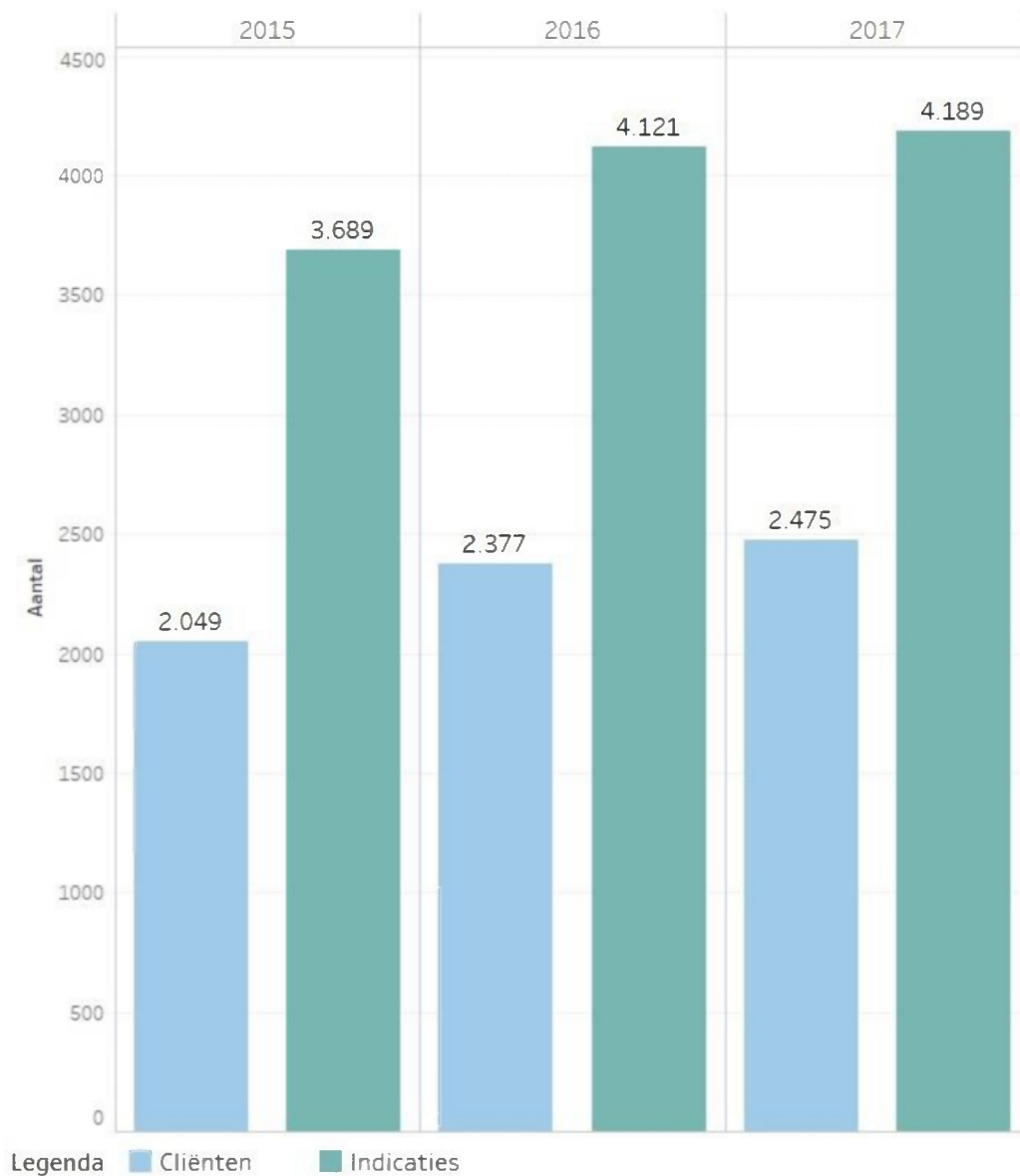
¹⁰ Gegevens afkomstig van CBS Statline. Ter volledigheid is op basis van binnengemeentelijke cijfers gekeken of er sprake is van een toe- of afname in het aantal beschikkingen voor verlengde jeugdhulp (18+). Er bleek sprake van een afname van 90 beschikkingen in 2016 naar 44 beschikkingen in 2017.

tot 2015.

In navolging van de landelijke trend lijkt er binnen de gemeente Westland eveneens sprake te zijn van een afvlakking van het aantal inwoners dat jeugdhulp ontvangt. Op basis van declaratiegegevens van zorgaanbieders is gekeken naar het aantal actieve cliënten en het aantal actieve indicaties waarop gedurende een jaar gedeclareerd wordt. De cijfers tot 23 maart 2018 zijn meegenomen in dit onderzoek en hebben alleen betrekking op de periode 2015-2017.

In figuur 2.4 is te zien dat het aantal cliënten en indicaties waarop zorgaanbieders declareren in 2017 ten opzichte van voorgaande jaren een afvlakking vertoont. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de gegevens aan verandering onderhevig zijn en het mogelijk is dat zorgaanbieders nog declaraties indienen voor cliënten over alle weergegeven jaren. Het is nog te vroeg om te zeggen of er sprake is van een aanhoudende stabilisatie voor wat betreft het aantal inwoners met jeugdhulp, maar er lijkt een sterke aanwijzing te zijn dat we kunnen uitgaan van een afvlakking.

Figuur 2.4: Aantal jeugdigen en indicaties jeugdhulp in de gemeente Westland

2.4.1 Jeugdhulpgebruik in gemeente Westland

Het CBS biedt cijfers ten aanzien van het gebruik van verschillende vormen van gespecialiseerde jeugdhulp. In bijlage 3 zijn deze cijfers voor de gemeente Westland vergeleken met andere gemeenten binnen de regio H10 en met demografisch vergelijkbare gemeenten (100.000 tot 120.000 inwoners). Op basis van deze cijfers zien we dat de gemeente Westland voor veel hulpvormen een lager dan gemiddeld aandeel jeugdigen ondersteuning biedt. Het aandeel jeugdigen met jeugdhulp, jeugdhulp met verblijf, jeugdbescherming en jeugdreclassering is in zowel regionaal verband als in vergelijking met gemeenten van vergelijkbare grootte relatief laag. Wel is het opvallend dat jeugdigen die een traject jeugdbescherming doorlopen vaker dan gemiddeld ook jeugdhulp met verblijf ontvangen.

Het percentage jeugdigen met diverse vormen van jeugdhulp ligt dus lager dan het gemiddelde van demografisch vergelijkbare gemeenten en dat van de regio. Belangrijk om hier te vermelden is dat hoewel het percentage lager uitvalt, dit nog niet hoeft te betekenen dat de uitgaven voor de jeugdhulp daarmee ook per definitie lager uitvallen. Een lichte stijging in het aantal jeugdigen met jeugdbescherming en jeugdhulp met verblijf kan al zorgen voor een sterke stijging in de uitgaven jeugdhulp omdat deze ondersteuning veelal duurder is dan lichtere vormen van jeugdhulp.

In deze paragraaf is aangetoond dat de gemeente Westland heeft te maken met een groeiend aandeel jeugdigen dat een beroep doet op de specialistische jeugdhulp. Dit is een landelijke trend, waarvan is gebleken dat deze trend zich in veel gemeenten al in 2015 en 2016 heeft voorgedaan. De toename in Westland in het beroep op jeugdhulp zit met name in de toename van ondersteuning door de wijkteams.

2.5 Vergelijking van bekostiging jeugdhulp op basis van verdeelmodel

In 2015 is met de transitie van de jeugdzorg de verdeling van de middelen om de jeugdhulp te financieren naar gemeenten overgeheveld. Tegelijkertijd met deze transitie hebben gemeenten een flinke bezuinigingsopgave meegekregen. De verdeling van het Rijksbudget is destijds gebaseerd op zorggegevens uit 2012 zodat gemeenten de bestaande zorgcontracten in 2015 (op basis van historisch verdeelmodel) konden overnemen. Vanaf 2016 wordt door het Rijk het objectief verdeelmodel gehanteerd. Dit model is ontwikkeld door het Sociaal Cultureel Planbureau en Cebeon. Het objectief verdeelmodel gaat uit van diverse factoren en kent een weging toe aan factoren die tezamen het risico op jeugd- en gezinsproblematiek verhogen of verlagen.¹¹

De factoren waarop het objectief verdeelmodel is gebaseerd zijn:

1. Jeugdigen;
2. Eénouderhuishoudens;
3. Eénouderhuishoudens met twee of meer kinderen;
4. Eénouderhuishoudens in de bijstand;
5. Psychisch medicijngebruik;
6. Jeugdigen met een armoederisico;
7. Gezinnen in de bijstand;
8. Uitkeringsontvangers;
9. Leerlingen met achterstandsgewicht;
10. Gemiddeld inkomen huishoudens;
11. Gemiddeld inkomen huishoudens met kinderen.

¹¹ Cebeon. (2014). *Verdeelsystematiek middelen Jeugdhulp. Naar een objectieve verdeling van gemeentelijke budgetten.*

De verschuiving in de verdeling van het Rijksbudget heeft voor sommige gemeenten geleid tot een hogere bijdrage ten opzichte van het historisch verdeelmodel. Voor andere gemeenten (zoals Westland) heeft het echter geleid tot een verlaging van de bijdrage voor de jeugdhulp.

Als we de bijdrage vanuit het objectief verdeelmodel van de gemeente Westland op basis van de septembercirculaire 2017 vergelijken met demografisch vergelijkbare gemeenten (tussen de 100.000 en 120.000 inwoners) valt op dat de bijdrage voor de gemeente Westland relatief laag uitvalt (zie figuur 2.5).

Om de resultaten van dit onderzoek te kunnen relateren aan de Westlandse situatie, hebben wij de gemeente Westland op deze factoren vergeleken met de regiogemeenten en met gemeenten met een inwoneraantal tussen 100.000 en 120.000. Een overzicht van deze vergelijking is te vinden in bijlage 3. In de volgende paragraaf volgt een beknopte beschrijving van de belangrijkste resultaten van deze vergelijking.

Figuur 2.5: Verdeling objectief verdeelmodel naar demografisch vergelijkbare gemeenten.

Gemeente	Uitkering	Aantal jongeren <18	Budget per inwoner <18
Alkmaar	€ 21.619.104	21034	€ 1.028
Alphen aan den Rijn	€ 17.115.134	23020	€ 743
Delft	€ 16.103.197	15431	€ 1.044
Dordrecht	€ 25.130.774	23524	€ 1.068
Ede	€ 19.738.838	25540	€ 773
Emmen	€ 25.093.831	20456	€ 1.227
Leeuwarden	€ 24.766.880	20073	€ 1.234
Venlo	€ 17.594.157	18386	€ 957
Westland	€ 14.416.573	21722	€ 664
Gemiddelde	€ 20.175.388	21021	€ 971

2.5.1 Samenhangende factoren

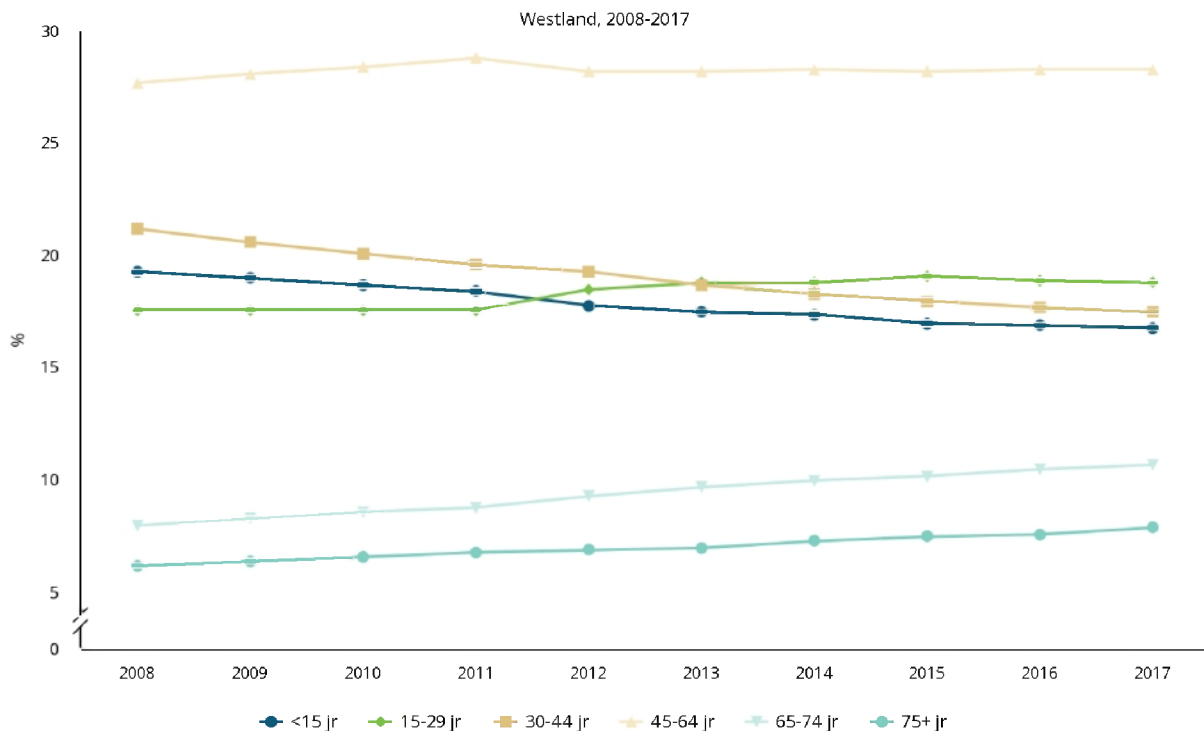
Uit het onderzoek van Cebeon blijkt dat het aantal jeugdigen dat in een gemeente woont de factor is die het sterkst samenhangt met gebruik van specialistische jeugdhulp. Op basis van cijfers van het CBS is te zien dat er landelijk tussen 2011 en 2017 een lichte afname is van het aantal jeugdigen (zowel 0- tot 10-jarigen als 10- tot 20-jarigen). Deze afname is ook in de gemeente Westland te zien; het aantal inwoners tot 15 jaar neemt licht af ten opzichte van voorgaande jaren (zie figuur 2.6).¹² De gemeente lijkt daarmee gemiddeld wat ouder te worden.

In zowel de vergelijking met de regio als demografisch vergelijkbare gemeenten valt op dat de gemeente Westland relatief weinig éenouderhuishoudens heeft. Het aandeel eenouderhuishoudens met twee of meer kinderen is oververtegenwoordigd. In Westland zijn er weinig inwoners met een bijstandsuitkering of andere uitkeringsontvangers. Westland heeft (vergeleken met de regio en andere demografisch vergelijkbare gemeenten) een relatief laag percentage huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Het aandeel ouders met lang psychisch middelengebruik wijkt niet veel af, zowel regionaal als met vergelijkbare gemeenten. Het aandeel leerlingen met een achterstandsgewicht is daarentegen relatief hoog. Het gemiddelde inkomen in Westland is regionaal gezien relatief laag, maar als we dit vergelijken met andere gemeenten van dezelfde grootte zien we dat het gemiddelde

¹² www.westlandincijfers.nl op 17-04-2018.

inkomen juist wat hoger is.

Figuur 2.6: Aantal inwoners naar leeftijd in de gemeente Westland in de periode 2008-2017

Over het algemeen kan worden gesteld dat Westland wat betreft samenhangende factoren jeugdhulp niet veel afwijkt van het gemiddelde in regionaal verband. Maar als we kijken naar demografisch vergelijkbare gemeenten zien we dat de gemeente over het algemeen ‘beter’ (en dus lager) scoort op deze samenhangende factoren. Omdat ook het objectief verdeelmodel gebaseerd is op deze factoren zien we ook dat de gemeente een relatief kleinere bijdrage ontvangt vanuit het verdeelmodel (zie figuur 2.5 in voorgaande paragraaf).

Volgens het principe van het objectief verdeelmodel staat dit ook in verhouding met het lage aandeel jeugdigen dat jeugdhulp ontvangt (10,7% in de gemeente Westland ten opzichte van 11,2% landelijk). Wel is het de vraag in hoeverre het objectief verdeelmodel de factoren meeneemt die verband houden met jeugdhulpgebruik. Op basis van het Jaarrapport 2017 van de Landelijke Jeugdmonitor zijn een aantal factoren te onderscheiden die sterk samenhangen met verhoogd jeugdhulpgebruik, maar welke niet aan de basis staan van het objectief verdeelmodel.¹³ Zo is te zien dat het aandeel derdeklas vmbo’ers, geregistreerde verdachten, werkzame jongeren, alcohol- en drugsgebruik en kinderen tot 18 jaar in een bijstandsgezin samenhang vertonen met de mate waarin een beroep wordt gedaan op jeugdhulp. Het is daarom interessant om verder te onderzoeken welke factoren wel en niet moeten worden opgenomen in het objectief verdeelmodel. De mate waarin het model sluitend is kan op basis van deze nieuwe inzichten ter discussie worden gesteld.

2.6 Deelconclusies en aanbevelingen

Onderstaand zoomen we in op de conclusies die we aan dit hoofdstuk verbinden. In hoofdstuk 5 vertalen we deze naar een eindconclusie.

¹³ CBS. (2017). *Jaarrapport 2017. Landelijke Jeugdmonitor*. Den Haag: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

2.6.1 Afvlakking specialistische jeugdhulp

In het Sociaal Beleidskader heeft de gemeente de wens geformuleerd om te investeren in toegankelijke voorzieningen gericht op preventie zodat op lange termijn minder jeugdigen gebruik maken van gespecialiseerde jeugdhulp.¹⁴ De toename van het aantal jeugdigen in gespecialiseerde jeugdhulp gedurende de periode 2015-2017 lijkt haaks te staan op die ambitie. Ook geeft de gemeente aan samen met ketenpartners de beweging in gang te willen zetten van zwaardere, specialistische en geïndiceerde zorg naar lichtere en vrij toegankelijke hulp. Gezien de toename van het aantal jeugdigen met jeugdhulp lijkt van deze ambitie voorsnog geen sprake. Ook zagen we dat vanwege het relatief lage aandeel jeugdigen met jeugdhulp ten opzichte van het landelijk gemiddelde lijkt het mogelijk dat de gemeente het afgelopen jaar juist een inhaalslag maakt als het gaat om het bereiken van jeugdigen met problematiek. Er is meer tijd nodig om de voorgenomen beweging vorm en inhoud te geven.

Aanbeveling: Meet de effecten van de maatregelen en projecten zoals opgenomen in het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein Westland 2016-2020 periodiek (monitoring).

2.6.2 Ontoereikend budget

In dit hoofdstuk hebben we een document- en data-analyse uitgevoerd en daaruit verschillende landelijke, regionale en lokale trends gedestilleerd. Als voornaamste landelijke knelpunt voor het leefgebied Jeugd zien we een ontoereikend budget. De gemeente Westland kampt, zoals menige gemeente met een ontoereikend budget voor Jeugd. Daarnaast scoort de gemeente Westland op een aantal samenhangende factoren die aan de basis staan van het objectief verdeelmodel lager dan vergelijkbare gemeenten. De bijdrage vanuit het Rijk naar de gemeente Westland is daarmee relatief laag. Het objectief verdeelmodel waarop de integratie-uitkeringen worden berekend is niet voor de volle honderd procent sluitend gebleken. Er zijn indicatoren zoals het alcoholgebruik onder jeugdigen waar nu geen rekening mee wordt gehouden in het objectief verdeelmodel.

Aanbeveling: Het is aan te bevelen dat de gemeente Westland met deze informatie richting het Rijk pleit voor een beter sluitend verdeelmodel. Ten tijde van het schrijven van dit rapport werd bekend dat de ALV van de VNG het Interbestuurlijk Programma (IBP) heeft bekrachtigd. Onderdeel van de afspraken rondom dit IBP is dat het gemeentefonds de komende jaren mee blijft groeien met de rijksuitgaven. Parallel aan dit programma heeft de ALV aangegeven dat met het akkoord de bestaande (financiële) knelpunten binnen het sociaal domein nog niet zijn opgelost en dat hiervoor toereikende budgetten nodig zijn.¹⁵

¹⁴ Gemeente Westland. (2016). Sociaal beleidskader Kernachtig Sociaal gemeente Westland. *Gemeentebld, nr. 149709*.

¹⁵ Sociaalweb. (2018, juni 27). *Leden VNG bekrachtigen Interbestuurlijk Programma (IBP)*. Opgehaald van Sociaalweb: <https://www.sociaalweb.nl/nieuws/leden-vng-bekrachtigen-interbestuurlijk-programma-ibp>.

3. Inzicht in oorzaken en trends van kostenstijging

In het vorige hoofdstuk hebben we de uitgavenstijging aan gespecialiseerde jeugdhulp geplaatst in een intergemeentelijk perspectief. In dit hoofdstuk gaan we in op de oorzaken van de uitgavenstijging van specialistische jeugdhulp en welke trends hierin waar te nemen zijn. Hierbij kijken we zowel naar verklaringen vanuit de interviews als de verbanden die wij zien vanuit de data-analyses. De geïnterviewde stakeholders hebben uiteenlopende verklaringen voor mogelijke oorzaken van de uitgavenstijging aan specialistische jeugdhulpverlening. Hierbij moet worden opgemerkt dat het in sommige gevallen moeilijk is om te bepalen of een verklaring betrekking heeft op de uitgavenstijging in 2017 ten opzichte van 2016 of de gehele periode 2015-2017. Sommige stakeholders signaleren trends die transsectioneel betrekking hebben op kostenstijging binnen het zorgstelsel c.q. het sociale domein. Op onderdelen reiken de verklaringen verder dan alleen de specialistische jeugdhulp; veel stakeholders verwijzen naar het hele jeugdhulpverleningsstelsel. Desondanks geven de opbrengsten uit de interviews aanknopingspunten voor mogelijke oorzaken van de uitgavenstijging in de periode 2016-2017.

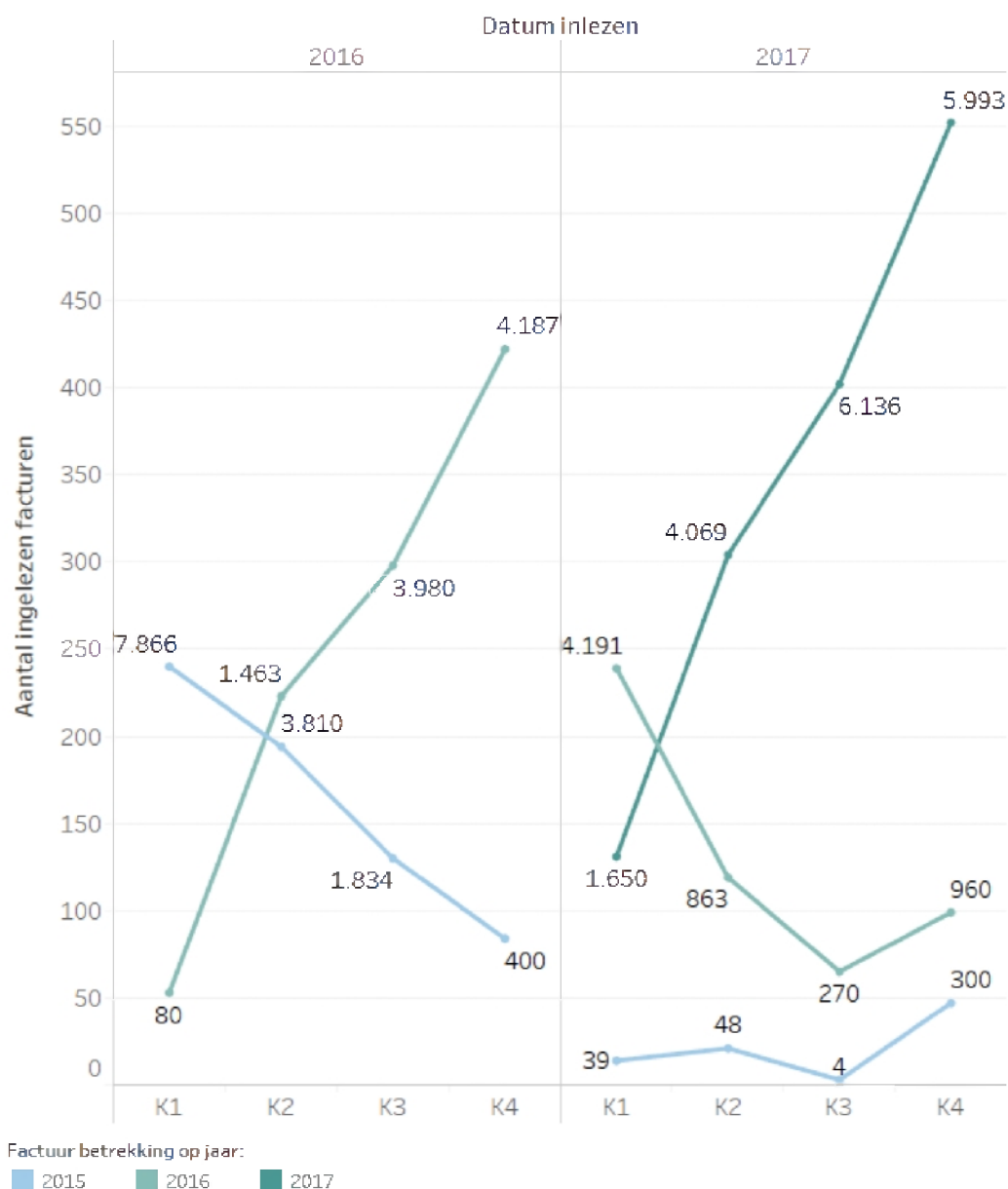
Eerst gaan we in op de hoeveelheid declaraties die zijn ingediend en welk verband dit heeft met de eerder opgestelde prognoses. Vervolgens kijken we naar de uitgavenontwikkeling in de verschillende type voorzieningen. Dan vervolgen we met een analyse van instroom en verwijsgedrag en sluiten we af met een analyse van een mogelijke verschuiving in het ondersteuningsaanbod.

3.1 Declaratiegedrag

Naar aanleiding van de prognoses vanuit het Inkoopbureau is de wens ontstaan om de uitgavenstijging in de specialistische jeugdhulp te verklaren. De eerder aangehaalde factsheet van Inkoopbureau H10 laat zien dat de prognose voor de uitgaven aan specialistische jeugdhulp voor de gehele H10 is verhoogd van €168.000.000 in 2016 naar €197.000.000 in 2017.¹⁶ Tijdens de interviews bleek dat de prognoses gebaseerd zijn op de productie-verantwoordingen die de zorgaanbieders jaarlijks aan het begin van het nieuwe jaar opleveren. Deze gelden met terugwerkende kracht over het jaar daarvoor. Pas in het begin van het nieuwe jaar kan op basis van de productieverantwoordingen een goede prognose worden opgesteld over het jaar daarvoor. Een van de oorzaken die ten grondslag ligt aan de veranderende prognoses is dat zorgaanbieders en het Inkoopbureau H10 een inhaalslag hebben gemaakt in het verwerken van declaratieberichten. Dit is het gevolg van de uniforme tarieven die zijn ingevoerd binnen regio Haaglanden vanaf januari 2018. Zoals is te zien in figuur 3.1 zijn in het jaar 2017 nog veel declaraties ingediend die betrekking hebben op zorg die is geleverd in de jaren 2015 en 2016 (blauwe lijn in de figuur). Ook in 2017 worden er nog veel declaraties ingediend die betrekking hebben op zorg die is geleverd in 2015 of 2016. In de figuur zien we dat eind 2017 de tijdigheid en volledigheid van het declaratieverkeer goed op gang is gekomen en zien we dat er meer zorgaanbieders zijn aangehaakt op het iJw-berichtenverkeer om de zorgadministratie af te handelen. De mate waarin het declaratieverkeer op gang komt hangt sterk samen met het inzichtelijk kunnen krijgen van de daadwerkelijke uitgaven.

¹⁶ Regio Haaglanden. (2018). *Factsheet regio Haaglanden ter voorbereiding op de leertafels Tellen & Vertellen op 23 maart 2018*.

Figuur 3.1: Aantal ingelezen facturen naar betrektingsjaar

3.2 Verschuiving in uitgaven

Zoals in het vorige hoofdstuk aangegeven gaan wij in de analyses van uitgaven aan specialistische jeugdhulp noodgedwongen uit van onvolledige declaratiegegevens van zorgaanbieders. De hieronder genoemde bedragen zijn komende tijd daardoor nog aan verandering onderhevig. De gebruikte gegevens zijn van peildatum 29 maart 2018. In een confrontatie tussen de toename in zowel het aantal indicaties als de uitgaven valt op dat de grootste toename te zien is bij de begeleidingsproducten (van 177 indicaties in 2016 naar 320 indicaties in 2017). Daarnaast is een sterke stijging in uitgaven waarneembaar op het gebied van begeleiding groep, generalistische basis GGZ, gesloten jeugdhulp en hulpverlening in het gedwongen kader.

In figuur 3.2 zien we de ontwikkeling in uitgaven voor alle voorzieningen. De eerder benoemde stijgingen

zijn terug te zien, alsmede een aantal vormen van ondersteuning die in uitgaven flink dalen, zoals crisis (met verblijf), hulp met residentiële opvang, open jeugdzorg met verblijf, jeugd en opvoedhulp, pleegzorg en specialistische GGZ. Belangrijk om te vermelden is dat de tarieven van de verschillende producten in 2017 niet veel zijn gewijzigd en dat de beschreven ontwikkelingen daar niet aan toe te schrijven zijn.

Figuur 3.2: Uitgavenontwikkeling naar type voorziening

Type voorziening	2016	2017	Vershil 2016-2017
Ambulante jeugdhulp	€ 217.368	€ 202.737	-6,7%
Begeleiding	€ 641.522	€ 1.804.804	181,3%
Begeleiding groep	€ 407.195	€ 530.187	30,2%
Behandeling groep	€ 162.819	€ 235.668	44,7%
Behandeling individueel	€ 192.748	€ 213.014	10,5%
Crisis	€ 315.953	€ 212.291	-32,8%
Crisis met verblijf	€ 104.170	€ 16.520	-84,1%
Daghulp*	€ -7.767	€ 30.186	-488,6%
Gedwongen kader	€ 534.098	€ 941.718	76,3%
Generalistische Basis	€ 318.055	€ 435.796	37,0%
Gesloten jeugdhulp	€ 395.455	€ 607.116	53,5%
Hulp met residentiële opvang	€ 694.770	€ 490.090	-29,5%
Jeugd en opvoedhulp	€ 1.828.026	€ 1.294.879	-29,2%
Jeugd-SGLVG	€ 131.259	€ 104.777	-20,2%
Open jeugdzorg	€ 200.862	€ 374.762	86,6%
Open jeugdzorg met verblijf	€ 215.694	€ 98.372	-54,4%
Persoonlijke verzorging	€ 9.752	€ 8.495	-12,9%
Pleegzorg	€ 651.843	€ 550.579	-15,5%
Specialistische GGZ	€ 4.469.126	€ 4.275.917	-4,3%
Verblijf	€ 1.416.820	€ 1.460.848	3,1%
Vervoer	€ 23.236	€ 35.809	54,1%
Totaal	€ 12.923.005	€ 13.924.564	7,8%

* Het negatieve bedrag voor daghulp betreft creditnota's.

Deze zijn vanwege administratieve handelingen onjuist geboekt op het jaar 2016.

3.2.1 Toename aantal begeleidingstrajecten en voorliggende ondersteuning

Hoewel het toegenomen aantal cliënten dat ondersteuning ontvangt heeft geleid tot een stijging bij verschillende ondersteuningsvormen (zie figuur 3.2 hiervoor) zien we met name binnen het begeleidingsaanbod sinds 2016 een sterke toename in het aantal indicaties dat door de gemeente wordt afgegeven. Deze begeleidingsproducten worden in 92% van de gevallen door de gemeente geïndiceerd via de toewijzingscode 32T07 (begeleiding). Nadat de zorgaanbieder deze toewijzingscode heeft ontvangen, mogen zij ondersteuning inzetten op verschillende producten die binnen deze toewijzingscode vallen. Declaraties op deze producten worden door Inkoopbureau H10 afgehandeld en geaccordeerd mits deze binnen de juiste toewijzingscode worden ingediend. Als we verder inzoomen op de producten die zorgaanbieders binnen deze toewijzingscode inzetten zien we dat de uitgavenstijging binnen begeleiding zich met name concentreert rondom een aantal producten:

- 201: Individuele jeugdhulp licht (kosten €43,4 per uur, toename van 14 cliënten)
- H300: Begeleiding (zonder verblijf) (kosten €48,45 per uur, toename van 13 cliënten)
- H152: Begeleiding speciaal 1 (nah) (kosten €70,11 per uur, toename van 59 cliënten)
- H153: Gespecialiseerde begeleiding (psy) (kosten €70,14 per uur, toename van 51 cliënten)

Prijstechnisch is er dus nogal een verschil in de kosten voor de producten binnen begeleiding. Verder zien we dat regionale analyses laten zien dat er een voormalige groep AWBZ-cliënten met een lichte verstandelijke beperking op grond van strikte toegangscriteria die het CIZ hanteert de toegang tot de Wlz ontzegd wordt. Omdat deze cliënten toch ondersteuning nodig hebben zijn zij mogelijk per 1 juli 2017 overgegaan naar ondersteuning vanuit de Jeugdwet. Kijken we vervolgens naar het aantal indicaties dat de gemeente heeft afgegeven voor begeleiding dan zien we in het derde kwartaal van 2017 inderdaad een piek in het aantal indicaties voor begeleiding. In de eerste helft van 2017 zien we dat er 200 indicaties voor begeleiding zijn afgegeven, in de tweede helft van 2017 zijn dat er 290. Het lijkt dus aannemelijk dat een deel van de uitgavenstijging in de begeleidingsproducten wordt veroorzaakt door een administratieve verschuiving tussen zorgwetten en geldstromen.

Een handicap bij het inzichtelijk maken van de herkomst van de kostenstijging is een onvolledige zorgadministratie bij zowel de gemeente als Inkoopbureau H10 in 2016 en 2017. Waar de verwijzende partij in 2017 structureel wordt geregistreerd, werden deze in 2016 niet geregistreerd in de indicatieregels. Het is daardoor helaas niet mogelijk gebleken om een vergelijking te maken in verwijzgedrag tussen 2016 en 2017. Daarnaast is het vanwege onvolledige indicatiegegevens in de declaratiegegevens van Inkoopbureau H10 zeer lastig gebleken om een koppeling te maken tussen toewijzingscodes en de producten waarop is gedeclareerd door zorgaanbieders. De gemeente en Inkoopbureau H10 zouden er goed aan doen om te achterhalen waardoor deze indicatiegegevens onvolledig zijn.

In het licht van de stijging van de uitgaven aan begeleiding is het relevant om te kijken naar de ontwikkelingen in de sociale basisondersteuning in diezelfde periode. Er is vooralsnog weinig zicht op het absolute of relatieve aantal inwoners dat gebruik maakt van deze lichtere vorm van ondersteuning. Uit een gesprek met Vitis Welzijn blijkt dat er weinig cijfers zijn over de precieze instroom, doorlooptijd, uitstroom en recidive of het gebruik van de sociale basisvoorzieningen. Wel geeft Vitis Welzijn aan een duidelijke toename te zien in het gebruik van sociale basisvoorzieningen zoals coaching, pubertijdsvraagstukken en sportkanjers. Ook zou het aanbod steeds beter aansluiten op de vraag. Hieruit kunnen we afleiden dat er meer gebruik wordt gemaakt van een breder aanbod van basishulp. Mogelijke oorzaken hiervoor zijn een toegenomen bekendheid van de sociaal makelaar, onder andere door de opgerichte buurtinformatiepunten. Hoewel een cijfermatige onderbouwing ontbreekt, lijkt het erop dat er zowel een stijging is in begeleiding die door het SKT wordt geïndiceerd als in de sociale basisvoorziening. Samengenomen wijst dit erop dat er in totaal meer jeugdigen en ouders in Westland worden bereikt dan voorheen.

3.2.2 Toename uitgaven intensieve zorg

Verdere analyses laten zien dat er een ontwikkeling gaande is wat betreft de gemiddelde kosten per cliënt als we onderscheid maken naar de zorgkosten per cliënt per jaar. Als we een grens trekken tussen cliënten die meer of minder dan €50.000 per jaar kosten dan zien we dat het aantal cliënten waarop in 2017 wordt gedeclareerd is toegenomen van 35 naar 45.¹⁷ Tezamen zorgen deze tien extra cliënten (bij een mogelijk onvolledig declaratiebestand) voor een stijging van meer dan €700.000 in uitgaven voor specialistische jeugdhulp. In figuur 3.3 staat een volledig overzicht weergegeven van de kosten per cliënt naar het jaar waarop declaraties betrekking hebben.

Het blijkt dat het aantal cliënten met relatief dure zorg in 2017 toeneemt. Het merendeel van deze cliënten heeft al voorafgaand aan 2017 een eerste indicatie voor jeugdhulp gehad. Aanvullend onderzoek leert dat

¹⁷ Mits er geen declaraties meer binnen komen.

bij bijna al deze cliënten sprake is van zorgstapeling: specialistische GGZ en vaak in hetzelfde jaar ook hulp in het gedwongen kader of opvoedhulp en/of verblijf. Daarnaast constateren we dat in één jaar meerdere zorgaanbieders bij deze cliënten actief zijn. Deze cliënten drukken zwaar op het budget voor specialistische jeugdhulp. De vraag dient zich dan ook aan of in deze dossiers voldoende integraal en volgens het principe één gezin, één plan, één regisseur wordt gewerkt. Bovendien is het de vraag of tijdig en juiste hulp is geboden. Zodra het gedwongen kader in beeld komt vindt meestal overdracht van de casus- of procesregie plaats van gemeente naar de zorgaanbieder. Uit de analyse blijkt dat in ongeveer 31% van de gevallen de gemeente de verwijzende instantie is voor indicaties van deze intensieve ondersteuningstrajecten. Hierdoor zijn de controle en sturingsmogelijkheden vanuit de gemeente binnen deze casussen beperkt. Het project 'Veilig opgroeien', dat in 2017 in samenwerking met de gecertificeerde instellingen is gestart, is bedoeld om wijkteams hier meer grip op te bieden. Omdat het project pas recent is gestart is het nog te vroeg om te evalueren. Er zijn dan ook nog geen resultaten van het project bekend en ook effecten van het project op de(bij)sturingsmogelijkheden voor de gemeente Westland moeten nog worden afgewacht.

Daarnaast wordt uit de figuur duidelijk dat er bij het linkerdeel uit de figuur (cliënten <€50.000 per jaar) sprake lijkt van een afvlakking in kosten. Dit deel van de figuur wordt opgemaakt door 2.309 cliënten in 2017 (i.t.t. 45 cliënten aan de rechterzijde in 2017). Naast een afvlakking in het aantal cliënten en indicaties zien we dus ook dat voor de minder complexe (en minder dure) zorg kostentechnisch ook sprake lijkt te zijn van een afvlakking.¹⁸ Ook blijkt uit een verdere analyse dat cliënten die minder dan €50.000 per jaar kosten gemiddeld 11,1 jaar oud zijn en dat cliënten die meer dan €50.000 per jaar kosten gemiddeld 12,9 jaar oud zijn. Er is dus sprake van een wat oudere groep jeugdigen met een hoog complexe zorgvraag die in aantal toeneemt en een relatief jongere groep jeugdigen die in zowel aantallen als uitgaven afvlakken (zie ook hoofdstuk 4 waar we het boeggolfeffect beschrijven).

Figuur 3.3: Cliënten met declaraties lager en hoger dan €50.000

3.2.3 Groeiend cliëntenbestand (bestaande en nieuwe aanbieders)

In onze analyse van het groeiend cliëntenbestand zien we aansluiting bij de eerdere stelling dat kleinere

¹⁸ Mits er geen declaraties meer binnen komen.

aanbieders in 2017 meer cliënten en indicaties hebben verkregen dan in 2016. In de analyse van dit bestand valt met name op dat aanbieders zoals Klimkoord en Boba relatief sterk zijn gegroeid (gezaamenlijk een toename van 91 indicaties). Zoomen we in naar de vorm van ondersteuning die deze partijen bieden zien we dat het gaat om individuele begeleiding of begeleiding groep voor jeugdigen met adhd en/of autisme. Wat betreft indicaties voor basis- en gespecialiseerde GGZ valt daarnaast op dat de Parnassia Groep in de periode 2016-2017 een stijging vertoont als het gaat om het aantal cliënten dat zij ondersteunen en de uitgaven die daarmee gepaard gaan. Een nadere analyse naar de herkomst van de verwijzers op deze specifieke onderdelen alsook het financieel maken hiervan is aan te bevelen. Hieruit zou opgemaakt kunnen worden welk aandeel de verwijzers hebben in de uitgavenstijging en kunnen mogelijkheden voor bijsturing worden verkend. Binnen de scope van dit onderzoek is dit niet haalbaar gebleken. Vanwege het niet volledig registreren van de verwijzende partij bij indicaties in 2016 en de lastig te leggen koppeling tussen toewijzingscodes en producten die worden ingezet is de relatie tussen verwijzende instantie en kosten die worden gedeclareerd niet eenvoudig te leggen.

Als we aanbieders vervolgens categoriseren (zie ook bijlage 4) naar het aantal cliënten dat zij hulp bieden zien we een ander opvallend verband dat we hieronder verder toelichten.¹⁹ Sinds 2015 zien we dat zeer grote aanbieders en in mindere mate grote aanbieders een daling laten zien als het gaat om het aantal cliënten dat zij ondersteuning bieden. Daarentegen staat een ontwikkeling binnen midden-grote tot kleine aanbieders die hun cliëntenbestand sinds 2015 zien stijgen. Ook als we deze indeling vasthouden en kijken naar de omzet die zorgaanbieders maken zien we een opvallend verschil. De (zeer) grote aanbieders draaien een lagere omzet, terwijl de midden-grote en kleine aanbieders hun omzet zien stijgen. In bijlage 4 staat ook deze ontwikkeling grafisch weergegeven. Een van de verklaringen die tijdens de interviews wordt aangedragen is dat er sprake is van wachtlijsten bij de grotere F-12 zorgaanbieders. Dit is voor veel cliënten of hun ouders reden om bij andere (kleinere) aanbieders te willen starten. Een andere verklaring is dat de grotere aanbieders een krachtigere financiële positie hebben waardoor zij het zich kunnen veroorloven om achterstanden op declaraties te hebben. Dit is in mindere mate het geval bij kleinere aanbieders. Mogelijk dat deze verhoudingen nog gaan veranderen wanneer alle aanbieders hun declaraties hebben ingediend.

3.3 Instroom

Gedurende vrijwel alle interviews werd aangegeven dat de stijging in uitgaven te maken heeft met het grotere aandeel jeugdigen dat een vorm van jeugdhulp ontvangt ten opzichte van voorgaande jaren. Cijfers van het CBS bevestigen deze ontwikkeling. Volgens de cijfers van het CBS zit de toename vooral in de hulp die door buurt- en wijkteams wordt geboden. Dit roept de vraag op hoe de lokale zorgstructuur is georganiseerd.

3.3.1 Samenwerking ketenpartners

Door samenwerkingsprojecten met kinderopvangcentra en scholen, zoals verwoord in het uitvoeringsprogramma Kernachtig Sociaal, wordt er door deze partners meer doorverwezen naar het SKT.²⁰ Ook huisartsen nemen sneller contact op met het SKT dan voorheen. De gemeente Westland heeft

¹⁹ Categorieën: Zeer grote aanbieders: 1.000 cliënten;
Grote aanbieders: 300-999 cliënten;
Midden-grote aanbieders: 100-299 cliënten;
Midden aanbieders: 40-99 cliënten;
Kleine aanbieders: 1-39 cliënten.

²⁰ Gemeente Westland. (2016). Sociaal beleidskader Kernachtig Sociaal gemeente Westland. *Gemeentebld, nr.*

als doel om een kwalitatief zo goed mogelijke vorm van jeugdhulp te bieden aan haar inwoners. Daar hoort een actief verwijsgedrag naar ondersteuning vanuit scholen en kinderopvangcentra bij. Zowel het SKT als de huisartsen geven aan dat de effecten van deze samenwerking zichtbaar zijn. Er worden sinds het uitvoeringsprogramma in 2016 dankzij verschillende projecten beter samengewerkt met scholen en kinderopvangcentra. Meer jeugdigen en ouders worden eerder dan voorheen via deze vindplaatsen naar jeugdhulp toegeleid. Voor huisartsen is dit zichtbaar doordat zij minder jeugdigen en ouders op hun spreekuur krijgen met een schooladvies voor verwijzing naar (jeugd)hulp. Deze route is verlegd naar het SKT. Huisartsen en ook het SKT geven aan dat de bekendheid van het SKT onder inwoners sterk is toegenomen.

Geïnterviewde betrokkenen vinden dat de samenwerking tussen het onderwijs en de rest van de keten goed vorm heeft gekregen. Mede als gevolg van de invoering van passend onderwijs worden zoveel mogelijk kinderen in het regulier onderwijs geplaatst. Dit leidt er eveneens toe dat er meer en betere werkafspraken worden gemaakt. Het opstellen van zorgarrangementen neemt een belangrijke plaats in binnen de nieuwe werkwijze. Het via zorgarrangementen indiceren en volgen van jeugdigen kan een verklaring zijn voor de toename van (o.a. ambulante) hulpverlening en begeleiding. Het SKT en de partners (scholen en kinderopvang) geven aan dat de problematiek in het onderwijs én de kinderopvang toeneemt. Het project Opvallend Gedrag houdt zich met deze problematiek bezig. Er zijn ondanks de ambities vanuit passend onderwijs meer plaatsingen in het speciaal onderwijs (SO) dan verwacht. De gemeente draagt de kosten voor plaatsing en begeleiding/jeugdhulp in de clusters 1 en 2 binnen het speciaal onderwijs.²¹ Het samenwerkingsverband draagt de kosten voor plaatsing in cluster 3 en 4.²² Alhoewel het niet gaat om grote aantallen casuïstiek zijn de kosten voor een traject wel hoog. Als voorbeeld hierbij werd genoemd: kinderen die wel kunnen leren, maar een zware beperking hebben. Deze kinderen ontvangen wel aangepast onderwijs, maar niet van een onderwijsinstelling. Daarmee valt de bekostiging dus niet onder het samenwerkingsverband en landt een groot deel van de kosten van de onderwijszorgarrangementen bij de gemeente.

In Westland verwijzen huisartsen relatief gezien minder naar specialistische jeugdhulp dan in de andere regiogemeenten. Een mogelijke oorzaak hiervoor is dat het SKT veel heeft geïnvesteerd in de samenwerking met huisartsen. De gemeente heeft de wens uitgesproken dat daar waar het gaat om complexe meervoudige problematiek jeugdigen en ouders naar het SKT worden doorverwezen in plaats van direct naar specialistische jeugdhulp. Vanuit zowel het SKT als de huisartsen wordt aangegeven dat deze samenwerking nog beter kan. Het blijkt afhankelijk te zijn van de specifieke huisarts en de manier waarop hij/zij met de toegang tot jeugdhulp omgaat. In interviews met een huisarts en ZEL wordt dit deels als volgt verklaard; de huisartsen waren in 2015 bereid tot samenwerking met de gemeente, maar het SKT was toen nog volop in ontwikkeling en pas in 2017 op vlieghoogte. Door deze valse start zijn sommige huisartsen teleurgesteld geraakt en hebben (ook in complexe gevallen) in het begin, zonder overleg met SKT, rechtstreeks naar specialistische jeugdhulp doorverwezen. Het tij is echter gekeerd en huisartsen zijn inmiddels enthousiaster geworden over samenwerking met het SKT. De investering in en sterkere profilering van het SKT richting partners in de samenwerking heeft hieraan bijgedragen.

149709.

²¹ Binnen cluster 1 valt onderwijs aan jeugdigen met een visuele beperking en binnen cluster 2 met een auditieve of communicatieve beperking.

²² Binnen cluster 3 valt onderwijs aan studenten met een lichamelijke handicap of zeer moeilijk lerende studenten en binnen cluster 4 met een psychiatrische stoornis of gedragsproblemen.

3.3.2 Verwijsgedrag

Uit de gemeentelijke zorgadministratie blijkt dat de verwijzer van indicaties in 2016 niet is geregistreerd en dat dit sinds 2017 wel structureel wordt gedaan. Hierdoor is het niet mogelijk om een vergelijking met voorgaande jaren te maken als het gaat om verwijsgedrag. Weinig verrassend is dat de Raad voor de Kinderbescherming, Officier van Justitie en rechter een groot deel van de verwijzingen crishulp en maatregelen in het gedwongen kader voor hun rekening nemen. Het medisch domein (huisartsen en medisch specialisten) neemt een voorname plaats in wat betreft verwijzingen voor ggz en de gemeente is de grootste verwijzer als het gaat om jeugd- en opvoedhulp, begeleiding, behandeling en ambulante jeugdhulp. Pleegzorg wordt met name geïndiceerd door gecertificeerde instellingen (49 indicaties in 2017) en voor een kleiner deel door de gemeente (28 indicaties in 2017).

Deze resultaten zijn weinig verrassend. Wel valt op dat de gemeente in 2017 een flink aandeel heeft in het aantal verwijzingen. In het laatste kwartaal verzorgt de gemeente zelf bijna de helft van alle verwijzingen, terwijl huisartsen iets minder dan een derde van de verwijzingen doen. Dit is een opvallend verschil met de regio H10, waar de gemeente doorgaans in 25% van de indicaties de verwijzende partij is. Over geheel 2017 zien we dat de gemeente gemiddeld 42% van de verwijzingen voor haar rekening neemt. In de andere regiogemeenten zien we dat de gemeente gemiddeld 25% van de verwijzingen voor haar rekening neemt. Dat betekent dat de mogelijkheid om op deze uitgaven te sturen voor de gemeente relatief hoger is dan voor de andere regiogemeenten.

3.4 Toegang tot specialistische hulp

In deze paragraaf gaan we in op de aanwezigheid van het hulpaanbod binnen de gemeente Westland en de ontwikkelingen die zich daarin de afgelopen jaren hebben voorgedaan.

3.4.1 Aanwezigheid van aanbod

Volgens Jeugdbescherming West heeft de onderhandeling over de tarieven en producten ertoe geleid dat het productaanbod van zorgaanbieders de afgelopen jaren is verschaald. Bepaalde producten of vormen van ondersteuning zijn niet meer beschikbaar. Dit komt de kwaliteit van de jeugdhulp en daarmee de resultaten volgens hen niet ten goede. Dit richt zich niet direct op de gemeente Westland, maar is een landelijk pijnpunt. Uit een interview met één van de huisartsen ontstaat het beeld ontstaat dat ook het aanbod in het voorliggend veld sinds 2015 is verminderd. De gemeente, het SKT en ook Vitis Welzijn herkennen zich niet in dit beeld, omdat het aanbod voor zowel gespecialiseerde jeugdhulp als voorliggende hulp juist is toegenomen. Zo zijn er in 2017 zijn nieuwe zorgaanbieders gecontracteerd en wordt er meer gebruik gemaakt van lichtere vormen van ondersteuning. De gemeente geeft verder aan dat het tijd kost om het hulpaanbod aan te sluiten op de transformatiedoelstellingen van de decentralisatie. Er lijkt dus sprake van verschillende beelden over het ondersteuningsaanbod binnen de gemeente. Sommige partijen (Veilig Thuis en Jeugdbescherming West) geven aan dat het jeugdhulpaanbod is verslechterd, terwijl andere partijen aangeven dat het aanbod is verbeterd.

Niet alleen de beschikbaarheid maar ook de bekendheid met het aanbod speelt een rol. De Zorgorganisatie Eerste Lijn (ZEL) geeft aan dat de jeugd- en opvoedhulp vanuit de JGZ nog onvoldoende bekend is onder inwoners van Westland. De JGZ is onderdeel van het voorliggend veld en de lichtere ondersteuning.

3.4.2 Trajectduur

Volgens de Regio Haaglanden (2018) heeft de gemeente Westland relatief veel langdurige

ondersteuningstrajecten lopen binnen de jeugdhulpverlening van de wijkteams (het SKT).²³ Ongeveer 29% van deze trajecten duurt langer dan een jaar en nog eens 29% van de trajecten loopt tussen de zes en twaalf maanden door. Binnen de regio Haaglanden heeft alleen de gemeente Delft meer langdurige ondersteuningstrajecten lopen. Het verdient aanbeveling om te onderzoeken wat de reden is van deze langdurige trajecten en hierbij tevens te onderzoeken waar het verschil in de looptijd van ondersteuningstrajecten vandaan komt. Een mogelijke reden is dat langdurige ondersteuning minder terugval oplevert bij cliënten en/of daardoor voor hen geen zwaardere ondersteuning nodig is. Een andere uitkomst van een dergelijk onderzoek kan duiden op het mogelijk onnodig lang inzetten van zorg.

Of er daarnaast sprake is van een verschuiving in trajectduur van ingekochte jeugdhulp kon helaas niet worden onderzocht doordat er nog maar weinig tot geen gebruik wordt gemaakt van start- en stop-zorg berichten (iJw-305 en iJw-307). Deze berichten kunnen door zorgaanbieders worden verstuurd om bij de gemeente aan te geven dat de aanbieder is gestart of is gestopt met het leveren van zorg aan een cliënt. Het is dan ook aan te bevelen dat de gemeente zowel in de eigen administratie als regionaal hier meer op gaat sturen met behulp van contractmanagement.

3.4.3 Wachtlijsten

Vrijwel alle stakeholders wijzen op de wachtlijsten bij bepaalde producten en/of zorgaanbieders, waaronder Veilig Thuis, Jeugdbescherming West, het SKT en de gemeente. Wachtlijsten impliceren de volgende ontwikkelingen en dragen doorgaans bij aan een stijging van de uitgaven voor specialistische jeugdhulp:

- Wanneer er sprake is van een lange wachtlijst bij het SKT zijn huisartsen sneller geneigd door te verwijzen naar de specialistische jeugdhulp in plaats van het SKT.
- Om de wachttijd voor jeugdigen te verkorten wordt soms (lichtere) overbruggingszorg geboden. Door de wachttijd en de lichtere (minder passende) hulpvorm kan de situatie echter escaleren en de problematiek toenemen waardoor er daarna meer en langduriger jeugdhulp noodzakelijk is.
- Wachtlijsten leiden tot onwenselijke verschuivingen tussen producten en aanbieders. Binnen de residentiele spoedplaatsingen wordt er volgens Jeugdbescherming West nogal eens geïndiceerd op beschikbaarheid i.p.v. passende zorg. Verder zou door zorgprofessionals soms eerst gevraagd worden naar wachttijden voordat de jeugdige wordt doorverwezen.

Dit beeld, waarbij wachtlijsten leiden tot overbruggingszorg, wordt niet door alle geïnterviewde partijen herkend. Het SKT geeft juist aan dat er wordt geïndiceerd op basis van passendheid van zorg en niet op basis van beschikbaarheid, dat blijkt verder uit de op schrift gesteld handelwijze. Toch is het opvallend dat hierover bij de diverse stakeholders verschillende beelden bestaan. Het is daarom aan te bevelen dat deze partijen met elkaar in gesprek gaan om de oorzaak van deze verschillende beelden boven tafel te krijgen;

3.4.4 Indiceren op basis van toewijzingscodes

De huidige werkwijze waarop zorgprofessionals indiceren gaat op basis van toewijzingscodes. Iedere toewijzingscode bestaat uit meerdere producten. Als zorgprofessionals bijvoorbeeld verwijzen naar jeugd- en opvoedhulp, laat dat de zorgaanbieder vrij om binnen deze code producten in te zetten. In het huidige inkoopstelsel kan dat voor extra kosten zorgen omdat het risico bestaat dat een financiële prikkel ontbreekt om in deze situaties voor lichtere (goedkopere) ondersteuningsproducten te kiezen.

²³ Regio Haaglanden. (2018). *Factsheet regio Haaglanden ter voorbereiding op de leertafels Tellen & Vertellen op 23 maart 2018*.

Met een resultaatgerichte of populatie gebonden inkoopssystematiek dekt de gemeente dit risico in principe af. Daarmee ontstaat een prikkel om op een zo efficiënt mogelijke wijze resultaten te behalen.

3.5 Deelconclusies en aanbevelingen

Onderstaand zoomen we in op de conclusies die we aan dit hoofdstuk verbinden. In hoofdstuk 5 vertalen we deze naar een eindconclusie.

3.5.1 Oorzaken van uitgavenstijging

Er is sprake van een duidelijk verband tussen de uitgavenstijging en het toegenomen aantal verwijzingen naar jeugdhulp. De uitgavenstijging is met name onverwacht door het grote aandeel late declaraties van zorgaanbieders. In de periode 2016-2017 is er sprake van een toename van het aantal geïndiceerd begeleidingsproducten. Enerzijds lijkt er sprake te zijn van instroom van cliënten met een licht verstandelijke beperking vanuit de Wlz. Anderzijds is een verschuiving zichtbaar waarbij relatief nieuwe en kleine zorgaanbieders ondersteuning bieden voor cliënten met adhd en autisme. Daarnaast is er sprake van een intensivering in het aantal intensieve ondersteuningstrajecten. Het aantal cliënten waarop jaarlijks meer dan €50.000 per persoon wordt gedeclareerd is toegenomen, waarbij het de vraag is in hoeverre er in deze dossiers sprake is van een integrale aanpak. Eén van de knelpunten uit de tussentijdse evaluatie van de Jeugdwet is dat gemeenten moeite hebben om domein overstijgend en integraal te werken. Dat zien we in dit geval terug omdat in slechts 31% van de gevallen de gemeente de verwijzende instantie is voor indicaties van deze intensieve ondersteuningstrajecten. Dat maakt de controle en sturingsmogelijkheden voor de gemeente beperkt. Wel is er sprake van pogingen om de samenwerking tussen de wijkteams en gecertificeerde instellingen te verbeteren.

Aanbeveling: Neem de regie op intensieve ondersteuningstrajecten en verzeker een passend aanbod voor cliënten waar de ondersteuning zich stapelt. Ga in deze dossiers meer integraal en domein overstijgend werken. Ontwikkel hiervoor een duidelijke lokale visie en pas de organisatie hierop aan.

3.5.2 Samenwerking in de keten

Sinds 2016-2017 lopen er een aantal projecten ter bevordering van de samenwerking met ketenpartners zoals kinderopvangcentra en scholen. Ruimte voor verbetering is er ook. Uit interviews blijkt dat de samenwerking met JGZ en huisartsen nog beter kan. Over het algemeen geniet het SKT een betere bekendheid onder inwoners dan voorheen en is het SKT voor samenwerkingspartners beter zichtbaar. Een verbeterpunt zijn de wachtlijsten waar zowel organisaties als cliënten last van hebben. Ook de start-stop berichten worden nog niet consequent doorgegeven door zorgaanbieders. Tot slot speelt de aanwezigheid van een doelgericht productaanbod nog een rol. Als de gemeente meer wil inzetten op preventie dan zal dat ook moeten blijken door handhaven van een ruim aanbod in het voorliggend veld en het blijvend investeren in de ketensamenwerking met maatschappelijke partners. In het voorliggend veld lijkt het aanbod toe te nemen en is het aanbod ook toegankelijker geworden door een goede informatievoorziening vanuit o.a. de sociale makelaars of informatiepunten.

Aanbevelingen: Bespreek het beschikbare aanbod met alle betrokken partijen om een sluitend beeld te vormen over het aanbod in het voorliggend veld. Maak heldere afspraken met zorgaanbieders omtrent het versturen van start- en stop-zorg berichten. Organiseer een betere samenwerking met JGZ zodat er bijvoorbeeld beter preventief kan worden gehandeld bij kinderen met opvoedproblematiek.

4. Boeggolfeffect

In dit hoofdstuk wordt geanalyseerd in hoeverre er sprake is van een boeggolfeffect. Het boeggolfeffect is de verwachting dat door de transitie en transformatiedoelstellingen van de Jeugdwet als gevolg van de 3-D's (1) meer zorg- en hulpvragen in beeld komen en (2) dat deze ook eerder in beeld komen. Door het eerder in beeld krijgen van meer ondersteuningsbehoeftigen leeft de verwachting dat door het eerder in het proces kunnen inzetten van meer lichtere voorzieningsvormen, er later in het proces minder jeugdigen zware voorzieningsvormen nodig hebben. Dit zou moeten leiden tot een kostenreductie van de jeugdhulpverlening op langere termijn en maatschappelijke winst. Maar tegelijkertijd is er een groep relatief oudere jeugdigen bij wie deze extra inzet op preventie geen vorm heeft gekregen omdat zij al langer hulp ontvangen en dus relatief duurdere zorg ontvangen. De gemeente zou daardoor een tijd hogere uitgaven hebben aan deze groep (wat oudere) jeugdigen met duurdere voorzieningen en extra kosten maken vanwege de extra inzet op lichtere vormen van ondersteuning en preventie (3).

Het boeggolfeffect wordt in meerdere (beleids-)documenten van de gemeente Westland genoemd als mogelijke verklaring voor de uitgavenstijging aan specialistische hulp in de periode 2015-2017. In voorliggend onderzoek wordt geconstateerd dat het nog te vroeg is om te kunnen concluderen of er sprake is van een boeggolfeffect in Westland. In dit hoofdstuk geven we duiding aan deze constatering en formuleren we een aantal randvoorwaarden die het boeggolfeffect zouden kunnen versnellen zodat de gemeente op termijn minder uitgaven heeft aan gespecialiseerde jeugdhulp.

4.1 Meer zorg- en hulpvragen in beeld (1)

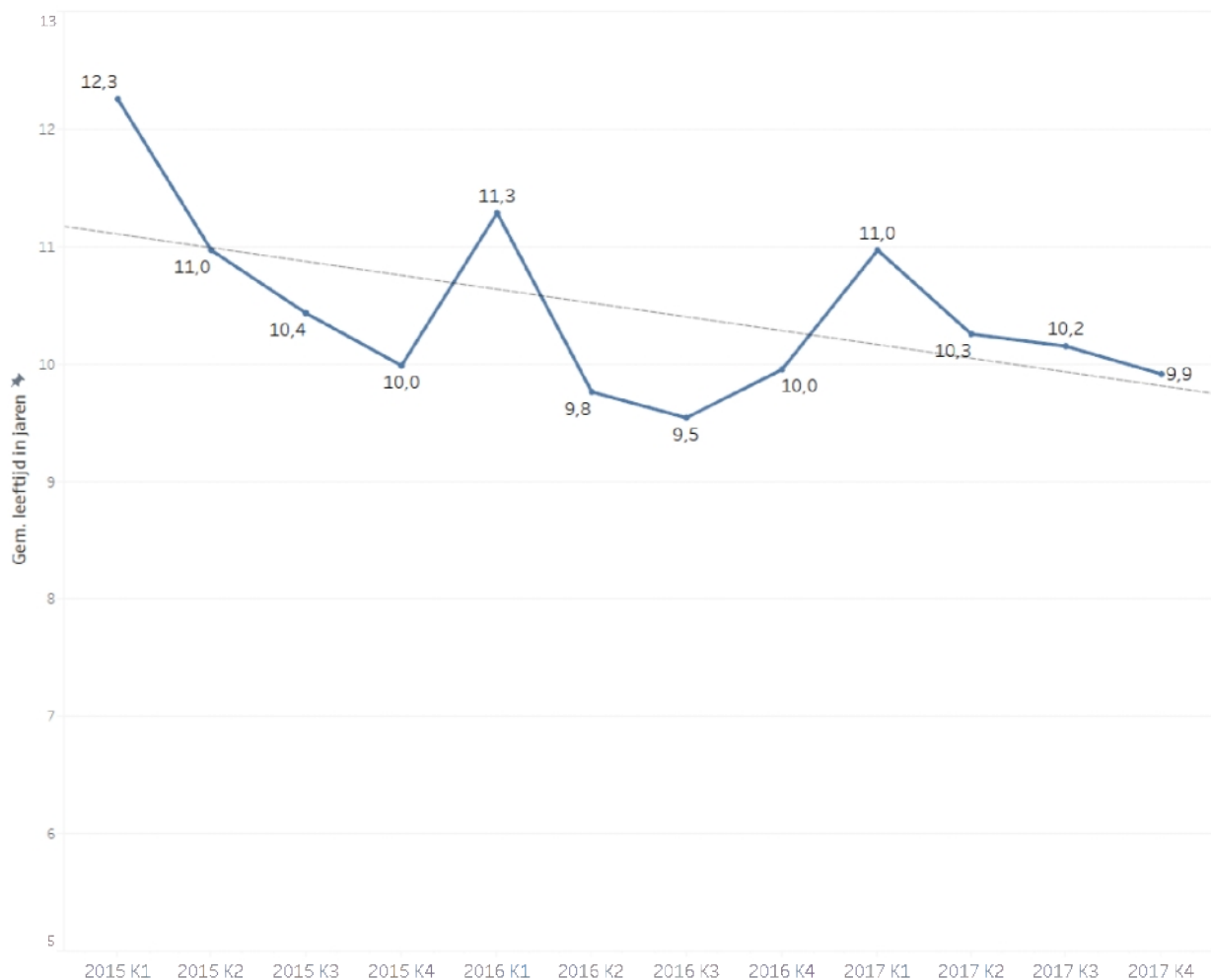
In het vorige hoofdstuk is aangegeven dat het bereik van de gemeente Westland is toegenomen. Dat uit zich onder andere in de toegenomen zichtbaarheid en toegankelijkheid van het SKT. Dit is te zien bij onder andere de kinderopvang en scholen, van waaruit meer jeugdigen en ouders naar jeugdhulp worden toegeleid dan voorheen. Daarnaast geven verschillende partners, waaronder verwijzers en zorgaanbieders aan dat de onderlinge samenwerking sterk is verbeterd en dat verschillende partners elkaar snel weten te vinden. Beide ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat het aantal cliënten en indicaties sinds 2015 is toegenomen. Daarnaast zagen we in paragraaf 2.1 dat ook landelijk sprake is van een groter bereik doordat een groter aandeel jeugdigen in beeld komt omdat er meer wordt ingezet op preventie van zwaardere vormen van jeugdhulp. Het eerste deel (1) van de notie van het boeggolfeffect lijkt daarmee gestaafd.

4.2 Hulpvragers komen eerder in beeld (2)

Tijdens de interviewronde gaf een aantal geïnterviewden aan dat de groep jeugdigen die zij ondersteuning bieden sinds de transitie wat jonger lijkt te worden. Uit de data-analyse blijkt dat de gemiddelde leeftijd bij start indicaties gemiddeld inderdaad steeds lager is (zie figuur 4.1). Waar jeugdigen begin 2015 bij de eerste indicatie gemiddeld 12,3 jaar oud waren is dit eind 2017 gemiddeld 10,4. Ook als we kijken naar verschillende leeftijdscategorieën zien we dat met name de groep 18+ en jeugdigen van 12-15 jaar minder voorkomen in de cliëntenpopulatie en dat het aandeel van kinderen in de leeftijd van 4-7 sterk is toegenomen.

Niet alleen lijken er meer (1) zorg- en hulpvragen in beeld te komen, maar er lijkt daardoor ook een aanwijzing te zijn dat zorg- en hulpvragen eerder (2) in beeld komen.

Figuur 4.1: Leeftijd bij start eerste indicatie tussen 2015-2017

4.3 Stapeling van cliëntengroepen (3)

In hoofdstuk 3 is aangetoond dat er sprake is van een toename in het aantal indicaties voor begeleidingsproducten. Daarnaast heeft o.a. Vitis Welzijn naar voren gebracht dat er sprake is van een toenemend gebruik van de sociale basisvoorzieningen. Ook zien we dat er binnen de cliëntenpopulatie twee groepen te onderscheiden zijn. Enerzijds is dat een groep relatief jonge jeugdigen waarop per jaar minder dan €50.000 wordt gedeclareerd, anderzijds cliënten die gemiddeld iets ouder zijn waarop per jaar meer dan €50.000 wordt gedeclareerd. De eerste groep lijkt een afvlakking te vertonen als het gaat om zowel aantal jeugdigen als de uitgaven voor jeugdhulp. De tweede groep neemt in omvang en uitgaven duidelijk toe. Ook dit is een indicatie die er mogelijk op duidt dat er sprake is van een boeggolfeffect.

Als er inderdaad sprake is van een boeggolfeffect biedt dit de gemeente de kans om het effect te versnellen door meer in te zetten op preventie en vroegsignalering van problematiek. Om dat te bereiken moet er bij de indicatiestelling wel aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Deze worden in de volgende paragraaf beschreven.

4.4 Randvoorwaarden indicatiestelling

Het huidige beleidskader van de gemeente Westland heeft, in lijn met de transformatiedoelstellingen, als doel om hulpbehoevende jeugdigen in een zo vroeg mogelijk stadium te bereiken, zodat er uiteindelijk minder jeugdigen terechtkomen in zwaardere vormen van jeugdhulp.²⁴ De gemeente wil vanwege deze reden sterk inzetten op preventie en lichtere voorzieningen om het beroep op gespecialiseerde jeugdhulp te verminderen. In deze sectie gaan we in op de randvoorwaarden die hiervoor nodig zijn.

4.4.1 Kennis en vaardigheden

Het vergt expertise om de zorgvraag van een cliënt goed in te schatten (vooral in het geval van complexe problematiek) en deze door te vertalen naar een passend ondersteuningsaanbod. Dit komt ook uit de interviews naar voren en wordt tijdens de spiegelsessies als randvoorwaarde bevestigd. Het SKT heeft geïnvesteerd in een hoog expertiseniveau van medewerkers in de front-office. Een goede indicatiestelling wordt ook bevorderd door vroeg multidisciplinair te schakelen met de 2e lijn, kennis van de toegangscriteria Wlz en kennis van het productenaanbod (met name binnen het voorliggend veld). Door optimaal gebruik te maken van kennis en vaardigheden in het voorliggend veld is de kans op een afname van het beroep op zwaardere specialistische jeugdhulp groter. In sommige gevallen accepteren ouders of jeugdigen de ondersteuning die wordt geïndiceerd niet. In dit soort gevallen is het aan de zorgprofessional om ouders of jeugdige te overtuigen. Deze rol stelt hoge eisen aan de kennis en vaardigheden van de professional.

4.4.2 Samenwerking in de keten

Een goede ketensamenwerking zowel voor als na de indicatiestelling is belangrijk om uitvoering te geven aan het sociale beleidskader van de gemeente Westland. Volgens onder andere Jeugdbescherming West, Veilig Thuis en de ZEL heeft het huidige beleid als perverse prikkel dat er regelmatig te licht wordt geïndiceerd. Als vervolgens blijkt dat de licht(ere) ondersteuning niet passend is vindt er in sommige gevallen opschaling plaats. Als dit zich bij een cliënt meerdere keren voordoet moeten de jeugdige en ouders ook meerdere keren hun verhaal houden tegenover verschillende partijen. Dit werkt volgens geïnterviewden demotiverend voor de jeugdigen en ouders en werkt het vertrouwen in het zorgsysteem niet in de hand. Deze benadering is daarnaast ook niet kosteneffectief. Een groot deel van de gestarte zorgtrajecten wordt in zulke gevallen namelijk niet (geheel) verzilverd. Verder neemt het opschalen ook veel tijd in beslag waardoor situaties verder kunnen escaleren en de problematiek groter wordt. Het loont om snel te schakelen tussen cliënt, verwijzer en zorgaanbieder op het moment dat de hulp niet passend blijkt en te zorgen voor een warme overdracht.

Gedurende de interviews met Veilig Thuis en Jeugdbescherming West werd aangegeven dat het bij een groot deel van de aanmeldingen voor (specialistische) jeugdhulpverlening cliënten met een terugkerende ondersteuningsvraag betreft. Soms is de terugkerende vraag ook het gevolg van een verkeerde (te lichte) indicatiestelling. Door een goede ketensamenwerking na de indicatiestelling is het risico op escalatie door het meermalig opschalen van hulp kleiner.

4.4.3 Integraal productaanbod voor complexe casuïstiek

Er zijn weinig tot geen zorgaanbieders waarvan het productaanbod het beoordelen van dossiers op een integrale manier faciliteert. Zorgaanbieders in de specialistische jeugdhulp zijn over het algemeen niet

²⁴ Gemeente Westland. (2016). Sociaal beleidskader Kernachtig Sociaal gemeente Westland. *Gemeenteblad*, nr. 149709.

ingericht om ook schuldvraagstukken of echtscheidingen op te pakken. Hierdoor zijn er in sommige complexe gevallen ook meerdere zorgaanbieders gelijktijdig actief. Wel kunnen zorgaanbieders problematiek op andere domeinen (leren) signaleren. In sommige gevallen wordt volgens Jeugdbescherming West en Veilig Thuis nog te vaak over het hoofd gezien dat naast de problematiek van een jeugdige, de ouders bijvoorbeeld eveneens ernstige schulden hebben of midden in een vechtscheiding zitten. Hier speelt bemoeizorg of vroegsignalering een belangrijke rol. In gevallen waar het lastig blijkt voor verwijzers om bepaalde problematiek zoals schulden of een echtscheiding te herkennen dragen bemoeizorg en vroegsignalering eraan bij om de problematieken toch goed in beeld te krijgen. Uit een interview met Stichting Jeugdformaat is af te leiden dat zij samen met een aantal andere zorgaanbieders in integraal teamverband zijn gaan werken. Het domein overstijgend aanbod tussen bijvoorbeeld jeugdhulp en schuldhulpverlening is beperkt, terwijl de ontwikkeling van een dergelijk aanbod wel zou kunnen bijdragen aan het integraal oppakken van complexe casuïstiek en het opvangen van kinderen die nu tussen wal en schip vallen. Het is voor hulpverleners vaak lastig om bepaalde problematiek op het blote oog te herkennen. De eerste stap is het herkennen van meervoudige problematiek en vervolgens is het van belang dat er sprake is van passend aanbod voor deze complexe casuïstiek.

4.5 Deelconclusie

Onderstaand zoomen we in op de conclusies die we aan dit hoofdstuk verbinden. In hoofdstuk 5 vertalen we deze naar een eindconclusie en doen we verdere aanbevelingen om gericht actie te ondernemen.

4.5.1 Aanwijzingen voor een boeggolfeffect

Hoewel het nog te vroeg is om vast te stellen dat er sprake is van een boeggolfeffect zijn er wel aanwijzingen dat er meer jeugdigen met ondersteuningsbehoefte eerder in beeld komen en dat dit bovendien ook eerder gebeurt. Ook zien we dat er binnen de cliëntenpopulatie twee groepen jeugdigen te onderscheiden zijn: een kleine oudere groep met zwaardere ondersteuning en een grotere jongere groep met lichtere ondersteuning. Als er sprake is van een boeggolfeffect dan moet er aan bepaalde randvoorwaarden worden voldaan om het boeggolfeffect te kunnen versnellen. Daarbij gaat het om kennis en vaardigheden van zorgprofessionals, een goede ketensamenwerking voor en na de indicatiestelling en een integraal productaanbod.

5. Eindconclusies en aanbevelingen

Bij de diverse hoofdstukken zijn de deelconclusies ten aanzien van de betreffende hoofdstukken opgenomen. In dit hoofdstuk brengen we deze samen en destilleren hieruit een rode draad. Deze leggen we naast de evaluatie van de Jeugdwet om de stand van zaken in Westland in landelijk perspectief te kunnen bezien. Tot slot presenteren wij twee mogelijke scenario's naar de toekomst toe en bieden wij de gemeente een aantal oplossingsrichtingen.

5.1 Eindconclusie

5.1.1 Afvlakking specialistische jeugdhulp

In het Sociaal Beleidskader heeft de gemeente de wens geformuleerd om te investeren in toegankelijke voorzieningen gericht op preventie zodat op lange termijn minder jeugdigen gebruik maken van gespecialiseerde jeugdhulp.²⁵ De toename van het aantal jeugdigen in gespecialiseerde jeugdhulp gedurende de periode 2015-2017 lijkt haaks te staan op die ambitie. Ook geeft de gemeente aan samen met ketenpartners de beweging in gang te willen zetten van zwaardere, specialistische en geïndiceerde zorg naar lichtere en vrij toegankelijke hulp. Gezien de toename van het aantal jeugdigen met jeugdhulp lijkt van dit verschijnsel vooralsnog geen sprake. En vanwege het relatief lage aandeel jeugdigen met jeugdhulp ten opzichte van het landelijk gemiddelde lijkt het mogelijk dat de gemeente het afgelopen jaar juist een inhaalslag maakt als het gaat om het bereiken van jeugdigen met problematiek. Er is meer tijd nodig om de voorgenomen beweging vorm en inhoud te geven.

5.1.2 Ontoereikend budget

In dit hoofdstuk hebben we een document- en data-analyse uitgevoerd en daaruit verschillende landelijke, regionale en lokale trends gedestilleerd. Als voornaamste landelijke knelpunt voor het leefgebied Jeugd zien we een ontoereikend budget. Enerzijds kampt menig gemeente met een ontoereikend budget voor Jeugd. Daarnaast scoort de gemeente Westland op een aantal samenhangende factoren die aan de basis staan van het objectief verdeelmodel lager dan vergelijkbare gemeenten. De bijdrage vanuit het Rijk naar de gemeente Westland is daarmee relatief laag. Het objectief verdeelmodel waarop de integratie-uitkeringen worden berekend is niet voor de volle honderd procent sluitend gebleken. Er zijn andere indicatoren zoals het alcoholgebruik onder jeugdigen waar nu geen rekening mee wordt gehouden in het objectief verdeelmodel.

5.1.3 Oorzaken van uitgavenstijging

Er is sprake van een duidelijk verband tussen de uitgavenstijging en het toegenomen aantal verwijzingen naar jeugdhulp. De uitgavenstijging is met name onverwacht door het grote aandeel late declaraties van zorgaanbieders. In de periode 2016-2017 is er sprake van een toename van het aantal geïndiceerd begeleidingsproducten. Enerzijds lijkt er sprake te zijn van instroom van cliënten met een licht verstandelijke beperking vanuit de Wlz. Anderzijds is een verschuiving zichtbaar waarbij relatief nieuwe en kleine zorgaanbieders ondersteuning bieden voor cliënten met adhd en autisme. Daarnaast is er sprake van een intensivering in het aantal intensieve ondersteuningstrajecten. Het aantal cliënten waarop jaarlijks meer dan €50.000 per persoon wordt gedeclareerd is toegenomen, waarbij het de vraag is in hoeverre er in deze dossiers sprake is van een integrale aanpak. Eén van de knelpunten uit de tussentijdse evaluatie van de Jeugdwet is dat gemeenten moeite hebben om domein-overstijgend en

²⁵ Gemeente Westland. (2016). Sociaal beleidskader Kernachtig Sociaal gemeente Westland. *Gemeentebld*, nr. 149709.

integraal te werken. Dat zien we in dit geval terug omdat in slechts 31% van de gevallen de gemeente de verwijzende instantie voor indicaties van deze intensieve ondersteuningstrajecten. Dat maakt de controle en sturingsmogelijkheden voor de gemeente beperkt. Wel is er sprake van pogingen om de samenwerking tussen de wijkteams en gecertificeerde instellingen te verbeteren.

5.1.4 Samenwerking in de keten

We zien verder dat er tussen 2016-2017 een aantal projecten lopen ter bevordering van de samenwerking met ketenpartners zoals kinderopvangcentra en scholen. Ruimte voor verbetering is er ook. Uit interviews blijkt dat de samenwerking met JGZ en huisartsen nog beter kan. Over het algemeen geniet het SKT een betere bekendheid onder inwoners dan voorheen en is het SKT voor samenwerkingspartners beter zichtbaar. Een verbeterpunt zijn de wachtlijsten waar zowel organisaties als cliënten last van hebben. Ook de start-stop berichten worden nog niet consequent doorgegeven door zorgaanbieders. Tot slot speelt de aanwezigheid van een doelgericht productaanbod nog een rol. Als de gemeente meer wil inzetten op preventie van zwaardere ondersteuning zal dat ook moeten blijken in het voorliggend veld en in de ketensamenwerking met maatschappelijke partners. In het voorliggend veld lijkt het aanbod toe te nemen en is het aanbod ook toegankelijker geworden door een goede informatievoorziening vanuit o.a. de sociale makelaars of informatiepunten.

5.1.5 Aanwijzingen voor een boeggolfeffect

Hoewel het nog te vroeg is om vast te stellen dat er sprake is van een boeggolfeffect zijn er wel aanwijzingen dat er meer jeugdigen met ondersteuningsbehoefte eerder in beeld komen en dat dit bovendien ook eerder gebeurt. Ook zien we dat er binnen de cliëntenpopulatie twee groepen jeugdigen te onderscheiden zijn: een kleine oudere groep met zwaardere ondersteuning en een grotere jongere groep met lichtere ondersteuning. Als er sprake is van een boeggolfeffect moet er aan bepaalde randvoorwaarden worden voldaan om het boeggolfeffect te kunnen versnellen. Daarbij gaat het om kennis en vaardigheden van zorgprofessionals, een goede ketensamenwerking voor en na de indicatiestelling en een integraal productaanbod.

5.2 Scenario's

Op basis van de voorgaande paragrafen zijn er twee scenario's mogelijk:

Scenario 1:

De recente stijging is simpelweg een inhaalslag vanwege de gesloten Westlandse cultuur en de afvlakking betreft een stabilisatie van het aantal jeugdigen met een zorgbehoefte vergeleken met de situatie voor de transitie. Dit is in lijn met een landelijke trend. Gegevens van het CBS onderbouwen deze notie. Het boeggolfeffect blijkt niet op te gaan en de ruimte van de gemeente om te sturen op de uitgaven voor gespecialiseerde jeugdhulp is beperkt.

Scenario 2:

Het boeggolfeffect is in volle gang. We zien op dit moment een intensivering van ondersteuning in het voorliggend veld en lichtere vormen van jeugdhulp zoals begeleiding. De uitgaven voor al lopende ondersteuning nemen nog niet af, omdat we te maken hebben met een groep cliënten waarbij de ondersteuning pas op latere leeftijd is gestart. De nieuwe aanwas van jeugdigen komt op jongere leeftijd in zorg waardoor op latere leeftijd een beroep op zwaardere jeugdhulp wordt voorkomen, omdat deze dan niet langer noodzakelijk is. Deze conclusie is gestoeld op een periode van meerdere (ook nog toekomstige) jaren, omdat er tijd overheen gaat voordat de 'oudere' cliënten uitstromen. De afvlakking van cliënten en indicaties zet zich voort alvorens deze over een aantal jaren pas zal afnemen.

Beide scenario's zijn mogelijk en is het te vroeg om uitsluitsel te kunnen geven over de mate waarin deze conclusies juist en volledig beargumenteerd zijn. Deze conclusies geven de gemeente wel mogelijke denkrichtingen mee als het gaat om maatregelen om de uitgavenstijging te beïnvloeden.

5.3 Aanbevelingen en concrete maatregelen per scenario

In de voorgaande paragraaf hebben wij de belangrijkste conclusies van het onderzoek op een rij gezet en geven wij twee mogelijke scenario's naar de toekomst. Beide scenario's hebben andere consequenties voor de acties die de gemeente kan inzetten. In onderstaande beschrijven wij beide opties.

Scenario 1: Er is geen sprake van een boeggolfeffect en de ruimte van de gemeente om op de uitgaven bij te sturen is beperkt. De gemeente zet in op het monitoren van de effecten van het huidige vastgestelde beleid en probeert uitgaven te verlagen.

In dit onderzoek kan niet met zekerheid worden gesteld dat er sprake is van een boeggolfeffect. In het geval er geen sprake is van een boeggolfeffect kan de gemeente ervoor kiezen om op dit moment niet actief in te grijpen in het huidige gevoerde en vastgestelde beleid. Deze keuze biedt de mogelijkheid om de komende jaren te monitoren hoe de uitgavenstijging zich ontwikkelt en beleid af te stemmen op de daadwerkelijke ontwikkelingen. Mocht de gemeente tot de conclusie komen dat van een boeggolfeffect sprake is betekent dit dat de gemeente te maken krijgt met per saldo hogere uitgaven voor jeugdhulp omdat er geen concrete actie is ondernomen om het boeggolfeffect te versnellen.

Voor een goede monitoring moet aan een aantal voorwaarden ten aanzien van data en registratie worden voldaan. Zowel hoofdstuk 2 als hoofdstuk 3 brachten aan het licht dat het lastig is de juiste onderliggende data te verzamelen als onderlegger voor dit onderzoek. Deels komt dit voort uit allerlei ontwikkelingen die nog gaande zijn en door weinig kennis c.q. discipline bij het registreren dan wel verwerken van administratieve gegevens. Veelal wordt administratie gezien als een verzwaring/vervuiling van de eigenlijke taak. Dit is geen typisch Westlands verschijnsel maar wordt landelijk met enige regelmaat onder de aandacht gebracht. Bekend zijn berichten in de media over administratieve lastendruk en de belofte om hier iets aan te gaan doen. Los van de afspraken die in dit kader landelijk worden gemaakt is het van belang dat er in Westland wordt ingezet op betere registratie om monitoring effectiever in te kunnen zetten.

In hoofdstuk 3 beschreven we de start- en stop-zorg berichten (iJw-305 en iJw-307) die op het moment van schrijven nog nauwelijks worden afgegeven door zorgaanbieders. Daarbij komt nu dat het voor de jaren 2016 en 2017 slechts beperkt mogelijk is om een koppeling te maken tussen verwijzingen en de declaratiegegevens van inkoopbureau H10 vanwege het gebruik van toewijzingscodes. Daardoor is het lastig inzichten te vergaren in de verzilvering van indicaties en op- en afschaling van ondersteuning. Daarnaast werd tijdens de interviewronde duidelijk dat de gemeente, het SKT en huisartsen nog onvoldoende zicht hebben op het productenaanbod in de sociale basisondersteuning. Wat hieraan bijdraagt is het gebrek aan gegevensuitwisseling over de beschikbaarheid en het gebruik van voorzieningen in de sociale basisondersteuning. Uit een interview met inkoopbureau H10 komt naar voren dat er op het moment beperkt zicht is op de wachttijden/lijsten bij zorgaanbieders. Om betere sturingsinstrumenten in handen te krijgen kan de gemeente al tijdens de contractfase heldere afspraken maken over monitoring van wachttijden- en lijsten. Dit punt vindt ook ondersteuning in de evaluatie van de Jeugdwet.²⁶ Bovenstaande kan tijdens de gesprekken voor de aanbesteding 2020-2024 worden meegenomen. Bij een volledige registratie van de noodzakelijke gegevens zijn verschillende vraagstukken

²⁶ ZonMw. (2018). Eerste evaluatie Jeugdwet. Na de transitie nu de transformatie. Den Haag: ZonMw.

(zoals het financieel maken van verwijsgedrag en het inzichtelijk maken van de beweging van zwaardere naar lichtere ondersteuning) aan te tonen.

- Resultaat: Inzicht in (gebruik) productaanbod, verwijsgedrag, op- en afschaling in de keten en de bijbehorende kosten, waardoor de mogelijkheid ontstaat om tijdig bij te sturen door goede gegevensregistratie en hoge datakwaliteit.
 - ✓ Maatregel: Neem de regie op de zorgadministratie, zorg voor monitoring van datakwaliteit van de eigen gegevens, maar maak ook heldere afspraken met zorgaanbieders over het aanleveren van gegevens en het gebruik van het berichtenverkeer.
 - ✓ Maatregel: Periodieke bespreking van de monitoringsresultaten om de relatie tussen de inzet van producten en de zwaarte van de casussen af te stemmen.

Daarnaast kan worden ingezet op het verhogen van het rijksbudget (objectief verdeelmodel). Dit is echter een proces dat een lange adem vereist en er zijn meerdere gemeenten voor nodig om de bij het Rijk bekend zijnde onevenredige verdeling hoog op de agenda te krijgen.

- Resultaat: Realistisch rijksbudget voor Jeugd.
 - ✓ Maatregel: Stel maatstaven objectief verdeelmodel ter discussie.

Ook zijn er uitgaven te besparen op de wijze waarop de financiering van zorg is georganiseerd. Door het gebruik van toewijzingscodes ontbreekt een financiële prikkel om lichtere (en goedkopere) ondersteuningsproducten in te zetten. Daarnaast zijn de huidige inkoopkaders in de ogen van zorgaanbieders te star om passende hulp te kunnen bieden.

- Resultaat: Vertrouwen en flexibiliteit richting zorgaanbieders bij hantering van inkoopkaders.
 - ✓ Maatregel: Geef meer ruimte voor passend aanbod buiten de bestaande inkoopkaders.
 - ✓ Maatregel: Heroverweeg de huidige aanbestedingsvorm. Resultaatfinanciering geeft mogelijk aanknopingspunten om meer te sturen op resultaten en het afgeven van de juiste financiële prikkels aan zorgaanbieders.
- Resultaat: Er is een goede balans tussen het leveren van maatwerk en het stellen van grenzen aan de administratieve lasten.
 - ✓ Maatregel: Blijf professionals de ruimte geven om maatwerk te kunnen leveren conform de oorspronkelijke transformatiedoelstellingen.
 - ✓ Maatregel: Onderken en regel de behoefte aan meer standaardisatie bij de oploading van het komende inkoopproces en heb daarbij oog voor de zogenaamde 'soft control' afspraken.

Tot slot is het mogelijk dat de gemeente via het SKT onderzoekt of het mogelijk is om de mate waarin het zelf ondersteuning biedt kan uitbreiden en daarmee de regie op een extra deel van de ondersteuning neemt.

- Resultaat: Het SKT beschikt zelf over de expertise om de juiste diagnose (b.v. ADHD of autisme) te stellen of heeft een korte lijn naar de organisatie die deze expertise in huis heeft.
 - ✓ Maatregel: Ga in gesprek met huisartsen en psychologen om op het juiste moment het passende aanbod in te zetten om te voorkomen dat kinderen van de ene naar de andere behandelaar worden doorverwezen. Voorbeeld hiervan is het regelmatig terugkerende verzoek om indicatie voor basis-GGZ om te zetten naar een indicatie voor specialistische GGZ.
 - ✓ Maatregel: Onderzoek de mogelijkheid om de gemeente via het SKT meer regie te laten nemen op de toegang tot jeugdhulp en in bepaalde gevallen deze hulp zelf door SKT te laten

verzorgen. In de regio West-Brabant West heeft een aantal maatregelen (b.v. opvoedhulp verlenen door SKT) tot een daling in de uitgaven voor specialistische jeugdhulp geleid.

Scenario 2: Er is sprake van een boeggolfeffect. De gemeente versnelt het boeggolfeffect door inzet op preventie en integraal en domein overstijgend werken.

Hoewel het nog te vroeg is om vast te stellen dat er sprake is van een boeggolfeffect zijn er wel aanwijzingen dat er meer jeugdigen met ondersteuningsbehoefte eerder in beeld komen en dat dit bovendien ook eerder gebeurt. De gemeente kan er daarom voor kiezen om uit te gaan van een boeggolfeffect en deze te versnellen door in te zetten op preventie van specialistisch jeugdhulpgebruik en meer integraal en domein overstijgend te gaan werken.

- **Resultaat:** Een sterke onderlinge samenwerking tussen ketenpartners.
 - ✓ **Maatregel:** Zorg dat iedereen dezelfde taal spreekt en het begrip specialistische hulp voor iedereen dezelfde betekenis heeft.²⁷
 - ✓ **Maatregel:** Ga door met succesvolle projecten om de samenwerking met ketenpartners te verbeteren en de beweging naar de voorkant positief te beïnvloeden. Onderzoek in dit kader de toegevoegde waarde van gesprekken met scholen om de drempel voor docenten te verlagen om een melding te doen wanneer ze denken hulp nodig te hebben bij een van hun leerlingen.
 - ✓ **Maatregel:** Maak heldere afspraken met verwijzers en zorgaanbieders over wat wordt verstaan wordt onder passende hulpverlening.
 - ✓ **Maatregel:** Werk in multidisciplinair verband samen met zorgaanbieders.
- **Resultaat:** Inwoners en professionals melden zich eerder bij het SKT en de ketenpartners voor gebruik van voorliggende voorzieningen.
 - ✓ **Maatregel:** Werk aan bewustwording over de eerste signalen van dreigende ontsporingen en ongewenst gedrag.
 - ✓ **Maatregel:** Doorbreek het taboe op het praten over zaken die achter de voordeur spelen en zet ervaringsdeskundigen in om hun verhaal te delen.

Andere bijsturingsmaatregelen zijn te vinden in het meer domein overstijgend en integraal werken. Hierbij is het van belang om casussen niet langer vanuit de systeemwereld te benaderen, maar vanuit de leefwereld van de inwoners.

- **Resultaat:** Passend aanbod voor toenemen aantal hoog intensieve zorgtrajecten.
 - ✓ **Maatregel:** Bepaal in hoeverre er sprake is van een passend aanbod voor cliënten met een intensieve ondersteuningsvraag en oordeel of deze hulp integraal wordt benaderd. Ontwikkel zo mogelijk een passend aanbod voor individuele cliënten over financieringsstructuren heen om de problematiek beheersbaar te maken c.q. te houden.
- **Resultaat:** Integrale benadering voor domein overstijgende hulpvraag.
 - ✓ **Maatregel:** Verken mogelijkheden voor domein-overstijgend hulpaanbod en breng de consequenties hiervan in beeld (personeel, omvang en allocatie budgetten, risico's etc.)
 - ✓ **Maatregel:** Intensiveer de samenwerking in de keten aan de voorkant van het primaire proces door in multidisciplinair verband te schakelen met zorgaanbieders over het maken van een plan van aanpak en om door te verwijzen. Maak daarbij gebruik van de al aanwezige kennis en best practices uit andere regio's.

²⁷ Raadpleeg hiervoor het actieprogramma "Zorg voor de jeugd" van het ministerie van VWS

Eén van de conclusies van de tussentijdse evaluatie van de Jeugdwet is dat er meer tijd nodig is om de transformatiedoelstellingen te realiseren. In het kader van dit onderzoek gaat het met name om de beweging naar inzet van lichtere vormen van jeugdhulp en de inzet op preventie. Scenario 2 sluit aan op de transformatiedoelstelling en verdient derhalve ook onze aanbeveling. Om de transformatie meer kracht bij te zetten hebben we kansen in de vorm van (bij-)sturingsmaatregelen geformuleerd in het volgende hoofdstuk.

6. Kansen voor bijsturing

6.1 Opbrengsten spiegelsessie

De probleemstelling van dit onderzoek luidt: “Hoe kan de gemeente Westland sturen op beheersing van de stijging van het beroep op specialistische jeugdhulp?”. In de voorgaande hoofdstukken hebben we ingezoomd op de onderliggende vragen en hebben we een aanzet gedaan voor mogelijke denkrichtingen op basis van twee scenario's. In dit hoofdstuk benaderen we de vraagstelling an sich. Hiervoor gebruiken we de stellingen die we tijdens de tweede spiegelsessie met vertegenwoordigers van de gemeente Westland hebben besproken. Deze inzicht uit deze sessies, verrijkt met onze ervaringen elders in het land, leiden tot een aantal kansen voor bijsturing.

Stelling 1: Er is een efficiency-slag te maken door rollen/taken beter te definiëren (en te accepteren).

Er wordt gepleit voor een integraal inwerkprogramma voor personeel uit verschillende leefgebieden; een soort van interne stage. De doelstelling hiervan is het onderling meer begrip creëren voor elkaars werk/rol en de keuzes die aan bepaalde beslissingen ten grondslag liggen. Winst (efficiency en effectiviteit) is er te behalen als er meer en beter wordt samengewerkt. Hierbij moet er meer vanuit resultaten worden gedacht en minder waarde worden gehecht aan het hebben van invloed op gemaakte keuzes en de inzet van medewerkers. Daarbij raken we preciaire onderwerpen, zoals gewenste cultuuromslag, ontschotting van het sociale domein in de totale breedte (dus ook financiën). Een belangrijke randvoorwaarde voor ontschotting is al aanwezig: een ontschotte begroting. Hier dient de organisatie qua rollen, taken en verantwoordelijkheden/bevoegdheden volgens de deelnemers aan de spiegelsessie nog op te worden aangepast.

Kans: Het gezamenlijk doorlopen van processen om tot een Lean-aanpak te komen of de introductie van zaakgericht werken bieden kansen om de samenwerking en het onderling begrip te stimuleren. Een cultuuromslag is complexer en vraagt een gedragen visie van het management. Mede als gevolg van de transformatie is in meerdere gemeenten een intern organisatie-ontwikkelingstraject opgestart om tot de gewenste omslag te komen.

Stelling 2: Integraal werken bepleit iedereen, maar niemand concretiseert het.

Een bekend spreekwoord: “Onbekend maakt onbemind” kan hier weleens aan ten grondslag liggen. Onbekendheid met elkaar, maar ook onbekendheid met de onderwerpen en vragen waar inwoners mee aan het loket komen. Daarom wordt er gepleit voor hoog gekwalificeerd (HBO+) personeel dat de telefoon opneemt in plaats van zoals het nu gaat met het KCC als 1^e filter. Meer verbinding op de werkvloer, b.v. een gezamenlijke werkruimte kan zorgen dat de drempel voor integraal werken lager wordt. Nu werkt het merendeel nog vanuit het eigen vakgebied (splendid isolation) en is afstemming niet vanzelfsprekend.

Kans: In de gemeente Nijmegen is er een intern opleidingsaanbod dat door het eigen personeel wordt vormgegeven. Dit is laagdrempelige en relatief goedkope manier om van elkaar te leren. Voorbeelden hiervan zijn projectmatig werken, Lean. Daarnaast draait er periodiek een carrousel waar afdelingen actuele ontwikkelingen bij hun collega's voor het voetlicht kunnen brengen. Verder wordt er in veel gemeenten gewerkt met Intervisie. Naast de kans om van elkaar te leren biedt dit ook kansen voor de bevordering van integraal werken.

Stelling 3: Boeggolf houdt langer aan dan landelijk gemiddelde omdat het in Westland moeilijk is/was om achter de voordeur te komen.

Er worden diverse manieren genoemd om het boeggolfeffect te beïnvloeden; natuurlijk verloop omdat er over 4-6 jaar vanzelf een afname van intensieve hulpverlening en residentiele inzet optreedt vanwege nieuwe instroom; een betere indicatiestelling voorkomt dat zwaardere zorg nodig is; het inzetten op (meer) verbreding vindplaatsen en verdergaande samenwerking met JGZ moet ook tot eerdere en betere zichtbaarheid leiden etc.

Kans: Om achter de voordeur te komen is een actieve houding nodig en moeten medewerkers vaker het gemeentehuis uit. Mensen of wijken opsporen met behulp van het onderkennen van risicofactoren en deze inzetten voor vroegsignalering is daarin een eerste stap. Het inzetten van vroegsignalering kan ook positieve effecten hebben op andere domeinen (WMO, Zorgverzekering, inkomen, schulden). Een andere manier om actief op zoek te gaan is om met behulp van data-analyse de 45 complexe casussen te onderzoeken en een Taskforce in te zetten om vanuit de gedachte één gezin, één plan, één regisseur de regie te nemen over de hulpverlening.

Kans: In diverse steden wordt met vroegsignalering van schulden in combinatie met een outreachende aanpak veel inwoners bereikt die anders niet in beeld zouden komen. Hierbij komen ook schrijnende andere vormen van problematiek aan het licht, zoals vervuiling en kindermishandeling. De gemeente Wijchen heeft positieve ervaringen met analyse van zorgconsumptie en het inschakelen van een Taskforce om hier regie op te nemen.

Tenslotte merken we op dat we met dit rapport en bovenstaande kansen zeker niet de indruk willen wekken dat de gemeente Westland een afwachtende houding aanneemt. In het Westlandse Uitvoeringsprogramma²⁸ wordt het bestaande beleid gekoppeld aan innovatie met als doel om te borgen, te verbeteren en te vernieuwen. Jeugd komt op meerdere terreinen terug en preventie via vindplaatsen, zoals scholen, kinderopvangcentra, sportverenigingen staat centraal om kinderen met problemen eerder en beter in beeld te hebben. Het kan altijd beter en die continue verbetering is inherent aan het transformatieproces. Dit rapport is daar onderdeel van en biedt de gemeente aanknopingspunten om een volgende stap te kunnen maken in dit transformatieproces.

²⁸ Gemeente Westland. Uitvoeringsprogramma 2016-2020; Kernachtig Sociaal.

Literatuurlijst

- Buis, M. (2018). Stop met die standaard. *Binnenlands Bestuur*, 34-37.
- CBS. (2017). *Jaarrapport 2017. Landelijke Jeugdmonitor*. Den Haag: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
- CBS. (2018). *Jeugdhulp 2017*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- CBS. (2018). *Jeugdzorg voor en na de Jeugdwet. Overzicht van het gebruik van jeugdzorg 2011-2016*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Cebeon. (2014). *Verdeelsystematiek middelen Jeugdhulp. Naar een objectieve verdeling van gemeentelijke budgetten*.
- Gemeente Westland. (2016). Sociaal beleidskader Kernachtig Sociaal gemeente Westland. *Gemeentebblad*, nr. 149709.
- Gemeente Westland. (2016). *Uitvoeringsprogramma 2016-2020. Kernachtig Sociaal*.
- Gemeente Westland. (2017). *Inkoop Wmo & Jeugd 2018. Terugblik en prognose*.
- Inkoopbureau H10. (2018). *Analyse stijging lasten jeugdhulp H10*.
- Koster, Y. d. (2018). De jeugdwet langs de meetlat. *Binnenlands Bestuur*, 24-27.
- Ministerie van VWS, Ministerie van V&J. (2018). *Actieprogramma Zorg voor de Jeugd*. Den Haag: Rijksoverheid.
- Regio Haaglanden. (2018). *Factsheet regio Haaglanden ter voorbereiding op de leertafels Tellen & Vertellen op 23 maart 2018*.
- Significant. (2017). *Sturing op specialistische jeugdhulp. Exploratief onderzoek naar het zorglandschap specialistische jeugdhulp*. Barneveld: Ministerie van VWS.
- Sociaal Kernteam Westland. (2017). *Kwartaalrapportage Q4 2017 t.b.v. Gemeente en RvC*.
- Sociaalweb. (2018, juni 27). *Leden VNG bekrachtigen Interbestuurlijk Programma (IBP)*. Opgehaald van Sociaalweb: <https://www.sociaalweb.nl/nieuws/leden-vng-bekrachtigen->

interbestuurlijk-programma-ibp

- Transitie Autoriteit Jeugd. (2018). *Tussen droom en daad. Op weg naar een volwassen jeugdstelsel. Vierde jaarrapportage*. Den Haag: Transitie Autoriteit Jeugd.
- ZonMw. (2018). *Eerste evaluatie Jeugdwet. Na de transitie nu de transformatie*. Den Haag: ZonMw.

Bijlagen

Bijlage 1. Lijst van geïnterviewde partijen

- Gemeente Westland
- Inkoopbureau H10
- Jeugdbescherming West
- Regio West-Brabant West
- Stichting Jeugdformaat
- Stichting Boba
- Stichting Klimkoord
- Gemeente Den Haag
- Huisartsen
- Sociaal Kernteam Westland
- Veilig Thuis
- Zorgorganisatie Eerstelijns (ZEL)

Bijlage 2. Vergelijking gebruik gespecialiseerde jeugdhulp naar hulpvorm

Regiogemeenten H10

Gemeente	% Jongeren met jeugdhulp (tot 18 jaar)			% Jongeren met jeugdhulp met verblijf (tot 18 jaar)			% Jongeren met jeugdbescherming (tot 18 jaar)			% Jeugdbescherming+jeugdhulp met verblijf (tot 18 jaar)			% Jongeren met jeugdreclassering (12-23 jaar)		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Delft	9,6%	11,4%	12,1%	14,8%	11,2%	14,2%	1,7%	1,4%	1,4%	43,4%	45,9%	47,2%	0,4%	0,3%	0,4%
Leidschendam-Voorburg	9,7%	10,1%	10,3%	10,9%	9,7%	10,4%	1,1%	1,0%	1,1%	57,4%	54,8%	49,7%	0,6%	0,6%	0,6%
Midden-Delfland	6,1%	7,7%	7,7%	7,8%	1,1%	6,3%			0,2%			100,0%			
Pijnacker-Nootdorp	10,5%	11,6%	11,6%	6,6%	5,8%	6,8%	0,7%	0,6%	0,6%	59,6%	48,8%	48,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Rijswijk	9,9%	11,1%	11,2%	10,1%	10,6%	12,2%	1,1%	1,0%	1,2%	41,8%	40,7%	52,9%	0,7%	0,6%	0,7%
s-Gravenhage	12,3%	13,9%	13,9%	9,0%	7,7%	7,8%	1,2%	1,1%	1,0%	49,6%	48,9%	48,7%	0,9%	0,8%	0,7%
Voorschoten	10,4%	10,6%	11,5%	4,2%	5,1%	4,8%	0,6%	0,5%	0,5%	37,5%	37,0%	31,3%			
Wassenaar	7,5%	8,3%	9,0%	8,0%	6,5%	8,8%	0,5%	0,5%	0,5%	60,7%	51,7%	71,4%	0,2%		0,3%
Westland	9,1%	10,6%	10,7%	7,1%	7,6%	8,1%	0,6%	0,6%	0,6%	55,4%	63,0%	62,5%	0,3%	0,2%	0,2%
Zoetermeer	13,8%	15,5%	14,8%	9,6%	9,9%	11,1%	1,5%	1,5%	1,5%	47,5%	49,8%	52,7%	1,0%	0,9%	0,8%
Gemiddelde	9,9%	11,1%	11,3%	8,8%	7,9%	9,1%	1,0%	0,9%	0,9%	50,3%	49,0%	56,5%	0,5%	0,5%	0,5%

Demografisch vergelijkbare gemeenten (100.000 - 120.000 inwoners)

Gemeente	% Jongeren met jeugdhulp (tot 18 jaar)			% Jongeren met jeugdhulp met verblijf (tot 18 jaar)			% Jongeren met jeugdbescherming (tot 18 jaar)			% Jeugdbescherming+jeugdhulp met verblijf (tot 18 jaar)			% Jongeren met jeugdreclassering (12-23 jaar)		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Alkmaar	8,7%	9,4%	9,0%	12,5%	12,1%	11,9%	1,2%	1,1%	1,1%	44,4%	53,0%	45,8%	0,6%	0,5%	0,4%
Alphen aan den Rijn	12,7%	13,6%	13,6%	10,4%	9,6%	9,6%	1,2%	1,1%	1,2%	55,2%	60,5%	57,2%	0,6%	0,5%	0,4%
Delft	9,6%	11,4%	12,1%	14,8%	13,2%	14,2%	1,7%	1,4%	1,4%	43,4%	45,9%	47,2%	0,4%	0,3%	0,4%
Dordrecht	11,7%	12,3%	12,1%	12,7%	12,9%	13,5%	1,6%	1,4%	1,3%	54,9%	64,4%	58,5%	0,6%	0,6%	0,7%
Ede	8,5%	8,8%	9,6%	12,0%	13,4%	14,2%	1,1%	1,0%	1,1%	43,3%	51,2%	61,4%	0,4%	0,4%	0,4%
Emmen	12,7%	12,2%	12,2%	10,0%	10,1%	13,1%	1,4%	1,3%	1,2%	45,6%	48,0%	50,8%	0,6%	0,6%	0,7%
Leeuwarden	12,6%	12,3%	18,2%	14,0%	15,2%	10,3%	2,2%	2,2%	2,3%	49,0%	49,8%	46,0%	0,7%	0,7%	0,7%
Venlo	10,9%	12,2%	13,8%	11,9%	9,4%	9,6%	2,3%	2,1%	2,0%	35,4%	33,9%	37,6%	0,8%	0,8%	0,7%
Westland	9,1%	10,6%	10,7%	7,1%	7,6%	8,1%	0,6%	0,6%	0,6%	55,4%	63,0%	62,5%	0,3%	0,2%	0,2%
Gemiddelde	10,7%	11,4%	12,4%	11,7%	11,5%	11,7%	1,5%	1,4%	1,4%	47,4%	52,2%	51,9%	0,6%	0,5%	0,5%

Bron: Door de auteur opgemaakte figuur op basis van open data van CBS Statline

Legenda	
	Wijkt af van het gemiddelde in positieve zin t.o.v. de kostenontwikkeling
	Wijkt niet af van het gemiddelde
	Wijkt af van het gemiddelde in negatieve zin t.o.v. de kostenontwikkeling

Bijlage 3. Vergelijking samenhangende factoren gebruik gespecialiseerde jeugdhulp

Regiogemeenten H10

Gemeente	% Jeugdigen (tot 18 jaar)	Eenouderhuishoudens (%)	Eenouderhuishoudens met twee of meer kinderen (%)	Eenouderhuishoudens in de bijstand (driejaarsgemiddelde) (%)	Ouders met lang psychisch medicijngebruik (%)	Minderjarige kinderen in huishoudens met inkomen tot 120% sociaal minimum (%)	Meerpersoons huishoudens in bijstand (%)	Uitkeringsontvangers (tot AOW-leeftijd) (%)	Leerlingen met achterstandsge wicht (%)	Gemiddeld inkomen huishoudens	Gemiddeld inkomen huishoudens met kinderen
Delft	15,0%	6,1%	37,1%	25,3%	0,8%	18,2%	1,6%	8,5%	8,7%	€ 20.700	€ 27.700
s-Gravenhage	20,3%	9,4%	37,8%	27,7%	0,9%	22,8%	2,8%	11,7%		€ 23.400	€ 26.900
Leidschendam-Voorburg	19,1%	7,8%	36,1%	18,3%	0,8%	12,2%	1,5%	7,8%	4,6%	€ 27.900	€ 32.500
Midden-Delfland	21,5%	5,6%	34,4%	7,1%	0,8%	5,0%	0,5%	4,3%	2,8%	€ 29.900	€ 30.600
Pijnacker-Nootdorp	24,9%	7,6%	43,6%	9,2%	1,0%	7,3%	0,9%	5,5%	3,2%	€ 28.500	€ 30.700
Rijswijk	16,4%	8,2%	31,1%	20,4%	0,8%	17,9%	1,7%	8,7%		€ 25.100	€ 27.600
Voorschoten	21,6%	7,5%	39,2%	11,0%	1,0%	8,8%	0,9%	5,5%	3,3%	€ 30.400	€ 32.600
Wassenaar	21,6%	6,9%	40,6%	14,0%	0,7%	10,0%	1,0%	5,3%	1,9%	€ 38.700	€ 44.800
Westland	20,2%	6,1%	42,3%	13,3%	0,9%	9,2%	0,9%	5,6%	7,8%	€ 25.900	€ 27.300
Zoetermeer	20,7%	10,4%	41,1%	20,3%	1,0%	16,8%	2,2%	9,1%	6,6%	€ 25.700	€ 25.900
Gemiddelde	20,1%	7,6%	38,5%	16,6%	0,9%	12,8%	1,4%	7,2%	4,9%	€ 27.620	€ 30.660

Demografisch vergelijkbare gemeenten (100.000 - 120.000 inwoners)

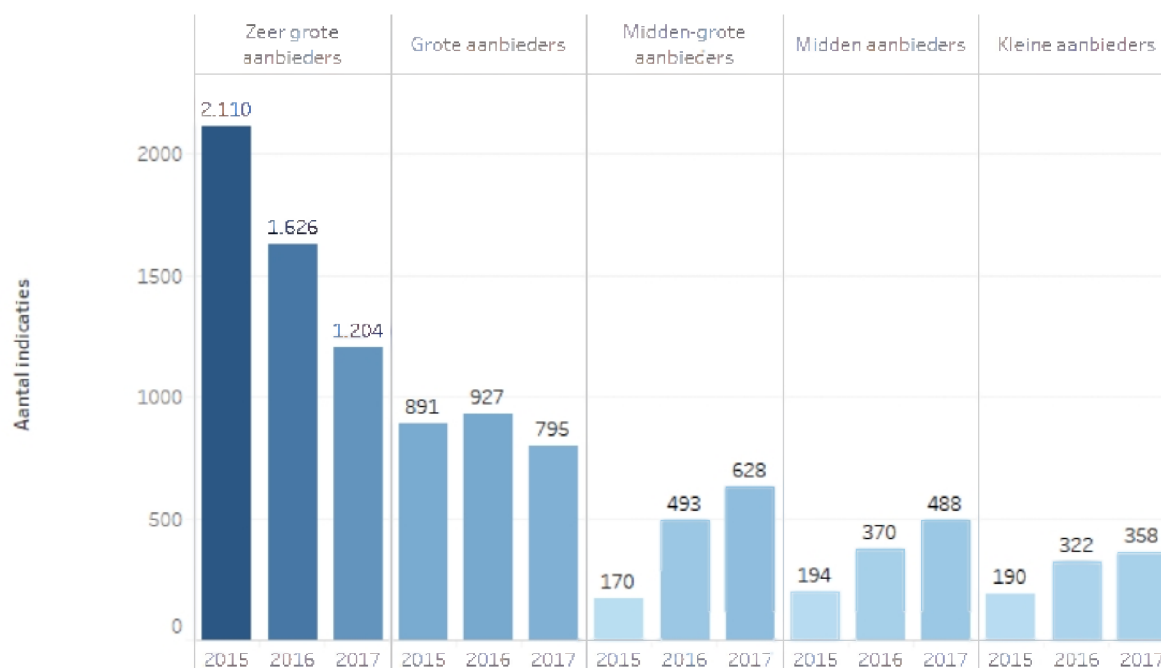
Gemeente	% Jeugdigen (tot 18 jaar)	Eenouderhuishoudens (%)	Eenouderhuishoudens met twee of meer kinderen (%)	Eenouderhuishoudens in de bijstand (driejaarsgemiddelde) (%)	Ouders met lang psychisch medicijngebruik (%)	Minderjarige kinderen in huishoudens met inkomen tot 120% sociaal minimum (%)	Meerpersoons huishoudens in bijstand (%)	Uitkeringsontvangers (tot AOW-leeftijd) (%)	Leerlingen met achterstandsge wicht (%)	Gemiddeld inkomen huishoudens	Gemiddeld inkomen huishoudens met kinderen
Alkmaar	19,3%	7,8%	35,6%	16,0%	0,8%	12,2%	1,3%	10,0%	6,5%	€ 24.300	€ 26.000
Alphen aan den Rijn	21,1%	6,9%	40,5%	11,9%	1,0%	9,2%	1,0%	6,9%	7,3%	€ 26.200	€ 26.900
Delft	15,0%	6,1%	37,1%	25,3%	0,8%	18,2%	1,6%	8,5%	8,7%	€ 20.700	€ 27.700
Dordrecht	20,2%	8,5%	36,4%	23,8%	1,1%	15,9%	2,1%	10,6%	12,0%	€ 23.600	€ 25.100
Ede	22,2%	5,6%	39,5%	16,0%	1,0%	9,9%	1,1%	7,2%	10,2%	€ 24.500	€ 25.200
Emmen	19,4%	7,2%	39,0%	29,7%	0,9%	16,5%	2,3%	12,7%	11,3%	€ 22.000	€ 22.300
Leeuwarden	18,4%	7,3%	35,5%	24,4%	1,0%	17,5%	2,3%	12,3%	4,3%	€ 20.900	€ 24.400
Venlo	18,2%	7,2%	37,3%	23,2%	0,8%	17,4%	1,9%	10,5%	11,3%	€ 22.900	€ 23.700
Westland	20,2%	6,1%	42,3%	13,3%	0,9%	9,2%	0,9%	5,6%	7,8%	€ 25.900	€ 27.300
Gemiddelde	19,3%	7,0%	38,1%	20,8%	0,9%	14,0%	1,6%	9,4%	8,8%	€ 23.444	€ 25.400

Bron: Door de auteur opgemaakte figuur op basis van open data van CBS Statline.

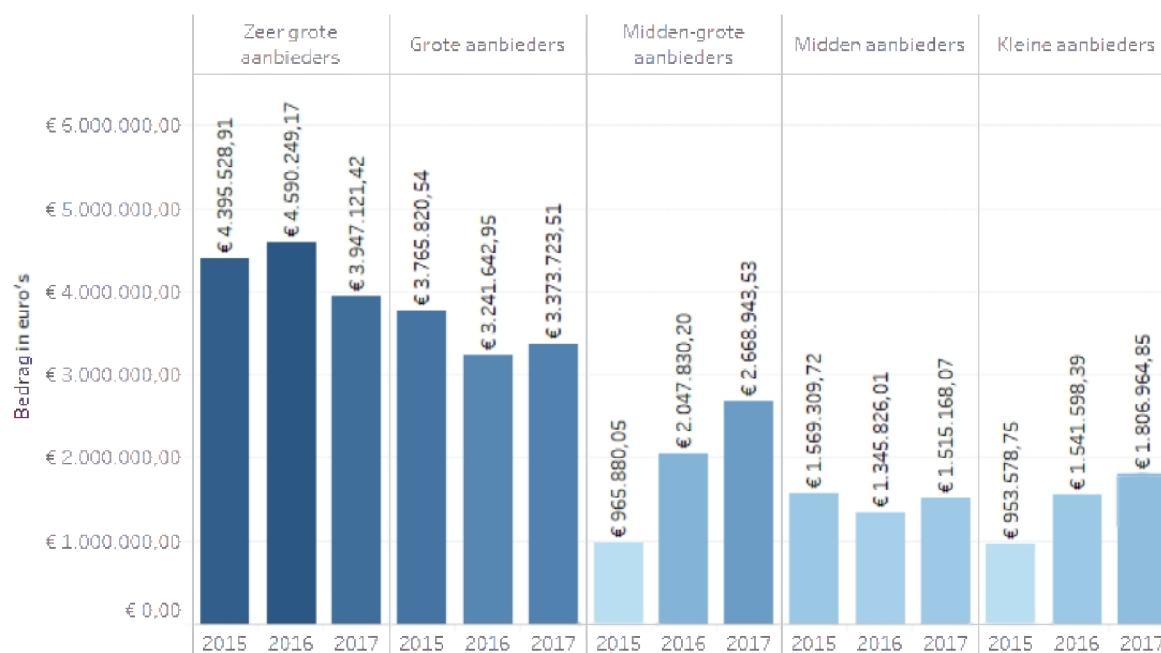
Legenda	
	Wijkt af van het gemiddelde in positieve zin t.o.v. de kostenontwikkeling
	Wijkt niet af van het gemiddelde
	Wijkt af van het gemiddelde in negatieve zin t.o.v. de kostenontwikkeling

Bijlage 4. Aanbieders in categorieën naar aantal cliënten in zorg.

Aanbieders naar grootte

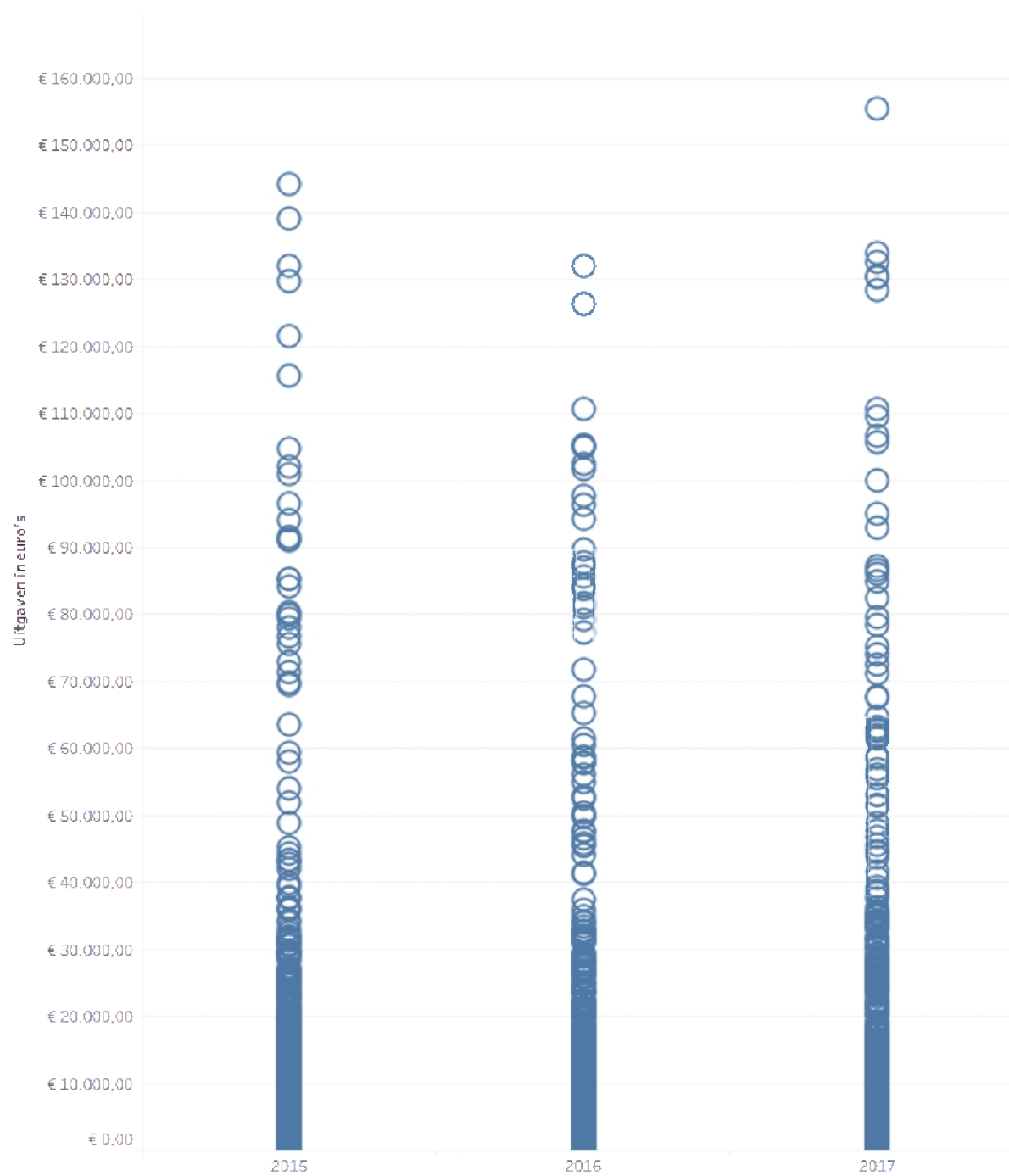

Groei aanbieders financieel

Bron: Door de auteur opgemaakte figuur op basis van declaratiegegevens van de gemeente Westland.

Bijlage 5. Verdeling kosten per cliënt

Bron: Door de auteur opgemaakte figuur op basis van declaratiegegevens van de gemeente Westland.

Bijlage 6. Verslag spiegelsessies

Verslag spiegelsessies onderzoek specialistische jeugdhulp ten behoeve van gemeente Westland

d.d. 17 mei en 8 juni 2018

1. Opening/introductie

Voor het onderzoek specialistische jeugdhulp zijn twee spiegelsessies georganiseerd om de (tussentijdse) resultaten van het onderzoek te spiegelen aan verschillende stakeholders en opdrachtgever. De feedback en uitkomsten van de spiegelsessies vatten we hier samen in een verslag. Deze gesprekken gebruiken we mede als bron om te reflecteren op ons conceptrapport en dit verslag om naar te refereren in het onderzoek.

2. Presentatie onderzoeksresultaten

De spiegelsessies hebben waardevolle opmerkingen en feedback opgeleverd die zijn gebruikt voor een verdiepingsslag. Een opmerking die meervoudig terugkwam is het inzetten op integraal sturen & werken. In het onderzoek pakken we het thema dan ook uitgebreid op. Ook kijken we naar de mogelijkheid om de nieuwe instroom na 2015 te scheiden van de “oude” aanwas van voor de decentralisaties. Hieruit zou mogelijk eerder af te leiden zijn of de vraag naar zwaardere ondersteuning afneemt of de trajectduur voor de nieuwe instromers korter is. Deze toevoeging geeft meer aanknopingspunten om het mogelijke verschil tussen de nieuwe instroom en oude aanwas te duiden vanwege de focus op preventie.

3. Verwachtingen wethouder

De wethouder heeft in de sessie van 8 juni aangegeven concreet uitvoerbare bestuursmaatregelen te willen om meer richting te kunnen geven aan het voeren van het goede gesprek met de raad. Hij schat in dat de raad geen genoegen met een rapport dat onvoldoende weergeeft wat nu specifiek onderscheidend is voor Westland. Een conclusie dat er meer tijd nodig is om de uitwerking van het boeggolfeffect te meten vindt hij niet acceptabel. Er staat veel spanning op het budget en er moeten concrete aanknopingspunten worden aangereikt over hoe toekomstige risico's zijn af te dekken.

4. Opbrengst 1^e spiegelsessie 17 mei 2018

In een open gesprek zijn op 17 mei j.l. een aantal opmerkingen gemaakt. Deze zijn na afloop van de bijeenkomst door de onderzoekers voorzien van feedback en zijn vervolgens in de conclusies en aanbevelingen bij het onderzoek meegenomen.

Opmerkingen:	Realisatie op schaalniveau:
Metten kostenbewustzijn	Lokaal
Nieuwe groep krijgt wel preventie, oude aanwas heeft dat niet gekregen. Is het zo dat bij langdurige trajecten de jonge instroom korter in zorg is dan bij oude aanwas?	Lokaal
Meer samenwerking tussen afzonderlijke loketten 3-D	Lokaal

Analyse passende zorg; wie kiest wanneer, hoe zien zorgpaden eruit	Lokaal
Opnieuw kijken naar het systeem en integraliteit	Lokaal
Sluit de financieringsvorm aan op voorzieningen en geleverde zorg?	Lokaal
Stabilisatie kosten jeugdhulp → winst zit in integraal werken en meer zelf doen	Lokaal
Werkt SKT samen met 2 ^e lijn aan de voorkant?	Lokaal
Toename cliënten door WLZ	Lokaal
We komen door laagdrempelig informatiepunten nu wel achter voordeur	Lokaal
Jeugdige lang genoeg vasthouden voor goede indicatiestelling	Lokaal
Ruimte voor de professional om maatwerk te leveren	Lokaal

5. Bespreken resultaten 2^e spiegelsessie 7 juni 2018

Tijdens de spiegelsessie van 7 juni j.l. werd aan de hand van een presentatie (zie bijlage bij dit verslag) nader ingegaan op de onderzoeksresultaten en werden deze aan de hand van een aantal stellingen wat nader onder de loep genomen.

Stelling 1: Er is een efficiency-slag te maken door rollen/taken beter te definiëren (accepteren).	
Opmerkingen:	Feedback:
Een integraal inwerkprogramma voor personeel uit verschillende leefgebieden	Lokaal
Cultuuromslag	Lokaal
Efficiency-slag te halen door integraal te werken in geval van complexe problematiek	Lokaal
Ontschotting WMO/Jeugd	Lokaal
Efficiency-slag door resultaatsturing	Lokaal
Denken vanuit resultaten en vervolgens daar rollen en taken op vaststellen	Lokaal
Regisseur en acceptatie van de rol	Lokaal
De beste mensen aan de voorkant die weten wat de cliënt niet weet nl. bij wie kan ik terecht.	Lokaal
Nog vaker de parallel trekken tussen SKT en huisartsen bij complexe gevallen. Dus gelijktijdig inzet SKT en verwijzing specialistisch hulp door huisarts.	Lokaal

Stelling 2: Integraal werken bepleit iedereen, maar niemand concretiseert het.	
Opmerkingen:	Feedback
Eigen lijn waar hooggekwalificeerd (HBO+) personeel als 1 ^e filter de telefoon opneemt i.p.v. zoals het nu gaat met het KCC als 1 ^e filter.	Lokaal
De begroting is ontschot en biedt daarmee ruimte om het verder door te voeren in de organisatie.	Lokaal
Er is verbinding in de onderwijs-zorg	Lokaal
Ieder werkt vanuit eigen vakgebied (splended isolation)	Lokaal
Een gezamenlijk opleidingsaanbod creëren	Lokaal

Zorg dat de afdelingen elkaar kennen → gezamenlijke werkruimte	Lokaal
--	--------

Stelling 3: Boeggolf houdt langer aan dan landelijk gemiddelde omdat het in Westland moeilijk is/was om achter de voordeur te komen.	
Opmerkingen:	Feedback
Over 4-6 jaar afname intensieve hulpverlening en residentiele inzet op basis van nieuwe instroom. Indicatiestelling beter en voorkomen dat zwaardere zorg nodig is.	Lokaal
Zet in op (meer) verbreding vindplaatsen.	Lokaal
Scheiding van nieuwe instroom na 2015 van hoofdmoot om nieuwe inzichten boeggolf te meten	Lokaal
Zet in op verdere ontwikkeling samenwerking JGZ.	Lokaal
Inzet jeugd zal ook positieve effecten hebben ook op andere domeinen (WMO, Zorgverzekering, inkomen)	Lokaal
Mensen of wijken opsporen o.b.v. risicofactoren als vorm van vroeg signalering	Lokaal
Taskforce complexe problematiek casussen. Voor financiële winst extra focus op integraal werken. Bulk boeggolf is wat we wilden.	Lokaal
Extra impuls pleegzorg en terugdringen intramurale zorg	Lokaal

6. Terugkoppeling en vervolgspraken

In de nabespreking van de spiegelsessie van 8 juni j.l. is afgesproken dat Kurtosis een voorstel doet voor het toevoegen van een management-samenvatting, waarin concrete aanbevelingen staan om mee aan de slag te gaan.

Kurtosis

DATA | ONDERZOEK | ADVIES

Postadres:
Postbus 150
2670 AD Naaldwijk
Bezoekadres:
Laan van de Glazen Stad 1
2672 TA Naaldwijk
T 14 0174
F (0174) 673 600
E info@gemeentewestland.nl
I www.gemeentewestland.nl

Aan de raad van de gemeente Westland

UW BRIEF	UW KENMERK	ZAAK-/PROJECTNR.	DOCUMENTNR.	BIJLAGE(N)
			19-0100065	1
CONTACTPERSOON		CLUSTER	TELEFOONNUMMER	DATUM VERZONDEN
S.W. Kruin		Beleid	(0174) 673 548	- 4 JUNI 2019
ONDERWERP				
Woondeal zuidelijke Randstad				

Geachte raad,

Ter informatie sturen wij u de Woondeal zuidelijke Randstad.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) sluit momenteel Woondeals met verschillende regio's. Dit jaar heeft de minister van BZK met Groningen in januari en met Eindhoven in maart Woondeals gesloten. Op 3 juni hebben de betrokken partijen van de zuidelijke Randstad de Woondeal met de provincie Zuid-Holland en de Minister van BZK ondertekend.

In de "Woondeal zuidelijke Randstad" worden regio-specifieke afspraken gemaakt die tot doel hebben om in gezamenlijkheid oplossingen te bieden voor de meest gespannen woningmarkt(en). De Woondeal is een intentiedocument waarmee de regio en de gemeente Westland in de toekomst geld kunnen claimen. De betrokken gemeenten in de zuidelijke Randstad en de provincie Zuid-Holland zetten al volop in op versnelling van de bouwproductie, het borgen van voldoende plancapaciteit en het toegankelijk houden van de woningmarkt voor verschillende doelgroepen. Eind 2018 hebben bestuurlijke overleggen over de woningbouwopgave plaatsgevonden. De Woondeal is daar een vervolgstap op. In de zuidelijke Randstad hebben de woningmarktregio's Haaglanden (waar de gemeente Westland een onderdeel van is) en Rotterdam een forse woningbouwopgave, zowel op de korte termijn (tot 2025) als op de lange termijn (tot 2040).

De gemeente Westland is één van de negen regiogemeenten in Haaglanden, en onderdeel van de zuidelijke Randstad waarmee de minister een Woondeal heeft afgesloten. De Woondeal gaat specifiek over de grote steden-problematiek en over de regio. Omdat veel grote steden-problematiek in Rotterdam en Den Haag speelt, tekenen deze steden afzonderlijk de Woondeal. De problematiek in de regio geldt echter voor alle regiogemeenten.

De negen gemeenten in Haaglanden hebben een rijke traditie om als partners samen te werken aan goed en betaalbaar wonen in de regio. Na het opheffen van het stadsgewest Haaglanden is de samenwerking voortgezet in de vorm van de Bestuurlijke Tafel (Wethouders Wonen). Om deze goede samenwerking te onderstrepen heeft wethouder R.C. Paalvast (gemeente Zoetermeer) als voorzitter van de Bestuurlijke Tafel van de regio Haaglanden namens alle negen regiogemeenten de Woondeal ondertekend.

Voor de gemeente Westland zijn met name relevant:

- Borging van betaalbaar aanbod: investeringscapaciteit corporaties;
- Particuliere voorraad, aanpak excessen en huisvesting specifieke doelgroepen;
- Flexwonen.

De financiële positie van saneringscorporatie Vestia is een kwestie die regionaal speelt en waar Westland belang heeft bij het borgen van het betaalbare aanbod. Daarnaast zetten de betrokken partijen zich in voor meer mogelijkheden voor flexwonen, om de druk van de vraag van spoedzoekers op de bestaande voorraad in de zuidelijke Randstad te verlichten. De minister, de provincie en de samenwerkingsregio Haaglanden spreken af om medio 2019 tot vijf locaties te komen voor de realisatie van flexibele of tijdelijke woningen. De gemeente Westland heeft in gesprekken met de provincie Zuid-Holland en BZK aangeboden een pilot voor flexibele of tijdelijke woningen te willen draaien. Gesprekken over de nadere invulling van voorwaarden en prestaties zijn nog gaande met de provincie Zuid-Holland en BZK.

De gemeente Westland is reeds in overleg met de provincie Zuid-Holland en het ministerie van BZK om ondersteuning te krijgen en mogelijk extra investeringen in het kader van de Woondeal.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Westland,

de secretaris,

de burgemeester,

A.C. Spindler

B.R. Arends

Woondeal zuidelijke Randstad
SAMENWERKINGSAGENDA VOOR TOEKOMSTBESTENDIGE VERSTEDELIJKING

Partijen

Provincie Zuid-Holland, op grond van artikel 176 van de Provinciewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw A. Bom-Lemstra, gedeputeerde van Zuid-Holland, hierna te noemen: provincie,

Gemeente Den Haag, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer B. Revis, tevens vertegenwoordiger van het samenwerkingsverband Verstedelijkingsalliantie;

Gemeente Rotterdam, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer S.A. Kurvers;

Gemeente Leiden, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw F. Spijker;

Gemeente Dordrecht, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw R. Reynvaan;

hierna te noemen: gemeenten,

De (overige) gemeenten van de Bestuurlijke tafel wonen Haaglanden: gemeente Delft, gemeente Leidschendam-Voorburg, gemeente Midden-Delfland, gemeente Pijnacker-Nootdorp, gemeente Rijswijk, gemeente Wassenaar, gemeente Westland, gemeente Zoetermeer, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer R.C. Paalvast;

De (overige) gemeenten van het samenwerkingsverband wonen regio Rotterdam: gemeente Albrandswaard, gemeente Barendrecht, gemeente Brielle, gemeente Capelle aan den IJssel, gemeente Hellevoetsluis, gemeente Krimpen aan den IJssel, gemeente Lansingerland, gemeente Maassluis, gemeente Nissewaard, gemeente Ridderkerk, gemeente Schiedam, gemeente Vlaardingen, gemeente Westvoorne, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer J.W. Mijns; hierna te noemen: woningmarktregio's,

Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mevrouw K.H. Ollongren, hierna te noemen: minister,

Overwegingen

Aanleiding en opgave

In de zuidelijke Randstad hebben de woningmarktregio's Haaglanden en Rotterdam een forse woningbouwopgave, zowel op de korte termijn (tot 2025) als de lange termijn (tot 2040).

De betrokken gemeenten en de provincie Zuid-Holland zetten reeds volop in op versnellen van de woningbouw, het borgen van voldoende plancapaciteit en het toegankelijk houden van de woningmarkt voor verschillende doelgroepen. In 2017 en 2018 lag de nieuwbouwproductie met 13.000 en 11.000 op een hoog niveau. Het vasthouden van dit niveau is niet vanzelfsprekend.

Zachte planvoorraad omzetten in harde plancapaciteit op veelal complexe binnenstedelijke locaties, inclusief een aanzienlijk betaalbaar woningbouwprogramma, vraagt veel expertise en middelen van alle betrokken partijen. Bovendien stijgen de bouwkosten, kennen

bouwprocedures een lange doorlooptijd, is de personele capaciteit krap en is de investeringscapaciteit van corporaties in de zuidelijke Randstad landelijk het laagst. De toegankelijkheid van de woningmarkt – met name voor de lage en middeninkomens – komt daardoor in toenemende mate onder druk te staan. De grootste druk op de regionale woningmarkten in de zuidelijke Randstad bevindt zich daarbij in de steden Den Haag en Rotterdam. Tegelijkertijd is het de kunst om andere opgaven in het fysieke domein, zoals de klimaatopgave, bereikbaarheidsopgave, mobiliteitstransitie en energietransitie, op een slimme manier te koppelen aan de woningbouwopgave. Als derde component in deze complexe opgave is er de verbinding tussen het fysieke en het sociale domein, waar in de stedelijke regio's van Haaglanden en Rotterdam stevige opgaven liggen in verouderde stadswijken.

De stapeling van deze opgaven pakt regionaal verschillend uit. De opgaven en de daarvoor benodigde investeringen in de zuidelijke Randstad, onder andere vanwege het uitplaatsen van functies met hoge milieucategorie voor binnenstedelijke woningbouw, zijn in disbalans ten opzichte van de beschikbare publieke investeringsruimte in deze regio.

Woningbouwprojecten, onder meer binnenstedelijke hoogbouwprojecten, lopen hier nu op vast. Het sluitend krijgen van de businesscases van dergelijke projecten in de zuidelijke Randstad is daarmee een grotere uitdaging dan in andere delen van het land.

Naast voldoende aanbod is het van belang dat de juiste woning op de juiste plek wordt gerealiseerd. Om – in het verlengde van het OESO-advies uit 2015 – de agglomeratiekracht van de zuidelijke Randstad te versterken kiezen Rijk en regio ervoor om aanvullende planvoorraad hoofdzakelijk binnenstedelijk en geconcentreerd rond HOV-infrastructuur en -knooppunten te ontwikkelen. Gezien de hoge woningbehoefte hebben alle gemeenten in de zuidelijke Randstad een woningbouwopgave, waarbij de tekorten aan (centrum)stedelijke woonmilieus in de woningmarktregio's Haaglanden en Rotterdam en in de studentenstad Leiden het grootst zijn. Hiertoe hebben acht gemeenten¹ samen met de provincie Zuid-Holland het voortouw genomen om het samenwerkingsverband Verstedelijkingsalliantie op te richten. Binnen de Verstedelijkingsalliantie wordt gewerkt aan het geschikt maken van woningbouwlocaties. In aansluiting op de woningbehoefte in Zuid-Holland is de ambitie om circa twee derde van die behoefte binnen de gemeenten van de Verstedelijkingsalliantie te realiseren.

Voor de versterking van de agglomeratiekracht in de zuidelijke Randstad is het belangrijk dat voor de gehele woningbouwopgave, binnen én buiten de Verstedelijkingsalliantie, gestuurd wordt op de juiste kwalitatieve balansen, waaronder een betaalbaar woningbouwprogramma, en dat goede regionale samenwerking daarin verder wordt ondersteund.

Naast de nieuwbouwopgave ligt er ook in de bestaande woningvoorraad een forse opgave. In een aantal gemeenten is behoud van de bestaande voorraad één van de mogelijke strategieën om de volkshuisvestelijke opgaven te realiseren. Daarnaast ligt er, met name in de steden, een forse opgave in de aanpak van de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad: in de oude stadswijken die worden gekenmerkt door veelal gestapelde en relatief oude voorraad met hoge (slechte) energielabels is een forse kwaliteitsslag nodig om de woningen op een goed en toekomst- en klimaatbestendig niveau te krijgen. Het gaat om zowel de corporatievoorraad als de particuliere voorraad. In beide segmenten vormt de beperkte investeringskracht een knelpunt. De corporaties staan voor een stapeling aan opgaven (nieuwbouw, herstructurering, verduurzaming, betaalbaarheid) terwijl de investeringsruimte van de corporaties in de regio's Haaglanden en Rotterdam zeer laag is.

¹ De acht gemeenten die zich verenigd hebben in de Verstedelijkingsalliantie zijn: Leiden, Zoetermeer, Den Haag, Rijswijk, Delft, Schiedam, Rotterdam en Dordrecht.

Daarbovenop stelt de financiële positie van saneringscorporatie Vestia een aantal gemeenten voor additionele opgaven.

In de particuliere voorraad spelen daarnaast onder andere in gebieden zoals Rotterdam-Zuid en een aantal voor- en naoorlogse wijken van Den Haag, een aantal specifieke knelpunten zoals niet functionerende (kleine) VvE's en een toename van malafide verhuurders.

De opgave in de bestaande voorraad vraagt een gezamenlijke (gebiedsgerichte) inzet op de benodigde kwaliteitsslag in de bestaande woningvoorraad en het tegengaan van ongewenste effecten van de gespannen woningmarkt.

Lopende trajecten

Momenteel zetten betrokken partijen belangrijke stappen in integrale gebiedsgerichte uitwerkingen in de (MIRT-)verkenningen Oeververbinding regio Rotterdam en Binckhorst. Dit zijn cruciale uitwerkingen, en de eerste stappen om de geconcentreerde verstedelijkingsstrategie en doelen van de Verstedelijkingsalliantie gericht op de integrale ontwikkeling van 12² gebieden³ rond de spoorlijn Leiden-Dordrecht (Oude Lijn) te realiseren. Daarmee samenhangend wordt gewerkt aan een adaptieve ontwikkelstrategie Metropolaan OV en Verstedelijking rondom de Oude Lijn en E-lijn, waarbij investeringen in mobiliteit en verstedelijking met elkaar worden afgestemd. De volgende stap is om op basis van de uitkomsten van deze trajecten integrale besluiten te nemen over maatregelenpakketten voor bereikbaarheid en gebiedsontwikkeling die bijdragen aan de realisatie van geconcentreerde verstedelijking langs deze 'backbone' van de zuidelijke Randstad. Het Rijk en de Verstedelijkingsalliantie hebben daartoe tijdens het BO MIRT van november 2018 afgesproken in het najaar van 2019 tot een integraal Verstedelijkingsakkoord te komen.

Deze woondeal vormt onder meer een opmaat naar het integrale Verstedelijkingsakkoord voor de zuidelijke Randstad.

Verkenning Rijk – G4 bekostiging integrale Verstedelijkingsopgave

Zoals ook uiteengezet in de Kamerbrief "Uitkomsten overleg Rijk-G4 over verstedelijking" dd. 18 januari jl. zijn Rijk en regio het erover eens dat we voor een grote verstedelijkingsopgave staan die heel Nederland raakt en in het bijzonder de grote stedelijke regio's, zowel binnen als buiten de Randstad. Wonen, werken, bereikbaarheid en duurzaamheid moeten in deze gebieden bij elkaar worden gebracht. Door de omvang van de opgave is nauwe samenwerking tussen overheden onderling en tussen overheden en marktpartijen nodig. Bij investeringen is er bij de ontwikkeling van grote binnenstedelijke gebieden goede, inhoudelijke en programmatische, afstemming nodig over besluiten gericht op wonen en besluiten ten aanzien van bereikbaarheid en infrastructuur. Afspraken over woningbouw zijn dan ook niet los te zien van noodzakelijke maatregelenpakketten (waaronder ook investeringen) voor mobiliteit en de klimaat- en energietransitie. De adaptieve ontwikkelstrategie voor Metropolaan OV en Verstedelijking (MOVV) geeft invulling aan deze wederkerigheid.

De integrale verstedelijkingsopgave vereist een systeemaanpassing waarbij baten die voortvloeien uit verstedelijking ook daadwerkelijk neerslaan in de gebieden waar de hoogste

² Deze 12 locaties betreffen: Leiden Campus, Zoetermeer-Entreegebied, Den Haag-CID/Binckhorst, Den Haag-Knoop Moerwijk, Rijswijk-Boogaard/Plaspoelpolder, Delft-Schieoever-Station Campus, Schiedam-Schieveste/A20 zone, Rotterdam-M4H/Nieuw Mathenesse, Rotterdam-Binnenstad, Rotterdam-Willemsas, Rotterdam-Stadionpark, Dordrecht/Zwijndrecht-Spoorzoon.

³ In deze Woondeal zijn 12 van de 13 gebieden van de Verstedelijkingsalliantie overgenomen. Scheveningen is niet overgenomen omdat in Scheveningen minder sterk de nadruk ligt op grootschalige woningbouw en meer op andere (o.a. economische) functies.

kosten daarvoor worden gemaakt, zoals ook beschreven staat in hierboven genoemde Kamerbrief van 18 januari jl. Ook als het huidige beschikbare investeringspotentieel wordt aangeboord met een gecombineerde inzet van Rijk, gemeenten en private partijen, is de verwachting dat deze inzet ontoereikend is om de verstedelijkingsopgave in de zuidelijke Randstad volledig te kunnen bekostigen. In de systeemaanpassing die nodig is gaat het zowel om publieke middelen zoals het infrafonds, de transformatiefaciliteit, of gemeentelijke middelen, als om bijdragen van marktpartijen die direct en indirect profiteren van publieke investeringen zoals de aanleg van hoogwaardig openbaar vervoer (HOV). Deze systeemaanpassing is niet van de ene op de andere dag geregeld. Rijk en regio gaan een langdurig partnerschap aan om investeringen in binnenstedelijke gebieden af te stemmen, te intensiveren en daarmee het maatschappelijk rendement te vergroten. Daarbij gaan we onorthodoxe maatregelen niet uit de weg.

Rijk en G4 willen de ingezette manier van samenwerken (zie TK-brief "Uitkomsten overleg Rijk-G4 over verstedelijking", dd. 18 januari jl.) voortzetten om de komende jaren noodzakelijke aanpassingen aan regelgeving en publieke bekostiging vorm te geven. Ook gaan Rijk en G4 dit voorjaar in gesprek met marktpartijen met als doel om afspraken te maken over de bijdrage die zij kunnen doen aan de verstedelijkingsopgave en wat zij van Rijk en gemeenten nodig hebben. Het succes van de integrale verstedelijkingsopgave is afhankelijk van de voortgang die we samen op dit terrein boeken de komende jaren.

Aanvullend op bovengenoemde trajecten om tot oplossingen te komen voor de complexe verstedelijkingsopgave worden in deze woondeal regiospecifieke afspraken gemaakt. Daarmee komt een intensievere samenwerking tussen de betrokken decentrale overheden en het Rijk tot stand die nodig is om de slagkracht te versterken en de complexe (stapelings) opgaven aan te kunnen pakken.

Een goed voorbeeld van de beoogde samenwerking in de zuidelijke Randstad is de integrale aanpak van sociaal-fysieke wijkvernieuwing in Rotterdam-Zuid. Het Rijk en de gemeente Rotterdam investeren vanuit die samenwerking €260 miljoen in Rotterdam-Zuid. Met de gemeente Den Haag is een eerste stap gezet richting een soortgelijke aanpak waarbij het Rijk en de gemeente samen €17,5 miljoen investeren in het verbeteren van veiligheid en sociaaleconomische versterking van Den Haag Zuidwest.

Tot slot fungeert deze woondeal als regiospecifieke uitwerking van het Interbestuurlijk Programma (IBP) in die regio's waar de druk op de woningmarkt het grootste is.

Partijen sluiten met elkaar een Woondeal

- Als wederzijdse erkenning in de zuidelijke Randstad van de kwantitatieve én kwalitatieve opgaven in de gebieden waar de spanning op de woningmarkt het grootst is
- Om de wederzijdse verantwoordelijkheden en inspanningen voor die opgaven vast te leggen
- Als startpunt van een meerjarig samenwerkingstraject
- Met als doel om op korte termijn tot doorbraken te komen voor de kwantitatieve én kwalitatieve opgaven in de gebieden waar de spanning op de woningmarkt het grootst is

Partijen maken de volgende afspraken

Kernafspraken

Gemeenten en provincie zetten zich in voor:

- **Voldoende plancapaciteit voor de bouwproductie van 230.000 woningen tot 2040⁴, aansluitend op de kwantitatieve en kwalitatieve behoefte.**
- **De productie van ruim 100.000 woningen in de periode 2018 - 2025 waarvan:**
 - **bijna de helft in de gemeenten Den Haag en Rotterdam;**
 - **een aanzienlijk deel in het betaalbare segment.**
- **Evenwichtige verdeling onder doelgroepen en bevordering van spreiding van betaalbare woningen voor lagere en middeninkomens.**

Om dit mogelijk te maken zet het Rijk zich in voor:

- **Instrumentarium om de integrale verstedelijkingsopgave te realiseren en tot oplossingen te komen voor bekostiging van betaalbare woningen op locaties binnen bestaand stedelijk gebied nabij HOV.**
- **Verbetering van de investeringsruimte voor de corporaties in de zuidelijke Randstad om de volkshuisvestelijke opgaven te kunnen realiseren.**
- **Aanpassingen in wet- en regelgeving waarmee evenwichtigheid en toegankelijkheid op de woningmarkt bevorderd wordt.**

Deze kernafspraken zijn niet van de ene op de andere dag gerealiseerd, maar vergen grote systeemaanpassingen en forse investeringen van vele partijen zoals ook beschreven staat in de Kamerbrief van 18 januari jl.⁵. De afspraken in deze woondeal zijn erop gericht om de productie van 100.000 woningen tot 2025 in de zuidelijke Randstad te versnellen, om te zorgen voor voldoende harde plancapaciteit voor de periode tot 2040 en om een evenwichtig woningaanbod te bevorderen.

Partijen blijven zoeken naar mogelijkheden om de investeringen te bekostigen en gaan dan ook een langdurig partnerschap aan om dit proces, waaronder de systeemaanpassingen, stapsgewijs te doorlopen, vergelijkbaar met de gevolgde werkwijze voor het Nationaal Programma Rotterdam Zuid. Het Rijk herkent en erkent dat de grote verstedelijkingsopgave in het bijzonder de grote stedelijke regio's raakt. De minister kijkt daarom bij het nemen van maatregelen, waaronder inzet van middelen, met voorrang naar deze grote stedelijke regio's, zoals de zuidelijke Randstad.

In de hiernavolgende afspraken worden stappen gezet voor de korte en middellange termijn in het kader van deze kernafspraken.

In halfjaarlijkse bestuurlijke overleggen worden tussentijdse vorderingen doorgesproken en worden de vervolgstappen geactualiseerd.

⁴ Woningbouwopgave volgens de WBR 2019 voor de Provincie Zuid-Holland.

⁵ TK-brief: Uitkomsten overleg Rijk-G4 over verstedelijking

I. Gezamenlijke Verstedelijkingsstrategie

Verstedelijking in de zuidelijke Randstad vindt met voorrang plaats binnen bestaand stedelijk gebied in nabijheid van hoogwaardig OV (geconcentreerde verstedelijkingsstrategie)⁶. Dit vanwege een combinatie van uitbreidingsbehoefte aan (centrum)stedelijke woonmilieus, schaarste aan open groengebieden, de druk op het wegennet, de samenhang tussen verstedelijking en hoogwaardig OV, benutting van voorzieningen, nabijheid van werkgelegenheid, de aanpak van leefbaarheidsproblemen in stadswijken en toenemende aandacht voor een gezonde leefomgeving. Deze verstedelijkingsstrategie, die nader uitgewerkt wordt door de provincie in samenwerking met onder meer de Verstedelijkingsalliantie, vormt de basis voor deze woondeal en het voorgenomen integrale Verstedelijkingsakkoord. Door de gezamenlijke inzet op intensivering van bestaand stedelijk gebied kan de diversiteit van het kwalitatieve aanbod aan woonmilieus in de zuidelijke Randstad uitgebreid en versterkt worden. Vanuit de gezamenlijke verstedelijkingsstrategie is het vertrekpunt om in te zetten op concentratie van circa twee derde van de toekomstige verstedelijkingsopgave in de verstedelijkingszone langs de Oude Lijn. Om voldoende woningen te bouwen om in de behoefte te voorzien is het tijdig kunnen realiseren van bestaande woningbouwplannen, zowel voor de korte termijn (tot 2025) als voor de (middel)lange termijn (na 2025) cruciaal. Met andere woorden: **van zachte naar harde plannen en realisatie**. Deze inzet is ook nodig, zodat een stabiele bouwstroom van voldoende omvang in bestaand bebouwd gebied gegarandeerd is en gerealiseerd kan worden.

Binnen deze verstedelijkingsstrategie is onder meer de gezamenlijke inzet om de ambities van de Verstedelijkingsalliantie met specifieke focus op 12 verstedelijkingslocaties te realiseren. Randvoorwaardelijk voor de ontwikkeling van deze gebieden zijn besluiten over de toekomstige energievoorziening en de benodigde mobiliteits-, capaciteits- en infrastructurele ingrepen op en in verbinding met de Oude Lijn, die in beeld worden gebracht in de Adaptieve ontwikkelstrategie binnen de Werkplaats MOVV. Daarnaast vergt de ontwikkeling van deze gebieden publieke investeringen. Op stedelijk niveau is de gemiddelde omvang van de benodigde publieke investeringen bekend en voor onder meer de gebiedsontwikkelingen Binckhorst en Kralingse Zoom-Stadionpark zijn de kosten en baten inmiddels gedetailleerd in beeld gebracht. Het inzicht ontbreekt hoe dit specifiek uitpakt voor een aantal andere grootschalige gebiedsontwikkelingen, waarbij rekening gehouden wordt met de gedeelde ambitie om gemengde inclusieve gebieden van hoge kwaliteit te ontwikkelen.

Aanvullend op de bestuurlijk afspraken over bestaande woningbouwlocaties en gebiedsontwikkeling en focus op de verstedelijkingszone langs Oude Lijn zijn er nog keuzes te maken op welke plekken en in welke mate de overige woningbehoefte geacommodeerd kan worden.

⁶ Uit het MIRT-onderzoek Bereikbaarheid Rotterdam-Den Haag blijkt dat deze verstedelijkingsstrategie de agglomeratiekracht van de metropool Rotterdam-Den Haag versterkt.

I.1

Partijen vertalen in hun omgevingsbeleid door dat verstedelijking in de zuidelijke Randstad zich concentreert binnen bestaand stedelijk gebied in nabijheid van HOV, met bijpassend lokaal mobiliteitsbeleid. Het Rijk onderschrijft en ondersteunt de bestuurlijk koers binnen de zuidelijke Randstad bij de eventuele aanwijzing van gebieden in de NOVI.

I.2

De minister stelt het instrument Dashboard Verstedelijking beschikbaar. Ondersteunend aan de verstedelijkingsstrategie van de Verstedelijkingsalliantie en de adaptieve ontwikkelstrategie uit de Werkplaats MOVV, helpt dit instrument om de verstedelijkingsstrategie voor de zuidelijke Randstad te concretiseren en aanvullende keuzes ten aanzien van verstedelijking, waaronder het aanbod van de Alliantie Middengebied (Pijnacker-Nootdorp, Zoetermeer, Lansingerland), te onderzoeken op maatschappelijke meerwaarde/kosten en op de effecten op bereikbaarheid, duurzaamheid, leefbaarheid e.d. De focus ligt op de vraag waar het overige deel van de verstedelijkingsopgave te accommoderen. De minister benut deze inzichten ten behoeve van bestuurlijke besluitvorming in het MIRT en ondersteunt daarmee de gezamenlijke verstedelijkingsstrategie en te maken afwegingen in het omgevingsbeleid van de provincie.

I.3

Partijen onderkennen het gemeenschappelijk belang om betrouwbare en deelbare gegevens te hebben met betrekking tot de plancapaciteit, planstatus en planlocatie. Gemeenten spannen zich in om deze gegevens te verzamelen en beschikbaar te stellen via de provincie. Voor gemeenten, samenwerkingsregio's, provincie en de minister zijn de gegevens onmisbaar om te komen tot inzicht en overzicht in het totaal aan nieuwe regionale woonontwikkelingen, fasering en kwaliteiten van deze ontwikkelingen. Partijen kunnen aan de hand van deze gegevens knelpunten in realisatie signaleren en mogelijkheden om te versnellen uitwerken.

I.4

Een groene leefomgeving is van belang voor een hoogwaardig (internationaal) vestigingsklimaat. De leefkwaliteit in de sterk verstedelijkte zuidelijke Randstad staat onder druk. De omliggende groene landschappen vervullen een belangrijke rol in het verbeteren van de leef- en verblijfskwaliteit. Partijen erkennen het gezamenlijke belang om ecologische en recreatieve verbindingen, zichtlijnen en wateropgaven te realiseren. Partijen spannen zich in om in hun verstedelijkingsopgaven vanaf de planvorming structureel de relatie tussen de woonopgave en het landschap te leggen. De verkenning Landschapspark Zuidvleugel die door verschillende betrokkenen is opgesteld vormt het uitgangspunt voor deze opgave.

I.5

De stadsranden vormen een belangrijke schakel tussen stad en land. Onderzoek van het PBL toont aan dat de verstedelijkingsdruk op de stadsranden in Zuid-Holland het grootst is, terwijl de groene beschermingsregimes beperkt aanwezig zijn. Partijen spreken af om een aantal pilots te starten waarin wordt uitgewerkt hoe de woningbouwopgave als de motor voor vergroting van de gebiedskwaliteit, tegengaan van verrommeling en opvang van recreatiebehoefte als gevolg van de groei van de steden kan dienen. Inzichtelijk wordt gemaakt wat nodig is aan instrumentarium voor integrale ontwikkeling van deze stadsranden.

II. Operationalisering Verstedelijkingsstrategie

Zoals eerder beschreven vergt de complexe verstedelijkingsopgave een intensievere meerjarige samenwerking, zowel generiek als gebiedsspecifiek.

Het Rijk en de G4-steden hebben recent samen naar een vernieuwing in de aanpak van de grote verstedelijkingsopgaven gekeken. De uitwerkingen van de businesscases Binckhorst en Kralingse Zoom–Stadionpark in dat traject bieden veel inzicht in de voorliggende complexe opgave: deze concrete gebiedsontwikkelingen kennen op lange termijn hoge maatschappelijke baten, maar de beschikbare publieke middelen zijn ontoereikend voor bekostiging op de korte termijn, zelfs als deze door Rijk, provincie en gemeenten gecombineerd worden ingezet. Deze bekostigingsproblematiek betreft de nodige bereikbaarheidsmaatregelen, de (intensivering van de) woningbouwopgaven en collectieve stedelijke voorzieningen. De casuïstiek geeft inzicht in de complexiteit die ook op andere locaties speelt.

Het Rijk en de G4-steden hebben zich eraan gecommitteerd om regels waar mogelijk aan te passen en nauwer samen te werken om de verstedelijkingsopgaven te kunnen realiseren.

Rijk en G4 beogen hiermee te komen tot **nieuwe vormen van bekostiging, samenwerking en een instrumentarium met een bredere betekenis** dat ook toepasbaar is voor andere gemeenten.

II.1

Partijen erkennen dat de reservering van extra publieke middelen onvermijdelijk is om de verstedelijkingsopgave in transformatie- en verdichtingsgebieden in de zuidelijke Randstad te bekostigen, die niet met een andere inzet van publieke middelen en samenwerking met de markt te verwezenlijken zijn. Partijen plegen hun uiterste inzet om ervoor te zorgen dat een groter aandeel van de baten die voortvloeien uit verstedelijking ook daadwerkelijk voor de bekostiging hiervan wordt ingezet. Partijen gaan daartoe een langjarige bestuurlijke samenwerking aan waarbij de voortgang op die samenwerking minimaal tweemaal per jaar tijdens bestuurlijke overlegmomenten besproken wordt.

II.2

Partijen spannen zich in om het instrumentarium uit de (ontwerp) nationale omgevingsvisie (NOVI) aan te wenden ten bate van de uitvoering van de gezamenlijke verstedelijkingsstrategie binnen de (in de NOVI) aan te wijzen gebieden in de zuidelijke Randstad. In de NOVI zal gezamenlijk ingezet worden op verdere beleidsontkokering (regelgeving) en bundeling van financiële middelen voor bekostiging van verstedelijking.

II.3

De partijen onderschrijven de aanpak op hoofdlijnen van de adaptieve ontwikkelstrategie uit de Werkplaats Metropolitaan OV en Verstedelijking. Doel van deze strategie is het integreren en afstemmen in de tijd van de verstedelijkingsopgave (woningbouw, arbeidsplaatsen, voorzieningen) en de OV-bereikbaarheid (inclusief fiets en knooppunten) ten behoeve van het voorzien in de grote stedelijke woningvraag, het versterken van de agglomeratiekracht van deze metropool, het ontlasten van de weginfra en bescherming van het buitengebied. De strategie biedt onderbouwing voor samenhangende besluiten voor verstedelijking en OV, en vormt een belangrijke bouwsteen voor het gezamenlijk integraal Verstedelijkingsakkoord zuidelijke Randstad.

Partijen onderschrijven dat goede bereikbaarheid een randvoorwaarde is voor de ontwikkeling van verschillende woningbouwlocaties in de zuidelijke Randstad. In het gebiedsprogramma MoVe is met het instellen van de werkplaats Metropolitaan OV en Verstedelijking deze relatie reeds onderkend en zetten partijen zich tevens in om het stedelijk programma te intensiveren op goed bereikbare locaties. De gemeenten zullen hun

bijdrage aan de woningbouwopgave leveren als op Rijks- en provinciaal niveau, en binnen de MRDH, in aansluiting op het gebiedsprogramma MoVe volgens de adaptieve strategie van de werkplaats Metropolitaan OV + verstedelijking, besluiten worden genomen. Dit richt zich met name op de bereikbaarheid per openbaar vervoer, fiets en ketenmobiliteit in samenhang met sturende (gemeentelijke) maatregelen bijvoorbeeld op het gebied van parkeren. Besluiten hierover vinden plaats aan de tafel van het BO MIRT.

Operationalisering Verstedelijkingsstrategie: Gebiedsontwikkelingen

Gebiedsspecifiek spitst de verstedelijkingsopgave in de zuidelijke Randstad zich toe in verschillende integrale gebiedsontwikkelingen. Rondom deze gebiedsontwikkelingen wordt met deze woondeal een **meerjarig partnerschap** afgesloten gericht op verbetering van publieke samenwerking.

Dit partnerschap richt zich op de volgende gebiedsontwikkelingen:

- a. Gebiedsontwikkelingen CID-Binckhorst en Kralingse Zoom-Stadionpark, die binnen de zuidelijke Randstad prioriteit krijgen van de minister bij het nemen van maatregelen, omdat in deze gebiedsontwikkelingen het grootste aandeel van het gevraagde binnenstedelijke woningbouwprogramma gerealiseerd moet worden. Bestaande en toekomstige inzet van overheden wordt hier verder gebundeld om te komen tot efficiencyvoordelen en (onorthodoxe) oplossingen voor de bekostigingsproblematiek, met als inzet extra publieke middelen te genereren;
- b. De overige prioritaire locaties van de Verstedelijkingsalliantie die nader uitgewerkt worden om de noodzaak van extra publieke middelen voor de verstedelijkingsopgave te onderbouwen en om (onorthodoxe) oplossingen voor deze bekostigingsproblematiek nader te onderzoeken;

II.4

Tegen de achtergrond van het forse woningtekort van de stad Den Haag en de betekenis van het gebied '**Central Innovation District (CID) en de Binckhorst**' voor de realisatie van deze opgave (tevens REOS locatie) gaan de gemeente Den Haag en de minister van BZK een meerjarig partnerschap aan om de woningbouwrealisatie in het gebied te optimaliseren en te bevorderen. Ambitie is om in totaal circa 25.000 woningen toe te voegen in CID – Binckhorst en waar mogelijk in te zetten op verdere intensivering van het woningbouwprogramma. Het maken van een rendabele business case voor de gebiedstransformatie met voldoende woningdifferentiatie en woonkwaliteit is een grote uitdaging, in combinatie met onder meer de urgentie van de energietransitie, infrastructurele belemmeringen en -opgaven in het gebied, stijgende bouwkosten, behoud van ruimte voor werkgelegenheid en het bewaken van een betaalbaar bouwprogramma. De gemeente Den Haag maakt bij dit partnerschap het voorbehoud dat tijdig besluitvorming zal moeten plaatsvinden over de noodzakelijke openbaar vervoer- en bereikbaarheidsmaatregelen in het gebied CID – Binckhorst.

Als onderdeel van het partnerschap maken de gemeente Den Haag, de provincie en de minister de volgende afspraken:

- a. partijen onderschrijven dat goede bereikbaarheid en passend flankerend beleid een essentiële randvoorwaarde is voor de realisatie van de geoptimaliseerde woningbouwambitie in CID – Binckhorst. Partijen spannen zich in voor voortvarende besluitvorming, op korte termijn, bij Rijk en regio over de verkenning CID – Binckhorst en het daarbij behorende no regret-pakket;
- b. in het CID – Binckhorst gebied is sprake van een complexe bouwopgave. Onder andere de nabijheid van spoor- en (Rijks)weginfrastructuur bemoeilijkt de financiële

haalbaarheid van de integrale gebiedsontwikkeling en de woningbouwopgave daarin. Partijen erkennen dat publieke middelen nodig zijn voor de bekostiging van deze binnenstedelijke woningbouw (zie artikel II.1). Daarnaast zal gezamenlijk onderzocht worden hoe binnen de kaders van de Chw gebruik gemaakt kan worden van flexibele milieunormeringen en acceptatie van tijdelijke overlast;

- c. verdere verdichting van dit stedelijk gebied ten behoeve van woningbouw hangt nauw samen met milieuknelpunten als gevolg van mobiliteit en bedrijvigheid. Gemeente, provincie en de minister spreken af dat uitvoering en vormgeving van dit proces om tot een oplossing van deze knelpunten te komen wordt vastgelegd in het op te stellen Verstedelijkingsakkoord (najaar 2019). Partijen erkennen voorts dat extra publieke middelen nodig zijn voor de bekostiging van dit proces, waarvoor binnen het partnerschap naar oplossingen gezocht zal worden;
- d. om de Binckhorst tot versnelling te brengen zullen de gemeente en de minister voor deze ontwikkeling medio 2019 een pilot starten voor het opzetten van een gebiedsinvesteringszone (GIZ). De minister zal hierbij, mede in het kader van de samenwerking Rijk-G4, een bijdrage leveren voor personele capaciteit en expertise en, indien nodig, zich inzetten voor een wettelijke basis voor een GIZ. Daarnaast verkent het Rijk de mogelijkheden voor een startbijdrage van €1 mln. in het GIZ. De inzichten uit dit experiment vormen input voor het vervolgesprek Rijk-G4 over de bekostiging van binnenstedelijk bouwen;
- e. de realisatie van het woonprogramma vraagt om een mobiliteits- en energietransitie. Dat vraagt ook versterking van de stationsentrees en de OV-knoop bij de hoofdstations van Den Haag en afstemming met en input vanuit EnergieRijk Den Haag. De minister en de gemeente werken samen uit hoe zij hierin gezamenlijk kunnen optrekken met andere betrokken partijen zoals NS, ProRail, TM, Metropoolregio Rotterdam Den Haag, provincie Zuid-Holland en het Rijksvastgoedbedrijf;
- f. de minister zal een beleidsopdracht formuleren voor het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) om in beeld te brengen hoe, in projecten die zich binnen het CID-gebied bevinden (zoals CS Oost en de Campusboulevard), beleidsdoelen verder mee gekoppeld kunnen worden. Vertrekpunt daarbij is dat de gemeente en het RVB samen bereid zijn om de aanwezigheid van Rijkskantoren in deze gebieden te combineren met wonen en aantrekkelijke plintfuncties, om zo een levendig, economisch aantrekkelijk gebied te maken.

II.5

Tegen de achtergrond van de forse woningbouwopgave van de stad Rotterdam en de betekenis van het gebied '**Rotterdam Kralingse Zoom - Stadionpark**' voor de planvoorraad van de stad, gaan de gemeente Rotterdam en de minister een meerjarig partnerschap aan om de woningbouwrealisatie in delen van dit gebied te optimaliseren en te bevorderen. Ambitie is om in dit gebied het merendeel van de in het oostelijke deel van Rotterdam mogelijk te realiseren 15.000-30.000 woningen toe te voegen. Het maken van een rendabele businesscase voor de gebiedstransformatie naar een gemengd stedelijk gebied met voldoende woningdifferentiatie en woonkwaliteit is een grote uitdaging i.v.m. de urgentie van de energietransitie, het inpassen, beëindigen en/of verplaatsen van bestaande functies, infrastructurele opgaven in het gebied, stijgende bouwkosten, behoud van ruimte voor werkgelegenheid en het bewaken van een betaalbaar bouwprogramma. De realisatie van een nieuwe oeververbinding, waarvoor een MIRT-verkenning loopt binnen het gebiedsprogramma MoVe, is daarbij voorwaardelijk om de maximale potentie van het gebied te kunnen benutten. Medio 2019 zal het partnerschap tussen de minister en de gemeente verder uitgewerkt worden. Binnen dat partnerschap zal ingegaan worden op:

- a. het belang van multimodale bereikbaarheid via een versterking van de (HOV-) structuur (Zuidplein-station Stadionpark-Kralingse Zoom) en een nieuwe multimodale oeververbinding, mede ter ontlasting van de Van Brienenoord- en Algeracorridor. Binnen de kaders van de in 2018 gezamenlijke gestarte MIRT-verkenning wordt toegewerkt naar een eenduidig bestuurlijk besluit over de te kiezen variant en benodigde aanvullende maatregelen;
- b. het belang van een samenhangende gebiedsontwikkeling waarin een gemengd gebied wordt ontwikkeld dat een bijdrage levert aan de ontwikkeling van de gehele stad (agglomeratiekracht) en de inwoners (kansen voor mensen);
- c. het belang van een goede fasering van investeringen in publieke voorzieningen en infrastructuur in relatie tot de fasering van het woningbouwprogramma en de beschikbaarheid van middelen, zowel publiek als privaat;
- d. de mogelijkheden voor het creëren van extra financiële ruimte voor dergelijke investeringen, in relatie tot de te verwachte effecten als gevolg van de ruimtelijk-economische ontwikkelimpuls van de nieuwe multimodale oeververbinding, conform inzet Rijk en G4 in het kader van de bekostiging van de integrale verstedelijkingsopgave (zie ook II.1);
- e. de aansluiting van de realisatie van deze gebiedsontwikkeling op de mobiliteits- en energietransitie. Bij de verdere uitwerking krijgt dit nadrukkelijk aandacht, inclusief de wijze waarop andere partners hieraan kunnen bijdragen.

II.6

Om de ambities van de **Verstedelijkingsalliantie** met de specifieke focus op 12 verstedelijkingslocaties te realiseren spreken partijen af om samen te verkennen welke extra reserveringen van publieke middelen nodig zijn. Hiertoe brengen partijen in de loop van 2019, op basis van de uitkomsten van de 'Realitycheck' voor de 12 locaties, voor dezelfde locaties concreet in beeld hoe de maatschappelijke kosten en baten zich tot elkaar verhouden. Hierbij blijft de ambitie om te voorzien in de regionale woningbehoefte en daarbij gemengde, inclusieve gebieden te realiseren voorop staan. Beoogd resultaat is in beeld te brengen hoeveel middelen nodig zijn om deze locaties te ontwikkelen om het betreffende woningbouwprogramma te kunnen realiseren. De uitkomsten hiervan zullen betrokken worden in het voorgenomen Verstedelijkingsakkoord.

II.7

Om tot oplossingen te komen voor de **ongedekte publieke kosten** (resultaten II.6) worden verschillende publieke bekostigingsbronnen in beeld gebracht en worden relevante oplossingsrichtingen uit het G4-traject verder uitgewerkt, zoals het in kaart brengen van de (maatschappelijke) baten en het vormgeven van een (regionaal) fonds voor verstedelijking (die ingericht wordt om de investeringsruimte van betreffende gebiedsontwikkelingen te vergroten en als voorziening voor ongedekte publieke kosten), passend bij de specifieke bekostigingssituatie in de zuidelijke Randstad. De inzichten uit deze gezamenlijke verkenning geven deels invulling aan de beoogde systeemaanpassing (zie TK-brief "Uitkomsten overleg Rijk-G4 over verstedelijking") en vormen een proeftuin voor toekomstige bekostigingsmodellen voor gebiedsontwikkeling. In dat kader zullen deze resultaten ook teruggelegd worden in de werkgroep Alternatieve bekostiging. Gestreefd wordt naar oplevering van deze uitwerkingen in december 2019 en doorvertaling daarvan in het voorgenomen regionale Verstedelijkingsakkoord.

III. Wijkvernieuwing en verduurzaming

De opgave in de bestaande voorraad en de benodigde kwaliteitsslag daarin vergt intensivering van de samenwerking, onder meer in gebieden voor wijkvernieuwing. Deze gebieden komen op basis van leefbaarheidsproblemen in aanmerking voor een integrale aanpak van sociaal-fysieke wijkvernieuwing waarbij een verbinding wordt gelegd met de verduurzamingsopgave, de leefbaarheid en het woonklimaat voor de bewoners in de wijken. De aanpak in Rotterdam-Zuid (NPRZ) strekt daarbij tot voorbeeld. In het Klimaatakkoord hebben corporaties afgesproken te fungeren als 'startmotor' voor de energietransitie in de gebouwde omgeving. Om deze rol te kunnen invullen is het van belang dat corporaties in staat zijn om de benodigde investeringen te doen (zie paragraaf V). Daarnaast is het van belang enkele specifieke belemmeringen weg te nemen. Rondom het aardgasvrij maken van wijken hebben partijen reeds samenwerkingen opgestart. Op grond van het Programma 'Aardgasvrije wijken' is in 2018 € 6 miljoen beschikbaar gesteld voor de proeftuin Rotterdam Pendrecht Zuid, € 4,835 miljoen voor de proeftuin Den Haag Zuidwest en € 6,534 miljoen voor de proeftuin Zoetermeer Palenstein.

III.1

De minister verruimt de mogelijkheden in de Woningwet voor het opwekken van duurzame energie door corporaties op, aan of in de woongelegenheden. Daaraan gekoppeld wordt gezien of de (directe) binding met de bewoning losgelaten kan worden.

III.2

In het ontwerp-klimaatakkoord wordt voor bestaande woningen een standaard voor verduurzaming, met daarbij behorende **streefwaarden per gebouwdeel**, aangekondigd. De minister zal in afstemming met de VNG een afvaardiging van gemeenten vaststellen voor betrokkenheid in dit proces, in elk geval via botsproeven.

III.3

Tegen de achtergrond van de rol van corporaties als Startmotor voor de verduurzamingsopgave onderzoeken de minister en de gemeenten Leiden en Delft komend jaar de mogelijkheden om de verduurzaming van **studentenhuusvesting** in de studentensteden Leiden en Delft een impuls te geven. In dit onderzoek worden de lokale opgave en de mogelijkheden van corporaties in kaart gebracht, rekening houdend met de passendheid voor de woonlasten van studenten.

III.4

Het onderhoud aan woningen en de verduurzaming daarvan is in principe een aangelegenheid voor VvE's. In kwetsbare wijken blijken overwegend kleinere, slapende VvE's niet in staat deze opgaven op te pakken. Voor de opgaven in de energietransitie, in het kader van het Klimaatakkoord, en het sociale evenwicht in deze wijken is het investeren in goede woningen cruciaal. Opschalen van kleine VvE's naar een **Koepel-VvE** per bouweenheid is noodzakelijk om goed beheer structureel te borgen. Om tot oplossingen te komen participeert de minister in een Rotterdamse pilot die in 2018 vanuit het NPRZ-programma Steigers op Zuid is gestart. Op basis van bevindingen uit deze pilot en uit eerdere casuïstiek worden door de minister, de gemeenten Rotterdam en Den Haag gezamenlijk knelpunten in kaart gebracht, en welke maatregelen nodig zijn om deze knelpunten op te kunnen lossen. Indien hieruit de noodzaak blijkt de knelpunten met een wijziging van wet- en regelgeving op te lossen, brengt de minister wet- en regelgeving in aanpassing.

III.5

In de zuidelijke Randstad wordt een impuls gegeven aan de wijkvernieuwing. In overleg met enkele nader te bepalen gemeenten, waaronder in ieder geval **Schiedam**, zal worden nagegaan welke andere wijken met leefbaarheidsproblemen in de zuidelijke Randstad voor een intensivering van de aanpak in aanmerking komen.

III.6

De opgave in **Den Haag Zuidwest** (inwonersaantal ca. 70.000) is grootschalig, meervoudig, langdurig en zeer urgent. De middenklasse is de afgelopen decennia weggetrokken en de instroom van nieuwe groepen betrof veelal mensen met een laag inkomen en opleidingsniveau. Om deze neerwaartse spiraal tegen te gaan is dringend een grootschalige samenhangende aanpak nodig. In het kader van de nog te sluiten Regio Deal wordt momenteel een programma, gericht op de 3 pijlers: Samenleving en participatie; Vitale inwoners; en Activeren, leren en werken (inclusief wijk economie), uitgewerkt. Daarnaast is de fysieke vernieuwing en verdichting van Zuidwest van zeer groot belang. Hiervoor is een ambitieus woningbouwprogramma nodig om tot een betere mix van sociale huurwoningen en duurdere huur- en koopwoningen voor middeninkomens te komen. Daarbij is een hoger voorzieningenniveau en een betere lokale en regionale bereikbaarheid van het gebied noodzakelijk. De gemengde gebiedsontwikkeling wordt gestart in Knoop Moerwijk, omgeving Leyweg en Lozerlaan/Gaarden/Dreven/Zichten. Het Rijk en gemeente Den Haag streven daarbij naar een bijzondere Rijksstatus voor Den Haag Zuidwest. De gemeente Den Haag en de minister van BZK gaan een meerjarig partnerschap aan om de stedelijke vernieuwing en verdichting in Zuidwest vorm te geven en uit te voeren. Als onderdeel van dit partnerschap maken de gemeente Den Haag, de provincie en de minister de volgende afspraken:

- a. in Zuidwest zetten we in op het intensiveren van het woningbouwprogramma. De minister en de gemeente Den Haag spreken af om voor de periode vanaf 2020 een financiële bijdrage van het Rijk aan de gewenste verdichtings-, transformatie-, herstructureringsopgave van de woningvoorraad in Zuidwest te verkennen. Dit in samenhang met een te ontwikkelen integrale aanpak waarbij partijen op grond van de opgave streven naar een bijzondere Rijksstatus voor Zuidwest;
- b. in het licht van de integrale (woon)opgave zal ook vanuit het programma aardgasvrije wijken actief met de gemeente worden meegedacht en samengewerkt aan de mogelijkheden voor het aardgasvrij maken van delen van wijken;
- c. in het kader van de verdichtingsopgave wordt de minister medeondertekenaar van het convenant Den Haag Zuidwest, dat de gemeente voornemens is medio 2019 af te sluiten met corporaties en marktpartijen ten behoeve van de woningbouwopgave in Den Haag Zuidwest. De minister zet zich in om de achterstand op het gebied van wonen om te buigen naar het G4 gemiddelde.
Als onderdeel van deze samenwerking zet de minister zich proactief in om belemmeringen voor de verdichtings-, transformatie- en herstructureringsopgave van de woningvoorraad weg te nemen;
- d. met het oog op de verduurzamingsopgave en de beoogde rol van corporaties als startmotor, heeft de minister de Regeling heffingsvermindering verhuurderheffing voor Verduurzaming (RVV) ingericht om verdergaande woningverbeteringen te stimuleren (>3 labelstappen), deze is inmiddels vanwege het grote aantal aanvragen gesloten. De afgelopen jaren hebben Haagse corporaties relatief weinig gebruik gemaakt of kunnen maken van rijkssubsidies (zoals STEP) en de RVV. De minister en de gemeente Den Haag spreken af in kaart te brengen hoe de RVV-regeling benut wordt in Den Haag Zuidwest, tegen de achtergrond van de wijkvernieuwingsopgaven. Deze inzichten kunnen vervolgens betrokken worden bij evaluaties of de inrichting van eventuele nieuwe regelingen;

- e. voor gebieden waar specifieke omstandigheden tot extra uitdagingen voor corporaties leiden, verkennen gemeente Den Haag, de minister en betrokken corporaties samen de mogelijkheden om via een WOM (WijkOntwikkelings-Maatschappij) corporatiewoningen te verduurzamen in wijken waar het aardgas eruit gaat, maar die niet of te laat in de planning van de corporaties voorkomen. Tevens wordt bekeken of InvestNL een passende financieringsbron kan zijn in dit proces.
Op basis van de uitkomsten van deze verkenning nemen bovengenoemde partijen in de tweede helft van 2019 een go/no go beslissing over een op te richten WOM Duurzaamheid. Bij een positief besluit worden de gewenste constructie en de verdeling van rollen- en verantwoordelijkheden vormgegeven. Daarbij kijken de partijen ook kritisch naar de spelregels die toezichthouders van corporaties hanteren ten aanzien van de taken in een WOM, die een belemmerende werking hebben op woningverduurzaming. Deze gezamenlijke verkenning starten we in Zuidwest;
- f. de gemeente Den Haag, de provincie en de minister spannen zich in om de bereikbaarheidsopgaven die zijn verbonden aan de samenhangende aanpak van Zuidwest op de daarvoor bedoelde tafels te agenderen.

III.7

De minister en de gemeente Rotterdam zetten de langjarige samenwerking voor wijkvernieuwing in **Rotterdam-Zuid** (NPRZ) onverminderd voort. Als onderdeel van deze samenwerking zetten de minister en de gemeente zich proactief in om belemmeringen voor de wijkvernieuwing weg te nemen. In de Regio Deal Rotterdam-Zuid hebben de gemeente Rotterdam en de minister herbevestigd om met het NPRZ de forse achterstandspositie op de terreinen school, werk en wonen in 2030 om te buigen naar het G4-gemiddelde. Er is voor de periode 2018-2021 financiering vanuit Rijkszijde geregeld. Voor de periode na 2021 spreken partijen af om een financiële bijdrage van het Rijk aan de gewenste transformatie van de bestaande woningvoorraad van Rotterdam Zuid te verkennen.

Voorts maken partijen de volgende afspraken in aanvulling op de Regio Deal dd. 6 december 2018:

- a. Indien en voor zover het praktisch onmogelijk blijkt dat de afzonderlijke corporaties de dekking uit de aftrek verhuurdersheffing voor de projecten die ten grondslag lagen aan de toezegging uit de brief aan de Tweede kamer van de minister dd. 1 juli 2016 realiseren, zal de minister in overleg met alle betrokkenen een wenselijke oplossing aandragen voor dit knelpunt. Het gaat daarbij met name om de aanvragen die de corporaties gedaan hebben voor de projecten Tweebos- en Mijnskintbuurt. Deze projecten zijn essentieel voor het behalen van de doelstelling uit de kamerbrief om 600 particuliere woningen aan te pakken in het kader van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid;
- b. De gemeente Rotterdam heeft de minister verzocht om een uitspraak met betrekking tot het geschil met corporatie Woonbron. De gemeente acht een financiële bijdrage van de corporatie(s) aan de grondige aanpak van de particuliere voorraad in Rotterdam-Zuid redelijk en noodzakelijk. De uitkomst van het advies vergt hoe dan ook gesprekken met betrokken partijen over het vervolg. Gemeente en de minister blijven in het kader van NPRZ in gesprek over oplossingen;
- c. De gemeente en de minister blijven in het kader van NPRZ in gesprek over oplossingen inzake de bekostiging van VVE010 voor het aandeel van Vestia;
- d. De minister en de gemeente Rotterdam zoeken samen naar de meest effectieve oplossing om de aanwas van kleine VVE's (<10 eenheden) in aangewezen gebieden tegen te gaan als eigenaar-verhuurders binnen een grotere bouweenheid ongesplitst

eigendom willen uitponden. Hiervoor brengt Rotterdam casuïstiek in. Op basis van deze casuïstiek zal de minister samen met de gemeente Rotterdam knelpunten in kaart brengen, en welke maatregelen nodig zijn om deze knelpunten op te kunnen lossen. Indien hieruit de noodzaak blijkt de knelpunten met een wijziging van wet- en regelgeving op te lossen, brengt de minister wet- en regelgeving in aanpassing;

- e. De gemeente Rotterdam brengt casuïstiek in rond tijdelijke verhuur in het kader van de Leegstandswet (en dan met name uitbreiding van de maximale termijn van 7 jaar) bij samenvoegen van woningen door gemeente, woningcorporaties en marktpartijen in aangewezen gebieden in Rotterdam Zuid. Op basis van deze casuïstiek en een nadere onderbouwing kan een aanvraag gedaan worden voor een experiment op basis van de Crisis- en herstelwet. De minister zal de gemeente Rotterdam ondersteunen bij het doen van de betreffende aanvraag;
- f. De minister en de gemeente Rotterdam voeren overleg over mogelijkheden voor versnelling van onteigeningsprocedures, vermindering van juridische kosten bij onteigening en de inzet van de Wvg bij samenvoegen. In het vierde kwartaal van 2019 zullen de minister en de wethouder Bouwen, Wonen en Energietransitie van Rotterdam in overleg gaan over de uitkomsten van deze verkenningen en vervolgspraken maken;
- g. De minister zet een periodiek overleg op met de gemeente Rotterdam en andere betrokken gemeenten en instellingen waarin op basis van de door hen ingebrachte casuïstiek bestaande instrumenten worden toegelicht, en zo nodig nieuwe instrumenten worden ontwikkeld, om legale en gewenste bewoning te bevorderen en te monitoren door middel van onder meer informatieverzameling en gegevensdeling binnen de kaders die de AVG biedt;
- h. In de focuswijken met veel particulier verhuurd woningbezit, zoals Carnisse, vertoont de lokale woningmarkt disfunctionele aspecten, mede ingegeven door malafide verhuurgedrag. Dit komt tot uitdrukking in hoge huurprijzen, onduidelijke verhuurconstructies en een groot verloop in bewoning. Het aantal eigenaar-bewoners neemt af en steeds meer woningen worden verhuurd. Extra handhavingscapaciteit is niet toereikend om goed verhuurderschap af te dwingen en het (ondermijnende) verdienmodel te doorbreken. Om misstanden ten aanzien van huurprijzen in de particuliere sociale verhuursector binnen een aantal specifieke wijken aan te kunnen pakken onderzoeken BZK en de gemeente Rotterdam daarom aanvullende juridische en praktische mogelijkheden. Te denken valt aan:
 - het versterken van de positie van de huurder, bijvoorbeeld door middel van huurteams. Dit kan ertoe kan leiden dat een gecoördineerde en samenhangende aanpak het verdienmodel van malafide verhuurders aantast,
 - de inzet van een systeem van vergunningen voor verhuurders, waarbij bij malafide gedragingen de vergunning kan worden ingetrokken, waarmee de facto de mogelijkheid van een verhuurverbod wordt gerealiseerd;
 - een nog te ontwikkelen gebiedsgerichte specifieke aanpak met behulp van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (mogelijk als experiment).

In het 4e kwartaal van 2019 zullen de minister en de wethouder Bouwen, Wonen en Energietransitie van Rotterdam in overleg treden over de uitkomsten van deze verkenningen en zullen afspraken gemaakt worden over hoe deze disfunctionele aspecten van de lokale woningmarkt kunnen worden aangepakt, waarbij de genoemde drie opties in ieder geval een onderwerp van gesprek zijn. In dit gesprek zal ook de voortgang op de punten a t/m g worden besproken.

IV. Versnellingslocaties en doorbraaktafels korte termijn

Partijen delen de urgentie van woningbouwversnelling in de periode tot 2025.

Tijdens het BO MIRT in het najaar van 2018 hebben Rijk en regio daartoe afspraken vastgelegd in een *Actieplan*, onderdeel daarvan is de versnelling van de 12 locaties van de Verstedelijkingsalliantie, waarvoor onder meer €550.000 beschikbaar is gesteld door de minister voor inzet van de Vliegende brigade in deze projecten. Binnen de afspraken van het *Actieplan* worden verder doorbraaktafels ingericht voor specifieke afspraken over verdere versnelling van concrete projecten en het oplossen van thematische knelpunten.

Instrumentarium dat ingezet kan worden aan de doorbraaktafels betreft onder meer kennis en kunde en juridische expertise via de Crisis- en herstelwet, het Expertteam Woningbouw van BZK of de Vliegende Brigade van de provincie. Indien nodig is er ook medefinanciering beschikbaar voor versnelling van de realisatie.

Voor specifieke vraagstukken rond de implementatie van de energietransitie en de aanleg van een warmtenet biedt het Rijk reeds ondersteuning aan via het Expertise Centrum Warmte (ECW).

IV.1

Om de gebiedsontwikkeling in de 12 locaties van de Verstedelijkingsalliantie te versnellen heeft de minister € 550.000 beschikbaar gesteld die besteed zal worden aan inhuur van kennis en extra personele capaciteit via de Vliegende Brigade, tevens wordt voor deze locaties gekeken naar het oplossen van knelpunten via de Crisis- en herstelwet (Chw).

Het gaat om de volgende 12 locaties:

- a. Leiden-Campus (Stationsgebied/Bioscience Park)
- b. Zoetermeer-Entreegebied
- c. Den Haag-CID/Binckhorst,
- d. Den Haag-knoop Moerwijk,
- e. Rijswijk-Boogaard/Plaspoelpolder,
- f. Delft-Schieoevers-Station Campus,
- g. Schiedam-Schieveste/A20-zone,
- h. Rotterdam-M4H/Nieuw Mathenesse,
- i. Rotterdam-Binnenstad
- j. Rotterdam-Willemsas,
- k. Rotterdam-Stadionpark
- l. Dordrecht/Zwijndrecht-Spoorzone.

IV.2

Buiten de 12 locaties van de Verstedelijkingsalliantie doen zich ook kansen voor om binnenstedelijke woningbouwprojecten (binnen BSD⁷) nabij HOV⁸, in de regio's Haaglanden en Rotterdam of de gemeenten Leiden of Dordrecht, in de periode tot 2025 te versnellen. Het gaat daarbij om projecten met een concrete hulpvraag, waarbij inzet van de Crisis- en herstelwet, het Expertteam Woningbouw van de minister of de Vliegende Brigade van de provincie of een andere vorm van ondersteuning kan helpen om knelpunten op te lossen en om een betekenisvolle stap richting realisatie te zetten. Medio 2019 organiseren de provincie en de minister voor de volgende **versnellingsprojecten** doorbraaktafels:

- a) Leiden, Lammenschanspark
- b) Zoetermeer, Binnenstad
- c) Rijswijk, Rijswijk-Buiten

⁷ BSD definitie Provincie Zuid-Holland

⁸ Betekenis van nabij HOV is binnen 1200m van een HOV-halte van trein, metro, tram of R-net-bus

- d) Capelle aan den IJssel, Nieuw Rivium
- e) Barendrecht, Stationsgebied
- f) Lansingerland, Wilderszijde

De minister en de provincie stellen procesgeld en expertise beschikbaar voor de gevraagde ondersteuning. Tijdens de bestuurlijke Verstedelijkingsconferentie eind 2019 zal de voortgang gedeeld worden en kunnen nieuwe versnellingslocaties⁹ voor een volgende tranche geselecteerd worden, waarvoor vergelijkbare ondersteuning beschikbaar gesteld zal worden.

De selectie van **versnellingsprojecten** is het resultaat van de input uit werksessies met overheden en marktpartijen die plaatsvonden in februari en maart 2019, telefonische consultaties met projectleiders en een separate beoordeling van onderstaande onderdelen. Projecten moeten, naast de vereiste van ligging binnen BSD en nabijheid van HOV, in ieder geval voldoen aan onderstaande criteria:

- Projectomvang: het project omvat meer dan 500 woningen
- Over het project is geen beleidsmatige discussie tussen gemeente en provincie
- Harde (of op korte termijn uitzicht op harde) bestemming
- Versnellingsmogelijkheden op korte termijn: binnen twee jaar kunnen concrete stappen worden gezet, realisatie is mogelijk voor 2025

IV.3

De minister en de provincie monitoren samen met de gemeente Katwijk halfjaarlijks de voortgang in de planvorming voor gebiedsontwikkeling **Valkenburg**. Indien nodig worden Expertteam Woningbouw en/of Vliegende Brigade ingezet.

IV.4

Vanwege de urgentie om tot versnelling van woningbouwprojecten te komen, organiseren de minister, de gemeente Rotterdam en het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) in het tweede kwartaal van 2019 een overleg om afspraken te maken over een snelle start van de woningbouwontwikkeling in het **Wilhelminahofcomplex** (inzet: 300 woningen, start bouw 2021). Partijen spannen zich daarbij gezamenlijk in om oplossingen voor binnenstedelijke verdichting, mobiliteitstransitie, energietransitie en klimaatbestendigheid waar mogelijk mee te koppelen in de gebiedsontwikkeling. De minister zal hiertoe een formele beleidsopdracht formuleren voor het RVB.

IV.5

Op de verdichtingslocatie **Leiden-Campus** en rondom Leiden Centraal hebben partijen de ambitie om een wezenlijke bijdrage te leveren aan de regionale en lokale verstedelijkingsopgave, passend binnen de verstedelijkingsopgave zoals deze in het kader van de Verstedelijkingsalliantie wordt uitgewerkt. Dat betekent dat in dit gebied fors verdicht moet worden, onder andere door hoogbouw te realiseren. Tevens bevinden zich in (delen) van dit gebied molenbiotopen die beperkingen opleggen aan de realisatie van hoogbouw. Partijen staan achter de gezamenlijke Verstedelijkingsstrategie in deze woondeal en hebben tegelijkertijd een verantwoordelijkheid voor het behoud van cultureel erfgoed (de aanwezige windmolens). De provincie Zuid-Holland en de gemeente Leiden zitten in een proces van overleg om tot oplossingen te komen. Partijen maken in 2019 concrete afspraken over de verstedelijkingsopgave en de borging van de molenbiotopen.

⁹ Op de longlist voor volgende tranches versnellingslocaties staan in elk geval: Delft-Reinier de Graaf- en Juniusbuurt, Leiden-diverse locaties (o.a. Lead en Groenenoord fase 2), Spijkenisse-Centrum/rond metrostation.

IV.6

Op de verdichtingslocatie **Dordrecht/Zwijndrecht-Spoorzona** van de Verstedelijkingsalliantie is sprake van een overschrijding van het groepsrisico vanwege het vervoer van gevaarlijke stoffen per spoor. Partijen zetten zich gezamenlijk in om ambities voor verdichting en groei van spoorgoederenvervoer beiden te realiseren, waarbij veiligheid voor de omgeving als randvoorwaarde geldt. Deze ambitie voor de groei van het spoorgoederenvervoer kan de verdichtingsopgave (centrum-stedelijk wonen) en de kwaliteitsslag die daarmee gepaard gaat in de weg staan. De minister en de gemeente spannen zich in om, in geval van (verdere) intensivering, effecten daarvan op de voorgenomen planontwikkeling in de spoorzone Dordrecht/Zwijndrecht te beperken via gezamenlijke maatregelen.

IV.7

Voor de verdichtingslocatie **Delft-Schieoever** geldt dat *artikel 7c besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (Chw)* van toepassing is verklaard. De gemeente Delft wil voor deze ontwikkeling gebruik maken van het experiment voor kostenverhaal uit de Chw artikel 7V besluit uitvoering Chw. In de Aanvullingswet grondeigendom komt per 1 januari 2021 instrumentarium beschikbaar voor kostenverhaal. In overleg wordt bezien of het noodzakelijk is voor de korte termijn te komen tot oplossingen voor dit gebied en zo ja welke oplossingen wenselijk zijn. Indien deze kwestie ook speelt op andere transformatielocaties in de zuidelijke Randstad worden deze ook betrokken bij dit overleg.

IV.8

Partijen onderzoeken gezamenlijk of er transformatielocaties in de zuidelijke Randstad versneld kunnen worden met de Financieringsfaciliteit Binnenstedelijke Transformatie (hierna: Transformatiefaciliteit). Daarin heeft de minister €38 mln beschikbaar gesteld, van waaruit geldleningen verstrekt kunnen worden ten behoeve van voorinvesteringen op transformatielocaties.

IV.9

Afhankelijk van de collegeonderhandelingen organiseert de provincie een eigen knelpuntenpot voor binnenstedelijke gebiedsontwikkeling. Toekenning is afhankelijk van de nog vast te stellen criteria. Deze middelen kunnen daarbij fungeren als cofinanciering in het kader van de Transformatiefaciliteit (IV.5).

IV.10

Vanwege tekorten in de bouwcapaciteit stijgen de kosten voor bouwprojecten. Dit zet de haalbaarheid, kwaliteit en betaalbaarheid van binnenstedelijke projecten onder druk. Alle partijen in de bouwkolom hebben belang bij een **continue bouwstroom**. Gebiedsoverstijgende afspraken zijn daarom nodig aan zowel de vraag- als aanbodzijde. Daarnaast kunnen flexibele, hoogwaardige en industrieel vervaardigde woningbouwconcepten een belangrijke bijdrage leveren aan de continue bouwstroom omdat deze minder afhankelijk zijn van het personeelstekort. Bovendien hebben industrieel vervaardigde woningen een kortere productietijd en een stabielere marktprijs. Door voor een langere periode het gewenste productievolume en -typologie vast te leggen kan de aanbodzijde investeren in innovatie en opschaling van het productievolume. Om tot een continue bouwstroom te komen, worden de volgende doorbraaktafels gestart:

- Gemeenten, provincie en marktpartijen zetten in op langetermijnoplossingen om de bouwcapaciteit blijvend te optimaliseren. Dat betekent continuering van de

bouwstroom door langetermijnsamenwerkingen, anticyclisch bouwen en uitbreiding van de capaciteit. Het initiatief om tot een dergelijke samenwerking te komen ligt bij de samenwerkende gemeenten en (regionale) marktpartijen. De provincie heeft waar nodig een faciliterende rol.

- b. De minister en de provincie verkennen samen met gemeenten en marktpartijen de kansen en knelpunten voor vergroting van de inzet van de industriële productiecapaciteit van innovatieve en efficiënte bouwvormen in de zuidelijke Randstad, zoals flexibele en/of conceptbouw (beton-, houtbouw) om de bouwproductie te versnellen. Deelnemende partijen streven naar het maken van afspraken over toepassing op locaties.

V. Borging van betaalbaar aanbod: investeringscapaciteit corporaties

De woningmarktregio's Haaglanden en Rotterdam hebben een grote volkshuisvestelijke opgave waarin gedeeltelijk ook een inhaalslag verwerkt is van de woningproductie die is blijven liggen tijdens de crisis. De opgave betreft uitbreiding van de sociale huurvoorraad, kwalitatieve verbetering van de bestaande corporatievoorraad via herstructurering en verduurzaming, verbetering van de leefbaarheid en verbetering van betaalbaarheid. Specifiek voor Rotterdam is verder de aanpak van particuliere woningen van slechte kwaliteit in Rotterdam-Zuid.

De sociale woningbouwopgave is groot. In de *Woonvisie woningmarktregio Haaglanden 2017-2021* is vastgesteld dat gemiddeld ruim 31 procent van de inwoners in de woningmarktregio Haaglanden behoort tot de sociale doelgroep. Op basis van de Woningmarktverkenning 2016 komt de toename van de sociale doelgroep in 2025 uit op ruim 17.500 huishoudens. Dit leidt tot 2025 tot een groei in de behoefte aan sociale huurwoningen van de woningcorporaties in Haaglanden van circa 12.230 woningen. In de Rotterdamse regio zijn behoud van voldoende sociale voorraad en betere spreiding van deze voorraad over de regio de grootste opgave.

Uit cijfers van de jaarlijkse Staat van de Volkshuisvesting blijkt dat de additionele investeringsruimte (gebaseerd op de bedrijfswaarde) van de regionaal opererende woningcorporaties per woning in deze woningmarktregio's structureel het laagst is van alle regio's in Nederland. Daarbovenop stelt de financiële positie van saneringscorporatie Vestia, een belangrijke sociale huisvester in deze regio's, een aantal gemeenten voor additionele opgaven en versterkt daarmee het bovengenoemde regionale financiële knelpunt. Er is bij Vestia weinig investeringsruimte (uitbreiding en vervanging, verbetering) en Vestia moet vanwege de financiële gezondmaking woningen verkopen c.q. gereguleerde huurwoningen liberaliseren. **Resumerend is op dit moment het beeld dat de investeringscapaciteit van de corporaties in deze regio ontoereikend is voor de gestelde opgaven. De inzet van partijen is erop gericht dat de betrokken woningmarktregio's in staat worden gesteld hun volkshuisvestelijke opgaven te realiseren.**

V.1

Partijen spreken het volgende **stappenplan** af ter verbetering van de huidige investeringscapaciteit van de corporaties in de zuidelijke Randstad:

- a. de minister zal in samenspraak met de corporaties de investeringscapaciteit van de corporaties geactualiseerd in kaart brengen, waarbij het effect van de introductie van de beleidswaarde betrokken zal worden. Hiertoe wordt medio 2019 een pilot uitgevoerd, waarbij gemeenten en corporaties in de zuidelijke Randstad in samenspraak hun opgaven definiëren en informatie aanleveren ten bate van de doorrekeningen/varianten;
- b. de minister zal in de tweede helft van 2019 de investeringscapaciteit van corporaties in heel Nederland in kaart brengen en op basis daarvan beoordelen of, en op welke wijze, woningmarktregio's in staat zijn hun opgave te realiseren. De minister zal op basis van deze inzichten met voorstellen richting Tweede Kamer komen waarmee ook de corporaties in de zuidelijke Randstad hun opgaven kunnen realiseren. Hierbij zullen ook mogelijkheden voor verevening bekeken worden en zal de invloed van fiscale maatregelen (waaronder ATAD en de verhuurderheffing) op de investeringscapaciteit van woningcorporaties worden gezien¹⁰;

¹⁰ Zie Kamerbrief dd. 9 november 2018 (TK 32847 nr. 441)

- c. tegelijkertijd, in de tweede helft van 2019, verkennen partijen samen met corporaties en het WSW hoe collegiale financiering en (financiële) ondersteuning tussen woningcorporaties de regionale sociale huursector kan verbeteren en hoe corporaties hun investeringsvermogen optimaal kunnen benutten, zonder onaanvaardbare risico's te lopen. De minister is daarbij bereid te kijken naar flankerende maatregelen en het wegnemen van belemmeringen;
- d. aanvullend verkennen partijen in de tweede helft van 2019 welke extra maatregelen een impuls kunnen geven aan de volkshuisvestelijke opgave voor corporaties in de zuidelijke Randstad. Specifiek voor de nieuwbouwopgave valt te denken valt aan het stimuleren van verstedelijkingslocaties waarin corporaties een opgave hebben, al dan niet via grondbeleid;
- e. mocht voor de resterende opgave, na toepassing van voorgaande mogelijkheden en maatregelen, extra oplossingsrichtingen nodig zijn, dan zal de minister eind 2019, gevoed door de adviezen van de bestuurlijk regisseur (zie V.2), bezien hoe deze redelijkerwijs gerealiseerd kunnen worden.

V.2

Om oplossingen aan te dragen voor de additionele opgaven die veroorzaakt worden door de financiële positie van saneringscorporatie Vestia heeft de minister een bestuurlijk regisseur aangesteld. De opdracht van de **bestuurlijk regisseur** moet voor de zomer 2019 leiden tot afspraken tussen gemeenten, corporaties, de provincie en het Rijk over de verdeling van de volkshuisvestelijke opgave ten aanzien van sociale woningbouw in de Vestia-gemeenten. Oplossingen die de bestuurlijk regisseur daarvoor aandraagt zullen uiterlijk eind 2019 in gezamenlijkheid beoordeeld worden op haalbaarheid en toepasbaarheid ten behoeve van vervolgspraken.

Borging van betaalbaar aanbod: spreiding van sociale woningvoorraad

Zowel in de regio Rotterdam als in de regio Haaglanden wordt gestreefd naar een meer evenwichtige spreiding van de sociale woningvoorraad. In de regio Rotterdam zijn hierover afspraken gemaakt in het Regioakkoord Nieuwe Woningmarktafspraken 2018-2030. Waar nu nog sprake is van een concentratie van deze woningen in de kerngemeenten, is het de bedoeling dat op termijn via het toevoegen van extra sociale voorraad in de omliggende gemeenten meer evenwicht wordt bereikt. In de regio Haaglanden werken de 9 gemeenten aan een verdieping van het convenant "Gaten dichten in Haaglanden" en zullen afspraken worden gemaakt over behoud, toevoeging, spreiding, betaalbaarheid en beschikbaarheid van de sociale woningvoorraad. Verder zetten partijen in op een betere verdeling van de kwetsbare (zorg)groepen. Omdat veel intramurale voorzieningen in kerngemeenten staan worden kwetsbare mensen in geval van extramuralisering vaak automatisch gehuisvest in kwetsbare stadswijken. Deze wijken kunnen deze toenemende concentratie/druk niet aan, de leefbaarheid in de wijk verslechtert en de woonoverlast in complexen en portieken neemt daarop toe.

V.4

De provincie en de minister ondersteunen het streven naar een meer evenwichtige spreiding van de sociale voorraad binnen de regio Rotterdam. Gemeente, provincie en NPRZ werken hiervoor in het tweede kwartaal van 2019 een stimuleringsregeling uit. Hierbij wordt een financiële bijdrage geleverd vanuit de Regio Deal Rotterdam Zuid en de provincie (€4 mln). Doel van de regeling is stimulering van extra nieuwbouw van sociale huurwoningen door woningcorporaties.

V.5

Tegen de achtergrond van het streven naar een meer evenwichtige spreiding van de sociale voorraad in de zuidelijke Randstad spreken de provincie en de minister af om de spreiding samen te monitoren en personele/procedurele ondersteuning te bieden bij de uitvoering van de gemaakte afspraken op dit onderwerp in de regio Rotterdam.

Op basis van de inzichten uit de samenwerking in de Rotterdamse regio zullen in het najaar aanvullende afspraken vastgelegd worden. Deze afspraken zullen gericht zijn op borging van de regionale afspraken, zowel in de Rotterdamse regio als in Haaglanden. Daarbij zal ook bezien worden of voor de regio Haaglanden ook financiële bijdragen beschikbaar gesteld kunnen worden in het kader van een stimuleringsregeling.

V.6

Mocht blijken dat er financiële of juridische beperkingen zijn voor gemeenten om een bijdrage te leveren aan evenwichtiger spreiding van de sociale voorraad (en kwetsbare zorggroepen) binnen de regio's Rotterdam en Haaglanden, en/of mochten de juridische mogelijkheden die de provincie heeft niet afdoende zijn om een evenwichtigere spreiding te bewerkstelligen, dan zal de minister de provincie verder equiperen dan wel doeltreffende oplossingen aandragen.

Borging van betaalbaar aanbod: duurzaam middensegment

In de gespannen woningmarkten in Den Haag, Rotterdam, en de studentensteden Leiden en Delft is in bepaalde gebieden sprake van excessief stijgende huurprijzen. Betaalbare middenhuur-woningen worden daarmee steeds schaarser. Deze woningen zijn noodzakelijk om de middeninkomens, waaronder politieagenten, leraren en verpleegkundigen, in de steden te kunnen laten wonen. **Partijen zetten daarom in op een duurzaam middensegment dat voldoende kwaliteit biedt voor de toekomst, zodat de doorstroming tussen verschillende segmenten wordt versoepeld en de toegankelijkheid van de woningmarkt voor verschillende doelgroepen evenwichtig blijft.** Om een duurzaam middensegment te stimuleren wordt in overleg met marktpartijen en corporaties gebruik gemaakt van een mix van maatregelen en instrumenten. De minister van BZK heeft onlangs haar voornemen bekend gemaakt (Kamerbrief 32 847 – 470) om een aantal van die maatregelen uit te werken, waaronder de maximering van het aandeel dat de WOZ-waarde kan hebben in het woningwaarderingssysteem, de vereenvoudiging van de markttoets en de uitwerking van een noodknop als tijdelijk instrument tegen excessieve huurstijgingen. In het kader van het bevorderen en behoud van het middensegment zijn de gemeenten Den Haag en Rotterdam constructief in gesprek met investeerders en ontwikkelaars om tot goede samenwerking te komen. Dit gesprek kan op een later moment worden verbreed naar de woningmarktregio's.

V.8

De minister werkt de zogeheten '**Noodknop**' uit, waarmee gemeenten aan de hand van een percentage van de WOZ kunnen voorkomen dat er excessief hoge huren gevraagd worden en huurmatiging kunnen bevorderen. Tevens wordt hiermee een positief effect op de beschikbaarheid van goedkopere koopwoningen beoogd. Bij de preciezere uitwerking van het instrument is lokaal maatwerk van belang. De minister informeert rond de zomer van 2019 de Tweede Kamer over de uitwerking van de noodknop en gaat direct daarna met de regio in gesprek over het vervolgtraject. Bij een mogelijke wetswijziging streeft de minister naar invoering van de wet per 1 januari 2021. Bij de uitwerking van deze noodknop wordt tevens gekeken naar gebiedsgerichte toepasbaarheid.

V.9

Ter bevordering van de rol van corporaties in het (lage)middensegment bekijken de gemeenten en de minister, samen met betrokken corporaties, in het tweede kwartaal van 2019 hoe de vereenvoudigde **markttoets**, die onderdeel uitmaakt van het wetsvoorstel maatregelen middenhuur, toegepast kan worden zodra deze van kracht wordt.

V.10

De minister, provincie en de samenwerkingsregio's Haaglanden en Rotterdam delen het belang om meer inzicht te krijgen in de behoefte en het planaanbod in het middensegment en de doorstroming. Partijen spreken daartoe af dat gemeenten de gerealiseerde middenhuurwoningen uit het woningbouwprogramma inzichtelijk te maken. Op basis van deze inzichten en de inzichten uit de kwalitatieve woningbehoefteverkenning van de provincie bepalen partijen of verdiepend onderzoek naar de daadwerkelijke **doorstroming** gewenst is.

VI. Particuliere voorraad, aanpak excessen en huisvesting specifieke doelgroepen

In de gespannen woningmarkten staan betaalbaarheid en toegankelijkheid van de woningmarkt onder druk. Hierdoor komen bepaalde doelgroepen op de woningmarkt minder goed aan bod en kunnen malafide verhuurders misbruik maken van de marktomstandigheden. Dit vraagt om **gerichte interventies om excessen aan te pakken en te voorkomen dat bepaalde doelgroepen een structureel lagere slagingskans hebben**.

Voor de huisvesting van studenten zijn recent reeds afspraken vastgelegd in het Actieplan studentenhuishuisvesting 2018-2021, waarbij het doel is om lokaal vraag en aanbod in evenwicht te brengen binnen 10 jaar.

VI.1

In de studentensteden Leiden en Delft is de vraag naar **studentenhuishuisvesting** zeer groot. De minister en de gemeenten Leiden en Delft plannen medio 2019 een overleg met als doel de uitwerking van het landelijk actieplan studentenhuishuisvesting in beide steden een bijzondere impuls te geven. Dit moet bijdragen aan het laten afnemen van de druk op de studentenhuishuisvesting in Leiden en Delft.

VI.2

De minister zal medio 2019 samen met de gemeenten Rotterdam en Den Haag onderzoek uitvoeren naar of en hoe een – eventueel tijdelijke – **zelfbewoningsplicht** in aangewezen gebieden mogelijk is, om de bevoegdheden van een gemeente ten aanzien van de samenstelling van de schaarse woningtypen in de lokale of gebiedsspecifieke woningvoorraad te verstevigen en/of voor de leefbaarheid in die gebieden. Hierbij wordt gekeken naar toepassingen in kwetsbare wijken, zoals binnen het Nationaal Programma Rotterdam Zuid, en/of bredere toepassing zoals gewenst in beide gemeenten, waarbij koppelingen gemaakt worden met gebiedsspecifieke urgenties. Onderdeel van het onderzoek is het inventariseren van de (on)mogelijkheid van de inzet van de Wbmgp en van het aanpassen van de Huisvestingswet. Indien uit het onderzoek blijkt dat de aanpassing van wetgeving een oplossing biedt, is de minister bereid hiertoe de nodige stappen te zetten. Hierover zal zij in de tweede helft van 2019 met de betrokken wethouders in overleg gaan.

VI.3

De minister zal bij nieuwe wettelijke maatregelen en aanpassing van bestaande wetgeving zich inspannen de uitleg van de Huisvestingswet te verduidelijken. Het doel hiervan is te bevorderen dat de Huisvestingswet als eenduidige basis kan functioneren voor het inzetten van instrumenten door gemeenten ter regulering van de toegang tot de woningmarkt en de samenstelling van de woonruimtevoorraad.

VI.4

Ter bevordering van **goed verhuurderschap** maken partijen de volgende afspraken:

- a. De minister heeft aan de gemeente Den Haag €500.000 beschikbaar gesteld, via een decentralisatie-uitkering van het gemeentefonds, om een pilot in het kader van de aanpak 'goed verhuurderschap' uit te voeren. Met deze pilot wil de gemeente de rol van de huurteams bij handhaving versterken, werken aan de informatiepositie van huurder en verhuurder en aandacht geven aan hoge huren als symptoom van malafide verhuurderschap.
- b. De minister heeft aan de gemeente Rotterdam €500.000 beschikbaar gesteld in het kader van goed verhuurderschap, via een decentralisatie-uitkering van het gemeentefonds, om op de Rotterdamse woningmarkt de gelijke behandeling te bevorderen en de discriminatie te beteugelen. Deze pilot in Rotterdam heeft onder

meer tot doel het probleem van discriminatie op de woningmarkt in Rotterdam beter in beeld te brengen en instrumenten te ontwikkelen om de voortgang te monitoren.

- c. De opgedane kennis en ervaringen uit a. en b. zullen gedeeld worden met onder meer de minister en de G40 ten behoeve van mogelijke toepasbaarheid in andere gemeenten.

VI.5

Ter bevordering van de huisvesting van specifieke doelgroepen maken partijen de volgende afspraken:

- a. De minister heeft aan de regio €400.000 beschikbaar gesteld, via een decentralisatie-uitkering van het gemeentefonds, om een **regionale aanpak** rondom de huisvesting van arbeidsmigranten te bevorderen. In een samenwerking met de provincie Zuid-Holland wordt gewerkt aan een regionaal programma, dat gestart is in de regio Haaglanden. Dit programma wordt in gezamenlijkheid verder uitgewerkt op basis van bijlage A, waarbij ook gekeken wordt naar bredere betrokkenheid van gemeenten. De opgedane kennis en ervaringen worden landelijk gedeeld. De minister onderzoekt daarbij of regelgeving in de weg staat. Partijen leveren daarvoor casuïstiek aan;
- b. De groei van het aantal **70-plussers** vraagt om toegankelijke wijken en voldoende passende woonvormen. De gemeenten in de zuidelijke Randstad brengen de lokale opgave in beeld, ondersteunen de realisatie van vernieuwende woonvormen voor ouderen en hebben een lokale aanpak om ouderen te helpen geschikt te wonen. Het Rijk ondersteunt de gemeenten hierbij met een expertteam Wonen en Zorg, een kennisprogramma, een financieringsregeling voor burgerinitiatieven en sociale ondernemers (€30 mln. per jaar) en een vervolg op de prijsvraag Who Cares van de Rijksbouwmeester. In het eerste half jaar van 2019 verkennen de gemeenten en de minister de inzet van de bovengenoemde instrumenten. Hierbij is aandacht nodig voor de inkomenspositie en de lage verhuisbereidheid.
- c. De doelgroep met **psychische zorgvraag** doet, door uitstroom uit de instellingen, steeds vaker aanspraak op een woning in het gereguleerde segment. Het gaat onder meer om GGZ-cliënten, cliënten BW/MO en jeugdzorg. De minister en de provincie ondersteunen onderzoek (Platform31 i.s.m. G40) naar de huisvestingsmogelijkheden voor deze groepen en de vertaalslag naar projecten in gemeenten. Aandachtspunten daarbij zijn het sociaal beheer, de draagkracht en draaglast van de buurt, regionale spreiding, begeleiding, eenzaamheid en sociaal isolement onder deze doelgroep zelf.

VI.6

De minister gaat een pilot uitvoeren met het digitaliseren van de **inkomenstoets** bij woningtoewijzingen door corporaties. Dit heeft tot doel om het reageren op een woning eenvoudiger te maken voor de burger, administratieve lasten van woningcorporaties te verlagen en de kans op fraude met inkomensgegevens zo veel mogelijk te beperken. Bij de pilot zal een corporatie en woonruimteverdelers uit de regio Haaglanden worden betrokken.

VII. Flexwonen

Op dit moment drukt de vraag van spoedzoekers enorm op het bestaande aanbod in de zuidelijke Randstad. Flexwonen helpt deze druk te verlichten, kan bijdragen aan het spreiden van kwetsbare doelgroepen en voorkomt dat mensen te lang en zonder bescherming in dubieuze woonomstandigheden terecht komen. Met flexwonen wordt bedoeld op een divers palet aan tijdelijke woonoplossingen waarmee de huisvestingsmogelijkheden voor spoedzoekers toenemen. Het gaat zowel om oplossingen in de bestaande voorraad als om nieuwbouw of verplaatsbare woningen. Ook kunnen er verschillende vormen van tijdelijke huurcontracten worden ingezet. Flexwonen is geschikt voor doelgroepen wiens huisvestingsbehoefte in eerste instantie tijdelijk van aard is¹¹. Partijen onderkennen dat de vraag naar tijdelijke en flexibele woonoplossingen structureel is geworden en daarom een duurzame aanpak vergt. **Partijen zetten zich daarom in voor meer mogelijkheden voor flexwonen.** Onderstaande afspraken dragen daaraan bij.

VII.1

De minister, de provincie en de samenwerkingsregio Haaglanden spreken af om in 2019 tot **5 locaties** te komen voor de realisatie van flexibele of tijdelijke woningen. Ook in Rotterdam worden mogelijke locaties onderzocht voor tijdelijk wonen. Van de betreffende locaties worden de doelgroepen, de mogelijke woonarrangementen en de voor- en nadelen in kaart gebracht. Indien nodig helpen de provincie en de minister met het wegnemen van juridische knelpunten of het versnellen van procedures.

VII.2

De minister heeft €3 mln. beschikbaar gesteld aan JenV en COA voor het uitvoeren van pilots op het gebied van flexwonen en de flexibilisering van de asielopvang. In de zuidelijke Randstad zullen de volgende **pilots** worden uitgevoerd:

- a. In de gemeente Rotterdam wordt een oplossing gecreëerd waar zowel studenten als statushouders in kunnen worden gehuisvest (mogelijk aangevuld met andere doelgroepen zoals (kwetsbare) jongeren). Het Rijk draagt aan deze oplossing maximaal €300.000,- bij;
- b. De provincie en een aantal meer landelijke gemeenten werken in een alliantie samen aan het realiseren van meerdere kleinschalige flexwoningen die passen bij de lokale schaal. Deze alliantie kent een samenstelling die breder is dan de zuidelijke Randstad. Het Rijk draagt aan deze alliantie maximaal €300.000,- bij;
- c. De minister en de provincie gaan op zoek naar een of meerdere oplossingen waar zowel arbeidsmigranten als statushouders of asielzoekers in kunnen worden gehuisvest. Het Rijk draagt voor deze oplossing(en) in totaal maximaal €300.000,- bij. Onder andere met gemeente Westland wordt gesproken over een dergelijke pilot;
- d. In de regio Haaglanden zal een oplossing worden gezocht voor de huisvesting van grote gezinnen die een verblijfsvergunning hebben gekregen maar nog steeds in de asielopvang zitten, omdat de bestaande voorraad niet in deze huisvestingsbehoefte kan voorzien. Het Rijk draagt aan deze oplossing maximaal €150.000,- bij.

VII.3

Om eventuele **juridische belemmeringen** weg te nemen en de realisatie van flexwonen te bevorderen maken partijen de volgende afspraken:

- a. De minister onderzoekt in het tweede kwartaal van 2019 de mogelijkheden om de 'tijdelijke' afwijking van het bestemmingsplan toe te staan voor een periode van 15

¹¹ Te denken valt aan arbeidsmigranten, (internationale) studenten, mensen die uitstromen uit instellingen, de maatschappelijke opvang en beschermd wonen, jongeren en starters op de woningmarkt, jongeren die uitstromen en statushouders die wachten op nareizigers of met een groot gezin huisvesting behoeven.

- of 20 jaar en beziet of daar in de zuidelijke Randstad mee geëxperimenteerd kan worden op basis van concrete casuïstiek die door gemeenten wordt aangeleverd;
- b. De minister brengt in kaart welke mogelijkheden er zijn om tijdelijke huurcontracten in te zetten;
 - c. De provincie beziet welke mogelijkheden er zijn om in de woningbouwprogrammering meer ruimte te laten voor tijdelijke wooneenheden en andere flexwoningen;

VII.4

De minister en de provincie inventariseren het aantal reeds bestaande permanente en tijdelijke en/of flexibele oplossingen voor flexwonen in de zuidelijke Randstad, en de duur dat deze oplossingen beschikbaar zijn, om in beeld te brengen wat de betekenis van flexwonen is voor de volkshuisvestelijke opgave.

De minister en de provincie analyseren de consequenties van de vernieuwing van beschermd wonen voor de woningmarkt en bezien of flexwonen een rol kan spelen bij de huisvesting van de doelgroep die uitstroomt uit een instelling of beschermd wonen.

VIII. Ten slotte

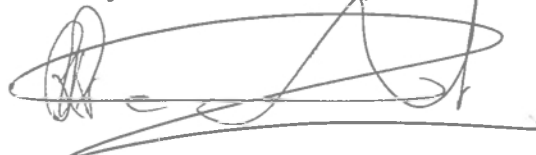
Door ondertekening van dit akkoord committeren partijen zich om samen te werken aan de geformuleerde afspraken. In een bestuurlijk overleg in het najaar van 2019 bespreken partijen de voortgang van de gemaakte afspraken en de voortgang van de acties die daaruit voortvloeien. Desgewenst kan het akkoord worden aangevuld met nadere afspraken.

Aldus overeengekomen en in 8-voud ondertekend,
Den Haag, 3 juni 2019,

Mevrouw A. Bom-Lemstra,
gedeputeerde,

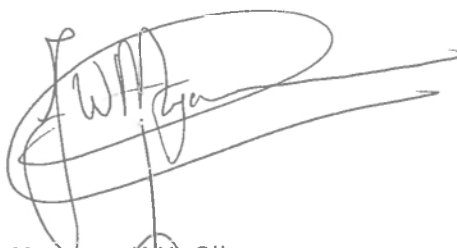
De heer R.C. Paalvast,
wethouder van de gemeente Zoetermeer,
namens de (overige) gemeenten van de
Bestuurlijke tafel Wonen Haaglanden,

De heer B. Revis,
wethouder van de gemeente Den Haag,

De heer J.W. Mijns,
wethouder van de gemeente Nissewaard,
namens de (overige) gemeenten van het
Samenwerkingsverband Wonen regio
Rotterdam,

De heer S.A. Kurvers,
wethouder van de gemeente Rotterdam,

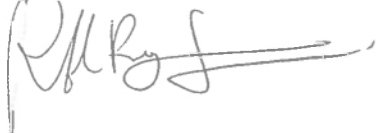
Mevrouw K.H. Ollongren,
minister,

Mevrouw F. Spijker,
wethouder van de gemeente Leiden,

Mevrouw R. Reynvaan,
wethouder van de gemeente Dordrecht,

Bijlage A van de woondeal zuidelijke Randstad

Inleiding

De provincie Zuid-Holland ziet in de actuele maatschappelijke vragen met betrekking tot de arbeidsmarkt en woningmarkt aanleiding om haar inzet op het onderwerp arbeidsmigranten te intensiveren.

Er is sprake van een krappe arbeidsmarkt. Bedrijven zijn voor hun bedrijfsvoering steeds meer afhankelijk van arbeidsmigranten terwijl bij de keuze om hier te komen werken voor de arbeidsmigrant de beschikbaarheid van huisvesting een essentieel element is. Dus is het zaak om te voorzien in kwalitatief goede huisvesting om de benodigde arbeidsmigranten naar onze provincie te krijgen.

Op de toch al krappe woningmarkt zien we dat verschillende groepen woningzoekenden, waaronder arbeidsmigranten, elkaar beconcurreren. Met name woningzoekenden die afhankelijk zijn van woonruimten in de lagere prijsklassen van de woningmarkt (zowel koop als huur), komen hierdoor in de knel. Bij arbeidsmigranten moet hier onderscheid worden gemaakt tussen degenen die kort en middellang in onze provincie komen werken en degenen die zich hier langdurig of blijvend vestigen. Degenen die hier korten middellang (van een paar maanden tot maximaal 3 jaar) komen werken vragen een snel beschikbare en goedkope huisvestingsvoorziening. Degenen die zich hier langdurig of blijvend vestigen zijn aangewezen op de reguliere woningvoorraad.

De Provincie Zuid-Holland zet vanuit deze maatschappelijke vragen een programma arbeidsmigranten op dat uitgaat van de regionale en lokale samenwerking. Dit programma kent een integrale benadering, dat wil zeggen dat gekeken wordt naar economie, ruimte, wonen en recreatie. Maar in het verlengde daarvan kan het ook gaan om zaken die te maken hebben met mobiliteit, draagvlak, veiligheid en handhaving.

Het programma is gericht op de volgende punten:

- **Inzicht in de aantallen arbeidsmigranten**

Omdat er nu bij de meeste gemeenten geen of weinig inzicht is in de aantallen arbeidsmigranten, is de huisvestingsopgave niet duidelijk. Door meer inzicht te krijgen in de aantallen kan beter en doelgerichter worden gewerkt aan de noodzakelijke huisvestingsvoorzieningen. Om beter inzicht in de aantallen te krijgen willen wij onder meer samen met gemeenten bezien welke informatie beschikbaar is en willen wij bevorderen dat arbeidsmigranten zich inschrijven als ingezetene in de Basisregistratie Personen (BRP).

- **Huisvesting arbeidsmigranten bezien in relatie tot de regionale arbeidsmarkt en woningmarkt**

Door de huisvestingsmogelijkheden voor arbeidsmigranten in relatie tot de regionale arbeidsmarkt en woningmarkt te bezien, streven wij naar een integrale aanpak; een aanpak waarbij vanuit de portefeuilles economie (behoefte aan arbeidsmigranten) en wonen (mogelijkheden van huisvesting van arbeidsmigranten) input wordt gegeven. Deze aanpak is gericht op het versneld beschikbaar krijgen van voldoende en kwalitatief goede huisvestingsvoorzieningen voor arbeidsmigranten en vervolgens zo mogelijk het beëindigen van minder gewenste huisvestingsvoorzieningen met het doel om deze ten goede te laten komen aan andere woningzoekenden.

Verder denken wij aan een aantal pilots die door een integrale benadering in kaart brengen welke locaties geschikt zijn of geschikt gemaakt kunnen worden voor de huisvesting van arbeidsmigranten en hoe deze binnen het gebied van de pilot versneld beschikbaar kunnen komen. In deze pilots werken de betreffende gemeente of regio en de provincie samen.

- **Regelgeving**

Het dossier arbeidsmigranten kent veel regelgeving op rijks- en provinciaal niveau. Een deel van die regelgeving is voor verbetering vatbaar. Wij denken daarbij aan regelgeving omtrent registratie (BRP en RNI) en aan de bestemming "wonen" en "logies". Ook bekijken wij of ons omgevingsbeleid ten aanzien van arbeidsmigranten een meer integraal karakter kan krijgen.

- **Flankerend beleid**

Hierbij vragen wij onder meer aandacht voor het belang van een goed beheer van huisvestingsvoorzieningen voor arbeidsmigranten, voor het creëren van begrip en draagvlak bij omwonenden voor de huisvesting van arbeidsmigranten, voor het belang van eenduidige regelgeving en het handhaven van regelgeving.

Deze vier punten worden in het programma langs de sporen kennisontwikkeling, kennisdelen, het uitvoeren van pilots, ketenbenadering en het ontwikkelen van provinciaal beleid uitgewerkt.

Onder de ketenbenadering verstaan wij het bestuurlijk proces dat is gericht op een integrale aanpak, vanuit zowel de inhoud als de samenwerking tussen de diverse partijen, waarbij de problematiek in samenhang benaderd wordt.

De verschillende partners (denk aan gemeenten, professionele huisvesters, uitzendbureaus en bedrijfsleven), werken samen, ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, aan het in beeld brengen van de aantallen arbeidsmigranten, aan het realiseren van huisvestingsmogelijkheden voor arbeidsmigranten en aan het handhaven op regelgeving (waardoor o.a. illegaal verkamerde woningen vrij komen voor de reguliere woningmarkt). Tevens kan aandacht worden gevraagd voor zaken als draagvlak, beheer en dergelijke. Deze aanpak gaat ook uit van een interdisciplinaire benadering, waardoor economie, RO, Wonen en recreatie bij het zoeken naar huisvestingsmogelijkheden worden betrokken.

Om de opgave een impuls te geven stelt het ministerie van BZK eenmalig €400.000 ter beschikking. De gemeente Westland zal als penvoerder optreden voor deze interbestuurlijke opgave.

Memo

AAN : Gemeenteraad
VAN : Wethouder B.P.M. van der Stee namens college van burgemeester en wethouders
DATUM : 6 juni 2019
BETREFT : Beantwoording artikel 42 vragen van de fractie Gemeentebelang Westland over verkoop woningbezit Vestia in Westland

Op 23 mei 2019 hebben wij vragen ontvangen van de fractie GBW over verkoop woningbezit Vestia in Westland. Ingevolge artikel 42 van het Reglement van Orde informeren wij u als volgt.

Vraag 1

Deelt uw college onze opvatting dat bij de verkoop van het woningbezit van Vestia in Westland prioriteit gegeven moet worden aan de volkshuisvestelijke belangen van Westland? En het in dat verband sterk de voorkeur geniet dat het volledige woningbezit (DAEB en niet-DAEB) door één woningcorporatie wordt overgenomen waarbij ook zekerheid wordt geboden dat het volledige woningbezit ook op lange termijn in één hand blijft?

Antwoord 1

Uitgangspunt van de door BZK aangestelde bestuurlijk regisseur voor de volkshuisvestelijke opgave in de gemeenten waar Vestia actief is dat prioriteit gegeven moet worden aan de volkshuisvestelijke belangen van Westland bij de verkoop van het gehele bezit van Vestia. Deze mening delen wij. Wat ons betreft wordt het Vestia-bezit door een of beide Westlandse woningcorporaties (Arcade en Wonen Wateringen) overgenomen.

Vraag 2

In de berichtgeving wordt gesproken over verkoop tegen 'minimale marktwaaarde in verhuurde staat'. Naar onze inschatting staat de potentiële overnamecorporatie daarmee voor een flinke uitdaging. Klopt onze inschatting? En welke materiële en immateriële ondersteuning kan uw college de potentiële overnamecorporatie hierbij bieden?

Antwoord 2

Uw inschatting klopt. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft met ingang van 1 februari Hamit Karakus aangesteld als "Bestuurlijk Regisseur voor de volkshuisvestelijke opgave in de gemeenten waar Vestia actief is". Naar verwachting rapporteert hij de minister in juni zijn bevindingen. Uitgangspunt hierbij is dat zowel, corporaties, het Rijk, de provincie als de gemeente (Westland) ieder een bijdrage leveren. Echter, op dit moment is geen zicht op de omvang van het financiële vraagstuk en hoeveel de verschillende partijen kunnen en willen bijdragen.

Vraag 3

Indien (in de loop van de onderhandelingen) mocht blijken dat de corporatie er niet in slaagt het volledige woningbezit van Vestia in Westland te verkrijgen, staat uw college er dan bijvoorbeeld

voor open (een gedeelte van) het woningbezit aan te kopen en daarvoor een gemeentelijk woningbedrijf op te richten?

Antwoord 3

Nee, in dat geval verkoopt Vesta het bezit aan een corporatie buiten de gemeente Westland.

College van Burgemeester en Wethouders
van gemeente Westland

23 mei 2019

**Schriftelijke vragen in het kader van artikel 42 van het Reglement van Orde
gesteld door fractie GemeenteBelang Westland (GBW)
inzake ‘verkoop woningbezit Vestia in Westland’**

Sinds zijn financieel debacle houdt het saneringsplan van Vestia de sociale volkshuisvesting in Westland in de houdgreep. De fractie van GBW heeft zich daarbij steeds verwonderd over het feit dat Vestia de verkoop van haar woningbezit in Westland heeft weten te blokkeren. Het is dan ook met bijzonder veel genoegen dat wij vandaag het nieuws hebben gelezen dat Vestia haar woningbezit in Westland gaat verkopen.

Met de verkoop van het woningbezit van Vestia in Westland zijn niet alleen financiële maar ook grote maatschappelijke belangen in het geding: goed wonen voor mensen die zelf niet in hun onderdak kunnen voorzien. Omwille van die grote maatschappelijke belangen, willen de fractie van GBW er zonder meer op kunnen rekenen dat uw college zich actief bezighoudt met deze verkoop opdat Westlandse volkshuisvestingsbelangen erbij zeker zijn gesteld.

In die context willen wij uw college naar aanleiding van dit bericht de volgende vragen stellen:

- Deelt uw college onze opvatting dat bij de verkoop van het woningbezit van Vestia in Westland prioriteit gegeven moet worden aan de volkshuisvestelijk belangen van Westland? En het in dat verband sterk de voorkeur geniet dat het volledige woningbezit (DAEB en niet-DAEB) door één woningcorporatie wordt overgenomen waarbij ook zekerheid wordt geboden dat het volledige woningbezit ook op lange termijn in één hand blijft?
- In de berichtgeving wordt gesproken over verkoop tegen ‘minimale marktwaarde in verhuurde staat’. Naar onze inschatting staat de potentiële overnamecorporatie daarmee voor een flinke uitdaging. Klopt onze inschatting? En welke materiële en immateriële ondersteuning kan uw college de potentiële overnamecorporatie hierbij bieden?
- Indien (in de loop van de onderhandelingen) mocht blijken dat de corporatie er niet in slaagt het volledige woningbezit van Vestia in Westland te verkrijgen, staat uw college er dan bijvoorbeeld voor open (een gedeelte van) het woningbezit aan te kopen en daarvoor een gemeentelijk woningbedrijf op te richten?

Fractie GBW
Kelly van Tol

Memo

AAN : Gemeenteraad
VAN : Wethouder B.P.M. van der Stee namens college van burgemeester en wethouders
DATUM : 5 juni 2019
BETREFT : Beantwoording artikel 42 vragen van de fractie GemeenteBelang Westland over woonruimteverdeling en prestatieafspraken 2019.

Op 27 december 2018 hebben wij vragen ontvangen van de fractie GemeenteBelang Westland over woonruimteverdeling en prestatieafspraken. Ingevolge artikel 42 van het Reglement van Orde informeren wij u als volgt.

Vragen

- Waarom deelt uw college de aanbodrapportages van Sociale Verhuurders Haaglanden (SVH) (de halfjaar monitor en Aanbodrapportage 2018) niet actief met de gemeenteraad van Westland? (zie ook ons verzoek van 11 november 2018)?
- Heeft de wethouder naar aanleiding van ons verzoek in de gemeenteraad van 10 juli 2018 met de Westlandse corporaties gesproken over het feit dat zij de mogelijkheden van Lokaal Maatwerk niet volledig benutten?
- Welke argumenten en motieven zijn door de corporaties genoemd voor het feit dat zij de mogelijkheden van Lokaal Maatwerk niet volledig benutten
- Heeft uw wethouder de Westlandse corporaties op andere gedachten kunnen brengen en hen ervan overtuigd dat het essentieel is dat zij de mogelijkheden van Lokaal Maatwerk volledig benutten?
- Verwacht uw wethouder dat over geheel 2018 gemeten de mogelijkheden van Lokaal Maatwerk door de Westlandse corporaties volledig benut zijn?
- En als laatste vraag: Zijn inmiddels met de Westlandse corporaties Prestatieafspraken 2019 overeengekomen? Zo Nee, waarom niet? Zo Ja, wilt u deze aan de gemeenteraad toezenden?

Beantwoording

De gegevens van de Sociale Verhuurders Haaglanden zijn openbare gegevens en voor iedereen toegankelijk, dus ook voor raadsleden. Uit uw vraag begrijpen wij dat u prijs stelt om over de woningtoewijzing extra geïnformeerd te worden. Wij stellen voor in de commissie Maatschappelijke Omgeving te bespreken aan welke informatie behoefte is. Op deze wijze kunnen we de (beleids)monitoring optimaliseren.

Er is overleg geweest met de Westlandse corporaties over het benutten van de mogelijkheden van Lokaal Maatwerk. De motieven bij de corporaties om tot op heden de mogelijkheden niet te

optimaal te benutten zijn de kosten van bedrijfsvoering en de automatiseringsperikelen. Het optimaal toepassen van Lokaal Maatwerk vergt in de praktijk meer handmatig voorselecteren en daardoor vormt dit een risico voor een “langer” verhuurproces. Het percentage van 25% voor Lokaal Maatwerk geldt in principe voor het gehele jaar en voor de gehele gemeente. Dit betekent dat de corporaties ook in de tweede helft de mogelijkheid willen hebben om Lokaal Maatwerk toe te passen. Op basis van de resultaten over eerste helft 2018 zijn de corporaties aangesproken om actiever Lokaal Maatwerk in te zetten. We wijzen er wel op dat de uitvoering van de woonruimteverdeling bij de corporaties ligt. De gemeente stuurt niet op de dagelijkse woningtoewijzing. Het aanspreken heeft geresulteerd in betere resultaten. Uiteindelijk ligt het percentage Lokaal Maatwerk voor geheel 2018 op 21%.

Met Arcade en Wonen Wateringen zijn prestatieafspraken gemaakt. Met Vestia hebben wij geen afspraak kunnen maken aangezien zij niet in wilde gaan op het maken van afspraken over de omvang van de woningvoorraad, investeringen en de huurliberalisatie. De gemaakte prestatieafspraken zijn inmiddels al in uw bezit.

College van Burgemeester en Wethouders
van gemeente Westland

per email

27 december 2018

**Schriftelijke vragen in het kader van artikel 42 van het Reglement van Orde
gesteld door fractie GemeenteBelang Westland
inzake 'woonruimteverdeling en prestatieafspraken 2019'**

De fractie van GemeenteBelang Westland spreekt uw college met enige regelmaat aan op de uitkomsten van de woonruimteverdeling in Westland. Zo hebben wij naar aanleiding van de teleurstellende resultaten van de woonruimteverdeling in 2017 de wethouder volkshuisvesting verzocht met de bestuurders van de in Westland actieve woningcorporaties om tafel te gaan om met hen (nieuwe) afspraken te maken over het maximaal en optimaal benutten van 'Lokaal Maatwerk' voor het oplossen van lokale knelpunten op de sociale huurwoningmarkt in Westland (rondvraag gemeenteraad 10.7.2018). De wethouder heeft daarop de mededeling gedaan dat hij ons verzoek honoreert, waarbij hij ook aangeeft juist op dat moment met zowel Arcade als Wonen Wateringen in gesprek te zijn over de prestatieafspraken 2019 welke voor 1 december afgerond moeten zijn.

In september 2018 heeft Sociale Verhuurders Haaglanden [SVH] de Halfjaarmonitor 2018 en Aanbodrapportage 2018.1 samengesteld. Met deze rapportages doet SVH verslag over de resultaten van de woonruimteverdeling in het eerste halfjaar 2018. GemeenteBelang Westland is getriggerd door een aantal – wederom teleurstellende! - uitkomsten voor Westland, zoals

- in Westland is in het eerste halfjaar 2018 nauwelijks de helft van de vrijgekomen sociale huurwoningen verhuurd aan woningzoekenden uit Westland,
- in het eerste halfjaar van 2018 is de reële slaagkans van Westlandse woningzoekenden verder afgenomen tot 8,9% (grootweg een kans van minder dan 1 op 11; in 2017 was dat met 14,4% nog een kans van 1 op 7!),
- de Westlandse corporaties hebben in de eerste helft van 2018 hun mogelijkheden van toepassen van Lokaal Maatwerk ('Westlanders hebben een streepje voor') wederom voor slechts een deel benut.

In bijlage de relevante overzichten uit de rapportages van SVH; de markeringen zijn aangebracht door GemeenteBelang Westland.

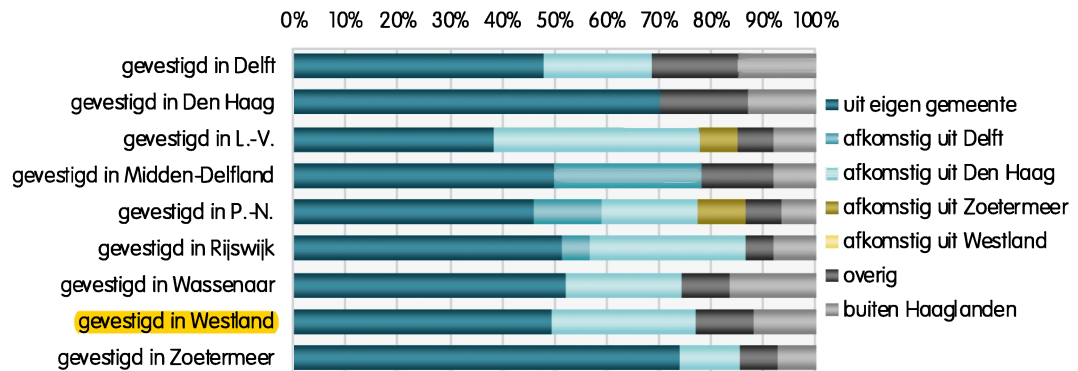
Deze feitelijke constatering brengt ons tot de volgende vragen:

- Waarom deelt uw college de aanbodrapportages van Sociale Verhuurders Haaglanden (SVH) (Halfjaarmonitor 2018 en Aanbodrapportage 2018) niet actief met de gemeenteraad van Westland? (Zie ook ons verzoek van 11 november 2018)?
- Heeft uw wethouder naar aanleiding van ons verzoek in de gemeenteraad van 10 juli 2018 met de Westlandse corporaties gesproken over het feit dat zij de mogelijkheden van Lokaal Maatwerk niet volledig benutten?
- Welke argumenten en motieven zijn door de corporaties genoemd voor het feit dat zij de mogelijkheden van Lokaal Maatwerk niet volledig benutten?
- Heeft uw wethouder de Westlandse corporaties op andere gedachten kunnen brengen en hen ervan overtuigd dat het essentieel is dat zij de mogelijkheden van Lokaal Maatwerk volledig benutten?
- Verwacht uw wethouder dat over geheel 2018 gemeten de mogelijkheden van Lokaal Maatwerk door de Westlandse corporaties volledig benut zijn?
- En als laatste vraag: Zijn inmiddels met de Westlandse corporaties Prestatieafspraken 2019 overeengekomen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wilt u deze aan de gemeenteraad toezenden?

Wij verzoeken u de vragen binnen de daarvoor gestelde termijn schriftelijk te beantwoorden.

Fractie GemeenteBelang Westland
André van den Berg

Figuur 11 Herkomst van huurders van verhuurde woningen (aandelen < 5% zijn samengevat onder overig), eerste helft 2018

De mate waarin de sociale huurmarkt op gemeentelijk niveau voor de inwoners van de eigen gemeente functioneert, is sterk verschillend. In Zoetermeer en Den Haag ligt het aandeel eigen inwoners in het totaal aantal verhuringen in de eerste helft van 2018 rond de 70%. De instroom van buiten deze gemeenten is daarmee naar verhouding beperkt. **In de gemeenten Delft, Wassenaar, Midden-Delfland en Westland is ongeveer de helft van de woningen verhuurd aan eigen inwoners.** In de gemeenten Pijnacker-Nootdorp en Leidschendam-Voorburg ligt het aandeel onder de 50%. Overigens hangt het aandeel binnenverhuizingen logischerwijs samen met de omvang van de gemeente: hoe groter de gemeente des te hoger het aantal binnenverhuizingen in het algemeen zal zijn.

In bijna alle gemeenten binnen de regio Haaglanden zijn in de eerste helft van 2018 veel huishoudens geslaagd die afkomstig zijn uit de gemeente Den Haag. Vooral in Rijswijk en Leidschendam-Voorburg is een relatief groot deel van de geslaagde kandidaten afkomstig uit de buurgemeente Den Haag. In Midden-Delfland en Pijnacker-Nootdorp is het aandeel huishoudens met een vorig adres in Delft in de verhuringen naar verhouding groot. De categorie 'overig' is een verzameling van geslaagde kandidaten uit verschillende gemeenten binnen de regio Haaglanden. In vrijwel alle gemeenten binnen de regio zien we dat een relatief groot aandeel van de geslaagde kandidaten afkomstig is van buiten de regio. In Wassenaar en Delft is dit aandeel het hoogst.

In figuur 12 is de ontwikkeling van het aandeel van de huishoudens dat binnen de eigen gemeente verhuist in de gemeentelijke verhuringen weergegeven. Het aandeel 'binnenverhuizingen' is niet constant. In een aantal gemeenten zien we een afname van het aandeel, maar er zijn ook gemeenten met een toename. In Midden-Delfland is er al enkele jaren een duidelijke toename. In de eerste helft van 2018 is deze toename nog groter. Ook in Rijswijk en Zoetermeer is al enkele jaren sprake van een toename van het aandeel 'binnenverhuizingen'.

De reële slaagkans verschilt ook per gemeente (figuur 57) en is ook in de eerste helft van 2018 het hoogst in de gemeente Wassenaar (14,3%). Voor vrijwel alle gemeenten geldt dat de slaagkans in de eerste helft van 2018 is afgenomen ten opzichte de slaagkans in de eerste helft van 2017. Alleen in Midden-Delfland en Wassenaar is de slaagkans toegenomen. De reële slaagkans is het laagst in de gemeente Rijswijk (5,3%).

De slaagkans is het hoogst bij de woningen onder de kwaliteitskortingsgrens en bij woningen boven de hoge aftoppingsgrens (rond 9,0%). Dit is qua patroon vergelijkbaar met de situatie in de eerste helft van 2017. De slaagkans is het laagst voor woningen met een huurprijs tussen de lage en de hoge aftoppingsgrens; het huursegment voor de HT-huishoudens bestaande uit minimaal 3 personen. In het algemeen is de slaagkans hoger bij de kleinere woningen. Opvallend is wel dat de slaagkans voor 1-kamerwoningen in de eerste helft van 2018 met 24,7% flink lager is dan de slaagkans in de eerste helft van 2017 (40,4%). Het aantal reacties op advertenties van 1-kamerwoningen is in de eerste helft van 2018 ook verder toegenomen. Ook de slaagkans van woningen met 6 en meer kamers is relatief hoog in de eerste helft van 2018 (15,7%). Het gaat om woningen met een huurprijs boven de aftoppingsgrens. De doelgroep voor deze woningen zijn grote huishoudens met een inkomen boven de huurtoeslaggrens.

Figuur 57 Reële slaagkans naar kenmerken van de woning, 2014 – eerste helft 2018

aantal kamers	2014	2015	2016	2017	2017-1	2018-1
1 kamer	37,4%	34,6%	40,4%	43,8%	40,4%	24,7%
2 kamers	19,1%	17,3%	15,1%	14,8%	10,0%	9,4%
3 kamers	14,3%	13,8%	10,5%	10,3%	6,8%	6,0%
4 kamers	11,1%	11,5%	10,6%	10,4%	7,3%	5,8%
5 kamers	7,5%	10,1%	11,2%	9,9%	6,8%	4,7%
6 kamers of meer	9,4%	10,1%	11,0%	9,1%	7,0%	15,7%
huurprijs						
onder kwaliteitskortingsgrens	15,9%	15,5%	13,2%	16,0%	11,6%	9,0%
onder lage aftoppingsgrens	14,0%	12,7%	11,7%	10,9%	7,4%	6,5%
onder hoge aftoppingsgrens	12,4%	12,1%	11,6%	10,8%	6,6%	6,0%
onder vrijesectorgrens	17,5%	22,5%	17,9%	17,0%	11,9%	9,1%
oppervlakte						
tot 50 m2	17,2%	16,0%	13,9%	15,2%	10,6%	8,8%
50-65 m2	15,2%	14,4%	12,0%	10,7%	7,3%	5,9%
65-80 m2	11,8%	12,5%	11,1%	11,4%	7,3%	7,6%
vanaf 80 m2	9,3%	12,4%	13,2%	10,7%	7,8%	5,7%
gemeente verhuur						
Delft	15,8%	18,4%	16,9%	14,8%	10,8%	9,7%
Den Haag	14,5%	13,5%	11,3%	12,4%	7,8%	6,4%
Leidschendam-Voorburg	15,7%	14,0%	14,4%	12,2%	8,5%	6,7%
Midden-Delfland	25,9%	21,4%	11,9%	9,4%	6,7%	8,1%
Pijnacker-Nootdorp	18,5%	15,2%	14,1%	11,0%	8,2%	6,1%
Rijswijk	14,0%	14,7%	10,3%	9,7%	7,6%	5,3%
Wassenaar	16,0%	17,6%	16,3%	15,4%	10,9%	14,3%
Westland	17,2%	18,9%	17,1%	14,4%	11,1%	8,9%
Zoetermeer	13,2%	12,8%	14,3%	11,8%	9,0%	7,8%
totaal	14,8%	14,5%	12,6%	12,4%	8,4%	7,1%

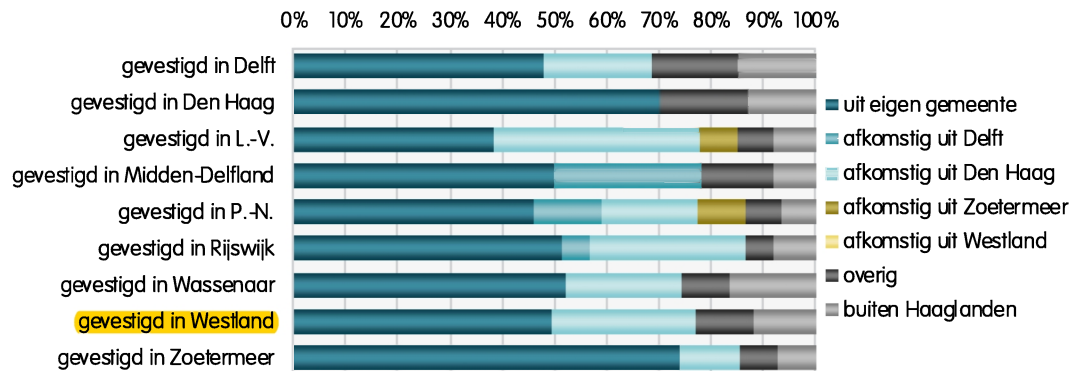
- Voor een uitsplitsing per gemeente, zie rapport B04 in DWEX.

Tabel 3.6 Verhuringen via lokaal maatwerk, per gemeente, eerste helft 2018

regel lokaal maatwerk	Delft	Den Haag	Leidschendam-Voorburg	Midden-Delfland	Pijnacker-Nootdorp*	Rijswijk	Wassenaar	Westland	Zoetermeer	totaal	relatief (%)
1. doorstroming uit goedkope woningen				1						1	0%
2. doorstroming uit goedkoop -> VS of niet-egw<VS						16			36	52	17%
3. doorstroming uit corporatiewoning				12						12	4%
4/5. doorstr. uit grote won. -> VS of niet-EGW <VS <80m2	4	18	1			3			8	34	11%
6. doorstr. uit betaalbare corporatiewoning -> duurder					1					1	0%
7. voorrang binnen eigen wijk/kern			4				3	7		14	5%
8. voorrang voor minima -> goedkoop						31				31	10%
9. doorstroming 55+ uit eengezinswoning -> sen.won.							7			7	2%
10. doorstroming 65+ uit corp.won. -> niet-EGW			2							2	1%
11. voorrang voor starters				5			5	28		38	13%
13/14. voorrang voor 3+/4+ kinderen	2	9				3				14	5%
15. voorrang voor HT-doelgroep					14			1		15	5%
16. voorrang eigen inwoners (excl. seniorenwoningen)					5					5	2%
subtotaal via advertentie	6	27	7	18	20	53	15	36	44	226	76%
leefbaarheid/sociale cohesie		2				1		1	2	6	2%
maatwerk	1					4	5	19		29	10%
subtotaal volgens toewijzing	7	29	7	18	20	58	20	56	46	261	88%
doorstroming/seniorenmakelaar			3						2	5	2%
doorschuiven		5	4	2				1	7	19	6%
groepswonen & coöptatie									1	1	0%
directiebesluit & hardheidsclausule B&W		5						1	6	12	4%
totaal lokaal maatwerk	7	39	14	20	20	58	20	58	62	298	100%
- niet meetellend voor HVO										0	0%
verhuringen HVO 2018-1	524	1.827	246	71	69	222	93	300	522	3.874	
percentage lokaal maatwerk	1%	2%	6%	28%	29%	26%	22%	19%	12%	7,7%	
verhuringen HVO vorig jaar (2017-1)	603	2.144	251	90	94	277	76	301	612	4.448	
percentage lokaal maatwerk o.b.v. vorig jaar	1%	2%	6%	22%	21%	21%	26%	19%	10%	6,7%	

- * In Pijnacker-Nootdorp is er onderscheid tussen woningen tot de betreffende aftoppingsgrens en de woningen daarboven; zie DWEX-rapport B02 blad-d voor een uitsplitsing in deze categorieën.
- Vrijesectorwoningen, onzelfstandige woningen, studentenwoningen zijn buiten beschouwing gelaten, evenals tijdelijke verhuringen in Delft Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Westland en Zoetermeer.
 - 'VS' betekent vrije sector.
 - 'EGW' betekent eengezinswoning.
 - De categorieën lokaal maatwerk staan toegelicht in de Begrippenlijst, onder het kopje 'Lokaal maatwerk'.

Figuur 11 Herkomst van huurders van verhuurde woningen (aandelen < 5% zijn samengevat onder overig), eerste helft 2018

De mate waarin de sociale huurmarkt op gemeentelijk niveau voor de inwoners van de eigen gemeente functioneert, is sterk verschillend. In Zoetermeer en Den Haag ligt het aandeel eigen inwoners in het totaal aantal verhuringen in de eerste helft van 2018 rond de 70%. De instroom van buiten deze gemeenten is daarmee naar verhouding beperkt. **In de gemeenten Delft, Wassenaar, Midden-Delfland en Westland is ongeveer de helft van de woningen verhuurd aan eigen inwoners.** In de gemeenten Pijnacker-Nootdorp en Leidschendam-Voorburg ligt het aandeel onder de 50%. Overigens hangt het aandeel binnenverhuizingen logischerwijs samen met de omvang van de gemeente: hoe groter de gemeente des te hoger het aantal binnenverhuizingen in het algemeen zal zijn.

In bijna alle gemeenten binnen de regio Haaglanden zijn in de eerste helft van 2018 veel huishoudens geslaagd die afkomstig zijn uit de gemeente Den Haag. Vooral in Rijswijk en Leidschendam-Voorburg is een relatief groot deel van de geslaagde kandidaten afkomstig uit de buurgemeente Den Haag. In Midden-Delfland en Pijnacker-Nootdorp is het aandeel huishoudens met een vorig adres in Delft in de verhuringen naar verhouding groot. De categorie 'overig' is een verzameling van geslaagde kandidaten uit verschillende gemeenten binnen de regio Haaglanden. In vrijwel alle gemeenten binnen de regio zien we dat een relatief groot aandeel van de geslaagde kandidaten afkomstig is van buiten de regio. In Wassenaar en Delft is dit aandeel het hoogst.

In figuur 12 is de ontwikkeling van het aandeel van de huishoudens dat binnen de eigen gemeente verhuist in de gemeentelijke verhuringen weergegeven. Het aandeel 'binnenverhuizingen' is niet constant. In een aantal gemeenten zien we een afname van het aandeel, maar er zijn ook gemeenten met een toename. In Midden-Delfland is er al enkele jaren een duidelijke toename. In de eerste helft van 2018 is deze toename nog groter. Ook in Rijswijk en Zoetermeer is al enkele jaren sprake van een toename van het aandeel 'binnenverhuizingen'.

De reële slaagkans verschilt ook per gemeente (figuur 57) en is ook in de eerste helft van 2018 het hoogst in de gemeente Wassenaar (14,3%). Voor vrijwel alle gemeenten geldt dat de slaagkans in de eerste helft van 2018 is afgenomen ten opzichte de slaagkans in de eerste helft van 2017. Alleen in Midden-Delfland en Wassenaar is de slaagkans toegenomen. De reële slaagkans is het laagst in de gemeente Rijswijk (5,3%).

De slaagkans is het hoogst bij de woningen onder de kwaliteitskortingsgrens en bij woningen boven de hoge aftoppingsgrens (rond 9,0%). Dit is qua patroon vergelijkbaar met de situatie in de eerste helft van 2017. De slaagkans is het laagst voor woningen met een huurprijs tussen de lage en de hoge aftoppingsgrens; het huursegment voor de HT-huishoudens bestaande uit minimaal 3 personen. In het algemeen is de slaagkans hoger bij de kleinere woningen. Opvallend is wel dat de slaagkans voor 1-kamerwoningen in de eerste helft van 2018 met 24,7% flink lager is dan de slaagkans in de eerste helft van 2017 (40,4%). Het aantal reacties op advertenties van 1-kamerwoningen is in de eerste helft van 2018 ook verder toegenomen. Ook de slaagkans van woningen met 6 en meer kamers is relatief hoog in de eerste helft van 2018 (15,7%). Het gaat om woningen met een huurprijs boven de aftoppingsgrens. De doelgroep voor deze woningen zijn grote huishoudens met een inkomen boven de huurtoeslaggrens.

Figuur 57 Reële slaagkans naar kenmerken van de woning, 2014 – eerste helft 2018

aantal kamers	2014	2015	2016	2017	2017-1	2018-1
1 kamer	37,4%	34,6%	40,4%	43,8%	40,4%	24,7%
2 kamers	19,1%	17,3%	15,1%	14,8%	10,0%	9,4%
3 kamers	14,3%	13,8%	10,5%	10,3%	6,8%	6,0%
4 kamers	11,1%	11,5%	10,6%	10,4%	7,3%	5,8%
5 kamers	7,5%	10,1%	11,2%	9,9%	6,8%	4,7%
6 kamers of meer	9,4%	10,1%	11,0%	9,1%	7,0%	15,7%
huurprijs						
onder kwaliteitskortingsgrens	15,9%	15,5%	13,2%	16,0%	11,6%	9,0%
onder lage aftoppingsgrens	14,0%	12,7%	11,7%	10,9%	7,4%	6,5%
onder hoge aftoppingsgrens	12,4%	12,1%	11,6%	10,8%	6,6%	6,0%
onder vrijesectorgrens	17,5%	22,5%	17,9%	17,0%	11,9%	9,1%
oppervlakte						
tot 50 m2	17,2%	16,0%	13,9%	15,2%	10,6%	8,8%
50-65 m2	15,2%	14,4%	12,0%	10,7%	7,3%	5,9%
65-80 m2	11,8%	12,5%	11,1%	11,4%	7,3%	7,6%
vanaf 80 m2	9,3%	12,4%	13,2%	10,7%	7,8%	5,7%
gemeente verhuur						
Delft	15,8%	18,4%	16,9%	14,8%	10,8%	9,7%
Den Haag	14,5%	13,5%	11,3%	12,4%	7,8%	6,4%
Leidschendam-Voorburg	15,7%	14,0%	14,4%	12,2%	8,5%	6,7%
Midden-Delfland	25,9%	21,4%	11,9%	9,4%	6,7%	8,1%
Pijnacker-Nootdorp	18,5%	15,2%	14,1%	11,0%	8,2%	6,1%
Rijswijk	14,0%	14,7%	10,3%	9,7%	7,6%	5,3%
Wassenaar	16,0%	17,6%	16,3%	15,4%	10,9%	14,3%
Westland	17,2%	18,9%	17,1%	14,4%	11,1%	8,9%
Zoetermeer	13,2%	12,8%	14,3%	11,8%	9,0%	7,8%
totaal	14,8%	14,5%	12,6%	12,4%	8,4%	7,1%

- Voor een uitsplitsing per gemeente, zie rapport B04 in DWEX.

Tabel 3.6 Verhuringen via lokaal maatwerk, per gemeente, eerste helft 2018

regel lokaal maatwerk	Delft	Den Haag	Leidschendam-Voorburg	Midden-Delfland	Pijnacker-Nootdorp*	Rijswijk	Wassenaar	Westland	Zoetermeer	totaal	relatief (%)
1. doorstroming uit goedkope woningen				1						1	0%
2. doorstroming uit goedkoop -> VS of niet-egw<VS						16			36	52	17%
3. doorstroming uit corporatiewoning				12						12	4%
4/5. doorstr. uit grote won. -> VS of niet-EGW <VS <80m2	4	18	1			3			8	34	11%
6. doorstr. uit betaalbare corporatiewoning -> duurder					1					1	0%
7. voorrang binnen eigen wijk/kern			4				3	7		14	5%
8. voorrang voor minima -> goedkoop						31				31	10%
9. doorstroming 55+ uit eengezinswoning -> sen.won.							7			7	2%
10. doorstroming 65+ uit corp.won. -> niet-EGW			2							2	1%
11. voorrang voor starters				5			5	28		38	13%
13/14. voorrang voor 3+/4+ kinderen	2	9				3				14	5%
15. voorrang voor HT-doelgroep					14			1		15	5%
16. voorrang eigen inwoners (excl. seniorenwoningen)					5					5	2%
subtotaal via advertentie	6	27	7	18	20	53	15	36	44	226	76%
leefbaarheid/sociale cohesie		2				1		1	2	6	2%
maatwerk	1					4	5	19		29	10%
subtotaal volgens toewijzing	7	29	7	18	20	58	20	56	46	261	88%
doorstroming/seniorenmakelaar			3						2	5	2%
doorschuiven		5	4	2				1	7	19	6%
groepswonen & coöptatie									1	1	0%
directiebesluit & hardheidsclausule B&W		5						1	6	12	4%
totaal lokaal maatwerk	7	39	14	20	20	58	20	58	62	298	100%
- niet meetellend voor HVO										0	0%
verhuringen HVO 2018-1	524	1.827	246	71	69	222	93	300	522	3.874	
percentage lokaal maatwerk	1%	2%	6%	28%	29%	26%	22%	19%	12%	7,7%	
verhuringen HVO vorig jaar (2017-1)	603	2.144	251	90	94	277	76	301	612	4.448	
percentage lokaal maatwerk o.b.v. vorig jaar	1%	2%	6%	22%	21%	21%	26%	19%	10%	6,7%	

- * In Pijnacker-Nootdorp is er onderscheid tussen woningen tot de betreffende aftoppingsgrens en de woningen daarboven; zie DWEX-rapport B02 blad-d voor een uitsplitsing in deze categorieën.
- Vrijesectorwoningen, onzelfstandige woningen, studentenwoningen zijn buiten beschouwing gelaten, evenals tijdelijke verhuringen in Delft Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Westland en Zoetermeer.
 - 'VS' betekent vrije sector.
 - 'EGW' betekent eengezinswoning.
 - De categorieën lokaal maatwerk staan toegelicht in de Begrippenlijst, onder het kopje 'Lokaal maatwerk'.

VOORBLAD COMMISSIE

ONDERWERP EN BEHANDELING

onderwerp	Voorstel tot vaststelling plan van scholen 2020-2023
vertrouwelijk	Nee
portefeuillehouder	Wethouder Van der Stee, B.P.M.
bijlagen	Voorstel: Voorstel_44056.docx
agendapunt	11.

VOORGESTELD BESLUIT RAAD

1. In het plan van scholen 2020-2023 met als startjaar 2020 op te nemen een door de Islamitische Stichting Nederland voor Onderwijs en Opvoeding - ISNO Yunus Emre te stichten basisschool op islamitische grondslag.
2. Het plan van scholen 2020-2023 vast te stellen.

ARGUMENTEN EN RISICO'S (RAAD)

1. *De Raad van State heeft het besluit van de minister vernietigd en bepaald dat de minister een school op islamitische grondslag in Westland moet bekostigen. De Afdeling heeft tevens bepaald dat de gemeenteraad de school in het eerstvolgende vast te stellen plan van scholen moet opnemen.*

RAADSVORSTEL

Plan van scholen 2020-2023

AANLEIDING

Op 5 juli 2016 heeft u de aanvraag van de 'Islamitische Stichting Nederland voor Onderwijs en Opvoeding - ISNO Yunus Emre (hierna Yunus Emre) om een Islamitische school in Westland te stichten goedgekeurd en opgenomen in het plan van scholen 2017-2019. Het plan is daarna ter goedkeuring aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OC&W) gezonden. Bij besluit van 22 december 2016 heeft de staatsecretaris van OC&W goedkeuring onthouden. Tegen dit besluit heeft Yunus Emre beroep ingesteld bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna Raad van State). Op 7 februari 2018 heeft de Raad van State het beroep gegrond verklaard en het besluit van 22 december 2016 van de staatsecretaris vernietigd. De staatsecretaris is daarbij opgedragen een nieuw besluit te nemen. Op 17 mei 2018 heeft de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media (hierna: de minister), als rechtsopvolger van de staatssecretaris van OC&W een nieuw besluit genomen en opnieuw goedkeuring onthouden. Tegen dit besluit heeft Yunus Emre op 27 juni 2018 *beroep ingesteld*.

Op 24 april 2019 heeft de Raad van State het beroep van Yunus Emre gegrond verklaard en het besluit van 17 mei 2018 van de minister vernietigd. De minister heeft zich volgens Raad van State ten onrechte op het standpunt gesteld dat Westland en Maastricht voldoende vergelijkbaar zijn ten aanzien van het aantal inwoners, leerlingdichtheid en ligging, maar te zeer verschillen ten aanzien van de bevolkingssamenstelling. De bevolkingssamenstelling van Westland en Maastricht is naar het oordeel van de Raad van State ook voldoende vergelijkbaar. Daardoor mag het belangstellingspercentage voor islamitisch basisonderwijs in Maastricht, van 5,25 % worden gebruikt bij de aanvraag van Yunus Emre. Op basis van dit deelnamepercentage is het aannemelijk dat de school de voor Westland geldende stichtingsnorm van 257 leerlingen haalt.

De Raad van State heeft voorts bepaald dat de minister de door Yunus Emre gewenste school voor bekostiging in aanmerking moet brengen. De Raad van State heeft tevens bepaald dat de gemeenteraad de school op het eerstvolgende vast te stellen plan van scholen moet opnemen. De uitspraak heeft tot gevolg dat de gemeenteraad de school in het plan van scholen 2020-2023 moet opnemen. Het plan moet op grond van de Wet op het primair onderwijs (WPO) uiterlijk 1 augustus 2019 door de gemeenteraad worden vastgesteld.

DOELSTELLING

Uitvoering geven aan de uitspraak van de Raad van State

ARGUMENTATIE

- 1. De Raad van State heeft bepaald dat de gemeenteraad de school in het eerstvolgende vast te stellen plan van scholen moet opnemen.***

Bekostiging van een nieuwe school door het Rijk vindt alleen plaats als de desbetreffende school voorkomt op een door de gemeenteraad vastgesteld plan van scholen. Een plan van scholen omvat telkens drie schooljaren en vermeldt in ieder geval welke scholen bij de start van het eerste schooljaar in de planperiode voor bekostiging in aanmerking komen. Het eerstvolgende vast te

RAADSVORSTEL

stellen plan van scholen is het plan voor de periode 2020-2023. De islamitische school moet ter uitvoering van de uitspraak van de Raad van State in dit plan opgenomen worden. Er zijn geen andere nieuwe scholen die in het plan 2020-2023 opgenomen moeten worden. Het voorliggende raadsbesluit is dus het plan van scholen 2020-2023.

RISICO'S EN KANTTEKENINGEN

Niet van toepassing

FINANCIËN

De gemeente moet na goedkeuring door de minister zorgdragen voor een accommodatie, leer- en hulpmiddelen en meubilair. Er moet rekening worden gehouden met school met acht klassen. De verwachting is dat de school start met de groepen 1 tot en met 4. De groepen 5 tot en met 8 worden in de jaren daarna gevormd. Er moet nog een accommodatie gevonden worden. Het is daarom nog niet mogelijk om de exacte huisvestingskosten te bepalen. De gemeente kan op basis van de huisvestingsverordening onderwijs op verschillende manieren voorzien in de huisvesting:

1. nieuwbouw;
2. medegebruik leegstaande lokalen in een bestaande school;
3. gebruik van een leegstaand schoolgebouw;
4. tijdelijk gebruik semipermanente lokalen ;
- 5 niet onderwijsgebouw geschikt maken voor onderwijs.

Kostenraming

Voor het opknappen en aanpassen van een bestaande accommodatie moet rekening worden gehouden met een kostenpost van ongeveer € 150.000,- . Bij een keuze voor nieuwbouw bedragen de kosten € 2.500.000 tot € 3.000.000,- exclusief grondkosten. Naast de accommodatiekosten moet er ook rekening worden gehouden met een kostenpost van circa € 300.000,- voor leer- en hulpmiddelen en meubilair voor 8 groepen leerlingen. Yunus Emre heeft voor elke gevormde groep leerlingen recht op een normvergoeding. De berekeningswijze is vastgelegd in de gemeentelijke huisvestingsverordening onderwijs.

Dekking

Aan dit voorstel zijn in 2020 nog geen kosten verbonden. Zoals hiervoor is aangegeven is de invulling van het accommodatievraagstuk nog niet duidelijk. De uiteindelijke hoogte van de kosten is afhankelijk van het gekozen huisvestingsscenario. Voor de accommodatiekosten en de kosten voor leer- en hulpmiddelen is geen dekking in de huidige begroting. Er is sprake van een exogene onontkoombare ontwikkeling. De verwachting is dat de kosten in de periode 2021-2025 gemaakt zullen worden. De huisvestingskosten voor de islamitische school worden meegenomen in de integrale afweging voor de Voorjaarsnota 2019-2023.

COMMUNICATIEPARAGRAAF

De besturen van de Westlandse scholen zijn geïnformeerd over de uitspraak van de Raad van State.

EXTERN OVERLEG

Na de uitspraak van de Raad van State is er overleg gevoerd met het bestuur van Yunus Emre

RAADSVORSTEL

over het vervolgtraject.

VERVOLGTRAJECT

Het raadsbesluit is het plan scholen en wordt gepubliceerd en zes weken ter inzage gelegd. Het vastgestelde plan van scholen moet binnen twee weken na vaststelling ter goedkeuring aan de minister worden gezonden. De minister moet gelet op de uitspraak van de Raad van State vóór 1 januari 2020 een (positief) besluit nemen. De gemeente moet daarna zorgdragen voor adequate huisvesting (accommodatie, leermiddelen en meubilair). Voor alle andere zaken (personeel, materiële instandhouding en onderhoud gebouw) ontvangt Yunus Emre de middelen rechtstreeks van het Rijk. Na goedkeuring van de minister moet de gemeente de school binnen vijf jaar aan huisvesting helpen. Als de school na vijf jaar nog niet is gestart vervalt de beschikking van de minister.

Gemeentelijke huisvestingsprocedure

Om in aanmerking te komen voor de huisvestingsvoorzieningen moet Yunus Emre na goedkeuring door de minister en vóór 1 maart 2020 een huisvestingsaanvraag indienen bij de gemeente. Burgemeester en wethouders besluiten uiterlijk 31 december 2020 op de aanvraag. De eisen waaraan de huisvestingaanvraag moet voldoen en de beoordelings- en toekenningscriteria staan in de gemeentelijke huisvestingsverordening onderwijs. De Westlandse schoolbesturen worden betrokken bij de invulling van het huisvestingsvraagstuk.

Procedure Rijksbekostiging

Een startende school kan na goedkeuring van het plan van scholen twee vergoedingen aanvragen bij het ministerie van OC&W.

1. Vergoeding kosten opstartfase

Met deze vergoeding kan een school twee maanden voor de start van het schooljaar een directeur in dienst nemen. De vergoeding geldt ook als een bestaand bestuur een nieuwe school opricht.

2. Jaarlijkse vergoeding

De school ontvangt vanaf de start een jaarlijkse vergoeding van het Rijk voor o.a. de personeels- en overige instandhoudingskosten. De hoogte van deze vergoeding hangt af van de leerlingenprognose. De school levert de schatting zelf in bij het ministerie tijdens de op startfase. Jaarlijks vindt op 1 oktober de officiële leerlingentelling plaats. Zo nodig past het Rijk de financiering daarna aan. Het Rijk baseert de financiering op het aantal leerlingen op 1 oktober van het voorafgaande schooljaar. Als de school vijf jaar na de start de voor Westland geldende stichtingsnorm van 257 leerlingen niet heeft gehaald kan de minister besluiten bekostiging te beëindigen.

Burgemeester en wethouders van Westland,

de secretaris, de burgemeester,

A.C. Spindler

B.R. Arends

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Westland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 28 mei 2019, met de volgende bijlage(n):

- Uitspraak van 24 april 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1320, van de Afdeling Bestuursrecht-spraak van de Raad van State (corsanummer 19-0109763);

gelet op het bepaalde in artikel 73 tot en met 83 van de Wet op het primair onderwijs;

gelet op de uitspraak van 24 april 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1320, van de Afdeling Bestuursrecht-spraak van de Raad van State;

gehoord het advies van de commissie Maatschappelijke Omgeving van 24 juni 2019 en gehoord de beraadslagingen van onderhavige vergadering;

Besluit:

1. In het plan van scholen 2020-2023, met als startjaar 2020, op te nemen een door de Islamitische Stichting Nederland voor Onderwijs en Opvoeding - ISNO Yunus Emre te stichten basis-school op islamitische grondslag
2. Het plan van scholen 2020-2023 vast te stellen

Aldus besloten door de raad in zijn openbare vergadering van 9 juli 2019,

de griffier,

de voorzitter,

A.P.M.A.F. Bergmans

B.R. Arends

VOORBLAD COMMISSIE

ONDERWERP EN BEHANDELING	
onderwerp	Voorstel tot vaststelling van de nota Cultuurkoers 2030
vertrouwelijk	Nee
portefeuillehouder	Wethouder Vreugdenhil, P.A.
bijlagen	Voorstel: Voorstel_44057.docx Cultuurkoers 2030
agendapunt	12.

VOORGESTELD BESLUIT RAAD
1. De nota Cultuurkoers 2030 als richtinggevend document vast te stellen 2. Bijlage 3 Ontwikkelagenda als genoemd in de Cultuurkoers 2030 als informatief aan te merken. 3. De financiële middelen die noodzakelijk zijn om de Cultuurkoers en de ontwikkelagenda's uit te kunnen werken in de komende jaren te betrekken bij de afwegingen die worden gemaakt in het kader van de P&C cyclus.

ARGUMENTEN EN RISICO'S (RAAD)
Argumenten: <i>1. Hierdoor wordt de ontwikkeling van cultuur in het Westland bestendigd en optimaal verbonden met de beleidsterreinen zorg en welzijn, onderwijs, ruimte en economie en komt voor het gemeentebestuur een adequaat toetsingskader beschikbaar op het gebied van culturele initiatieven.</i> <i>2.1 De ontwikkelagenda 'Bestaande cultuurbeleid: ruimte voor innovatie en ontwikkeling' stimuleert nieuwe ideeën en innovaties in kunst, cultuur en erfgoed.</i> <i>2.2 De ontwikkelagenda 'Onderwijs: cultuur als basis voor levenslang leren' waarborgt het stimuleren en behouden van cultuureducatie van voorschoolse opvang tot en met het MBO hetgeen bijdraagt aan de creativiteit, kennis en talentontwikkeling en zelfbewustzijn van Westlandse jongeren.</i> <i>2.3 De ontwikkelagenda 'Zorg en welzijn: cultuur maakt beter' zorgt ervoor dat Cultuur een essentiële bijdrage levert aan de sociale verbondenheid en een preventieve helende werking heeft voor kwetsbare doelgroepen.</i> <i>2.4 De ontwikkelagenda 'Openbare ruimte: zonder erfgoed is Westland niet zichzelf' waarborgt het wezenlijke belang van kunst, monumenten, landschapsontwikkeling en archeologie voor het behoud van de Westlandse identiteit.</i> <i>3. Zonder financiële middelen is het niet mogelijk de Cultuurkoers 2030 en de ontwikkelagenda's uit te werken.</i> Kanttekeningen: <i>1. Cultuurkoers 2030 is een richtinggevend document waarbinnen de belangrijke thema's voor de periode naar 2030 zijn benoemd. In de komende jaren kunnen er ontwikkelingen bijkomen of afvallen hetgeen mogelijkwerijs van invloed is op de ontwikkelagenda's.</i>

RAADSVORSTEL

ONDERWERP

Cultuurkoers 2030

AANLEIDING

Er zijn 3 redenen om een nieuwe koers voor cultuurbeleid in te zetten:

1. *Bestuurlijke ambitie*; Kunst, cultuur en erfgoed worden zowel in het Westlandakkoord als in het WestlandProgramma 2018-2022 genoemd. In het uitvoeringsprogramma 2019 wordt dit concreet in maatregel 34: 'In 2019 ontwikkelen we door intensieve participatie van burgers, bedrijven en maatschappelijke en culturele instellingen de Nota Cultuur Westland; beleid met uitvoeringsprogramma.

2. *Actualisatie huidig beleid*; De kadernota 'Kunst en Cultuur vanuit de Kern' stamt uit 2009: speerpunten uit deze nota zijn uitgevoerd tussen 2010 en 2014 (inclusief een gemeentelijke herijking van subsidies). De nota 'Cultuurhistorisch erfgoed Westland' dateert uit 2005 en is op onderdelen uitgevoerd. Beide nota's voorzien niet in antwoorden op nieuwe vraagstukken, actualisatie en toepassing van nieuwe inzichten zijn wenselijk.

3. *Strategische en integrale visie*; Het belang van cultuur is breder dan alleen de intrinsieke waarde. Cultuur maakt ook verbinding met sociaal, economisch en ruimtelijk beleid. Het huidige beleid zegt hier niets over. Actualisatie en toepassing van nieuwe inzichten zijn daarom wenselijk.

DOELSTELLING

Met de nota Cultuurkoers 2030 beoogt de gemeente een strategische en integrale visie te presenteren die richting geeft aan actuele en toekomstige vraagstukken op cultureel gebied, waarbij de verbinding wordt gemaakt met het sociale, educatieve, economische en ruimtelijke beleid. Cultuurkoers 2030 levert daarmee een bijdrage aan een drietal thema's uit het WestlandProgramma 2018-2022:

- *Goed Toeven*; cultuur draagt bij aan een aantrekkelijke leefomgeving en vestigingsklimaat.
- *Sterke Samenleving*; cultuur zorgt voor sociale verbondenheid en een zinvolle dagbesteding voor o.a. kwetsbare groepen (eenzaamheid, ouderdom en leven met een beperking).
- *Welvarend Westland*; de uitgaven rond een cultureel bezoek (horeca, winkels, vervoer) dragen bij aan de Westlandse economie.

ARGUMENTATIE

1. Hierdoor komt op cultureel gebied een richtinggevende koers naar 2030 beschikbaar en wordt op optimale wijze een verbinding tot stand gebracht met de beleidsterreinen zorg en welzijn, onderwijs, ruimte en economie. Voor het gemeentebestuur komt een adequaat toetsingskader beschikbaar op het gebied van culturele initiatieven.

Met Cultuurkoers 2030 hebben wij de ambitie om cultuur (nog) meer te verweven in de Westlandse samenleving zodat meer mensen met cultuur in aanraking komen. Cultuur levert een essentiële bijdrage aan de maatschappelijke opgaven waar onze gemeente voor staat. Deze Cultuurkoers 2030 maakt het speelveld daarom groter: sociale, ruimtelijke en economische spelers worden de komende periode op structurele wijze betrokken bij cultuur. Om op een adequate wijze te kunnen reageren op initiatieven vanuit dit grotere speelveld is het een essentiële en minimale randvoorwaarde dat er voldoende financiële middelen beschikbaar komen voor de aanstelling van een beleidsadviseur Cultuur en Erfgoed (zie financiële paragraaf en de argumentatie bij beslispunt 6 van dit voorstel).

RAADSVOORSTEL

Wij hebben voor het grotere speelveld een viertal ontwikkelagenda's opgesteld. Dit op basis van interviews met belangrijke stakeholders op het gebied van cultuur, erfgoed en het sociaal, ruimtelijk en economisch beleid en de uitgezette enquête waarvan de uitkomsten desgewenst op afspraak inzichtelijk zijn. Deze agenda's vindt u in bijlage 3 van de Cultuurkoers 2030. In deze agenda's worden thema's benoemd die richting 2030 nadere uitwerking vragen. Enerzijds gaat het om projecten die al in voorbereiding zijn en anderzijds gaat het om nieuwe ontwikkelingen en accenten die nader onderzocht moeten worden. De voorbeelden waarmee wij in dit raadsvoorstel de ontwikkelagenda's illustreren zijn afkomstig uit suggesties van het veld.

2.1 De ontwikkelagenda 'Bestaande cultuurbeleid: ruimte voor innovatie en ontwikkeling' stimuleert nieuwe ideeën en innovaties in kunst, cultuur en erfgoed.

Cultuurdeelname in de vrije tijd geeft Westlanders ruimte voor ontspanning, plezier en het ontmoeten van andere mensen. Westland kent een rijk cultureel palet maar er is nu onvoldoende ruimte voor doorgroei en innovatie. Wij bereiken nog niet alle inwoners in Westland en willen daarom nieuwe ontwikkelingen en diversiteit in kunst, cultuur en erfgoed stimuleren.

Theater De Naald is van essentieel belang voor het Westland. De Naald dient - nog meer dan nu - een belangrijke ontmoetingsplaats te worden met een professioneel theateraanbod, bioscoop en een podium voor het amateurveld. De culturele programmering moet van dien aard zijn dat dit bijdraagt aan een levendig vestigingsklimaat voor o.a. hoger opgeleiden. Tegelijkertijd constateren wij dat de accommodatie sterk is verouderd en te weinig zaalcapaciteit heeft. Het realiseren van meer ruimte – waar mogelijk met andere partijen die elkaar versterken – vinden wij belangrijk en urgent.

Om trots te kunnen zijn op onze gemeente moeten wij onze geschiedenis kennen. Dit verbindt jong en oud met elkaar. Het Historisch Archief Westland (HAW) krijgt de ruimte zich niet alleen te richten op zijn wettelijke taken maar ook op waardevolle, niet-wettelijke taken zoals het zichtbaar en (digitaal) toegankelijker maken van het archief. Stroomlijning van gemeentelijk erfgoedbeleid waarbij de erfgoedpartners meer structureel samenwerken en afstemmen is waardevol.

De Bibliotheek is een prachtige moderne maatschappelijke én culturele plek waar mensen willen leren, lezen, werken en elkaar willen ontmoeten. Het uitvoeren van de wettelijke taken is belangrijk maar tevens willen wij de Bibliotheek vormgeven als een multifunctionele ontmoetingsplek in de dorpen. Samenwerking met andere (sociaal maatschappelijke) spelers (zoals Vitis) die elkaar inhoudelijk versterken is ook hier belangrijk.

Suggesties uit het veld bij ontwikkelagenda 'Bestaand cultuurbeleid en innovatie':

- Instellen Westlandse cultuurprijs voor nieuwe initiatieven
- Foodfestival in tuin Westlands museum organiseren

2.2 De ontwikkelagenda 'Onderwijs: cultuur als basis voor levenslang leren' waarborgt het stimuleren en behouden van cultuureducatie van voorschoolse opvang tot en met het MBO hetgeen bijdraagt aan de creativiteit, kennis en talentontwikkeling en zelfbewustzijn van Westlandse jongeren.

Ons doel is om jonge Westlanders vanaf de voorschoolse opvang tot het MBO met alle aspecten van cultuur in aanmerking te laten komen. Door het vergroten van het cultuurhistorisch besef ('DNA') van Westland bij jongeren wordt een lokaal accent gelegd. Waar kom ik vandaan, wat is mijn identiteit? Vertegenwoordigers van de Jongerenraad hebben kenbaar gemaakt dat de inzet van digitale media en het opdoen van een persoonlijke ervaring daarbij waardevol zijn. Om een maximaal effect te krijgen hebben wij de ambitie om daartoe bestemde landelijke matchingsrege-

RAADSVORSTEL

lingen zoveel mogelijk te benutten. De ontwikkelagenda sluit aan bij het in 2016 door uw raad vastgestelde Sociaal Beleidskader waarin als doelstelling is opgenomen dat de jeugd zich optimaal ontwikkelt en opgroeit in een veilige en gezonde omgeving.

Suggesties uit het veld bij ontwikkelagenda 'Cultuur als basis voor een leven lang leren'

- Westlandse canon van culturele hoogtepunten maken
- Spotlight: talentenjacht voor het voortgezet onderwijs

2.3 De ontwikkelagenda 'Zorg en welzijn: cultuur maakt beter' zorgt ervoor dat Cultuur een essentiële bijdrage levert aan de sociale verbondenheid en een preventieve helende werking heeft voor kwetsbare doelgroepen.

De combinatie cultuur en zorg betekent veel op het gebied van preventie en maatschappelijke activering voor kwetsbare groepen. Een project als PUUR! waar mensen met een beperking lessen in theater, dans, muziek en beeldende kunst krijgen illustreert dit. Een ander succesvol voorbeeld is Kunstkracht 55+, een project dat tot stand is gekomen doordat Cultuurweb, Pieter van Foreest en Careyn de handen ineen hebben geslagen. Bij Kunstkracht 55+ zijn ouderen gezamenlijk bezig zijn met zang, dans en beeldende kunst. Een korte impressie kunt u zien via: <https://www.youtube.com/watch?v=w7SK3MUlwWg>. Dergelijke projecten verdienen navolging en structurele uitbreiding. Uiteindelijk werkt de inzet van cultuur in de zorg kostenbesparend: vitalere inwoners hebben een betere kwaliteit van leven en zijn zelfredzamer. Financiering vindt nu nog, samen met lokale en landelijke fondsen, plaats op projectbasis. De bekendheid onder zorgverleners van de helende werking van cultuur wordt vergroot. Deze ontwikkelagenda sluit aan bij de doelen van het in 2016 door uw raad vastgestelde Sociaal Beleidskader: mentaal gezond en minder eenzaamheid door zinvolle dagbesteding.

Suggesties uit het veld bij ontwikkelagenda 'Cultuur maakt beter':

- Dance with Health: dansen voor vrouwen met borstkanker zorgt voor zelfvertrouwen, fitheid en hernieuwd gevoel van vrouwelijkheid (AD, 19-4-2019)
- Cultureel introductiepakket voor mensen die in Westland komen wonen.

2.4 De ontwikkelagenda 'Openbare ruimte: zonder erfgoed is Westland niet zichzelf' waarborgt het wezenlijke belang van kunst, monumenten, landschapsontwikkeling en archeologie voor het behoud van de Westlandse identiteit.

Westlanders zijn terecht gepast trots op het Westland. In het verleden is het cultuur-historisch belang wel eens ondergesneeuwd en is agrarisch erfgoed te gemakkelijk verdwenen. Het verleden is echter noodzakelijk om de toekomst in te richten. Daarmee worden jong en oud met elkaar verbonden.

Wij vinden het belangrijk cultuur-historisch erfgoed te behouden en zichtbaar te maken. Het ontwikkelen van erfgoedroutes ('erfgoedparels') geeft een beeld van vroeger in relatie tot het heden. Dit bevordert ook het toerisme en zorgt voor een aantrekkelijker woon- en vestigingsklimaat. Zo wordt ook een economische bijdrage geleverd. In samenspraak met betrokken partijen en bewoners willen wij de mogelijkheden onderzoeken om (toekomstig) leegstaande panden, waaronder religieuze gebouwen, te herbestemmen. Dit draagt bij aan de levendigheid van onze dorpen.

Binnen de gemeente is het beter afstemmen en inbedden van erfgoed in de openbare ruimte (kunst, monumenten en archeologie) in samenspel met de omgevingsvisie wenselijk. Het belang van een structurele samenwerking tussen de erfgoedpartners hebben wij eerder in dit voorstel al

RAADSVORSTEL

benoemd. Zaken als een vervolg geven aan het geïnterpreteerde gemeentelijk kunstbezit lopen door. Samenwerking tussen verschillende partijen bij het etaleren van de collectie vinden wij wenselijk.

Suggesties uit het veld bij ontwikkelagenda 'Openbare ruimte: zonder erfgoed is Westland niet zichzelf':

- Routes langs religieus of militair erfgoed (Atlantik Wall)
- Cultuur in leegstaande gebouwen onderbrengen
- De geschiedenis van slot Honselersdijk herwaarderen als toeristische attractie.

3. Zonder financiële middelen is het niet mogelijk de Cultuurkoers 2030 en de ontwikkelagenda's uit te werken.

Thans zijn binnen de begroting geen middelen aanwezig om de Cultuurkoers 2030 en de ontwikkelagenda's uit te werken. De gemeente heeft op dit moment geen beleidsadviseur Cultuur en Erfgoed, de aanstelling van een dergelijke adviseur is essentieel om de Cultuurkoers 2030 en de ontwikkelagenda's uit te kunnen werken en initiatieven vanuit het veld te kunnen toetsen en faciliteren. Eerder kan niet worden begonnen. De middelen voor de aanstelling van een beleidsadviseur Cultuur en Erfgoed zijn opgenomen in de voorjaarsnota (€ 60.000). Deze medewerker positioneert cultuur en erfgoed in zorg, welzijn, onderwijs, ruimte en economie. Het is wegens de complexiteit en de gewenste integraliteit niet wenselijk om dit beleid met alleen deelaanstellingen uit de verschillende gemeentelijke afdelingen vorm te geven. Het is voorts evident dat de uitwerking van de thema's uit de vier ontwikkelagenda's middelen vereist. Van het culturele en maatschappelijke veld kan niet worden verlangd dat dit zonder financiële armslag gebeurt en binnen de bestaande middelen zijn hiervoor bij Westland Cultuurweb, WestlandTheater De Naald, Bibliotheek Westland en Westlands Museum geen mogelijkheden.

RISICO'S EN KANTTEKENINGEN

Risico's: n.v.t.

Kanttekeningen:

Cultuurkoers 2030 is een richtinggevend document waarbinnen de belangrijke thema's voor de periode naar 2030 zijn benoemd. In de komende jaren kunnen er ontwikkelingen bijkomen of afvallen hetgeen mogelijksterwijs van invloed is op de ontwikkelagenda's.

FINANCIËN

De middelen voor de aanstelling van een beleidsadviseur Cultuur en Erfgoed zijn opgenomen in de voorjaarsnota (€ 60.000).

COMMUNICATIEPARAGRAAF

De Cultuurkoers 2030 wordt bekend gemaakt via een bericht op de gemeentelijke website, daarnaast wordt aan de media een persbericht gestuurd. De respondenten krijgen een digitaal exemplaar toegestuurd. Belangrijkste boodschap daarbij is dat Westland het belang van cultuur blijft erkennen, meer mensen betreft bij cultuur en met deze nota de ambitie neerlegt om in de toekomst de verbinding te maken het sociale, economische en ruimtelijk beleid. Op deze wijze gaat cultuur in de toekomst (meer) bijdragen aan een aantrekkelijk leefomgeving en vestigingsklimaat, de Westlandse economie en het tot stand brengen van sociale verbondenheid en een zinvolle dagbesteding voor kwetsbare doelgroepen.

RAADSVOORSTEL

EXTERN OVERLEG

Belanghebbenden rondom het Westlandse cultuurbeleid (en de nu betrokken beleidsterreinen) zijn nauw betrokken geweest bij het opstellen van de Cultuurkoers 2030. Dit om de lokale expertise en ervaring van direct betrokkenen zoveel als mogelijk te laten doorklinken. De inhoud van de Cultuurkoers 2030 is tot stand gekomen na individuele gesprekken met belangrijke stakeholders op het gebied van cultuur, erfgoed, sociaal, ruimtelijk en economisch beleid en uitvoering (zie bijlage 1 van de Cultuurkoers 2030). Er is verder een gezamenlijke bijeenkomst belegd met de vier gesubsidieerde cultuurinstellingen (De Naald, Westlands Museum, Cultuurweb, Bibliotheek). In De Veiling in Poeldijk is een avond georganiseerd waarbij afvaardigingen uit cultuur, onderwijs, zorg, welzijn, ruimte en economie (zowel uit het veld, als uit de ambtelijke organisatie) mee hebben gedacht en gesproken over de inhoud van de ontwikkelagenda's. Tevens is er een online enquête uitgezet, 130 inwoners en 30 organisaties hebben deze ingevuld ingevuld. Intern heeft een ambtelijke sessie plaatsgevonden met de relevante beleidsadviseurs op het sociaal domein, cultuur, zorg, welzijn, onderwijs, erfgoed (monumenten en archeologie), voorzieningen (accommodaties), toerisme, communicatie en het Historisch Archief Westland.

VERVOLGTRAJECT

Met de uitwerking van de Cultuurkoers 2030 en de ontwikkelagenda's kan worden begonnen op het moment dat er financiële middelen beschikbaar komen. Dat is nu nog niet het geval. Zodra dit wel het geval worden de thema's uit de ontwikkelagenda's uitgewerkt door thematafels. Aan deze tafels vinden de belangrijkste stakeholders (cultureel en maatschappelijk veld, gemeente maar ook landelijke kenniscentra) elkaar. De thematafels zorgen voor draagvlak en eigenaarschap bij de belangrijkste organisaties rond een bepaald thema. Het initiatief om een thematafel op te richten kan zowel vanuit de gemeente als vanuit het veld worden genomen. Dat er binnen een thema verschillende belangen de kop op zullen steken, is onderdeel van het proces van co-creatie en vraagt de nodige tijd. Het is belangrijk die tijd ook te durven nemen. Aan Westland Cultuurweb, WestlandTheater De Naald, Bibliotheek Westland en Westlands Museum vragen we bovengenoemde thema's, waar die van toepassing zijn op hun taken, in hun vierjarenplannen 2021-2024 op te nemen en dit in onderlinge afstemming met hun reguliere taken vorm te geven. Verantwoording vindt plaats op de gebruikelijke wijze bij de vaststelling van de subsidie. De aan te stellen beleidsadviseur Cultuur bewaakt tussentijds de voortgang van de ontwikkelagenda's en heeft een belangrijke rol als aanjager.

Burgemeester en wethouders van Westland,

de secretaris, de burgemeester,

A.C. Spindler

B.R. Arends

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Westland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 11 juni 2019, met de volgende bijlage(n):

- Cultuurkoers 2030 (corsanr 19-0113149)

gelet op het bepaalde in artikel 186, 189 en 192 van de Gemeentewet

gehoord het advies van de commissie Maatschappelijke Ontwikkeling van 24 juni 2019 en gehoord de beraadslagingen van onderhavige vergadering;

besluit:

1. De nota Cultuurkoers 2030 als richtinggevend document vast te stellen.
2. Bijlage 3 Ontwikkelagenda als genoemd in de Cultuurkoers 2030 als informatief aan te merken.
3. De financiële middelen die noodzakelijk zijn om de Cultuurkoers en de ontwikkelagenda's uit te kunnen werken in de komende jaren te betrekken bij de afwegingen die worden gemaakt in het kader van de P&C cyclus.

aldus besloten door de raad in zijn openbare vergadering van 9 juli 2019,

de griffier,

de voorzitter,

A.P.M.A.F. Bergmans

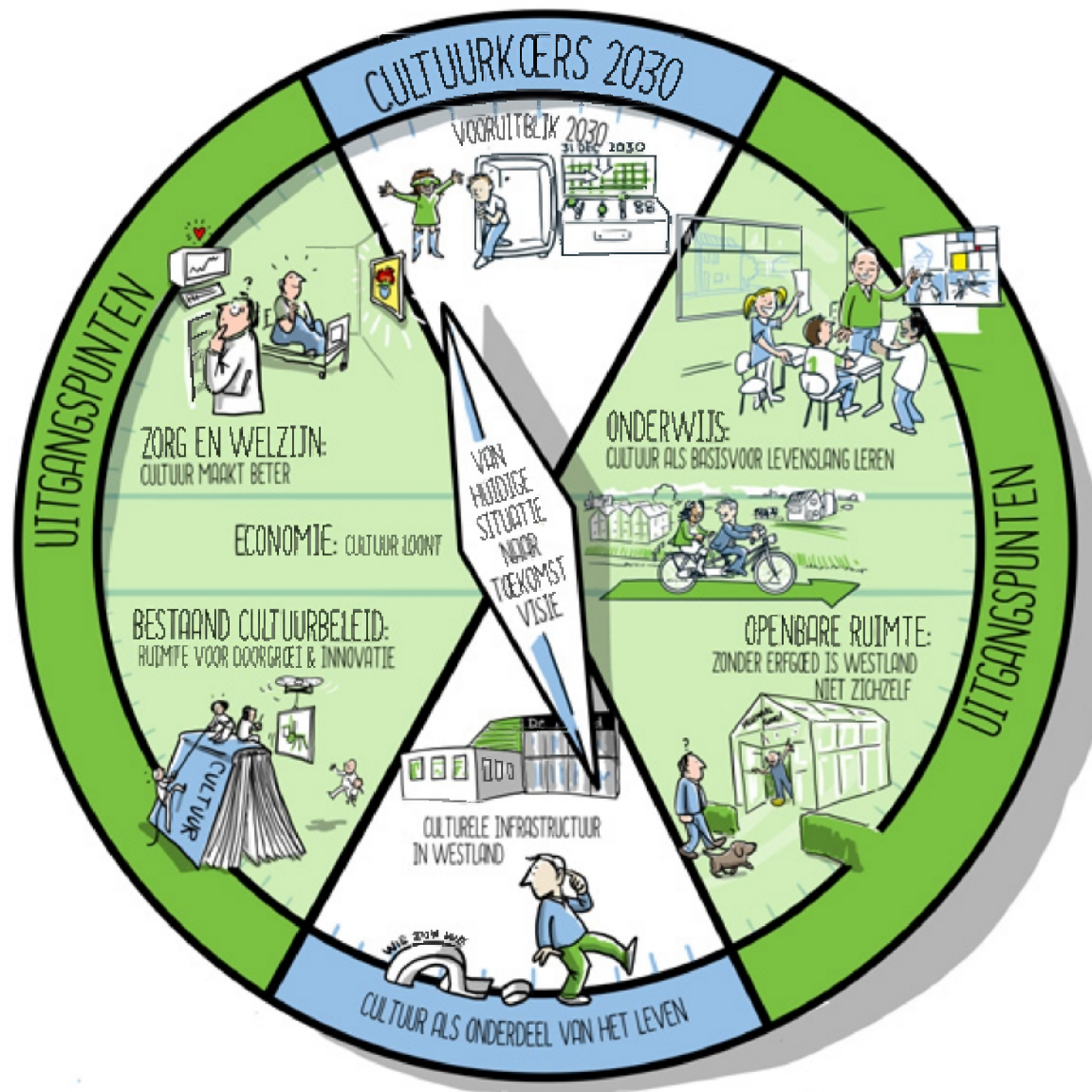
B.R. Arends

WESTLAND **CULTUUR** **KOERS 2030**

Een richtinggevende koers voor
cultuur, kunst en erfgoed in de
gemeente Westland

WESTLAND CULTUURKOERS 2030

INHOUDSOPGAVE

	CULTUUR ALS ONDERDEEL VAN HET LEVEN	4
	CULTURELE INFRASTRUCTUUR IN WESTLAND	6
	TRENDS EN ONTWIKKELINGEN	9
	UITGANGSPUNTEN CULTUURKOERS 2030	11
	VOORUITBLIK 2030	17
	AAN DE SLAG!	19
	VOORWAARDEN	22
	BIJLAGE 1 - GESPREKSPARTNERS IN HET VELD	23
	BIJLAGE 2 - FACTS & FIGURES	24
	BIJLAGE 3 - ONTWIKKELAGENDA	25
	BIJLAGE 4 - VOORBEELDEN	27

CULTUUR ALS ONDERDEEL VAN HET LEVEN

Cultuur is onderdeel van het leven,
vaak zonder dat we dat door hebben.

Denk eens aan de wording van de Westlandse glastuinbouw en alle (historische) verhalen die daarbij horen, maar ook de Westlandse monumenten, archeologie en de veelzijdige optredens bij Podium Westland. Of aan een voorstelling in WestlandTheater De Naald, een bezoek aan de bibliotheek of één van de Westlandse musea.

Cultuur verrijkt het leven en geeft de ruimte om ongekende talenten te ontdekken. En andere mensen; want vaak ontmoet je die bij culturele aangelegenheden. Wat dacht je van een bezoek aan de bibliotheek; voor alle leeftijden is hier wat te doen. Van 'boekstart' (lezen met je baby) tot het 'Taalhuis', voor iedereen die beter Nederlands wil leren.

Cultuur geeft plezier, draagt bij aan creativiteit en 'erbij horen'. Spotlight, een talentenjacht voor jongeren op het voortgezet onderwijs, is hier een mooi voorbeeld van. Evenals kunst en erfgoed in de openbare ruimte of schilderen of toneelspelen in de vrije tijd. We staan er vaak niet bij stil dat het hier allemaal gaat over cultuur. Realiseren we ons voldoende dat het verenigingsleven hierin een grote rol speelt?

Het rijke culturele aanbod dat we in Westland hebben, loopt als een rode draad door het leven van veel mensen heen. Kan het ook onderdeel worden van het leven van de mensen voor wie het niet vanzelfsprekend is om met cultuur in aanraking te komen?

WAAROM CULTUURKOERS 2030?

Ons cultuurbeleid is toe aan vernieuwing. De kadernota 'Kunst en Cultuur vanuit de Kern' dateert uit 2009 en de nota 'Cultuurhistorisch erfgoed' stamt uit 2005.

Met de 'Cultuurkoers 2030' hebben wij de ambitie om cultuur (nog) meer te verweven in de Westlandse samenleving. Zodat nog meer mensen met cultuur in aanraking komen. Dat willen wij doen door ruimte te geven aan nieuwe, innovatieve projecten. En door cultuur integraal mee te nemen in al onze doelstellingen. Daarmee kan cultuur een essentiële bijdrage leveren aan de bredere, maatschappelijke doelen van onze gemeente op sociaal, ruimtelijk en economisch gebied.

WERKPROCES

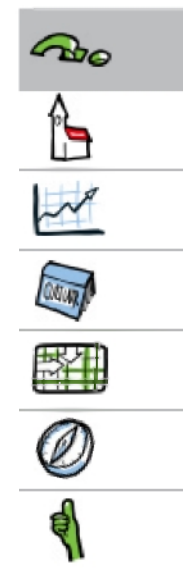
De Cultuurkoers 2030 is in de periode januari tot april 2019 tot stand gekomen en is gebaseerd op de volgende bronnen:

- Gesprekken die zijn gevoerd met verschillende stakeholders op het gebied van cultuur, erfgoed, sociaal, ruimtelijk en economisch beleid en uitvoering. Zie bijlage 1 ▶.
- Gesprekken binnen de gemeente met beleidsadviseurs op het gebied van cultuur, zorg, welzijn, onderwijs, erfgoed (monumenten en archeologie), voorzieningen (accommodaties), toerisme, communicatie en het Historisch Archief Westland.
- Een online enquête over cultuur in 2030, die is gehouden onder inwoners, bedrijven en organisaties en 160 keer is ingevuld.
- Stakeholderbijeenkomsten: 1) ambtelijke brede brainstormsessie, 2) bijeenkomst erfgoed beleidsmedewerkers van de gemeente, 3) bijeenkomst in 'De Veiling' in Poeldijk met een afvaardiging uit cultuur, onderwijs, zorg, welzijn, ruimte en economie (zowel uit het veld, als uit de ambtelijke organisatie) en 4) bijeenkomst met de vier gesubsidieerde cultuurinstellingen (basisinfrastructuur van waaruit de gemeente het cultuurbeleid regisseert en stimuleert).
- Documentenanalyse: gemeentelijke documenten (brede oriëntatie) en regionale/landelijke documenten (achtergrondinformatie over kunst, cultuur en erfgoed).

LEESWIJZER

Allereerst wordt de huidige culturele infrastructuur beschreven, gevolgd door de aanbevelingen voor de toekomst vanuit het veld. Daarna volgen trends en ontwikkelingen en een visie op de toekomst van cultuur in Westland.

Vervolgens worden vijf uitgangspunten geformuleerd met een vooruitblik naar hoe het culturele veld er in 2030 uit kan zien. Onder elk uitgangspunt hangen inhoudelijke thema's die de komende jaren nader uitgewerkt moeten worden. Tot slot wordt ingegaan op de organisatorische en financiële voorwaarden om de koers uit te kunnen voeren.

CULTURELE INFRA- STRUCTUUR IN WESTLAND

De huidige situatie in Westland kent vele culturele stichtingen, verenigingen en particuliere initiatieven.

Deze rijke schakering aan initiatieven is onlosmakelijk verbonden met de Westlandse samenleving. Bijna elk dorp kent van oudsher zijn eigen harmonie, koor of theatervereniging. Daarnaast zijn verschillende historische werkgroepen actief. 'Iets cultureels doen' gaat samen met het ontmoeten van mensen met eenzelfde passie en dat leidt weer tot sociale samenhang.

Alle culturele activiteiten – zowel passief als toeschouwer en actief als deelnemer – vormen een essentiële bijdrage aan een prettige leefomgeving in Westland. Het is onderdeel van onze identiteit en gaat gepaard met veel vrijwillige inzet. Dit willen wij blijven koesteren en de erkenning geven die dit verdient. Het Cultureel Platform Westland (CPW) treedt op als een netwerk waar het culturele veld elkaar ontmoet en inspireert.

In Westland is een basisinfrastructuur gevormd van vier culturele instellingen. Met deze instellingen maakt de gemeente vierjaarlijkse afspraken over het culturaanbod en de samenwerking tussen de vele culturele spelers. Dit zijn:

- WestlandTheater De Naald; geeft een podium aan theater-, film- en amateurvoorstellingen, zowel in de vrije tijd als voor onderwijsdoeleinden.
- Bibliotheek Westland; heeft een wettelijke taak en zet zich in voor het ter beschikking stellen van kennis en informatie op onder andere sociaal-maatschappelijk en educatief vlak; stimuleert ontwikkeling en educatie voor jong en oud; bevordert lezen en literatuur; organiseert ontmoeting en debat; draagt bij aan het laten kennismaken met kunst en cultuur.
- Westlands Museum; ontsluit de Westlandse geschiedenis van de Romeinen tot heden. Met extra aandacht voor de ontwikkeling van de (glas)tuinbouw. Werkt nauw samen met het Historisch Archief en fungeert als facilitair centrum voor de historische werkgroepen en verenigingen. Bij het museum bevindt zich een Historische Tuin waar een overzicht wordt gegeven van alle historische kassen die er in de periode van 1800 tot 1960 gebruikt zijn in de Westlandse tuinbouw. In deze originele kassen worden op ambachtelijke wijze producten geteeld uit vroegere tijd.

- Westland Cultuurweb; is de netwerkorganisatie voor kunst, cultuur en participatie en educatie in de gemeente. Zij stimuleert en ondersteunt het onderwijs bij de ontwikkeling van beleid en uitvoering van programma's voor kunst- en cultuureducatie. Zij bepaalt het beleid voor inhoudelijke en financiële ondersteuning van kunsteducatie in de vrije tijd. Zij organiseert festivals en activiteiten in het brede culturele veld en ondersteunt culturele organisaties. Tenslotte ontwikkelt en ondersteunt zij de kunstparticipatie in het sociaal domein.

Daarnaast is er nog het Historisch Archief Westland, onderdeel van de gemeente. Dit archief houdt zich naast de wettelijke taken ook bezig met erfgoededucatie.

Westland heeft een rijke traditie als het gaat om de inrichting van het landschap, uitgegroeid tot de huidige 'glazen stad'. Het beschermde, materiële Westlandse erfgoed bestaat uit een verzameling van gebouwen, objecten en archeologische waarden. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de historische druivenkwekerij Sonnehoeck in Kwintsheul, de watertoren van Naaldwijk en de opgravingen bij de voormalige camping Molenslag in Ter Heijde.

Er is een monumentencommissie samengesteld, die de gemeente adviseert bij het verlenen van vergunningen of het aanwijzen van nieuwe monumenten. Samen met de archeologische dienst van Delft wordt er gewerkt aan de uitvoering van het archeologiebeleid.

Bijlage 2 ► geeft een overzicht van wat er is op het gebied van cultuur in Westland en voor zover bekend wat het bereik is. Uit de duurzaamheidsmonitor die in 2018 is opgesteld wordt Westland vergeleken met zestien andere glastuinbouwgemeenten en de gemeenten Rotterdam en Den Haag (gemeente Westland, 2018). Uit deze vergelijking blijkt dat cultuur in Westland relatief lager scoort en dat dit invloed heeft op het vestigingsklimaat. Het redelijke vermoeden is dat de gemeente Westland relatief weinig financiële middelen aan cultuur besteedt ten opzichte van soortgelijke gemeenten.

AANBEVELINGEN VANUIT HET VELD

In de gesprekken en de enquêtes, die zijn gehouden onder instellingen, inwoners en bedrijven over cultuur in Westland, zijn aanbevelingen gedaan voor de toekomst. Onderstaand is een korte weergave uit de waaier van bevindingen die zijn aangereikt.

Aanbevelingen m.b.t. de vrije tijd, het onderwijs en in zorg en welzijn:

- Behoud de bibliotheek in de verschillende dorpen als een laagdrempelige, sociaal-maatschappelijke en culturele ontmoetingsplek.
- Investeer in bestrijding van laaggeletterdheid en zet in op goede Nederlandse taalbeheersing als toegangspoort om je weg te vinden in Westland.
- Stimuleer cultuureducatie op school, door kinderen en jongeren via school in aanraking te laten komen met kunst, cultuur en erfgoed. Doe dit door gebruik te maken van het Westlandse cultuuraanbod maar geef ook mee wat er buiten Westland gaande is op dit vlak.
- Maak meer ruimte voor Theater de Naald: het is een belangrijke voorziening die nu te klein is om aan de vraag te voldoen.
- Realiseer vervoer van en naar activiteiten, zodat bepaalde doelgroepen (bijvoorbeeld in de zorg) culturele activiteiten kunnen bijwonen die bijdragen aan hun welbevinden.
- Laat omroep WOS veel vaker uitzenden wat er gebeurt op het gebied van cultuur: dit draagt bij aan grotere bekendheid onder inwoners en in de regio.

Aanbevelingen specifiek voor erfgoed:

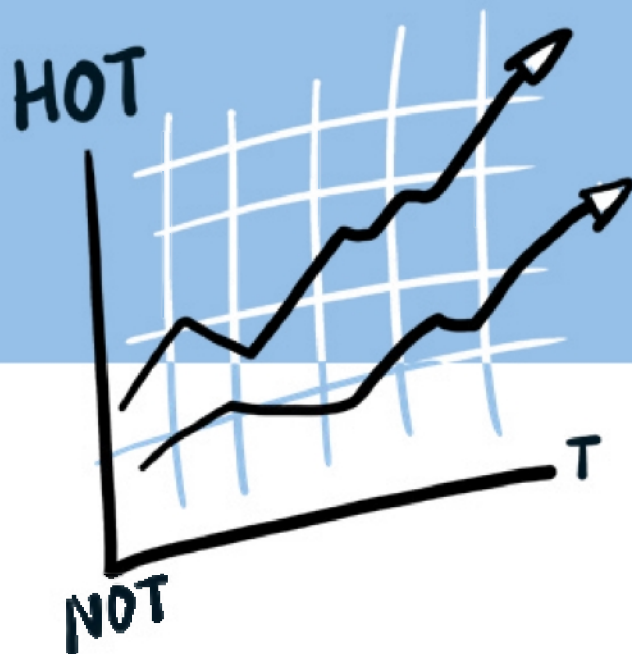
- Voorzie in betere afstemming over en inbedding van cultuurhistorisch erfgoed bij ruimtelijke ordeningsvraagstukken en in de Omgevingswet.
- Creëer meer zichtbaarheid van cultuurhistorisch erfgoed, dat zo bepalend is voor het Westland, zowel in het onderwijs en als toeristische attractie.
- Maak jongeren bekend met de Westlandse geschiedenis, zodat trots en besef van waar zij vandaan komen, ontstaan.
- Zorg voor een goede herbestemming van leegstaande gebouwen, waaronder kerkgebouwen.
- Bouw geen apart kunstmuseum, maar integreer het in bestaande instellingen of leegstaande gebouwen.

Algemene aanbevelingen:

- Gemeente: bezuinig niet op cultuur, maar toon lef en ambitie!
- Denk niet in hokjes, maar denk in verbinding.
- Creëer extra ruimte voor vernieuwing: vrijwel alle subsidies zijn nu geoormerkt voor vaststaande activiteiten (denk daarbij aan nieuwe initiatieven uit het cultuurveld zelf, maar ook uit het onderwijs en zorg).
- Stel maatschappelijke huurtarieven vast voor alle culturele instellingen.
- Geef minder draagkrachtigen korting op culturele activiteiten.
- Zorg voor betere afstemming onderling: weet van elkaar wat er gebeurt en wie wat doet (dit geldt zowel voor binnen de gemeentelijke organisatie als in het brede culturele veld).

TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

Wat is het speelveld waarbinnen het cultuurbeleid van de toekomst vormgegeven moet worden?

De trends en ontwikkelingen die hieronder worden beschreven zijn deels uniek voor Westland, maar zijn vaak ook buiten Westland aan de orde. Dit overzicht beoogt niet compleet te zijn, maar geeft wel een impressie van het speelveld in brede zin. Ook wordt ingegaan op onderwerpen die specifiek zijn voor het landelijke cultuur- en erfgoedbeleid.

LANDELIJKE TRENDS IN BREDE ZIN

Vergrijzing

In 2030 wonen er relatief veel ouderen in Westland ten opzichte van nu. Dit loopt gelijk met de landelijke trend van de vergrijzing. Doordat ouderen steeds langer thuis wonen, neemt de eenzaamheid onder ouderen ook toe. Tegelijkertijd neemt de druk op 'zorgen voor elkaar' toe door de afname van collectieve voorzieningen. Dit heeft invloed op de balans tussen werk, vrije tijd en zorg.

Digitalisering

Mede door de technologische ontwikkelingen schuilt het gevaar dat de samenleving verder individualiseert. Denk daarbij ook aan verdere digitalisering van werkprocessen, zoals de robotisering in de zorg of tuinbouw. Jongeren groeien op met nog meer gebruik van multimedia. Hun belevingswereld en sociale interacties gaan via de mobiele telefoon. De verbindende waarde die het dorpsplein, een kerk of winkelstraat ooit hadden verdwijnt.

Landschap en erfgoed

In het landschap zal de bouw van nieuwe woonwijken, maar ook de energietransitie van invloed zijn op de uitstraling van ons landschap en dus ook op het behoud van ons erfgoed. Er is een trend van de behoefte aan ambachtelijke, pure producten die de eigenheid van de streek laten zien.

LANDELIJK CULTUUR- EN ERFGOEDBELEID

De nota 'Cultuur in een open samenleving' (ministerie OCW, 2018) beschrijft de onmisbare waarde van cultuur voor een open en dynamische samenleving.

Voor wat betreft de samenwerking tussen overheden is er een regioprofiel Haaglanden (Gemeente Den Haag, 2018) opgesteld, waarin Westland participeert. Hierin zijn drie proeftuinen benoemd die regionaal worden uitgewerkt:

- 1 Cultuurankers (cultuurparticipatie op dorps- of buurniveau om de leefbaarheid van het dorp of de buurt te verhogen). Westland treedt hierin op als pilot.
- 2 Internationale 'hub' voor makers en talent om innovaties te stimuleren.
- 3 Samenwerking en zichtbaarheid.

De nota 'Erfgoed telt' (ministerie OCW, 2018) gaat over de betekenis van erfgoed voor de samenleving. De waarde van erfgoed ligt vaak in de combinatie van gebruik en maatschappelijke en cultuurhistorische betekenis. Naast de instandhouding van historische waarden, wordt ook de verbinding gelegd met de waarde van erfgoed voor de leefomgeving en de verbindende kracht van erfgoed.

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed heeft voor de toekomstige betekenis van religieus erfgoed, zoals kerken, een regeling in het leven geroepen. Gemeenten worden uitgenodigd een kerkenvisie op te stellen, die bijdraagt aan een duurzame en toekomstige oplossing voor deze gebouwen die hun oorspronkelijke functie dreigen te verliezen.

VAN HUIDIGE SITUATIE NAAR TOEKOMSTVISIE

De optelsom van de aanbevelingen uit het culturele veld en de trends en ontwikkelingen is helder: cultuur is niet meer los te zien van andere maatschappelijke opgaven, zoals onderwijs, zorg en welzijn. Erfgoed is belangrijk bij ruimtelijke vraagstukken als wij de ambitie hebben om ons verleden zichtbaar te houden en door te geven. Cultuur en erfgoed zijn belangrijke bouwstenen voor een welvarende economie in Westland. Wij hebben de ambitie om cultuur een onderdeel te laten zijn van maatschappelijke opgaven waar de gemeente voor staat. Met als doel om zoveel mogelijk Westlanders in aanraking te laten komen met cultuur.

Met deze koers wordt het speelveld groter: ook sociale, ruimtelijke en economische spelers zijn betrokken bij cultuur. Dit vraagt om goede afstemming, zowel in het brede culturele veld als bij de gemeente.

Wij beginnen niet op nul: veel culturele organisaties in het Westland werken al samen. Denk maar eens aan de verbinding tussen cultuur, zorg en onderwijs. In de zorg loopt bijvoorbeeld het project Kunstkracht 55+ en in het onderwijs zijn verschillende projecten via het landelijke programma 'Cultuureducatie met Kwaliteit' gaande. Vaak zijn deze projecten gelabeld aan tijdelijke financiering op basis van matching met landelijke subsidies en/of fondsen.

In de volgende hoofdstukken lichten wij de toekomstvisie nader toe aan de hand van vijf uitgangspunten.

UITGANGS- PUNTEN CULTUUR- KOERS 2030

Het overkoepelende doel is om cultuur nog meer te verweven in het leven van alledag.

Dit hoofdstuk geeft richting aan het cultuurbeleid voor de komende 10 jaar.

Allereerst worden de domeinen beschreven waar cultuur een meerwaarde oplevert. Die gaat de komende 10 jaar dus verder dan alleen het uitoefenen van kunst en het behoud van erfgoed. Cultuur gaat de verbinding aan met de volgende uitgangspunten:

- 1 **Bestaand cultuurbeleid:** ruimte voor doorgroei en innovatie.
- 2 **Onderwijs:** cultuur als basis voor een leven lang leren.
- 3 **Zorg en welzijn:** cultuur maakt beter.
- 4 **Openbare ruimte:** zonder erfgoed is Westland niet zichzelf.
- 5 **Economie:** cultuur loont.

In dit hoofdstuk leggen wij uit waarom wij deze uitgangspunten in het cultuurbeleid willen stimuleren. Er worden enkele lopende initiatieven genoemd ter illustratie en er wordt uiteengezet waar de aanknopingspunten liggen met landelijk en regionaal cultuurbeleid.

BESTAAND CULTUURBELEID RUIMTE VOOR DOORGROEI EN INNOVATIE

Cultuurdeelname in de vrije tijd geeft ruimte aan ontspanning, plezier en het ontmoeten van andere mensen. Het geeft de samenleving veerkracht. Je leert je creatieve kanten ontdekken en positief in het leven te staan als actieve burger. Er gebeurt in Westland ontzettend veel op dit vlak – een Westlands Boekengala of schrijvers tussen de kassen in het literaire genre ter illustratie – maar er is onvoldoende ruimte voor doorgroei en innovatie. En we bereiken nog niet alle inwoners van Westland.

Dit springt in het oog bij amateurverenigingen, die moeite hebben om nieuwe en jonge leden te werven. Het geldt ook voor het digitaliseren van de verschillende erfgoedcollecties. En het is van toepassing op WestlandTheater De Naald, omdat de accommodatie sterk is verouderd en het gebouw te weinig zaalcapaciteit heeft voor de vraag die er is. Het is één van Westlands belangrijkste culturele ontmoetingsplekken en heeft een grote verbindende waarde. Een andere belangrijke ontmoetingsplek is de Bibliotheek - gevestigd in de verschillende kernen – met een veelzijdig aanbod voor een breed publiek. Wij willen nieuwe ontwikkelingen en diversiteit in het huidige aanbod stimuleren.

Het beoogde bredere beleid van de gemeente levert voorzieningen op voor ontmoeting en ontplooiing die kansen bieden om het leven positief te beïnvloeden en sociale verbondenheid te vergroten (Sociaal Beleidskader, 2016). Hiermee is er ook aansluiting met het regionale beleid dat inzet op cultuurankers, waarbij op dorps- of buurniveau wordt gekeken naar de invulling met meer partijen. Gelijk aan het landelijke beleid zijn verbreding en vernieuwing, aandacht voor immaterieel erfgoed (bijvoorbeeld het vastleggen van verhalen) en diversiteit leidende thema's (Cultuur in een open samenleving, 2018).

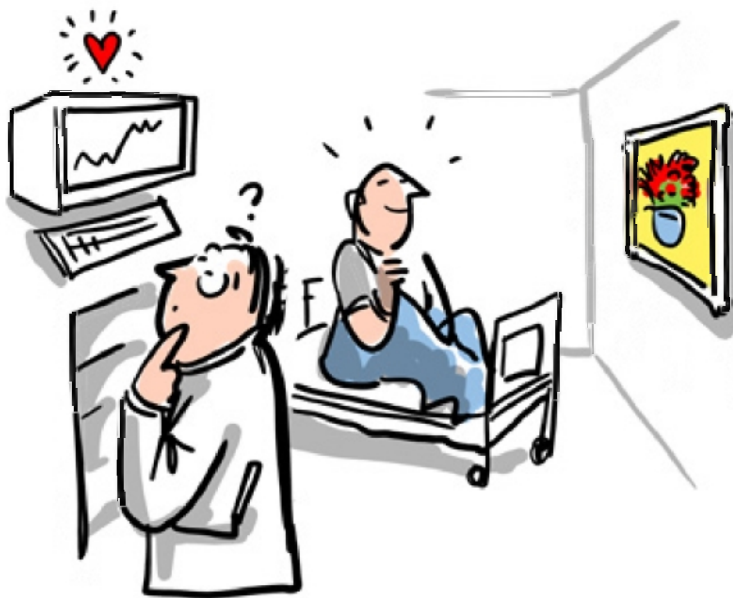
ONDERWIJS CULTUUR ALS BASIS VOOR EEN LEVEN LANG LEREN

Cultuureducatie in het onderwijs geeft jongeren de kans om zich zo breed mogelijk te ontwikkelen. Het bevordert creativiteit, kennis en talentontwikkeling, en daarmee zelfbewustzijn. Dit sluit aan bij de primaire doelen van het onderwijs. Jongeren geven daarbij zelf aan dat de inzet van social media en een persoonlijke benadering voor hen belangrijk is. Zij zijn ook op zoek naar creatieve broedplaatsen waar ruimte is voor onderzoekend leren. Op dit moment wordt er via het programma 'Cultuureducatie met Kwaliteit' met financiële steun van het landelijke Fonds voor Cultuurparticipatie al ingezet op cultuureducatie in het primair onderwijs, in samenwerking met Westland Cultuurweb en vele culturele partners. Er is een begin gemaakt met aanbod in het voortgezet onderwijs, waarvan Spotlight – talentenjacht voor het voortgezet onderwijs – een voorbeeld is. Maar ook binnen het erfgoedveld liggen er volop kansen. Wij willen dit blijven stimuleren en behouden voor de lange termijn. Ons doel is om jonge inwoners vanaf de voorschoolse opvang tot op het mbo met cultuur in aanraking te laten komen: van taalontwikkeling tot leesplezier en van culturele hoogtepunten in je woonomgeving tot zang en dans. De aansluiting naar cultuur in de vrije tijd komt zo makkelijker tot stand.

Dit sluit aan bij de doelen van de gemeente. Wij streven ernaar dat jeugd zich optimaal ontwikkelt en veilig en gezond opgroeit (Sociaal Beleidskader, 2016). Talentontwikkeling bij kinderen, brede scholen en Integrale Kind Centra (IKC) worden in de Lokaal Educatieve Agenda (2013) gestimuleerd. In het landelijk beleid komen bovenstaande doelen tot uitdrukking bij de thema's cultuuronderwijs en talentontwikkeling, alsook democratisch-historisch bewustzijn (Cultuur in een open samenleving, 2018).

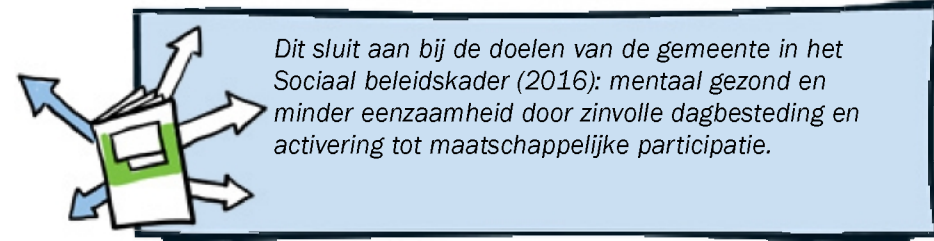

ZORG EN WELZIJN CULTUUR MAAKT BETER

Er is een verschuiving gaande in de zorg: van 'ziekte en zorg' naar 'gedrag en gezondheid'. Dit sluit aan bij de thema's maatschappelijke activering en preventie. De combinatie van cultuur en zorg kan hierin veel betekenen. Deelnemen aan cultuur draagt bij aan sociale verbondenheid en aan een zinvolle dagbesteding voor onder andere kwetsbare groepen (denk aan eenzaamheid, ouderdom en leven met een beperking). Er zijn al een paar mooie projecten – zoals het project 'PUUR' voor mensen met een beperking en 'Kunstkracht 55+' – maar de reikwijdte van die projecten is nog relatief klein. Tot op heden zijn dit soort projecten vaak op basis van projectfinanciering gelabeld en is er geen structureel budget voorzien.

Daarnaast is er nog onvoldoende bekendheid bij zorgverleners, zoals huisartsen en wijkverpleegkundigen, over wat cultuur kan doen in zorg en welzijn. Zij moeten bekend gemaakt worden met de preventieve (helende) werking van cultuur. Wij hebben de ambitie om het aanbod te verbreden en zichtbaar te maken, waarbij wij uiteraard graag aansluiten bij het netwerk dat er is. Vitis welzijn, in combinatie met de Bibliotheek, kan hierin veel betekenen op dorp- of wijkniveau.

OPENBARE RUIMTE ZONDER ERFGOED IS WESTLAND NIET ZICHZELF

Het bodemarchief – dat wat zich onder de grond bevindt – wordt door archeologisch onderzoek zichtbaar. Het vertelt veel over ons verleden. Monumenten en landschapsontwikkeling laten de cultuurhistorie boven de grond zien. Samen geeft dit een beeld van 'hoe het was' in relatie tot 'het heden' en 'de toekomst'. Het geeft een beeld van de opbouw van de samenleving door de eeuwen heen en is hiermee een belangrijk onderdeel van onze identiteit.

Dit is te zien op schilderijen waarop dit landschap is vastgelegd, maar het geldt ook voor bestaande agrarische objecten, zoals fruitmuren en historische kassen. Van een andere orde is het herbestemmen van kerkgebouwen die hun oorspronkelijke functie dreigen te verliezen en kunst in de openbare ruimte die Westland ook een eigen gezicht worden.

In het verlengde hiervan raakt erfgoed aan ruimtelijke opgaven, zoals de energietransitie, klimaat en de bouw van woningen. Om dit goed op elkaar af te stemmen is meer aandacht en betere afstemming nodig bij het maken van nieuwe ruimtelijke plannen, en inbedding in de omgevingsvisie die de gemeente verplicht moet opstellen.

ECONOMIE CULTUUR LOONT

Het is bekend dat een leefomgeving die is ingericht met voldoende culturele mogelijkheden en zichtbare cultuurhistorische elementen mensen verleidt om een bezoek te brengen aan Westland of voor Westland als woonplaats te kiezen. Onderzoek heeft bijvoorbeeld aangetoond dat de waarde van woningen hoger zijn in een rijkere historische en culturele omgeving.

Culturele organisaties creëren banen en de uitgaven rond een cultureel bezoek (horeca, winkels, vervoer) dragen bij aan de Westlandse economie. Een voorbeeld ter illustratie: de onlangs gerenoveerde pleinen in Naaldwijk en 's-Gravenzande maken die centra aantrekkelijker en nodigen uit langer in het centrum te verblijven (en dus te consumeren). Een omgeving van cultuurhistorische elementen in combinatie met de hypermoderne glastuinbouw kan het toerisme bevorderen.

Voor hoger opgeleiden en gezinnen met kinderen geldt dat een goed vrijetijds-aanbod (bijvoorbeeld een muziekschool, bibliotheek, bioscoop, koor en theater) een belangrijke factor is bij hun woonplaatskeuze. Het rijke culturele leven dat we in Westland hebben maakt hier onlosmakelijk onderdeel van uit. Zij levert immers een bijdrage aan de lokale verbondenheid.

In relatie tot de zorg kan cultuur uiteindelijk een kostenbesparende rol spelen: Door het vroegtijdig inzetten van cultuur in het leven worden inwoners vitaler en zelfredzamer en hebben zij een betere kwaliteit van leven. Het versterkt het maatschappelijk welzijn en de sociale cohesie. Bovendien stimuleert cultuurdeelname talentontwikkeling en innovatief denken en verbetert het daarmee de kansen op de arbeidsmarkt voor de Westlander en de innovatiekracht van ons bedrijfsleven.

De middelen die de gemeente in cultuur investeert, renderen aldus op enig moment ook op een aantal andere en vaak niet vermoede plaatsen en beleids-terreinen.

VOORUITBLIK 2030

Welk beeld hebben wij voor ogen in 2030? Wij schetsen dit aan de hand van een artikel dat kan verschijnen op 31 december 2030. De onderdelen van dit fictieve artikel geven een doorblikje op de gewenste werkelijkheid, zoals die hierboven is verwoord.

CULTUUR – DE MOTOR ACHTER DE GREENPORT VAN WESTLAND

FREDERICUS VERZEE

31 december 2030

In Westland weten ze wat cultuurdeelname doet met haar inwoners. **Er is de afgelopen jaren flink geïnvesteerd en het moet gezegd: het rendement mag er zijn.** Door samenwerking van inwoners, bedrijven, maatschappelijke instellingen en de gemeente is cultuur in het hart van de samenleving gebracht.

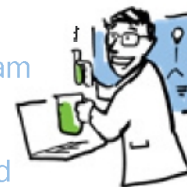

'Wie had ooit verwacht dat mensen die elkaar in het theater ontmoet hebben nu elkaars mantelzorgers zijn bij ziekte.'

TUSSEN 2020 EN 2030 IS ER EEN OMSLAG GEMAAKT IN HET DENKEN OVER CULTUUR

Cultuur is van eigenstandig beleid van de gemeente overgegaan naar een verbindend beleid voor en van de hele samenleving. Cultuur is één van de dragers geworden in het onderwijs, de zorg, de ruimtelijke ordening, bij economische ontwikkelingen en innovaties.

'Mooi van die jongere die van de Universiteit Wageningen terugkwam naar het Westland om aan innovaties te werken en daarbij vertelde dat hij dit vrijdenken had geleerd door cultuur op zijn school in Westland.'

DE POLITIEKE DISCUSSIE IS VERANDERD

Op dit moment rekent de gemeente door hoe de lasten zich verhouden tot de opbrengsten van cultuur. Hoewel het maatschappelijk effect nauwelijks te meten is, is de politieke discussie over de hoeveelheid euro's die aan cultuur besteed moet worden veranderd. Het uitgangspunt dat cultuur een bijdrage levert aan een gezonde Westlandse samenleving is intussen breed omarmd. Niet alleen op het gebied van de glastuinbouw maar ook op cultureel gebied behoort Westland tot de kopgroep van innoverende gemeentes. **Wie had dat tien jaar geleden voor mogelijk gehouden?**

'Vroeger ging ik al met mijn vader naar Boekstart in de Bieb: lezen, zingen, knutselen - ik heb nog profijt van mijn voorsprong in taalontwikkeling die toen door mijn ouders is gestimuleerd!'

AAN DE SLAG!

In dit hoofdstuk geven we een aanzet tot een concrete invulling van de Cultuurkoers 2030 op inhoudelijk, organisatorisch en financieel gebied.

Het werken aan dit geïntegreerde cultuurbeleid kan het best vanuit de beschreven uitgangspunten plaatsvinden:

- bestaand cultuurbeleid (met doorgroei en innovatie),
- onderwijs
- zorg en welzijn
- openbare ruimte / erfgoed

Het deelthema economie is onderdeel van de vier genoemde thema's.

INHOUDELIJKE ONTWIKKELAGENDA

Wij willen per uitgangspunt een ontwikkelagenda opstellen. In die ontwikkelagenda komen verschillende thema's aan de orde die nadere uitwerking vragen. Het gaat enerzijds om plannen en ideeën die al enige tijd in voorbereiding zijn en opgepakt dienen te worden. Anderzijds definiëren we nieuwe ontwikkelingen – ontstaan met input uit de enquête en uit de gehouden gesprekken – die de moeite waard zijn om verder te onderzoeken in het licht van de geïntegreerde aanpak van cultuur. In de komende jaren kunnen er ontwikkelingen bijkomen en/of afvallen. Het idee van een geïntegreerd cultuurbeleid blijft echter bij elke nieuwe ontwikkeling van kracht. Bijlage 3[▶] is een weergave van thema's die op dit moment actueel zijn. Bijlage 4[▶] geeft ter inspiratie een variëteit aan voorbeelden hoe de thema's invulling kunnen krijgen.

ORGANISATORISCH EN FINANCIËEL ONTWERP

Het gaat bij het vormgeven en uitvoeren van de Cultuurkoers 2030 om het samenspel tussen spelers in cultuur en erfgoed, het sociaal maatschappelijke, ruimtelijke en economische veld, de gemeente zelf, maar ook regionale en landelijke instellingen. Dit maakt duidelijk dat cultuur onlosmakelijk verbonden is met bredere doelen van de gemeente. Iedereen heeft hierin zijn of haar rol in het laten slagen van deze koers. Co-creatie is onderdeel van deze insteek.

HOE GAAN WE HET ORGANISEREN?

Inbedding in bestaande organisatiestructuren

- Aan de vier gesubsidieerde culturele instellingen vragen we bovengenoemde thema's, waar die van toepassing zijn op hun taken, in hun vierjarenplannen 2021-2024 op te nemen en dit in onderlinge afstemming met hun reguliere taken vorm te geven. Het gaat dan om: Westland Cultuurweb, Westland-Theater De Naald, Bibliotheek Westland en Westlands Museum.
- Binnen het gemeentelijk apparaat wordt gevraagd om de rol van cultuur bij de start van nieuw sociaal, ruimtelijk en economisch beleid integraal mee te nemen. Cultuurbeleid is hiermee niet alleen een verantwoordelijkheid van de portefeuillehouder cultuur, maar is een verantwoordelijkheid van het gehele college.

Wederzijdse kennismaking

Een wederzijdse verdiepende nadere kennismaking tussen het veld (in de brede zin van het woord) en de gemeente is als eerste nodig om beter van elkaar te weten wat er speelt en waar de belangen liggen. Binnen de gemeente zelf is er tussen de verschillende beleidsdomeinen nog een slag te maken om het integraal werken mogelijk te maken. Die kennismaking geeft naast begrip ook ruimte voor nieuwe ideeën.

Inhoudelijke thematafels

Het voorstel is om te gaan werken aan verschillende 'thematafels'. Rond deze thema's kunnen de belangrijkste stakeholders elkaar vinden. Het is mogelijk dat sommige partijen aan meer tafels willen aanschuiven. De thematafels zorgen voor draagvlak en eigenaarschap bij de belangrijkste organisaties rond een bepaald thema. Het zet als het ware de nieuwe beweging in gang.

Naast spelers uit het veld en de gemeente kunnen aan een thematafel ook landelijke partijen (bijvoorbeeld kenniscentra) worden uitgenodigd. Het is aan de wethouders om van tevoren of bij het indienen van plannen vanuit de thematafels aan te geven wat de mogelijkheden binnen de begroting zijn, en wat de deadlines voor plannen zijn.

Het initiatief om een thematafel op te richten kan zowel vanuit de gemeente als vanuit het veld worden genomen. Het gaat om de intrinsieke motivatie het thema van de grond te krijgen, alleen dan lukt het. Binnen de gemeente is vanuit erfgoed (archeologie, monumenten en het Historisch Archief Westland) al de wens uitgesproken om meer met elkaar samen te werken, zodat de afstemming en het integrale beleid beter van de grond komt dan voorheen. Dat er binnen een thema verschillende belangen de kop op zullen steken, is onderdeel van het proces van co-creatie en vraagt de nodige tijd. Het is belangrijk die tijd ook te durven nemen.

Om ervoor te zorgen dat er een beweging op gang komt, wordt er een beleidsmedewerker cultuur aangesteld. Deze medewerker heeft in dit alles een aanjagende taak: zowel partners uit het veld als ambtenaren van de gemeente stimuleren mee te doen aan de thematafels. Bovendien kan deze beleidsmedewerker de nodige verbindingen leggen.

Cultuurpanel

Net als het al bestaande Westlandpanel wordt een specifiek panel voor cultuur ingericht, dat als klankbord kan inspireren en de bovengenoemde thema's scherp houdt in de afstemming met inwoners. Dit is ook van belang, omdat de koers ruim tien jaar bestrijkt en er vanzelfsprekend nieuwe ontwikkelingen gaan spelen die nu nog niet zijn voorzien.

HOE GAAN WE HET FINANCIEREN?

Naast het huidige cultuurbudget zullen de uiteindelijke plannen ook met externe financiering gedekt moeten worden. Het is daarbij aannemelijk dat plannen die uitgaan van een breed gedragen visie meer kans hebben op subsidie. Wij willen hierbij maximaal gebruik maken van matchingsregelingen van het rijk en de provincie.

Onderdelen van deze koers vallen ook onder de voorzieningenvisie en de omgevingsvisie. Dit sluit aan bij het integrale beleid en geeft nieuwe mogelijkheden tot financiering. Zo worden plannen rond accommodaties meegenomen in de voorzieningenvisie en om die reden niet apart behandeld in deze Cultuurkoers.

De volgende financieringsbronnen zijn denkbaar:

- 1** Matching van gemeentelijke middelen uit sociaal, ruimtelijk en economisch beleid
- 2** Westlandpas/kindpakket
- 3** Matching met landelijke cultuurfondsen zoals het Fonds voor Cultuurparticipatie: o.a. voor Cultuureducatie met kwaliteit
- 4** Rijksdienst Cultureel Erfgoed: Kerkenvisie
- 5** Landelijk/regionaal: Cultuuranker systematiek (matching; pilot staat uit voor Westland)
- 6** Publiek-Private Samenwerkingsconstructies
- 7** Private fondsen en bedrijven
- 8** Zorgverzekeraars/zorgkantoren

VOORWAARDEN

Samenwerking en afstemming tussen de verschillende stakeholders zijn voorwaarden om de uitwerking van de koers te laten slagen. Die beweging moet in gang worden gezet.

- Dit betekent bewustwording op twee niveaus:
 - **Binnen de gemeente**
Inzien dat cultuur een onderwerp is in breder gemeentelijk beleid en dit binnen de gemeentelijke afdelingen actief uitdragen en inzetten bij nieuw beleid.
 - **Binnen het veld**
Actief op zoek gaan naar nieuwe vormen van cultuurdeelname en het actief opzoeken van bijbehorende partners (gemeentelijk, regionaal en landelijk).
- Een belangrijke voorwaarde voor de aansturing en uitvoering van deze koers is de komst van een beleidsmedewerker voor cultuur en erfgoed, die de verschillende verbindingen weet te maken en integraal werken stimuleert. Het is wegens de complexiteit en de gewenste integraliteit niet wenselijk om dit beleid met alleen deelaanstellingen uit de verschillende gemeentelijke afdelingen vorm te geven. Deze medewerker positioneert cultuur en erfgoed in zorg, welzijn, onderwijs, ruimte en economie.

Onze inzet is om plannen samen – gemeente en veld – te ontwikkelen en uit te voeren. Dat betekent integraal denken en doen. Laat hierbij de innovatieve creatiekracht van Westland zien. Dat is onze ambitie.

Voorjaar 2019
info@gemeentewestland.nl

GESPREKS- PARTNERS IN HET VELD

[Adviesraad Sociaal Domein](#)

[Bezoek Westland](#)

[Bibliotheek Westland](#)

[Careyn](#)

[Genootschap Oud Westland](#)

[Historische Vereniging Naaldwijk-Honselersdijk](#)

[Jongerenraad gemeente Westland](#)

[Koperen Kees](#)

[Kunstmuseum i.o.](#)

[MuziekMeesters](#)

[Pieter van Foreest](#)

[Vitis Welzijn \(Inclusief De Vereeniging\)](#)

[Westland Cultuurweb](#)

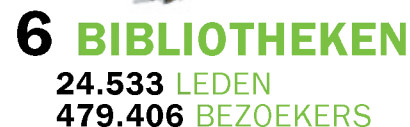
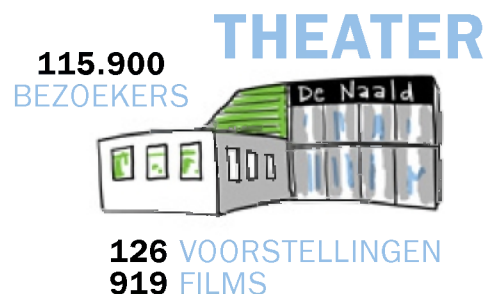
[Westlandtheater De Naald](#)

[Westlands Museum](#)

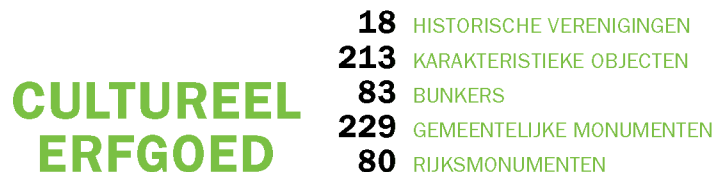
[Westlandse Omroep Stichting \(WOS\)](#)

[WPC Nederland 3](#)

FACTS & FIGURES*

CULTURELE VERENIGINGEN

CULTUURWEB

ARCHEOLOGIE

*DIT IS EEN BEKNOPTE WEERGAVE VAN HET CULTURELE VELD IN WESTLAND | CIJFERS KOMEN UIT 2017 EN 2018 | U KUNT GEEN RECHTEN ONTLEENEN AAN DIT DOCUMENT

ONTWIKKEL- AGENDA

UITGANGSPUNT 1

BESTAAND CULTUURBELEID: RUIMTE VOOR DOORGROEI EN INNOVATIE

Thema 1.1

Stimuleren van nieuwe ideeën en innovaties in kunst, cultuur en erfgoed.

Thema 1.2

Realiseren van meer ruimte voor theater de Naald met andere spelers die elkaar inhoudelijk versterken.

Thema 1.3

Stroomlijnen van gemeentelijk erfgoedbeleid: samenwerking en afstemming in samenwerking met erfgoedpartners. Inclusief Historisch Informatie Punt.

Thema 1.4

Vormgeven aan de bibliotheek als multifunctionele ontmoetingsplek in de dorpen in samenwerking met andere (sociaal maatschappelijke) spelers (zoals Vitis) die elkaar inhoudelijk versterken.

UITGANGSPUNT 2

ONDERWIJS: CULTUUR ALS BASIS VOOR LEVENSLANG LEREN

Thema 2.1

Stimuleren van talentontwikkeling in het onderwijs mét cultuur: van voorschoolse opvang tot en met mbo.

Thema 2.2

Vergroten van het cultuurhistorisch besef (DNA) van Westland bij jongeren.

UITGANGSPUNT 3

ZORG EN WELZIJN: CULTUUR MAAKT BETER

Thema 3.1

Bestrijden eenzaamheid onder ouderen.

Thema 3.2

Vergroten van cultuurdeelname voor mensen met een beperking.

Thema 3.3

Stimuleren van Nederlandse taalbevordering bij nieuwkomers die de taal nog niet kennen.

UITGANGSPUNT 4

OPENBARE RUIMTE: ZONDER ERFGOED IS WESTLAND NIET ZICHZELF

Thema 4.1

Beter afstemmen en inbedden van erfgoed in de openbare ruimte (kunst, monumenten en archeologie) in samenspel met de omgevingsvisie.

Thema 4.2

Ontwikkelen van erfgoedroutes ('erfgoedparels') om een beeld te geven van vroeger in relatie tot het heden.

Thema 4.3

Een vervolg geven aan het geïnventariseerde gemeentelijk kunstbezit en betere inbedding van kunst in de openbare ruimte en hierbij te betrekken de functionaliteit van een kunstmuseum.

Thema 4.4

Herbestemmen leegstaande panden waaronder kerkgebouwen.

VOORBEELDEN

Cultuurprijs instellen

Meer cultuur op de WOS laten zien

Een cultureel introductiepakket voor mensen die in de regio komen wonen

Projectkoren organiseren waarin zang, dans en toneel samenkomen

Sport en cultuur samen laten scoren

Digitaliseren en tentoonstellen van foto's over Westland uit vroeger tijden

Canon van culturele hoogtepunten maken

Culticampus: waar beleving en leren samenkomen

Met de (jongeren) cultuurbus erop uit

Taalcafés stimuleren

Mobiele exposities organiseren die op verschillende plekken te zien zijn

Zichtbaar maken van militair erfgoed zoals de Atlantikwall

Religieus erfgoed laten zien zoals het joodse leven in Westland

Cultuur in leegstaande gebouwen onderbrengen

Varend corso en Feestweken combineren met (nog meer) cultureel aanbod

Laat de carillons vaker horen!

Architectuurwandelingen organiseren met QR codes

Westlandse kunst in bruikleen geven aan musea buiten Westland

De geschiedenis van Slot Honselersdijk herwaarderen

Foodfestival in de tuin van het Westlands Museum

Westland als strandgemeente met cultuur: theaterfestival op het strand

Routes langs de kunst in de openbare ruimte

Colofon

Uitgave
Gemeente Westland

Tekst
Gemeente Westland

Illustratie
Hans-Jan Rijbering, Business Cartooning

Ontwerp
Jantien Methorst

Juni 2019

VOORBLAD COMMISSIE

ONDERWERP EN BEHANDELING	
onderwerp	Voorstel tot aanpassing van de Verordening Jeugdhulp Westland 2015
vertrouwelijk	<i>Nee</i>
portefeuillehouder	Wethouder Vreugdenhil, P.A.
bijlagen	Voorstel: Voorstel_44023.docx advies ASDW verordening jeugdhulp 2019 (19-0106548) reactie college op het advies asdw verordening jeugdhulp 2015
agendapunt	13.

VOORGESTELD BESLUIT RAAD
1. De toevoeging van artikel 11a aan de verordening jeugd 2015 vast te stellen.

ARGUMENTEN EN RISICO'S (RAAD)

RAADSVORSTEL

ONDERWERP

Voorstel tot toevoeging van artikel 11a aan de verordening Jeugd 2015

AANLEIDING

Op 23 april is de Beleidsregel materieel controleplan en het bijbehorende controleplan Jeugdwet door het college vastgesteld (18-0303784). Het materieel controleplan maakt het mogelijk om controle (toezicht en handhaving) uit te voeren op rechtmatige en doelmatige inzet van de zorg. Voor het uitvoeren van de controle- en handhavingstaak wil de gemeente toezichthouders handhaving gaan aanwijzen. Anders dan de Wmo 2015 (artikel 6.1.) kent de Jeugdwet geen wettelijke verplichtingen om een toezichthouder aan te wijzen, maar sluit deze mogelijkheid ook niet uit. De mogelijkheid om toezichthouders aan te wijzen moet dan wel in de verordening worden opgenomen. Aanpassing van de huidige verordening is daarbij noodzakelijk.

DOELSTELLING

Verordening Jeugdhulp aanpassen opdat er de mogelijkheid bestaat een toezichthouder voor het jeugddomein aan te kunnen wijzen.

ARGUMENTATIE

1.1 De huidige verordening jeugd 2015 geeft geen mogelijkheid tot het aanstellen van een toezichthouder.

In de huidige verordening Jeugdhulp 2015 is geen mogelijkheid opgenomen tot het aanstellen van een toezichthouder. Aan deze verordening is nu een lid toegevoegd om dit mogelijk te maken. Aan artikel 11 is lid 5 toegevoegd met de tekst:

Het college wijst toezichthouders aan die belast zijn met het houden van toezicht op de naleving van de wet, waaronder de bestrijding van misbruik, oneigenlijk gebruik en (onterecht) niet-gebruik van deze wet.

RISICO'S EN KANTTEKENINGEN

Kanttekening

Later dit jaar zal de gehele verordening jeugdhulp indien nodig aangepast worden om de nieuwe wijze van inkoop per 1/1/2020 uit te voeren.

FINANCIËN

Er is binnen het budget rekening gehouden met het aanstellen van een parttime toezichthouder jeugd.

COMMUNICATIEPARAGRAAF

De verordening zal conform daarvoor geldende wet- en regelgeving gepubliceerd worden.

EXTERN OVERLEG

Advies ASDW: De ASDW staat positief ten opzichte van de wijziging van de jeugdverordening ten

RAADSVOORSTEL

behoefte van het aanstellen van een toezichthouder.

Ook bij het vormgeven van de functie van toezichthouder vindt de ASDW het van belang dat er aandacht is bij het advies van 21 maart genoemde onderwerpen: borging van de privacy van kinderen en hun ouders en continuïteit van kwalitatief goede hulp en behandeling.

De aanvulling op het advies van de ASDW hangt samen met de uitwerking en daadwerkelijke invulling van de functie van toezichthouder. Dit zal in een later stadium uitgewerkt worden en dan zullen de genoemde punten uitgangspunt bij inrichting en handelen zijn.

VERVOLGTRAJECT

- Publicatie van de verordening
- Op termijn na bepalen van invulling van de functie en de organisatorische plek aanstellen van een toezichthouder Jeugd

Burgemeester en wethouders van Westland,

de secretaris, de burgemeester,

A.C. Spindler

B.R. Arends

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Westland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 21 mei 2019 met de volgende bijlage(n):

- Advies ASDW (19-0106548)
- Reactie college op advies ASDW (19-0107038)
- Verordening jeugdhulp (14-0437848)

gezien het advies van de adviesraad sociaal domein van 29 maart 2019;

gehoord het advies van de commissie MO van 24 juni 2019 en gehoord de beraadslagingen van onderhavige vergadering;

besluit:

Artikel I toevoegen nieuw artikel 11a Toezicht

Artikel 11a Toezicht

Het college wijst toezichthouders aan die belast zijn met het houden van toezicht op de naleving van de wet, waaronder de bestrijding van misbruik, oneigenlijk gebruik en (onterecht) niet-gebruik van deze wet.

Artikel II toevoegen toelichting nieuw artikel 11a Toezicht

Artikel 11a Toezicht

De Jeugdwet kent geen wettelijke verplichting om een toezichthouder aan te wijzen, maar sluit de mogelijkheid van het aanwijzen van toezichthouders niet uit. Met deze bepaling in de verordening wordt een grondslag geboden om toezichthouders aan te kunnen wijzen. De aan te wijzen toezichthouders handelen op basis van de bestuursrechtelijke bevoegdheden. Deze zijn vastgelegd in de artikelen 5:11 tot en met 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht. Het toezicht betreft de uitvoering van de wet (de rechtmatigheid). Het toezicht op de kwaliteit is belegd bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) en de Inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ).

Artikel III inwerkingtreding

Deze toevoeging treedt in werking de dag volgende op die van haar bekendmaking.

Aldus vastgesteld door de raad in zijn openbare vergadering van 9 juli 2019,

de griffier,

de voorzitter,

A.P.M.A.F. Bergmans

B.R. Arends

Gemeente Westland
T.a.v. het College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 150
2670 AD NAALDWIJK

Betreft: Aanvulling op advies ASDW betreft materieel controleplan jeugdwet 2018

Naaldwijk, 29 maart 2019

Geacht College,

N.a.v. ons advies d.d. 21 maart jl. inzake het materiele controleplan Jeugdwet 2018 willen wij ten aanzien van het aanstellen van een toezichthouder aanvullende het volgende aan u meegeven.

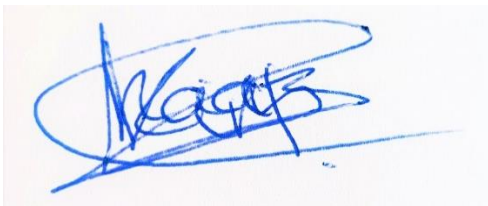
De ASDW staat positief ten opzichte van de wijziging van de jeugdverordening ten behoeve van het aanstellen van een toezichthouder.

Ook bij het vorm geven van de functie van toezichthouder vindt de ASDW het van belang dat er aandacht is voor de in ons advies van 21 maart genoemde onderwerpen: borging van de privacy van kinderen en hun ouders en continuïteit van kwalitatief goede hulp en behandeling.

De ASDW neemt graag deel aan het door de gemeente in de brief van 15 januari toegezegd overleg gericht op de verdere invulling van de functie van de toezichthouder.

Vertrouwend u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd, zien wij uw reactie graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,
namens de Adviesraad Sociaal Domein Westland,

Kim Albers-van der Knaap
Waarnemend voorzitter ASDW, voorzitter kerngroep WWZ

Adviesraad Sociaal Domein Westland
p/a Zalmstreek 23
3192MC ROTTERDAM

Postadres:
Postbus 150
2670 AD Naaldwijk
Bezoekadres:
Laan van de Glazen Stad 1
2672 TA Naaldwijk
T 14 0174
F (0174) 673 600
E info@gemeentewestland.nl
I www.gemeentewestland.nl

UW BRIEF 29-03-2019	UW KENMERK	ZAAK-/PROJECTNR.	DOCUMENTNR. 19-0107038	BIJLAGE(N)
CONTACTPERSOON M. Veldhoven		CLUSTER Beleid	TELEFOONNUMMER (0174) 673 352	DATUM VERZONDEN

ONDERWERP

Aanvulling op advies ASDW betreft materieel controleplan jeugdwet 2018

Geachte leden van de Adviesraad,

Op 29 maart 2019 hebben wij uw aanvullend advies op het materieel controleplan Jeugdwet ontvangen ten behoeve van onze oorspronkelijke vraag over het mogen aanpassen van de verordening jeugdhulp 2015. Wij danken u hartelijk voor het uitgebrachte positieve advies.

Met uw advies zullen we de raad een aangepaste verordening ter vaststelling voorleggen. Uw aanvullende punten die betrekking hebben op de privacy en kwaliteit van zorg zullen wij als uitgangspunt hanteren bij de uiteindelijke organisatie en inrichting van de functionaliteit van handhaving.

Na vaststellen van de aangepaste verordening zal verdere invulling van de functie van toezichthouder worden ingevuld en u zal daarvan op de hoogte worden gehouden.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Westland,
de secretaris, de burgemeester,

A.C. Spindler

B.R. Arends

Verordening Jeugdhulp gemeente Westland 2015

De raad van de gemeente Westland;
gelezen het voorstel van het college van 2 september 2014;
gelet op de artikelen 2.9, 2.10, 2.12 en 8.1.1, vierde lid, van de Jeugdwet;
gezien het advies van de commissie Maatschappelijke Ontwikkeling;

overwegende dat de Jeugdwet de verantwoordelijkheid voor het organiseren van goede en toegankelijke jeugdhulp bij de gemeente heeft belegd, waarbij het uitgangspunt is dat de verantwoordelijkheid voor het gezond en veilig opgroeien van jeugdigen allereerst bij de ouders en de jeugdige zelf ligt; en dat het noodzakelijk is om regels vast te stellen over de door het college te verlenen individuele voorzieningen en overige voorzieningen, met betrekking tot de voorwaarden voor toekenning en de wijze van beoordeling van, en de afwegingsfactoren bij een individuele voorziening, over de wijze waarop de toegang tot en de toekenning van een individuele voorziening wordt afgestemd met andere voorzieningen, de wijze waarop de hoogte van een persoonsgebonden budget wordt vastgesteld, voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een individuele voorziening of een persoonsgebonden budget alsmede misbruik en oneigenlijk gebruik van de wet, en regels ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van jeugdhulp of de uitvoering van een kinderschermingsmaatregel of jeugdreclassering en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit daarvan;

overwegende dat het voorts wenselijk is te bepalen onder welke voorwaarden degene aan wie een persoonsgebonden budget wordt verstrekt, de jeugdhulp kan betrekken van een persoon die behoort tot diens sociale netwerk;

besluit vast te stellen de Verordening Jeugdhulp gemeente Westland 2015

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 14 oktober 2014
de raad van de gemeente Westland

de griffier,

de voorzitter,

N. Broekema

J. van der Tak

HOOFDSTUK 1 BEGRIPS- EN ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsomschrijving

In deze verordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. **andere voorziening**: voorziening anders dan in het kader van de Jeugdwet, op het gebied van zorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning of werk en inkomen;
- b. **college**: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Westland;
- c. **gesprek**: het gesprek als bedoeld in artikel 6 van deze verordening;
- d. **hulpvraag**: behoefte van een jeugdige of zijn ouders aan jeugdhulp in verband met opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen, als bedoeld in artikel 2.3, eerste lid van de wet;
- e. **individuele voorziening**: op de jeugdige of zijn ouders toegesneden jeugdhulpvoorziening als bedoeld in artikel 2, tweede lid door het college in natura of bij pgb wordt verstrekt;
- f. **melding**: melding van een hulpvraag als bedoeld in artikel 4, eerste lid;
- g. **overige voorziening**: overige voorziening als bedoeld in artikel 2, eerste lid;
- h. **ondersteuningsplan**: hulpverleningsplan als bedoeld in artikel 1.1. van de wet ;
- i. **pgb**: het persoonsgebonden budget als bedoeld in artikel 8.1.1 van de wet, zijnde een door het college verstrekt budget aan een jeugdige of zijn ouders, dat hen in staat stelt de jeugdhulp die tot de individuele voorziening behoort van derden te betrekken;
- j. **persoonlijk plan**: een door de jeugdige of zijn ouder opgesteld plan gericht op het gewenst resultaat voor de hulpvraag;
- k. **raad**: de gemeenteraad van *Westland*;
- l. **wet**: Wet over de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor preventie, ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en ouders bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen (Jeugdwet).
- m. **Woonplaats**:
 - 1°. woonplaats als bedoeld in artikel 12 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;
 - 2°. ingeval de voogdij over de jeugdige berust bij een instelling als bedoeld in artikel 302 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek: de plaats van het werkelijke verblijf van de jeugdige;
 - 3°. ingeval de woonplaats, bedoeld onder 1° en 2°, onbekend is dan wel buiten Nederland is: de plaats van het werkelijke verblijf van de jeugdige op het moment van de hulpvraag

Artikel 2 Vormen van jeugdhulp

1. De volgende overige voorzieningen zijn beschikbaar:

- a. Basishulp:
 - jeugdgezondheidszorg;
 - schoolmaatschappelijk werk.
 - gezinsondersteuning waaronder gezinscoaching.
 - begeleiding en verzorging jeugdigen met een verstandelijke, lichamelijke, of zintuiglijke beperking;
 - jongerencoaching en participatiebevordering;
- b. Informatie, trainingen en (opvoed)advies;
- c. ambulante opvoedhulp;
- d. jongerentrajecten en intensief casemanagement, mede met het oog op jeugdcriminaliteit en jeugdoverlast;
- e. kortdurende generalistische basis-ggz bij enkelvoudige problematiek

2. De volgende individuele voorzieningen zijn beschikbaar:

Specialistische hulp:

- crisisopvang;
- forensische hulp;
- gesloten jeugdhulp;
- langdurige specialistische ggz bij complexe problematiek;
- medische kinderdagbehandeling;
- pleegzorg;
- residentiële hulp;
- specialistische ambulante opvoedhulp bij langdurige complexe problematiek;
- specialistische (dag)behandeling in combinatie met verzorging van verstandelijk beperkte jeugd.

3. Het college stelt bij nadere regeling vast welke overige en individuele voorzieningen op basis van het eerste en tweede lid beschikbaar zijn.

Artikel 3 Toegang jeugdhulp via de huisarts, medisch specialist of jeugdarts

1. Het college draagt zorg voor de inzet van jeugdhulp na een verwijzing door de huisarts, medisch specialist en jeugdarts naar een jeugdhulpaanbieder, als en voor zover genoemde jeugdhulpaanbieder van oordeel is dat inzet van jeugdhulp nodig is.
2. Als de jeugdige of zijn ouders hierom verzoeken, legt het college de te verlenen individuele voorziening, dan wel het afwijzen daarvan, vast in een beschikking als bedoeld in artikel 9.

Artikel 4 Toegang jeugdhulp via de gemeente

1. Jeugdigen en ouders kunnen een hulpvraag melden bij het college.
2. Het college bevestigt de ontvangst van een melding schriftelijk.
3. In spoedeisende gevallen treft het college zo spoedig mogelijk een passende tijdelijke maatregel of vraagt het college een machtiging gesloten jeugdhulp als bedoeld in hoofdstuk 6 van de wet aan.
4. Jeugdigen of ouders kunnen zich rechtstreeks wenden tot een overige voorziening.

Artikel 5 Vooronderzoek

1. Het college verzamelt in overleg met de jeugdige of zijn ouders (of degene die het gezag heeft over het kind) alle voor het onderzoek, bedoeld in artikel 6, van belang zijnde gegevens over de jeugdige en zijn situatie en maakt vervolgens zo spoedig mogelijk een afspraak voor een gesprek.
2. Voor het gesprek verschaffen de jeugdige of zijn ouders aan het college alle overige gegevens en bescheiden die naar het oordeel van het college voor het onderzoek nodig zijn en waarover zij redelijkerwijs de beschikking kunnen krijgen. De jeugdige of zijn ouders verstrekken in ieder geval een identificatiedocument als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht ter inzage.
3. Het college kan in overleg met de jeugdige of zijn ouders afzien van een vooronderzoek als bedoeld in het eerste en tweede lid.

Artikel 6 Gesprek

1. Het college onderzoekt in een gesprek tussen deskundigen en de jeugdige of zijn ouders, zo spoedig mogelijk en voor zover nodig:
 - a. de behoeften, persoonskenmerken, voorkeuren, veiligheid, ontwikkeling en gezinssituatie van de jeugdige en het probleem of de hulpvraag;
 - b. het gewenste resultaat van het verzoek om jeugdhulp;

- c. het vermogen van de jeugdige of zijn ouders om zelf of met ondersteuning van de naaste omgeving een oplossing voor de hulpvraag te vinden;
 - d. de mogelijkheden om gebruik te maken van een andere voorziening;
 - e. de mogelijkheden om jeugdhulp te verlenen met gebruikmaking van een overige voorziening;
 - f. de mogelijkheden om een individuele voorziening te verstrekken;
 - g. de wijze waarop een mogelijk toe te kennen individuele voorziening wordt afgestemd met andere voorzieningen op het gebied van zorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, of werk en inkomen;
 - h. hoe rekening zal worden gehouden met de godsdienstige gezindheid, de levensovertuiging en de culturele achtergrond van de jeugdige en zijn ouders, en
 - i. de mogelijkheden om te kiezen voor de verstrekking van een pgb, waarbij de jeugdige of zijn ouders in begrijpelijke bewoordingen worden ingelicht over de gevolgen van die keuze.
- 2. In de gevallen bedoeld in artikel 8.2.1 van de wet informeert het college de ouders dat een ouderbijdrage is verschuldigd en hoe deze bijdrage wordt geïnd.
 - 3. Het college informeert de jeugdige of zijn ouders over de gang van zaken bij het gesprek, hun rechten en plichten en de vervolprocedure en vraagt hen toestemming om hun persoonsgegevens te verwerken.
 - 4. Het college kan in overleg met de jeugdige of zijn ouders afzien van een gesprek.

Artikel 7 Verslag

- 1. Het college zorgt voor schriftelijke verslaglegging van het onderzoek, bedoeld in artikel 6.
- 2. Binnen 10 werkdagen na het gesprek verstrekt het college aan de jeugdige of zijn ouders een verslag van de uitkomsten van het onderzoek, tenzij zij hebben meegedeeld dit niet te wensen.
- 3. De jeugdige of zijn ouder tekent het verslag voor gezien of akkoord en zorgt ervoor dat een getekend exemplaar binnen uiterlijk tien werkdagen wordt geretourneerd aan de contactpersoon waarmee hij het gesprek heeft gevoerd.
- 4. Als de cliënt tekent voor gezien, kan hij daarbij tevens aangeven wat de reden is waarom hij niet akkoord is.
- 5. Als de cliënt van mening is dat hij in aanmerking komt voor een individuele voorziening, kan hij dit aangeven op het door hem ondertekende verslag.
- 4. Opmerkingen, latere aanvullingen en correcties van de jeugdige of zijn ouders worden aan het verslag toegevoegd.

Hoofdstuk 2 – Afweging en voorwaarden individuele voorzieningen

Artikel 8 Aanvraag

1. Jeugdigen of hun ouders kunnen een aanvraag om een individuele voorziening schriftelijk indienen bij het college. Een aanvraag wordt ingediend door middel van een door het college vastgesteld formulier
2. Het college kan een ondertekend verslag van het gesprek aanmerken als aanvraag als de jeugdige of zijn ouders dat op het verslag hebben aangegeven.

Artikel 9 Inhoud beschikking

1. In de beschikking tot verstrekking van een individuele voorziening wordt in ieder geval aangegeven of de voorziening in natura of als pgb wordt verstrekt en wordt tevens aangegeven hoe bezwaar tegen de beschikking kan worden gemaakt.
2. Bij het verstrekken van een voorziening in natura wordt in de beschikking tevens vastgelegd:
 - a. welke de te verstrekken voorziening is en wat het beoogde resultaat daarvan is;
 - b. wat de ingangsdatum en duur van de verstrekking is;
 - c. hoe de voorziening wordt verstrekt, en indien van toepassing,
 - d. welke andere voorzieningen relevant zijn of kunnen zijn;
3. Bij het verstrekken van een voorziening in de vorm van een pgb wordt in de beschikking tevens in ieder geval vastgelegd:
 - a. voor welk resultaat het pgb kan worden aangewend;
 - b. welke kwaliteitseisen gelden voor de besteding van het pgb;
 - c. wat de hoogte van het pgb is en hoe hiertoe is gekomen;
 - d. wat de duur is van de verstrekking waarvoor het pgb is bedoeld, en
 - e. de wijze van verantwoording van de besteding van het pgb.
4. Als sprake is van een te betalen ouderbijdrage worden de jeugdige of zijn ouders daarover in de beschikking geïnformeerd.

Artikel 10 Regels pgb

1. Het college verstrekt een pgb in overeenstemming met artikel 8.1.1 van de wet.
2. De hoogte van een pgb wordt bepaald aan de hand van en tot het maximum van de kostprijs van de in de betreffende situatie goedkoopste adequate individuele voorziening in natura.
3. Het college kan nadere regels stellen over de wijze waarop de hoogte van een pgb wordt vastgesteld.
4. Het college bepaalt bij nadere regeling onder welke voorwaarden de persoon aan wie een pgb wordt verstrekt, de jeugdhulp kan betrekken van een persoon die behoort tot het sociale netwerk.

Hoofdstuk 3 - Overige bepalingen

Artikel 11 Nieuwe feiten en omstandigheden, herziening, intrekking of terugvordering

1. Onverminderd artikel 8.1.2 van de wet doen een jeugdige of zijn ouders op verzoek of onverwijld uit eigen beweging aan het college mededeling van alle feiten en omstandigheden, waarvan hun redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat deze aanleiding kunnen zijn tot heroverweging van een beslissing aangaande een individuele voorziening.
2. Onverminderd artikel 8.1.4 van de wet kan het college een beslissing aangaande een individuele voorziening herzien dan wel intrekken indien het college vaststelt dat:
 - a. de jeugdige of zijn ouders onjuiste of onvolledige gegevens hebben verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een andere besluit zou hebben geleid;
 - b. de jeugdige of zijn ouders niet langer op de individuele voorziening of op het pgb zijn aangewezen;
 - c. de individuele voorziening of het pgb niet meer toereikend is te achten;
 - d. de jeugdige of zijn ouders niet voldoen aan de voorwaarden van de individuele voorziening of het pgb, of
 - e. de jeugdige of zijn ouders de individuele voorziening of het pgb niet of voor een ander doel gebruiken dan waarvoor het is bestemd.
3. Als het college een beslissing op grond van het tweede lid, onder a, heeft ingetrokken en de verstrekking van de onjuiste of onvolledige gegevens opzettelijk heeft plaatsgevonden, kan het college van degene die opzettelijk onjuiste of onvolledige gegevens heeft verschaft geheel of gedeeltelijk de geldswaarde vorderen van de ten onrechte genoten individuele voorziening of het ten onrechte genoten pgb. Een beslissing tot verlening van een pgb kan worden ingetrokken indien blijkt dat het pgb binnen zes maanden na uitbetaling niet is aangewend voor de bekostiging van de voorziening waarvoor de verlening heeft plaatsgevonden.
4. Het college onderzoekt uit oogpunt van kwaliteit van de geleverde zorg, al dan niet steekproefsgewijs, de besteding van het pgb.

Artikel 12 Verhouding prijs en kwaliteit aanbieders jeugdhulp en uitvoerders kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering

Het college houdt in het belang van een goede prijs-kwaliteitverhouding bij de vaststelling van de tarieven die het hanteert voor door derden te leveren jeugdhulp of uit te voeren kinderbeschermingsmaatregelen of jeugdreclassering, in ieder geval rekening met:

- a. de aard en omvang van de te verrichten taken;
- b. de voor de sector toepasselijke CAO-schalen in relatie tot de zwaarte van de functie;
- c. een redelijke toeslag voor overheadkosten;
- d. een voor de sector reële mate van non-productiviteit van het personeel als gevolg van verlof, ziekte, scholing en werkoverleg, en
- e. kosten voor bijscholing van het personeel.

Artikel 13 Vertrouwenspersoon

1. Het college zorgt ervoor dat jeugdigen, ouders en pleegouders een beroep kunnen doen op een onafhankelijke vertrouwenspersoon
2. Het college wijst jeugdigen en ouders erop dat zij zich desgewenst kunnen laten bijstaan door een onafhankelijke vertrouwenspersoon.

Artikel 14 Klachtregeling

Het college behandelt klachten van jeugdigen of ouders die betrekking hebben op de wijze van afhandeling van hulpvragen en aanvragen als bedoeld in deze verordening, overeenkomstig de bepalingen van de Klachtenregeling gemeente Westland

Artikel 15 Inspraak en medezeggenschap

1. Het college betreft de ingezetenen van de gemeente bij de voorbereiding van het beleid betreffende jeugdhulp overeenkomstig de krachtens artikel 150 van de Gemeentewet gestelde regels met betrekking tot de wijze waarop inspraak wordt verleend.
2. Het college stelt cliënten en vertegenwoordigers van cliëntgroepen vroegtijdig in de gelegenheid voorstellen voor het beleid betreffende jeugdhulp te doen, advies uit te brengen bij de besluitvorming over verordeningen en beleidsvoorstellen betreffende jeugdhulp, en voorziet hen van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen.
3. Het college zorgt ervoor dat ingezetenen kunnen deelnemen aan periodiek overleg, waarbij zij onderwerpen voor de agenda kunnen aanmelden, en dat zij worden voorzien van de voor een adequate deelname aan het overleg benodigde informatie en ondersteuning.
4. Het college stelt nadere regels vast ter uitvoering van het tweede en derde lid.

Hoofdstuk 4 - Slotbepalingen

Artikel 16. Evaluatie

Het door het gemeentebestuur gevoerde beleid wordt éénmaal per 2 jaar geëvalueerd. Het college zendt hiertoe telkens uiterlijk twee maanden voor het aflopen van deze 2 jaar een verslag aan de gemeenteraad over de doeltreffendheid en de effecten van de verordening in de praktijk.

Artikel 17. Hardheidsclausule

Het college kan in bijzondere gevallen ten gunste van de jeugdige of zijn ouders afwijken van de bepalingen in deze verordening, als toepassing van deze verordening tot onbillijkheden van overwegende aard leidt.

Artikel 18. Indexering

Het college kan jaarlijks per 1 januari de in het kader van deze verordening en het op deze verordening berustende gemeentelijk Financieel besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Westland geldende bedragen verhogen of verlagen.

Artikel 19. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2015.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening jeugdhulp gemeente *Westland* 2015.

Toelichting concept Verordening Jeugdhulp gemeente Westland 2015

Algemeen

Deze verordening geeft uitvoering aan de Wet houdende regels over de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor preventie, ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en ouders bij opgroei- en opvoedproblemen, psychische problemen en stoornissen”, kortweg de Jeugdwet. Deze wet maakt onderdeel uit van de bestuurlijke en financiële decentralisatie naar gemeenten van de jeugdzorg, de jeugd-ggz, de zorg voor verstandelijk beperkte jeugdigen en de begeleiding en persoonlijke verzorging van jeugdigen. Daarnaast wordt met deze wet een omslag gemaakt van een stelsel gebaseerd op een wettelijk recht op zorg (aanspraak) naar een stelsel op basis van een voorzieningenplicht voor gemeenten (voorziening), op een wijze zoals eerder is gebeurd met de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Het wettelijke recht op jeugdzorg en individuele aanspraken op jeugdzorg worden hierbij vervangen door een voorzieningenplicht waarvan de aard en omvang in beginsel door de gemeente worden bepaald (maatwerk). Het doel van het jeugdzorgstelsel blijft echter onverminderd overeind: jeugdigen en ouders krijgen waar nodig tijdig bij hun situatie passende hulp, met als beoogd doel ervoor te zorgen de eigen kracht van de jongere en het zorgend en probleemoplossend vermogen van het gezin te versterken.

Daarnaast regelt de Jeugdwet de jeugdhulp. Hieronder vallen de volgende in art. 1.1 van de Jeugdwet gedefinieerde functies:

1. ondersteuning van en hulp en zorg aan jeugdigen en hun ouders bij het verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking van de jeugdige of opvoedingsproblemen van ouders;
2. het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van jeugdigen met een verstandelijke, lichamelijk of zintuiglijke beperking, een chronisch psychisch of een psychosociaal probleem;
3. het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van de persoonlijke verzorging gericht op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid bij jeugdigen met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking of een somatische of psychiatrische aandoening of beperking.

Niet onder de werking van de Jeugdwet vallen:

- Het basistakenpakket jeugdgezondheidszorg dat onder verantwoordelijkheid van gemeenten aan ouders en kinderen wordt aangeboden op grond van de Wet publieke gezondheid.
- Onderwijsgebonden leerlingenzorg in school. Deze zorg wordt geregeld in de ondersteuningsplannen van Samenwerkingsverbanden van scholen voor primair onderwijs en voortgezet onderwijs in opdracht van de Wet passend onderwijs.
- Huisartsenzorg aan jeugdigen, praktijkondersteuning huisartsen aan jeugdigen en extramurale psychofarmaca verstrekt aan jeugdigen (minderjarigen), vallende onder de basisverzekering in het kader van de Zorgverzekeringswet.
- Zorg verleend op basis van ‘romp-AWBZ’, d.w.z. de AWBZ-zorg die overblijft na decentralisatie taken naar gemeenten, te weten de intramurale zorg voor gehandicapten en ouderen met een zware zorgvraag.

Opdrachten Jeugdwet aan de gemeente

De Jeugdwet draagt gemeenten via een beleidsplicht op het opvoedkundig klimaat in gezinnen en wijken, buurten, scholen, kinderopvang en peuterspeelzalen te versterken. Ook vraagt de wet gemeenten beleid te maken gericht op vroege signalering van en vroegtijdige interventie bij

opvoed- en opgroei problemen, psychische problemen en stoornissen (preventie). De wet stelt geen nadere eisen aan deze beleidsopdrachten. Wel moet het aanbod van jeugdhulp kwalitatief en kwantitatief toereikend zijn.

De Jeugdwet schrijft daarnaast in de artikelen 2.9, 2.10 en 2.12 voor dat de gemeenteraad per verordening in ieder geval regels opstelt:

- over de door het college te verlenen individuele voorzieningen en overige jeugdhulpvoorzieningen;
- met betrekking tot de voorwaarden voor toekenning, de wijze van beoordeling van en de afwegingsfactoren bij een individuele voorziening;
- over de wijze waarop de toegang tot en de toekenning van een individuele voorziening wordt afgestemd met andere voorzieningen op gebied van zorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, werk en inkomen;
- over de wijze waarop de hoogte van een persoonsgebonden budget wordt vastgesteld;
- voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een individuele voorziening of persoonsgebonden budget, alsmede van misbruik of oneigenlijke gebruik van de Jeugdwet;
- over de wijze waarop ingezetenen worden betrokken bij de uitvoering van de Jeugdwet, en
- ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van jeugdhulp, kinderschermingsmaatregelen of jeugdreclassering, waar het college ten aanzien daarvan de uitvoering van de Jeugdwet door derden laat verrichten. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de deskundigheid van de beroepskrachten en de toepasselijke arbeidsvoorwaarden.

Toeleiding naar de jeugdhulp

De toeleiding naar de jeugdhulp kan op verschillende manieren plaatsvinden.

Vrij toegankelijk

In de verordening is onderscheid gemaakt tussen overige (vrij-toegankelijke) en individuele (niet vrij-toegankelijke) voorzieningen op het gebied van jeugdhulp (zie artikel 2, eerste, respectievelijk tweede lid). Voor een deel van de hulpvragen zal volstaan kunnen worden met een vrij-toegankelijke voorziening. Hier kunnen de jeugdige en zijn ouders gebruik van maken zonder dat zij daarvoor een verwijzing of een besluit van de gemeente nodig hebben. De jeugdige en zijn ouders kunnen zich voor deze jeugdhulp dus rechtstreeks tot de jeugdhulpaanbieder wenden.

Toegang jeugdhulp via de gemeente

Ook kan een hulpvraag van een jeugdige of zijn ouder binnenkomen bij de gemeente. De beslissing door de gemeente welke zorg een jeugdige of zijn ouder precies nodig heeft, komt vervolgens tot stand in overleg met die jeugdige en zijn ouders. In een gesprek tussen een door de gemeente ingezette deskundige en de jeugdige en zijn ouders zal gekeken worden wat de jeugdige en zijn ouders eventueel zelf of met behulp van hun netwerk kunnen doen aan het probleem. Als aanvullend daarop een voorziening op het gebied van jeugdhulp nodig is, dan zal eerst gekeken worden of dit een vrij-toegankelijke voorziening is of een niet vrij-toegankelijke voorziening. Is het laatste het geval dan neemt deze deskundige, namens het college, een besluit en verwijst hij de jeugdige door naar de jeugdhulpaanbieder die volgens de deskundige de aangewezen is om de betreffende problematiek aan te pakken.

Toegang via de huisarts, de jeugdarts en de medisch specialist

De Jeugdwet regelt daarnaast dat de jeugdhulp toegankelijk is na een verwijzing door de huisarts, de jeugdarts en de medisch specialist. Na een dergelijke verwijzing staat echter nog niet vast welke specifieke behandelvorm van jeugdhulp (dus bijvoorbeeld welke therapie) een jeugdige of zijn ouder precies nodig heeft. Een jeugdige kan op dat moment terecht bij de jeugdhulpaanbieders die de gemeente heeft ingekocht. In de praktijk zal het de jeugdhulpaanbieder zelf zijn die op basis van zijn professionele autonomie na de verwijzing beoordeelt welke voorziening precies nodig is (de behandelvorm), hoe vaak iemand moet komen (de omvang) en hoe lang (de duur). Bij deze beoordeling dient de jeugdhulpaanbieder zich te houden aan de afspraken die hij daarover met de gemeente heeft gemaakt in het kader van de contract- of subsidierelatie. Deze afspraken zien op hoe de gemeente haar regierol kan waarmaken en op de omvang van het pakket. Deze afspraken zullen verder ook ingaan op hoe de artsen en de gemeentelijke toegang goed van elkaar op de hoogte zijn van de doorverwijzing of behandeling van een kind, zodat de integrale benadering rond het kind en het principe van 1 gezin – 1 regisseur – 1 plan, met name bij multiproblematiek, kan worden geborgd en er geen nieuwe ‘verkokering’ zal plaatsvinden, waarbij professionals niet goed van elkaar weten dat zij bij het gezin betrokken zijn. Daarnaast zal de jeugdhulpaanbieder rekening moeten houden met de regels die de gemeente bij verordening heeft gesteld. Deze verordening regelt welk aanbod van de gemeente alleen via verwijzing of met een besluit van de gemeente toegankelijk is (zie artikel 2). Omdat de gemeente verder geen nadrukkelijke rol speelt in bij de toegang via de huisarts, de jeugdarts en de medisch specialist, regelt deze slechts een enkel aspect met betrekking tot het proces (zie artikel 3). Artikel 9 en verder zijn wel van overeenkomstige toepassing.

Toegang via de gecertificeerde instelling, de kinderrechter, het openbaar ministerie en de directeur of de selectiefunctionaris van de justitiële jeugdinrichting

Een andere ingang tot de jeugdhulp is via de gecertificeerde instelling, de kinderrechter (via een kinderbeschermingsmaatregel of een maatregel tot jeugdreclassering), het openbaar ministerie en de directeur of de selectiefunctionaris van de justitiële jeugdinrichting. De gecertificeerde instelling is verplicht om bij de bepaling van de in te zetten jeugdhulp in het kader van een door de rechter opgelegde kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering te overleggen met de gemeente. Uiteraard kan bij dit overleg een kostenafweging plaatsvinden. De gemeente is op haar beurt vervolgens gehouden de jeugdhulp in te zetten die deze partijen nodig achten ter uitvoering van de kinderbeschermingsmaatregel of de jeugdreclassering. Deze leveringsplicht van de gemeente vloeit voort uit het feit dat uitspraken van rechters te allen tijde moeten worden uitgevoerd om rechtsgelijkheid en rechtszekerheid te kunnen garanderen. Ook hier geldt dat de gecertificeerde instelling in beginsel gebonden is aan de jeugdhulp die de gemeente heeft ingekocht. Als de kinderrechter een ondertoezichtstelling of gezag beëindiging uitspreekt, wijst hij gelijktijdig in de beschikking de gecertificeerde instelling aan die de maatregel gaat uitvoeren. Dit kan de rechter juist omdat de raad voor de kinderbescherming in zijn verzoekschrift een concreet advies geeft over welke gecertificeerde instelling de maatregel zou moeten uitvoeren. De raad voor de kinderbescherming neemt een gecertificeerde instelling in zijn verzoekschrift op die na overleg met de gemeente en gezien de concrete omstandigheden van het geval hiervoor het meest geschikt lijkt. De raad voor de kinderbescherming is verplicht om hierover met de gemeente te overleggen. Deze toegang wordt al in de Jeugdwet zelf geregeld en komt verder dus niet terug in deze verordening.

Toegang via de advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (AMHK)

Ten slotte vormt ook het AMHK een toegang tot onder andere jeugdhulp. Het AMHK geeft advies over vermoedens en gevallen van huiselijk geweld en kindermishandeling, onderzoekt indien nodig op basis van een melding of er sprake is van kindermishandeling, motiveert zo

nodig ouders tot accepteren van jeugdhulp en legt daartoe contacten met de hulpverlening. Deze toegang wordt al in de Jeugdwet zelf geregeld en komt verder dus niet terug in deze verordening.

Rechtsbescherming

De wet gaat er vanuit dat de gemeente via de verordening helder maakt wat concreet het aanbod is aan voorzieningen dat wordt ingezet om te voldoen aan de hulpvragen van jeugdigen en ouders. Dat aanbod is op te maken uit de opsomming in artikel 2, waarbij ook de in de wet genoemde 'overige voorzieningen' vermeld zijn. Deze zijn in principe vrij toegankelijk en kunnen daarom zonder beschikking worden aangeboden (zie hierna ook de meer uitgebreide toelichting bij artikel 2 onder het kopje artikelsgewijs). De gemeente kan overigens wel behulpzaam zijn bij het toeleiden van een jeugdige of zijn ouders naar een overige voorziening. Dat is dan dus niet in het kader van een 'aanvraag' in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Die aanvraag is immers uitsluitend gericht op het toekennen van een individuele voorziening.

Mocht uit de contacten met een jeugdige of zijn ouders blijken dat deze van mening zijn dat er meer nodig is dan een overige voorziening, dan wordt dit in het gespreksverslag vastgelegd en kan die vastlegging alsnog als een aanvraag voor een individuele voorziening in behandeling worden genomen. Bij een weigering is er dan de mogelijkheid van bezwaar en beroep. In de artikelsgewijze toelichting wordt op deze situatie nader ingegaan.

Bezwaar en beroep is uitgesloten bij jeugdhulp die wordt ingezet in het gedwongen kader, dus bij de uitvoering van een kinderschermingsmaatregel of jeugdreclassering. Dan geeft de gemeente ook geen beschikking af. De gemeente is niettemin ten volle verantwoordelijk voor het leveren van de jeugdhulp. Welke dat is, wordt door de gecertificeerde instelling bepaald. De wet eist wel dat die daarover overlegt met de gemeente.

Deze verordening gaat verder niet in op de procedure in het gedwongen kader, waarbij vooral dwingende bepalingen van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (in verband met kinderschermingsmaatregelen) en uit het Wetboek van Strafrecht (in verband met reclassering) van belang zijn. De verantwoordelijkheid van de gemeente is hierbij beperkt tot de verplichting om in voorkomende gevallen de nodig geachte inzet van jeugdhulp te bieden.

Uit oogpunt van rechtsbescherming is het van belang dat er geen onredelijke doorlooptijden ontstaan. In de artikelsgewijze toelichting is daarom verduidelijkt waartoe de gemeente verplicht is volgens de bepalingen in de Algemene wet bestuursrecht met betrekking tot de maximale termijn waarbinnen beslist moet worden.

Het klachtrecht en de medezeggenschap van belanghebbenden tegenover de aanbieders (jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen c.q. uitvoerders van kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering) is geregeld in de wet (paragraaf 4.2, 'rechtspositie jeugdigen en ouders'). Voor zover het de gemeente betreft, gelden de reeds bestaande algemene regelingen. Voor klachtrecht zijn deze opgenomen in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en voor inspraak in artikel 150 van de Gemeentewet.

Ouderbijdrage

Voor ondersteuning, hulp en zorg op grond van de Jeugdwet kunnen geen eigen bijdragen worden opgelegd. Er kan wel sprake zijn van een ouderbijdrage voor zover de jeugdhulp verblijf buiten het gezin, of verblijf in een justitiële jeugdrichting inhoudt. De ouderbijdrage is

ingegeven is ingegeven door het besparingsmotief: ouders van wie de kinderen buiten het gezin worden verzorgd hebben minder kosten voor die kinderen.

Wettelijk overgangsrecht

Hoofdstuk 10 van de wet bevat bepalingen omtrent het overgangsrecht. In de Memorie van Toelichting, artikelsgewijze deel, onder artikel 10.1 tot en met 10.4, staat hierover onder andere het volgende vermeld:

Uitgangspunt bij de decentralisatie van alle jeugdhulp is dat gemeenten vanaf de inwerkingtreding van deze wet verantwoordelijk zijn voor alle jeugdigen en ouders die een beroep doen op jeugdhulp. Wel is ervoor gekozen om een overgangsjaar in te bouwen met betrekking tot die jeugdigen en hun ouders die op het moment van inwerkingtreding reeds een verwijzing in de zin van de Zorgverzekeringswet (Zvw) of een indicatiebesluit in de zin van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) of de Wet op de jeugdzorg (Wjz) hebben. Deze verwijzingen en indicatiebesluiten blijven nog een jaar na inwerkingtreding van de onderhavige wet gelden, met dien verstande dat de gemeente vanaf het moment van inwerkingtreding de financieel verantwoordelijke partij wordt.

Leeswijzer

Overal waar in de verordening wordt gesproken over de jeugdige of zijn ouders, moet tevens de jeugdige en zijn ouders worden gelezen. Er is dan sprake van een en/of-situatie.

Artikelsgewijs

Artikel 1 Begripsbepalingen

In artikel 1 worden de begrippen gedefinieerd die worden gebruikt in deze verordening.

In de Jeugdwet worden drie typen voorzieningen onderscheiden:

- overige voorzieningen
- individuele voorzieningen
- andere voorzieningen.

Individuele voorzieningen en overige voorzieningen als genoemd in artikel 2.9, onder a. van de wet zijn centrale begrippen. Zij zijn in deze verordening gedefinieerd omdat de wet dit nalaat. De definitie van 'andere voorziening' betreft de voorziening als bedoeld in artikel 2.9, onder b. van de wet. Het gaat om voorzieningen op grond van andere wetten dan de Jeugdwet.

Bijvoorbeeld de jeugdgezondheidszorg die door jeugdartsen en verpleegkundigen wordt geboden op scholen en consultatiebureaus in het kader van de Wet publieke gezondheid.

De melding is het eerste contact van jeugdigen en ouders met het college om aan te geven dat zij behoefte hebben aan jeugdhulp. De melding (artikel 4) is iets anders dan de aanvraag om een individuele voorziening; dit laatste is geregeld in artikel 8.

Het gesprek is het mondeling contact bij het onderzoek naar de hulpvraag waarin het college - in de praktijk zal het college deze bevoegdheid mandateren aan deskundigen - met degene die jeugdhulp vraagt zijn gehele situatie bespreekt ten aanzien van de ondervonden problemen en de gevolgen daarvan en de gewenste resultaten van de te kiezen oplossingen.

De definitie van 'pgb' is opgenomen omdat de afkorting pgb in het spraakgebruik inmiddels meer is ingeburgerd dan voluit 'persoonsgebonden budget'

Het aantal definities van artikel 1 is beperkt, aangezien de wet al een flink aantal definities kent die ook bindend zijn voor deze verordening. Deze wettelijke definities zijn dan ook niet nogmaals opgenomen in deze Verordening. Dit zou overbodig zijn en bovendien voor verwarring kunnen zorgen als er bijvoorbeeld door een latere wetswijziging een verschil zou ontstaan tussen de omschrijving in de verordening en de wettelijke omschrijving. Het betreft onder meer definities van centrale begrippen als 'jeugdhulp', 'jeugdige' en 'ouder'.

Voor de duidelijkheid zijn alle wettelijke definities uit de Jeugdwet in een aparte bijlage bij deze toelichting weergegeven.

De Algemene wet bestuursrecht (Awb) kent diverse begripsbepalingen die voor deze verordening van belang zijn. Zo is een 'aanvraag' een verzoek van een belanghebbende om een besluit te nemen. Onder 'besluit' wordt verstaan een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling. Een 'beschikking' is een besluit dat niet van algemene strekking is (en dus op een individueel persoon gericht), met inbegrip van de afwijzing van een aanvraag daarvan. Een beslissing op een aanvraag om een individuele voorziening kan dus zowel met het begrip 'besluit' als 'beschikking' worden aangeduid.

Verder regelt artikel 7:1 van de Awb dat een belanghebbende eerst bezwaar moet maken (bij het college) alvorens beroep in te stellen (bij de bestuursrechter). Artikel 8:1 vermeldt vervolgens dat een belanghebbende tegen een besluit beroep kan instellen bij de bestuursrechter. Tenslotte is vermeldenswaard dat artikel 9.1 van de Awb regelt dat een ieder het recht heeft om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen, een klacht in te dienen bij dat bestuursorgaan. Hierbij wordt een gedraging van een persoon, werkzaam onder de verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan, aangemerkt als een gedraging van dat bestuursorgaan.

Artikel 2 Vormen van jeugdhulp

Dit artikel geeft een nadere uitwerking van de verplichte delegatiebepaling van artikel 2.9, onder a, van de wet, waarin is bepaald dat de gemeente bij verordening regels stelt over de te verlenen individuele voorzieningen en overige (jeugdhulp)voorzieningen. Het gaat dan om regels omtrent het aanbod, de voorwaarden voor toekenning van een individuele voorziening, de wijze van beoordeling van en de afwegingsfactoren bij de verlening van een individuele voorziening. Op deze manier wordt het voor de burger niet alleen inzichtelijk welke vormen van jeugdhulp door de gemeente worden geboden aan eenieder en welke vormen alleen na een besluit van de gemeente toegankelijk zijn, maar ook hoe hij deze vormen van ondersteuning, hulp en zorg kan verkrijgen.

De door de gemeente te treffen voorziening kan zowel een algemene, vrij toegankelijke voorziening zijn als een individuele voorziening. Een individuele voorziening zal vaak betrekking hebben op meer gespecialiseerde zorg. De gemeente bepaalt zelf welke hulp vrij toegankelijk is en welke niet. Voor de niet vrij toegankelijke vormen van ondersteuning zal eerst beoordeeld moeten worden of de jeugdige of zijn ouders deze ondersteuning daadwerkelijk nodig hebben. Voor deze niet vrij toegankelijke voorzieningen kan de gemeente een verleningsbeslissing nemen op basis van een beoordeling door de gemeente van de persoonlijke situatie en behoeften van de aanvrager. De gemeente geeft daartoe een beschikking af met de mogelijkheid van bezwaar en beroep. Daarmee is tevens de rechtsbescherming van de burger gewaarborgd.

Artikel 2 van deze verordening biedt een overzicht van de algemene categorieën overige en individuele voorzieningen dat het college ter beschikking staat. Bij de toepassing hiervan zal mede gebruikt gemaakt worden van de ingekochte producten die het voorzieningenaanbod nader inkleuren.

Omdat het aanbod van overige en individuele voorzieningen zich in de praktijk moet ontwikkelen, biedt artikel 2 lid 3, het college de mogelijkheid om desgewenst ten behoeve van de uitvoering nadere regels te stellen.

Zoals eerder vermeld valt het basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg niet onder de werking van de Jeugdwet. Een aantal onderdelen van wat voorheen als het maatwerkdeel van de jeugdgezondheidszorg werd aangemerkt, valt echter wel onder de omschrijving van jeugdhulp in de zin van 'overige voorziening'. Het gaat om producten die nauw aansluiten bij de specifieke behoeften van individuele jeugdigen of van groepen jeugdigen. Hierbij kan worden gedacht aan opvoedcursussen, trainingen tegen bedplassen of methodieken ter beperking van overgewicht. Via een wijziging van het Besluit publieke gezondheid zal nog worden geregeld welke onderdelen per 1 januari 2015 onder het basistakenpakket in het kader van de Wet publieke gezondheid blijven vallen.

Artikel 3 Toegang jeugdhulp via de huisarts, medisch specialist of jeugdarts

In artikel 2.6, eerste lid, onderdeel g, van de Jeugdwet is geregeld dat, naast de gemeentelijk georganiseerde toegang tot jeugdhulp, ook de directe verwijzingsmogelijkheid door de huisarts, medisch specialist en jeugdarts naar de jeugdhulp blijft bestaan. Dit laatste geldt zowel voor de vrij-toegankelijke (overige) voorzieningen als de niet vrij-toegankelijke (individuele) voorzieningen. Met een dergelijke verwijzing kan de jeugdige rechtstreeks aankloppen bij de jeugdhulpaanbieder. In de praktijk zal het de jeugdhulpaanbieder (bijvoorbeeld de jeugdpsychiater of orthopedagoog) zijn die na de verwijzing (stap 1) beoordeelt welke jeugdhulp precies nodig is. Deze bepaalt in overleg met de jeugdige of ouder de concrete inhoud, vorm, omvang en duur van de benodigde jeugdhulp. Deze aanbieder stelt dus feitelijk vast wat naar zijn oordeel de inhoud van de benodigde voorziening dient te zijn en hij zal zijn oordeel mede baseren op de protocollen en richtlijnen die voor een professional de basis van zijn handelen vormen. De jeugdhulpaanbieder handelt een dergelijke verwijzing in principe zonder tussenkomst van het college af, mits hij dit kan realiseren binnen het voorzieningenpakket waarvoor hij door het college gesubsidieerd of gecontracteerd is. Het voordeel is dat de feitelijke hulpverlening hierdoor meteen kan starten en zo bureaucratie tot een minimum wordt beperkt.

Als de jeugdige of zijn ouders dit wensen òf in het uitzonderlijke geval dat het college een besluit neemt dat afwijkt van het oordeel van de jeugdhulpaanbieder, legt het college de te verlenen individuele voorziening, dan wel het afwijzen daarvan, vast in een beschikking aan de jeugdige of zijn ouders. Op die manier wordt de jeugdige en zijn ouders de benodigde rechtsbescherming geboden. De cliënt kan dan desgewenst bezwaar maken tegen de inhoud van deze beschikking. Deze situatie kan zich bijvoorbeeld voordoen als de hulp die ingezet wordt als onvoldoende wordt ervaren door betrokkene, om redenen die te maken hebben met beperkingen die door de gemeente zijn veroorzaakt. Er kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de situatie dat er te weinig volume is ingekocht waardoor er een wachtlijst is ontstaan en betrokkene niet meteen goed geholpen kan worden.

Overigens dient in gevallen waarbij het uitvoeren van een verwijzing om capaciteitsredenen niet (meteen) mogelijk is, de aanbieder dit op basis van de inkoopvoorwaarden aan het college te melden. Hierdoor houdt het college, naast het reguliere monitoringproces, zicht op het beslag op de gemeentelijke hulpcapaciteit die voortvloeit uit de verwijzingen door de huisarts, medisch specialist of jeugdarts. Zo nodig kunnen op basis hiervan wijzigingen in het hulpaanbod worden doorgevoerd.

Artikel 4 Toegang jeugdhulp via de gemeente, melding hulpvraag

Voor het verkrijgen van een individuele, niet overige voorziening, geldt de in artikel 4 tot en met 8 beschreven procedure. Bij het onderzoek ter beoordeling van een aangemelde hulpvraag zal, zoals beschreven in artikel 6, in een gesprek met de jeugdige en zijn ouders de gehele situatie worden bekeken en kan bijvoorbeeld alsnog worden verwezen naar een overige

jeugdhulpvoorziening in plaats van, of naast, mogelijke toekenning van een individuele voorziening.

Eerste lid: het college is verantwoordelijk voor de inzet van de noodzakelijke voorzieningen op het gebied van jeugdhulp. Het college is bevoegd om de toegang tot jeugdhulp te verlenen op grond van de wet. In de praktijk zal het college de beslissing over het inzetten van jeugdhulp niet zelf uitvoeren, maar mandateren aan deskundigen. Ook op andere plaatsen in deze verordening en in de wet waar staat “het college”, kan het college deze bevoegdheid mandateren naar ondergeschikten dan wel niet-ondergeschikten op grond van de algemene regels van de Awb.

Vierde lid: de jeugdige of zijn ouders die een beroep willen doen op een overige voorziening kunnen hier direct naartoe zonder meldingsprocedure in de zin van (artikel 4 en volgende) van deze verordening.

Artikel 5 Vooronderzoek

Jeugdigen en ouders hebben onder de Jeugdwet geen wettelijk recht op jeugdzorg en geen individuele aanspraken op jeugdzorg. Wel is er een voorzieningenplicht voor de gemeente en het daaruit voortvloeiende recht van jeugdigen en ouders op een zorgvuldige procedure. Deze verordening bevat een aantal bepalingen die zorgvuldige procedure moeten waarborgen en zorgen dat jeugdigen en ouders goed worden geïnformeerd.

Eerste lid: ter voorbereiding van het gesprek waarbij voor het onderzoek naar aanleiding van de melding worden relevante bekende gegevens in kaart gebracht, zodat cliënten niet worden belast met vragen over zaken die bij de gemeente al bekend zijn en een goede afstemming mogelijk is met eventuele andere voorzieningen op het gebied van zorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning of werk en inkomen. De privacy van betrokkenen en gegevensuitwisseling is geregeld in de Jeugdwet en de Wet bescherming persoonsgegevens. Indien gegevens nodig zijn waartoe het college geen toegang heeft in verband met de privacy regels, kan het college de jeugdige of zijn ouders vragen om toestemming om deze op te vragen of in te zien. Het vooronderzoek kan afhankelijk van de inhoud van de melding meer of minder uitgebreid zijn en omvat ook de uitnodiging voor het gesprek.

Tweede lid: bij de vaststelling van de datum, het tijdstip en de locatie voor het gesprek kunnen concrete vragen worden gesteld of aan de jeugdige of zijn ouders worden verzocht om nog een aantal stukken te overleggen. In het kader van de rechtmatigheid wordt in ieder geval de identiteit van de jeugdige of ouders vastgesteld aan de hand van een document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht. Tevens kan worden beoordeeld of sprake is van een voorliggende voorziening en of het college op grond van artikel 1.2 van de wet al dan niet is gehouden om een voorziening op basis van deze wet te treffen.

Derde lid: ter voorkoming van bureaucratie kan een vooronderzoek achterwege blijven, als de gemeente al een dossier heeft van de jeugdige of zijn ouders, en de jeugdige of zijn ouders geven toestemming om dit dossier te gebruiken. Een gesprek over de acute hulpvraag is dan in de regel nog wel nodig. Indien de hulpvraag ook al bekend is, en het bijvoorbeeld over een vervolgvraag gaat, dan kan in overleg met de jeugdige of zijn ouders ook van het gesprek worden afgezien. Dit laatste is bepaald in artikel 6, derde lid.

Artikel 6 Gesprek

Voor een zorgvuldig te nemen besluit is het van belang dat alle feiten en omstandigheden van de specifieke hulpvraag worden onderzocht. Daarbij is het van belang dat het onderzoek in samenspraak met de jeugdige en zijn ouders wordt verricht. Voor een zorgvuldig onderzoek is veelal persoonlijk contact nodig om een totaalbeeld van de jeugdige en zijn ouders te krijgen.

Het ligt daarom ook voor de hand dat tijdens een gesprek met de jeugdige en zijn ouders het een en ander wordt besproken. Of dit gesprek op een gemeentelocatie (wijkteam) plaatsvindt, op school, bij de jeugdige of zijn ouders thuis, of bij een andere deskundige zal afhankelijk van de concrete situatie worden besloten. Indien nodig voor het onderzoek, kan ook sprake zijn van meerdere (opeenvolgende) gesprekken.

In het gesprek zou duidelijk moeten worden hoe ook de meest complexe individuele voorzieningen kunnen worden getroffen. De wetgever omkleedt de procedure om te komen tot een individuele voorziening met allerlei waarborgen rond een deskundige beoordeling. Een diagnose kan nodig zijn voor een psychiatrische behandeling of een verblijf in 24-uursopvang. Dat zijn zwaarwegende beslissingen waaraan professioneel onderzoek en afweging aan ten grondslag ligt.

Eerste lid: het gesprek moet zo spoedig mogelijk plaatsvinden. Het hangt af van de situatie hoe snel dat kan of moet plaatsvinden. Er wordt gestreefd naar een termijn van maximaal vijf werkdagen. In de onderdelen a tot en met f zijn de onderwerpen van het gesprek weergegeven die in ieder geval aan de orde moeten worden gesteld. In werkinstructies kunnen eventueel aanvullende onderwerpen worden voorgeschreven, mits het items zijn die bijdragen aan maatwerk voor de cliënt. In de onderdelen a tot en met i zijn de onderwerpen van het gesprek weergegeven. Het betreft uiteraard altijd maatwerk. Indien de jeugdige al bij de gemeente bekend is, zal een aantal gespreksonderwerpen niet meer uitgediept hoeven te worden en zal bijvoorbeeld alleen kunnen worden gevraagd of er nog nieuwe ontwikkelingen zijn. Komen een jeugdige of zijn ouders voor het eerst bij de gemeente, dan zal het gesprek dienen om een totaalbeeld van de jeugdige en zijn situatie te krijgen. In onderdeel c worden de eigen mogelijkheden van jeugdigen en ouders voorop gesteld, omdat de verantwoordelijkheid voor het gezond en veilig opgroeien van jeugdigen allereerst bij de ouders en de jeugdige zelf ligt. Een te verstrekken voorziening kan ook juist nodig zijn om de mate van probleemoplossend vermogen van de jeugdige en zijn ouders en die van de naaste omgeving te versterken. Ten aanzien van de afstemmingsplicht in onderdeel g valt te denken aan een voorziening die een jeugdige ontvangt op grond van de AWBZ of de Zvw en een voorziening op het gebied van passend onderwijs.

Tweede lid: het college informeert ouders over de ouderbijdrage.

De ouderbijdrage geldt op grond van art. 8.2.1 van de wet alleen in situaties van jeugdhulp buiten de thuissituatie. Zie ook artikel 9, vierde lid.

Artikel 7 Verslag

Deze bepaling is opgenomen in het belang van een zorgvuldige dossiervorming en een zorgvuldige procedure. De invulling van deze verslagplicht is vorm vrij, maar moet in beginsel schriftelijk. Een goede weergave maakt het voor de gemeente inzichtelijk om een juiste beslissing te nemen te nemen op een aanvraag en draagt bij aan een inzichtelijke communicatie met de cliënt. De weergave van de uitkomsten van het onderzoek zal variëren met de uitkomsten van het onderzoek. Zo zal de weergave van het onderzoek bijvoorbeeld heel beperkt kunnen zijn als de cliënt van mening is goed geholpen te zijn en de uitkomst is dat geen aanvraag van een maatwerkvoorziening noodzakelijk is. Bij meer complexe onderzoeken zal uiteraard een uitgebreidere weergave noodzakelijk zijn. Desgewenst kan de schriftelijke weergave van de uitkomsten van het onderzoek ook gebruikt worden als een met de cliënt overeengekomen plan (arrangement) waarin de gemaakte afspraken en de verplichtingen die daaruit voortvloeien, zijn vastgelegd. Het is in dat geval passend dat het college en de cliënt dit plan ondertekenen. Het later toevoegen van opmerkingen of het aanbrengen van wijzigingen of het herstellen van feitelijke onjuistheden is eveneens vorm vrij (derde lid).

Artikel 8 Aanvraag

Deze bepaling is een uitwerking van de verplichte delegatiebepaling van artikel 2.9, onder a, van de wet, waarbij is bepaald dat de gemeente bij verordening in ieder geval regels stelt met betrekking tot de voorwaarden voor toekenning en de wijze van beoordeling van, en de afwegingsfactoren bij een individuele voorziening. Een aanvraag is nodig om een verleningsbeschikking voor een individuele voorziening te verkrijgen.

In de Awb worden regels gegeven omtrent de aanvraag. Deze verordening wijkt daarvan niet af. Op grond van artikel 4:1 van de Awb wordt een aanvraag tot het geven van een beschikking schriftelijk ingediend bij het bestuursorgaan dat bevoegd is op de aanvraag te beslissen, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald.

Beslisttermijnen Awb

In de verordening is geen termijn opgenomen om te beslissen op een aanvraag. De regeling in de Awb geldt onverkort. In artikel 4:13 van de Awb is bepaald dat een beschikking dient te worden gegeven binnen een redelijke termijn van acht weken na ontvangst van de aanvraag. Indien een beschikking niet binnen acht weken kan worden gegeven, dient het bestuursorgaan dit binnen deze termijn aan de aanvrager mede te delen en daarbij een redelijk termijn te noemen waarbinnen de beschikking wel tegemoet kan worden gezien (artikel 4:14, derde lid, van de Awb).

Deze termijnen zijn maximumtermijnen. Indien nodig kan na een melding binnen enkele dagen een individuele voorziening worden verstrekt, in complexe situaties zal in de regel in het belang van een zorgvuldig onderzoek een langere termijn nodig zijn. Bijvoorbeeld, indien een langer durend diagnosetraject benodigd is, kan dit ook tot een wat langere afhandelingsduur van de aanvraag leiden.

Ter voorkoming van onnodige administratieve lasten is in het tweede lid de mogelijkheid opgenomen om een door de jeugdige of zijn ouders ondertekend verslag als aanvraag aan te merken.

Artikel 9 Inhoud beschikking

Eerste lid Indien de jeugdige of zijn ouders een formele aanvraag bij het college indienen (artikel 8) of er overeenkomstig artikel 3, tweede lid, een beschikking afgegeven wordt, dient het college een schriftelijke beschikking op te stellen, waartegen zij bezwaar en beroep op grond van de Awb kunnen indienen. Uitgangspunt van de wet is dat de jeugdige of zijn ouders een voorziening in 'natura' krijgen. Indien gewenst door de jeugdige of zijn ouders bestaat echter de mogelijkheid van het toekennen van een pgb.

Vierde lid: Als sprake is van een te betalen ouderbijdrage worden de jeugdige of zijn ouders daarover in de beschikking geïnformeerd. Het college neemt niet de hoogte van de bijdrage in de kosten in de beschikking op. Vaststelling van de hoogte van de bijdrage loopt via het door het college daartoe aangewezen bestuursorgaan, evenals de mogelijkheid van bezwaar en beroep daartegen. In artikel 8.2.3 van de wet is bepaald dat de ouderbijdrage door 'het bestuursorgaan dat (door Onze Ministers) met (de vaststelling en) de inning is belast' wordt vastgesteld en ten behoeve van de gemeente wordt geïnd. De vaststelling en inning geschiedt door het bestuursorgaan dat namens de gemeente met de inning is belast.

Artikel 10 Regels pgb

In het eerste lid is verankerd dat het college op grond van artikel 8.1.1 van de wet een pgb kan verstrekken. Een pgb wordt slechts verstrekt indien de jeugdige of zijn ouders gemotiveerd kunnen aantonen dat de individuele voorziening die door een aanbieder wordt geleverd, niet passend is (zie artikel 8.1.1, derde lid, onder b van de wet).

Het tweede tot en met vierde lid berusten op artikel 2.9, onder c, van de wet. In deze wetsbepaling staat dat in de verordening in ieder geval wordt bepaald op welke wijze de hoogte van een pgb wordt vastgesteld.

In artikel 8.1.1, vijfde lid, onderdeel a, van de wet is bepaald dat het college een pgb kan weigeren voor zover de kosten van het betrekken van de jeugdhulp van derden hoger zijn dan de kosten van de individuele voorziening. Zo wordt voorkomen dat inkoopvoordelen zouden wegvallen als te veel personen zelf ondersteuning willen inkopen met een pgb. Een pgb is gemiddeld genomen ook goedkoper dan zorg in natura omdat er minder overheadkosten hoeven te worden meegerekend. De maximale hoogte van een pgb is in de verordening begrensd op de kostprijs van de in de betreffende situatie goedkoopst adequate door het college ingekochte individuele voorziening in natura.

Bij nota van wijziging (Kamerstukken II 2013/14 33 684, nr. 11, artikel MM) is de regeling in artikel 8.1.1 van de wet voor het pgb aangepast ("gestandaardiseerd") aan de verwante regelgeving met betrekking tot de maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015). In deze regeling stond dat een pgb slechts wordt verstrekt indien aan de in het derde lid gestelde voorwaarden is voldaan. Bij amendement Bergkamp/Voortman (Kamerstukken II 2013/14 33 684, nr. 109) is het woord 'slechts' geschrapt omdat dit een onnodige en overbodige inperking van het recht op een pgb leek te suggereren. Bij amendement Bisschop en Voortman (Kamerstukken II 2013/14 33 684, nr. 100) is het vijfde lid zo aangepast dat duidelijk is geworden dat jeugdigen of hun ouders zelf kunnen bijbetalen wanneer het tarief van de door hen gewenste aanbieder duurder is dan de in de betreffende situatie goedkoopst adequate door het college te bieden individuele voorziening in natura. Het college kan het pgb slechts weigeren voor dat gedeelte dat duurder is dan deze door het college te bieden individuele voorziening in natura.

Artikel 11 Nieuwe feiten en omstandigheden, herziening, intrekking of terugvordering

Deze bepaling is een uitwerking van de verplichte delegatiebepaling van artikel 2.9, onder d, van de wet, waarbij is bepaald dat de gemeente bij verordening regels stelt voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een individuele voorziening, alsmede van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet. Tot de gemeentelijke verantwoordelijkheid behoort ook het voorkomen van misbruik van de geboden voorzieningen en, waar nodig, het optreden tegen onterecht gebruik van individuele voorzieningen of persoonsgebonden budgetten. Op grond van artikel 2.9, onder d, van de wet, zijn deze regels in de verordening niet alleen beperkt tot de pgb, maar uitgebreid tot de individuele voorziening in natura. Hiervoor kan ook steun gevonden worden in de tekst van de toelichting op artikel 8.1.2, waarbij is vermeld dat de in het eerste lid geregelde inlichtingenverplichting heeft als uitgangspunt dat van de jeugdige en zijn ouders aan wie een individuele voorziening of een daaraan gekoppeld pgb is verstrekt, verlangd kan worden dat ze voldoende gegevens en inlichtingen verstrekken om het college in staat te stellen te beoordelen of het beroep op die individuele voorziening of het daaraan gekoppelde pgb terecht is gedaan. Indien het de jeugdige of zijn ouders redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat er feiten en omstandigheden, of daarin opgetreden wijzigingen, zijn die van invloed kunnen zijn op de toekenning van de individuele voorziening of het daaraan gekoppelde pgb, dienen zij dit onverwijld aan het college te melden. Verstrekken zij niet onverwijld uit eigen beweging of

op verzoek van het college alle gevraagde inlichtingen en bewijsstukken, dan heeft dat gevolgen voor de toekenning van de voorziening of het daaraan gekoppelde pgb. Het college kan niet alleen bij een aanvraag, maar ook in andere stadia concrete informatie en bewijsstukken van de belanghebbende vragen.

Het tweede lid is geënt op artikel 8.1.4 van de wet. Ook hier is de tot de pgb beperkte reikwijdte van artikel 8.1.4 van de wet op grond van het bepaalde in artikel 2.9, onder d, van de wet uitgebreid tot de individuele voorziening in natura.

Artikel 12 Verhouding prijs en kwaliteit aanbieders jeugdhulp en uitvoerders kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering

Het college kan de uitvoering van de Jeugdwet, met uitzondering van de vaststelling van de rechten en plichten van de jeugdige of zijn ouders, door aanbieders laten verrichten (artikel 2.11, eerste lid, van de Jeugdwet). Bij de inzet van jeugdhulp, kinderbeschermingsmaatregelen of jeugdreclassering gelden bij verordening regels ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van jeugdhulp of de uitvoering van een kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit daarvan (artikel 2.12 van de Jeugdwet). Daarbij moet rekening worden gehouden te worden met de deskundigheid van de beroepskrachten en de toepasselijke arbeidsvoorwaarden. Om te voorkomen dat er alleen gekeken wordt naar de laagste prijs voor de uitvoering worden in dit artikel een aantal andere aspecten genoemd waarmee het college bij het vaststellen van tarieven (naast de prijs) rekening moet houden. Hiermee ontstaat een beter beeld van reële kostprijs voor de activiteiten die zij door aanbieders willen laten uitvoeren. Uitgangspunt is dat de aanbieder kundig personeel inzet tegen de arbeidsvoorwaarden die passen bij de vereiste vaardigheden. Hiervoor is tenminste een beeld nodig van de vereiste activiteiten en de arbeidsvoorwaarden die daarbij horen. Dit biedt een waarborg voor werknemers dat hun werkzaamheden aansluiten bij de daarvoor geldende arbeidsvoorwaarden.

Artikel 13 Vertrouwenspersoon

In artikel 2.6, eerste lid, onder f, van de wet is bepaald dat het college ervoor verantwoordelijk is dat jeugdigen, hun ouders of pleegouders een beroep kunnen doen op een vertrouwenspersoon. Met de vertrouwenspersoon wordt een functionaris bedoeld zoals deze nu al werkzaam is binnen de jeugdzorg. Onafhankelijkheid, beschikbaarheid en toegankelijkheid zijn belangrijke factoren (wettelijke vereisten) voor een goede invulling van deze functie. vertrouwenspersoon.

Iedere cliënt die vragen, klachten over en/of problemen heeft met zijn/haar (rechts)positie en over de (toeleiding naar) jeugdhulp, mag ondersteuning krijgen van een bij wet ingestelde onafhankelijk vertrouwenspersoon. De dienstverlening is voor de cliënten gratis. Vertrouwenspersonen kunnen, als de cliënt dat wil, aanwezig zijn bij gesprekken met de gemeente en hulpverleners.

De wet adresseert het college rechtstreeks en vraagt niet om hierover bij verordening een regeling op te stellen. De bepaling uit de wet is toch in de verordening opgenomen vanwege het belang om in de verordening een compleet overzicht van rechten en plichten van jeugdigen en ouders te geven. Bij algemene maatregel van bestuur (het Uitvoeringsbesluit Jeugdwet) zal een nadere uitwerking worden gegeven van de taken en bevoegdheden van de vertrouwenspersoon.

Artikel 14 Klachtregeling

Dit artikel regelt het gemeentelijke klachtrecht. De gemeente is al op grond van de Awb in het algemeen verplicht tot een behoorlijke behandeling van mondelinge en schriftelijke klachten over gedragingen van personen en bestuursorganen die onder haar verantwoordelijkheid werkzaam zijn. Gelet op het van toepassing zijnde hoofdstuk 9 van de Awb, waarin een uitvoerige regeling omtrent klachtbehandeling is gegeven, en ook het recht is neergelegd om na de afhandeling van de klacht de bevoegde ombudsman te verzoeken een onderzoek in te stellen, kan in deze verordening met een enkele bepaling worden volstaan.

In de regel zal eerst de aanbieder worden aangesproken bij klachten over de wijze van behandeling. De klachtmogelijkheid tegenover de aanbieder is geregeld in artikel 4.2.1 e.v. van de wet. Pas wanneer dit klachtrecht niet bevredigend is, of niet logisch, bijvoorbeeld bij gedragingen van gemeenteambtenaren, dan komt de gemeentelijke klachtmogelijkheid in zicht.

Artikel 15 Inspraak en medezeggenschap

In dit artikel zijn bepalingen opgenomen over inspraak en medezeggenschap bij de gemeente. De mogelijkheid tot inspraak en medezeggenschap tegenover de aanbieder is al geregeld in artikel 4.2.4 e.v. van de wet.

In het eerste lid is verwezen naar de krachtens artikel 150 van de Gemeentewet vastgestelde inspraakverordening. Op deze manier wordt gewaarborgd dat eenzelfde inspraakprocedure geldt voor het jeugdhulpbeleid als op andere terreinen. De inspraak geldt voor alle ingezetenen. Dit is uitdrukkelijk de bedoeling van de wetgever, omdat iedereen op enig moment aangewezen kan raken op ondersteuning. Met het vierde lid wordt het aan het college overgelaten om de exacte invulling van de medezeggenschap vorm te geven.

Artikel 16. Evaluatie

Na aanvaarding van het amendement Bergkamp (Kamerstukken II 2013/14 33 684, nr. 30) is in artikel 12.2 van de wet opgenomen dat binnen drie jaar na de inwerkingtreding een evaluatie moet plaatsvinden over de doeltreffendheid en de effecten van deze wet in de praktijk. De in dit artikel bedoelde evaluatie is echter niet dezelfde als de evaluatie die op centraal niveau zal plaatsvinden. Bij de gemeentelijke evaluatie kunnen wel de centraal verzamelde gegevens worden benut.

Als termijn voor evaluatie houden wij een overeenkomstige interval van twee jaar aan.

Artikel 17. Hardheidsclausule

Deze bepaling regelt de toepassing van een hardheidsclausule als instrument voor het college om onvoorziene omstandigheden het hoofd te bieden.

Artikel 18 Indexering

Het college kan jaarlijks per 1 januari de in het kader van deze verordening en het op deze verordening berustende gemeentelijk Financieel besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Westland geldende bedragen verhogen of verlagen.

Artikel 19 Inwerkingtreding en citeertitel

Op grond van artikel 12.4, tweede lid, van de wet dient de verordening voor 1 november 2014 te worden vastgesteld om op 1 januari 2015 in werking te kunnen treden. De vaststelling door de gemeenteraad dient dus voor 1 november 2014 plaats te vinden.

De citeertitel geeft aan onder welke benaming deze verordening kan worden aangehaald. Het vermelde jaartal geeft het jaar van vaststelling aan, niet de geldingsduur. Deze is in beginsel onbeperkt vanaf de datum van inwerkingtreding.

Bijlage: begripsbepalingen Jeugdwet

Artikel 1.1 van de wet:

1. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- accommodatie: bouwkundige voorziening of deel van een bouwkundige voorziening met het daarbij behorende terrein, waar jeugdhulp wordt verleend door of namens een jeugdhulpaanbieder;
- advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling: advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling als bedoeld in artikel 12a van de Wet maatschappelijke ondersteuning;
- begeleiding: activiteiten waarmee een jeugdige wordt ondersteund bij het uitvoeren van dagelijkse levensverrichtingen en het aanbrengen en behouden van structuur in en regie over het persoonlijk leven;
- burgerservicenummer: burgerservicenummer als bedoeld in artikel 1 van de Wet algemene bepalingen burgerservicenummer;
- calamiteit: niet-beoogde of onverwachte gebeurtenis, die betrekking heeft op de kwaliteit van de jeugdhulp en die tot een ernstig schadelijk gevolg voor of de dood van een jeugdige of een ouder heeft geleid;
- college: college van burgemeester en wethouders;
- dossier: geheel van schriftelijk of elektronisch vastgelegde gegevens met betrekking tot de verlening van jeugdhulp aan een jeugdige of ouder of de uitvoering van een kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering;
- familiegroepsplan: ondersteuningsplan of plan van aanpak opgesteld door de ouders, samen met bloedverwanten, aanverwanten of anderen die tot de sociale omgeving van de jeugdige behoren;
- gecertificeerde instelling: rechtspersoon die in het bezit is van een certificaat of voorlopig certificaat als bedoeld in artikel 3.4 en die een kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering uitvoert;
- gekwalificeerde gedragswetenschapper: gedragswetenschapper behorende tot een bij regeling van Onze Ministers aangewezen categorie;
- gesloten accommodatie: bouwkundige voorziening of deel van een bouwkundige voorziening met het daarbij behorende terrein, waar gesloten jeugdhulp wordt verleend;
- gesloten jeugdhulp: opname, verblijf en jeugdhulp in een gesloten accommodatie op basis van een machtiging als bedoeld in artikel 6.1.2;
- geweld bij de verlening van jeugdhulp of de uitvoering van een kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering: lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld jegens een jeugdige of een ouder, of bedreiging daarmee, door iemand die werkzaam is voor de jeugdhulpaanbieder of een gecertificeerde instelling, of door iemand die werkzaam is voor een rechtspersoon die in opdracht van de aanbieder of gecertificeerde instelling jeugdhulp verleent of door een andere jeugdige of ouder met wie de jeugdige of ouder gedurende het etmaal of een dagdeel bij de aanbieder verblijft;
- huiselijk geweld: huiselijk geweld als bedoeld in artikel 1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning;
- ondersteuningsplan: plan betreffende de verlening van jeugdhulp als bedoeld in artikel 4.1.3 en hoofdstuk 6;
- inspectie: inspectie jeugdzorg, bedoeld in artikel 9.1;
- jeugdarts: arts die als jeugdarts KNMG is ingeschreven in het door het College Geneeskundig Specialismen van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van de Geneeskunst ingestelde profielregister jeugdgezondheidszorg;

- jeugdgezondheidszorg: jeugdgezondheidszorg als bedoeld in artikel 1 van de Wet publieke gezondheid;
- jeugdhulp:
 - 1°. ondersteuning van en hulp en zorg, niet zijnde preventie, aan jeugdigen en hun ouders bij het verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking van de jeugdige, opvoedingsproblemen van de ouders of adoptie gerelateerde problemen;
- 2°. het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van jeugdigen met een somatische, verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem en die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, en
- 3°. het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van de persoonlijke verzorging gericht op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid bij jeugdigen met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking of een somatische of psychiatrische aandoening of beperking, die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, met dien verstande dat de leeftijdsgrens van achttien jaar niet geldt voor jeugdhulp in het kader van jeugdstrafrecht;
- jeugdhulpaanbieder:
 - 1°. natuurlijke persoon die, het verband van natuurlijke personen dat of de rechtspersoon die bedrijfsmatig jeugdhulp doet verlenen onder verantwoordelijkheid van het college;
- 2°. solistisch werkende jeugdhulpverlener onder verantwoordelijkheid van het college;
- jeugdhulpverlener: natuurlijke persoon die beroepsmatig jeugdhulp verleent;
- jeugdige: persoon die:
 - 1°. de leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt,
 - 2°. de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt en ten aanzien van wie op grond van artikel 77c van het Wetboek van Strafrecht recht is gedaan overeenkomstig de artikelen 77g tot en met 77gg van het Wetboek van Strafrecht, of
 - 3°. de leeftijd van achttien jaar doch niet de leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, en voor wie de voortzetting van jeugdhulp als bedoeld in onderdeel 1°, die was aangevangen, of voor wie het college vóór het bereiken van de leeftijd van achttien jaar heeft bepaald dat een voorziening op het gebied van jeugdhulp noodzakelijk is of voor wie, na beëindiging van jeugdhulp die was aangevangen vóór het bereiken van de leeftijd van achttien jaar, binnen een termijn van een half jaar hervatting van de jeugdhulp noodzakelijk is;
- jeugdreclassering: reclasseringswerkzaamheden, genoemd in artikel 77hh, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht, begeleiding, genoemd in artikel 77hh, tweede lid, van dat wetboek en het begeleiding van en toezicht houden op jeugdigen die deel nemen aan een scholings- en trainingsprogramma als bedoeld in artikel 3 van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen, het geven van de aanwijzingen, bedoeld in artikel 12, vijfde lid, van die wet, of de overige taken die bij of krachtens de wet aan de gecertificeerde instellingen zijn opgedragen;
- kinderschermingsmaatregel: voogdij en de voorlopige voogdij op grond van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, de ondertoezichtstelling, bedoeld in artikel 254, eerste lid, Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en de voorlopige ondertoezichtstelling, bedoeld in artikel 255 Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;
- kindermishandeling: elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel;
- maatschappelijke ondersteuning: maatschappelijke ondersteuning als bedoeld in artikel 1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning;

- machtiging gesloten jeugdhulp: de machtiging, bedoeld in artikel 6.1.2.
- medisch specialist: geneeskundig specialist die als specialist is ingeschreven in een door het College Geneeskundig Specialismen van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van de Geneeskunst ingestelde register als bedoeld in artikel 14 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg;
- Onze Ministers: Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Onze Minister van Veiligheid en Justitie tezamen;
- opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen:
 - 1°. psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking van de jeugdige, opvoedingsproblemen van de ouders of adoptie gerelateerde problemen;
 - 2°. beperkingen in de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie in verband met een somatische, verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem bij een jeugdige die de leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt, en
 - 3°. een tekort aan zelfredzaamheid in verband met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking of een somatische of psychiatrische aandoening of beperking bij een jeugdige die de leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt;
- ouder: gezaghebbende ouder, adoptiefouder, stiefouder of een ander die een jeugdige als behorend tot zijn gezin verzorgt en opvoedt, niet zijnde een pleegouder;
- persoonsgegevens, verwerking, bestand, onderscheidenlijk verantwoordelijke: hetgeen daaronder wordt verstaan in de Wet bescherming persoonsgegevens;
- plan van aanpak: plan betreffende de uitvoering van een kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering als bedoeld in artikel 4.1.3;
- pleegouder: persoon die een jeugdige die niet zijn kind of stiefkind is, als behorende tot zijn gezin verzorgt en daartoe een pleegcontract als bedoeld in artikel 5.2, eerste lid, heeft gesloten met een pleegzorgaanbieder;
- pleegoudervoogd: pleegouder die tevens belast is met voogdij als bedoeld in boek 1 Burgerlijk Wetboek;
- pleegzorgaanbieder: jeugdhulpaanbieder die pleegzorg biedt;
- preventie: op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met of jeugdigen met een risico op psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking of van de ouders met of met een risico op opvoedingsproblemen;
- strafrechtelijke beslissing: beslissing van de officier van justitie of de strafrechter met toepassing van titel VIII A van het Eerste Boek van het Wetboek van Strafrecht of een beslissing als bedoeld in artikel 493 van het Wetboek van Strafvordering;
- vertrouwenspersoon: persoon die jeugdigen, ouders of pleegouders op hun verzoek ondersteunt in aangelegenheden die samenhangen met de wettelijke taken en verantwoordelijkheden van het college, de jeugdhulpaanbieder, de gecertificeerde instelling en het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling;
- verwijzindex: verwijzindex risicojongeren als bedoeld in artikel 7.1.2.1;
- woonplaats:
 - 1°. woonplaats als bedoeld in artikel 12 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;
 - 2°. ingeval de voogdij over de jeugdige berust bij een instelling als bedoeld in artikel 302 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek: de plaats van het werkelijke verblijf van de jeugdige;
 - 3°. ingeval de woonplaats, bedoeld onder 1° en 2°, onbekend is dan wel buiten Nederland is: de plaats van het werkelijke verblijf van de jeugdige op het moment van de hulpvraag.

Rondvraag inzake Vestia

Commissie: MO

Maandag 17 juni 2019

N.a.v. een bericht in het AD over sjoemelend Vestia zouden wij graag de wethouder vragen een reactie te geven op het artikel. We zijn zeer verbaasd hoe Vestia met haar huurders omgaat. Goed om te lezen dat de gemeente ook haar verbazing en verwondering over de hele gang van zaken heeft geuit. De fracties van GBW en LPF vragen het college om op te komen voor onze burgers en dus actie te ondernemen tegen Vestia en zich hard te maken om de rechtmatige vergoeding voor de burgers alsnog door Vestia te laten vergoeden.

<https://www.ad.nl/westland/bewoners-goesstraat-woedend-op-sjoemelend-vestia-vergoeding-van-240-euro-is-een-habbekrats~a0f49d14/>

Namens fractie GBW,

Kelly van Rijn-van Tol

Namens fractie LPF Westland,

Hugo van Velden

Rondvraag voor de vergadering van de commissie MO van gemeente Westland op 24 juni 2019 inzake lange wachtlijsten bij scholen en peuteropvang en noodzaak meer betaalbare locaties kinderopvang.

Vanuit onze achterban horen wij alarmerende geluiden over wachtlijsten bij scholen voor primair onderwijs in Wieringen. In het bijzonder de Hofvilla en de Pieter van der Plas school hebben gigantische wachtlijsten. Dit is met name zorgwekkend omdat er vooralsnog geen zicht is op extra lokalen. Mede gelet op de nieuwbouw wijken die in aanleg zijn in Wieringen geeft dat problemen voor de plaatsingsmogelijkheden van leerlingen uit die nieuwbouwwijken.

Voorts staan er ook veel peuters op de wachtlijst voor de kinderopvang in Wieringen simpelweg omdat er geen plek is. De gemeente is aan zet voor wat betreft huisvesting van kinderopvang en vooral van peuterspeelzalen en BSO. Het is noodzakelijk dat er meer betaalbare locaties komen. Beleid is dat er in elke nieuwe school kinderopvang moet zijn volgens het brede scholen concept, maar de m2 huurprijzen zijn veel te hoog voor de peuteropvang. De gemeente heeft de plicht om VVE/doelgroep kinderen een plek aan te bieden, vanaf augustus 2020 zelfs voor 16 uur per week.

Dit leidt tot de volgende vragen:

1. Is de wethouder op de hoogte van genoemde problemen en weet hij ook hoe groot de wachtlijsten zijn voor scholen en kinderopvang met name in Wieringen?
2. Wat gaat de wethouder hieraan doen?

Namens de fractie VVD Westland

Geraldine van der Knaap